30.00 ብር

ዜና አይሁድ

ዮሴፍ ወልደኮርዮን እንደጻፈው

ይህ መፃሐፍ የአዳም ሶስተኛ ትውልድን ከያዘው ሴት ጀምሮ የአበውን ቅደም ተከተል ያስቀምጣል ከሶስቱ የኖህ ልጆች ሲደርስ የያፌትን ልጆች ብቻ በመከተል አድማሱን ያሰፋል ወደ ነገደ እስራኤል ሲደርስ ነገደ እስራኤልን መንደርደሪያ እያደረገ የአሶራውያንን፣የባቢሎናውያንን፣የፋርሶችን፣የዮናናውያንን እና የሮማውያንን የአገዛዝ መፈራረቅ ይተነትናል በመሆኑም መጽሐፉ ለምርምር በር ከፍች ነው፡፡

አዘጋጅ፡- ገብረዮሐንስ ገብረማርያም (M.T)
የካቲቲ 2001 ዓ.ም

www.ethiopianorthodox.org

Beide Mariam Ejigu
Feb 2014

<u>ማውጫ</u>

ምዕራፍ ፩
ከአዳም ልጅ ሴት የጀመረ ታሪክ 1
ምዕራፍ ፪
የኤልፋዝ ልጅ ሳፍዋ ታሪክ 4
ምዕራፍ ፫
በከይተም ከሳፍዋ በኋላ የነገሡ ነገሥታት ታሪክ 7
ምዕራፍ ፬
የማደይ ንጉሥ ደራ የፋርስ ንጉሥ ኮርሲ ከዮናናውያን ጋር
ጠብና የባቢሎን ንጉሥ በርስዋ ሞት.................................. 12
ምዕራፍ ፭
ከኮርሼ በኋላ የነገሱ ነገሥታት /በፋርስ/አስቴርና መርዶክዮስ
ታሪክ ከአክሶስ ንጉሥ ጋር.. 15
ምዕራፍ ፮
የዮናናዊ ፊሊጶስ ልጅ እስክንድር ሜቄዶንያዊ ታሪክ............... 22
ምዕራፍ ፯
የእስክንድር አርአያነት ታሪክ 24
ምዕራፍ ፰
እስክንድር ከሞተ በኋላ የአይሁድ ዜና 38
ምዕራፍ ፱
ሃያ አራቱን መጽሐፍተ ብሉያት የተረጐመ ንጉሥ
ብልማይ ታሪክ.. 41

<u>ክፍል ሁለት</u>

ምዕራፍ ፩
ዜና አንቲያኮስ መቄዶናዊ... 42
ምዕራፍ ፪
የአልአዛር ካህን አሟሟት ታሪክ 43
ምዕራፍ ፫
አንቲያኮስ የገደላቸው ሰባት ወንድማማቾች ታሪክ................. 44
ምዕራፍ ፬
የዮሐንስ ካን ልጅ መታታን ታሪክ 49
ምዕራፍ ፭
የመታታን /መታታዩ/ልጅ ይሁዳ ታሪክ............................. 51
ምዕራፍ ፮
የአንቲያኮስ አሟሟት ታሪክ 53
ምዕራፍ ፯
ዜና ምህላ.. 55

www.ethiopianorthodox.org
www.ethiopianorthodox.org

ምዕራፍ ፰
የልዮስ ወልደ አፍድር ታሪክ.. 56
ምዕራፍ ፱
በሮም የተቀመጡት ነገደ ከይተም ታሪክ............................ 58
ምዕራፍ ፲
ሮማውያን ወደ መታትዩ ልጅ ይሁዳ የፃፉት መጽሐፍ ታሪክ...... 60
ምዕራፍ ፲፩
የአንትያኮስ ልጅ አፍዳር ውሉን የሻረበት ዜና 61
ምዕራፍ ፲፪
የለልያፓስ ሮማዊ ልጅ መትርያስ መውጣት ዜና.................... 63
ምዕራፍ ፲፫
የይሁዳ መገደል ታሪክ.. 66
ምዕራፍ ፲፬
የማታንን /ማታትዩ/ ልጅ ዮናታን ዜና 67
ምዕራፍ ፲፭
ዜና ስምኦን ወልደ ማታትዩ.. 68
ምዕራፍ ፲፮
ዜና ሕርቃኖስ ወልደ ስምኦን 69
ምዕራፍ ፲፯
የአይሁድ መለያየት ዜና 73
ምዕራፍ ፲፰
ዜና አርስተቦሎስ.. 75
ምዕራፍ ፲፱
ዜና እስክንድር ወልደሕርቃኖስ.. 78
ምዕራፍ ፳
ዳግም- ዜና- እስክንድር ወልደ ሕርያቆስ 80
ምዕራፍ ፳፩
ዜና እስክንድራ ንግሥተ አይሁድና የልጆቿ ሕርቃኖስና
አርስተቦሎስ ታሪክ.. 84
ምዕራፍ ፳፪
ዜና አስተሮቦሎስ ወልደ እስክንድር.................................. 86
ምዕራፍ ፳፫
ዜና እንደፌር የሄሮድስ አባት 88
ምዕራፍ ፳፬
ዜና ፍምፍዮስ ሮማዊ.. 92
ምዕራፍ ፳፭
ዜና ፍምፍዮስ ሮማዊ.. 98
ምዕራፍ ፳፮
ዜና ክርሶስ ሮማዊ.. 100
ምዕራፍ ፳፯
የቄሣር መንግሥት አጀማመር.. 102
ምዕራፍ ፳፰
የሄሮድስ መነሳት ዜና 106
ምዕራፍ ፳፱
ሕርቃኖስ ወደ ቄሣር ስለላከው መልእክት ዜና..................... 109
ምዕራፍ ፴
የመጀመርያው ቄሣር አሟሟት.. 111
ምዕራፍ ፴፩
የአርስቶቦሎስ ልጅ አንጢኮስ አነሳስ.............................. 114
ምዕራፍ ፴፪
የአንጦቦስ የፋርሱን ንጉሥ መግደል.............................. 117
ምዕራፍ ፴፫
የሕርቃኖስ ከፋርስ መመለስና አገዳደሉ............................ 120
ምዕራፍ ፴፬
የሄሮድስ የእስክንድርን ልጅ አርስቶቦሎስ የመግደል ታሪክ..... 120
ምዕራፍ ፴፭
የአንጦቦስ ከአውግስጦስ ቄሣር የማፈንገጥ ዜና 127
ምዕራፍ ፴፮
ሄሮድስ እስክንድርንና ሚስቱን እንደገደላቸው የሚናገር ታሪክ.. 132
ምዕራፍ ፴፯
ዜና ሄሮድስ 135
ምዕራፍ ፴፰
ሄሮድስ ልጆቹን እስክንድርንና አስትሮቦሎስን እንደገደላቸው
የሚናገር ታሪክ.. 140
ምዕራፍ ፴፱
የአንደፌር ወልደ ሄሮድስና የሄሮድስ አሟሟት ታሪክ 148

ክፍል አምስትና ስድስት

ምዕራፍ ፩
የሄሮድስ ልጅ አርከላኦስ ታሪክ.................................... 157
ምዕራፍ ፪
የሄሮድስ ልጅ አንጠሬስ ታሪክ 159
ምዕራፍ ፫
ዜና አግሪጳስ ወልደ አርስተቦሎስ ወልደሄሮድስ ቀዳማዊ......... 160
ምዕራፍ ፬
ዜና አግሪጳስ ወልደ አርስተቦሎስ ወልደሄሮድስ................... 162
ምዕራፍ ፭
ዜና ወልደ አናፋኒ አልአዛር.. 164

www.ethiopianorthodox.org

www.ethiopianorthodox.org

ምዕራፍ ፮
የአግሪጳ ወደ ሮም መሄድ ታሪክ................................ 171
ምዕራፍ ፯
የወልደ ኮርዮን-ዮሴፍ ታሪክ.. 173
ምዕራፍ ፰
ዜና ሐናን ገለአዳዊ... 181
ምዕራፍ ፱
የስምዖን ታሪክ... 184
ምዕራፍ ፲
የጥጦስ ወደ ቤተመቅደስ መምጣት ታሪክ....................... 188
ምዕራፍ ፲፩
የመጀመሪያው የቤተመቅደስ ቅጥር መፍረስ ታሪክ............ 190
ምዕራፍ ፲፪
ጥጦስ አይሁድን ይታዘዙ ዘንድ እንደጠራቸው.................. 191
ምዕራፍ ፲፫
የስምኦንና የአምናይ ካህን የልጆቻቸውና የሌሎችም መገደል... 201
ምዕራፍ ፲፬
የታላቁ ረሀብ ታሪክ በሀገረ መቅደስ............................. 205
ምዕራፍ ፲፭
የሦስተኛው ቅፅር መፍረስ ታሪክ.................................. 210
ክፍል ፲፮
አይሁድ ብዙ ተጋድሎ ካደረጉ በኋላ ጥጦስ ለነሱ
ያደረገው ንግግር.. 213
ምዕራፍ ፲፯
የኋለኛው አይሁድ ከሮማውያን ጋር ያደረጉት
ጦርነት ታሪክ.. 217
ምዕራፍ ፲፰
የሮማውያን ቤተ-መቅደስን በእሳት የማቃጠል ታሪክ. 219
ምዕራፍ ፲፱
ቤተ-መቅደስ ከመደምሰሱ በፊት ስለታየው ምልክት ታሪክ 222
ምዕራፍ ፲፱
የሐናንና የስምዖን መገደል ታሪክ................................. 223
ምዕራፍ ፳
በጥጦስ የተገደሉ አይሁድ ቁጥር 224
ምዕራፍ ፳፩
የካህኑ አናኒ ልጅ አልአዛር ታሪክ................................. 225

ዜና አይሁድ /የኦይሁድ ታሪክ/

ይህ መፅሐፍ በስተመጨረሻው ዮሴፍ ወልደኮርዮን ራሱ እንደፃፈው ይገልፃል፡፡ በመጀመሪያ ደግሞ ከዮሴፍ ወልደኮርዮን ጋር የሚቀራረብ /የሚመሳሰል/ የሚል ፅሑፍ አለው፡፡

ከአዳም ጀምሮ የአሥሩን አበው ቅደም ተከተል ያስቀምጣል፡፡ ከሦስቱ የኖህ ልጆች /ሴም፣ ካምና ያፌት / ሲደርስ የያፌትን ትውልድ ብቻ እየተከተለ ይሄዳል፡፡ የሱም ነገዶች የተበታተኑባቸውን አገሮች ያሳያል፡፡ ዮናናውያን የሱ ነገዶች ሲሆኑ መቄዶንያን እንደያዙ ይገልፃል፡፡ የሌሎችም ነገዶች አገር አንድ ባንድ ይዘረዝራል፡፡

የያዕቆብ ልጅ ዮሴፍ አባቱ ያዕቆብን በምድረከነዓን ለመቅበር ቢመጣ ከዚያ የቆዩ እስራኤላውያን አናስቀብርም ብለው ጦርነት ገጥመውት እንዳሸነፋቸው ይናገራል፡፡ ነገር ግን እንደ መፅሐፍ ቅዱስ አገላለፅ ዮሴፍ አባቱ ያዕቆብን ለመቅበር የመጣው ሻም ወደ ተባለው ቦታ ነው፡፡ እስራኤላውያንን እየመራ ጦርነት የገጠመው ወልደኤልፋዝ ይባላል፡፡ ዮሴፍ ካቸነፈ በኋላ ወልደኤልፋዝንና ተከታዮቹን ወደ ግብፅ ማርኮ ወሰዳቸው፡፡ አንሳስ ለተባለው የአፍራቅያ ንጉስም አሳልፎ ሠጣቸው፡፡

የአፍራቅያው ንጉሥ አእሳስ ዮሴፍን በመልካም ሁኔታ ተቀበለው ከይተም የተባለችውም አገር ለዮሴፍ አስረከበው፡፡ ከይተም ለተባለችው አገር ኦፁ የተባለ ንጉስ ነበራት ኦፁ አንዲት ሴት ልጅ ብቻ ወልዶ ሞተ፡፡ ሴቷ ልጅ ምያህ ትባላለች፣ በሷ የነነዌ ንጉስና የአፍራቅያ ንጉስ ተጣልተው የነነዌው ንጉሥ አእሳስ ንጉሠ አፍራቅያን አቸንፎ ወሰዳት፡፡

የፋርስ ነገሥታት እግዚአብሔርን የሚያምኑ ስለነበር አይሁድን በጣም ያከብሩዋቸው ነበር፡፡ለቤተመቅደስም አስፈላጊውን ሁሉ ያሟሉ ነበር፡፡ ኮርሼ የተባለው ንጉሥ በፋርስ በነገሠ ጊዜ ሐማ የሱ ባለሟል ነበር፡፡ አይሁድን ይደግፍ ስለ ነበር ሐማ ኮርሽን ጠላውና በመርዝ ሊገድለው ተዘጋጀ፡፡ መርዶክዮስ ኮርሽን እንዲገድሉ ሐማ የዘጋጃቸውን ሁለት ሰዎች አጋለጣቸውና

www.ethiopianorthodox.org

በዚህ በመርዶክዮስ በአስቴርና በአይሁድ ላይ ጥላቻ አደረበት፡፡

ሐማ አማሌቃዊ ነው፣ ሣኦል አማሌቃውያንን አጥፍቶ ነበር፣ የሳኦልን ቂም ለመወጣት ሐማ አይሁድን ለማጥፋት ተነሳ፡፡

ትልቁ እስክንድር የፊሊጶስ ዮናናዊና መቄዶንያዊ ልጅ ነው ፊሊጶስ በነገሠ በሰባት ዓመቱ በሰው እጅ ተገደለ፡፡ የአገዳደሉ ሁኔታ እንዲህ ነው፣ የፊሊጶስ ሚስት ለአመንዝራነት ፋሬስ የተባለው የጦር መሪው ጠይቆ እሺ አሰኘት፣ አስቀድሞ ግን ባልዋ ፊሊጶስ የእስክንድር አባትን ለመግደል ወስኖ አመቺ ጊዜ ይፈልግ ነበር፡፡

ጠላቶች ተነሥተው የፊሊጶስን ግዛት ወረሩ በዚህ ጊዜ ፊሊጶስ ሹማምንቱን በያቅጣጫው ለጦርነት ላካቸው፡ የሃያ ዓመት ወጣት ልጁን እስክንድርንም በሌላ አቅጣጫ ላከው፣ ፋሬስ በዚህ ጊዜ የፊሊጶስ ለብቻው መቅረት ተመለከተ፡፡ ወዳጆቹንም ሰብስቦ ቤተመንግሥቱን አስከበበው፡፡ በዱላም ፊሊጶስን ቀጠቀጠውና ወደቀ ይህን ሰምተው የከተማው ሕዝቦች ተጨነቁ፣ ወድያው እስክንድር ከጦር ሜዳው ሲመለስ የሕዝቡ ዋይታን ሰማ አባቱ እንደተደበደበም አወቀ፡፡ በሩጫ ቢሄድ አባቱ ወድቆ እናቱ በፋሬስ ታሥራ አገኛቸው፣ ወዲያው እስክንድር ፋሬስን ገደለው፡፡ አባቱን ፊሊጶስም ወድያው ሞተ፣ እስክንድርም ነገሠ፡፡

በቤተ መቅደስ ሊቀካህናት አልአዛር ነበር፡፡ አልአዛር ደግ ሰው ነበር፣ ካህኑን አልአዛር ክርሶስ የተባለ ሮማዊ የቤተመቅደስን ንብረት በሙሉ እንዲያስረክበው ጠየቀው፡፡ አልአዛር እስካሁን የሮም ነገሥታት ቤተመቅደስን አከበሩ እንጂ አልዘረፉም አንተ ይህን እንዴት ታደርጋህ አለው፡፡

አልአዛር ሦስት መቶ ግራም ወርቅ ራሴ እሠጣህለሁ አንተ ግን በሥልጣንህ አትዝረፍ አለው እሱ ግን እንቢ ብሎ ያለውን ወርቅ ሁሉ ዘረፈና ፋርስን ለመውጋት ሄደ ግን በፍርሶች ተቸነፈ፡፡

ሮም በሕዝብ በተመረጡ አባላት ትመራ ነበረ፡፡ ተመራጮቹ በነሱ ተመርጦ ያገር መሪ የሚሆነው ሸማግሌ ይባል ነበር፣ የሸማግሌው ሚስት በርግዝና ላይ እያለች ሞተች፣ፅንሷ የአምስት ወር ነበር፡፡

እጅግም ተጨነቀች ትበላው ዘንድ ወሰነች እያየሁት በረሀብ ከሚሞት ራሴ ገድዩ ሥጋውን ልብላው አለች፡፡ ረሀቡ በልጅዋ ላይ እንድትጨክን ገፋፋት፣ እንዲህም አለችው እንደዓይን ብሌን የምሳሳልህ ልጄ ሆይ ዕድሜ አግኝተህ እኔ ሳረጅ በንብረቴ እንደታገዘበት ስሞትም ትቀብረኝ ዘንድ ምኞቴ ነበር፣ ያንተንም ሞት እንደያሰየኝ እማፀን ነበር፡፡

በዚህ መጥፎ አሟሟት ከምትሞት ምነው አስቀድመህ በሞትክ ኑሮ፡፡ ራሴ ቀብሬ ወደ እግዚአብሔር አደራነት አስረክብህ ነበር፡፡ ልጄ አሁን በከባድ ዐፀባ ውስጥ ተይዘናል፡፡ እኔም አንተም ልንሞት ነው አንተ ስትሞት ማንም ቀባሪ የለህም በሜዳው ሬሳህ መውደቁ ነው፡፡ ስለዚህ ገድየህ ከረሀብ እንደታርፍ ወስኛለሁ፣ ገድየም ሥጋህን የትም አልጥለውም እበላሀለሁ በርግዝና የተሸከመችህ ሆዴ መቃብርህ ልትሆን ነው፡፡ እኔም አንተን በልቼ ከረሀብ እድናለሁ ካንተ እጠብቀው የነበረው አንተ ለኔ የምታደርገው መልካም ሁሉ በዚህ ይለወጣል፡፡

እነዚህ ኢየሩሳሌም በጥጦስ ተከባ ለዚህ እንድትበቃ ምክንያት የሆኑ እሥራኤላውያን ይህ ክፉሥራ ታሪካቸውን እንዳበላሸ ይኖራል ካለች በኋላ ልጇን ዘልላ ያዘችውና ጉራዴውን አንስታ አንገቱን ቆረጠችው እሱም ሞተ ወድያው ከሥጋው ለጊዜው የሚበቃትን ቆርጣ በእሳት ጠብሳ በላች የቀረውን አስቀመጠች፡፡

ጢሱን የተመለከቱ ረሃብተኞት በቅፅበት መጡና እየተቆጡ ከበላችው ነገር ተሎ ሥጭን አሏት ከበላሁት እሠጣችሁ አለሁ ተቀመጡ አለቻቸው ማዕድ የሚቀርብበትን ዕቃ አስቀድማ ካዘጋጀች በኋላ የልጇን አስከሬን ከላዩ ላይ ከመረችላቸው፡፡የምወደውን ልጄ በገዛ ራሴ ገድዩ ስለራበኝ ከሥጋው በላሁ እናንተም የኸውላችሁ ብሉ አለቻቸው እነሱም እጅግ ደንግጠው ትተውት ሮጡ፡፡የአይሁድ መከራ እጅግ የከበደው በጥጦስ ወረራ ነው፡፡ አይሁድ በቤተመቅደስ ውስጥ እርስበርሳቸው ተራርደው ቤተመቅደሱ በደም አጥለቀለቁት፡፡

www.ethiopianorthodox.org
www.ethiopianorthodox.org

ሙታ እያለ ፅንሱ በሆዷ ይንቀሳቀስ ነበር፣ ሰዎቹ ሆዷን ቀደው ፅንሱን ቢያወጡት ከነሕይወቱ ሕፃን ተገኘ፡፡ ብሉባስ የሚል ስምም ተሠጠው፡፡ ቆይቶው ቄሣር አሉት ቄሣር ማለት ሆድ ቀዶ የወጣ ማለት ነው፡፡ ቄሣር አድጎ ነገሠ በመማክርት ይመራ የነበረውንም መንግሥት ደምስሶ አምባገነን ንጉሥ ሆነ፡፡

በዓለም ከደረሰ የሰው እልቂት ሁሉ እጅግ እንደሚዘገንን የተነገረለት በአይሁድ ላይ ተፈፅሟል፡፡ ይህም በሮማዊው ጥጦስ አማካይነት የተፈፀመ ነው፡፡ በተጋጋሚ ሮማውያን ኢየሩሳሌምን ወረሩ፣ ከተማዋንም ዘግተው ነዋሪውን ሕዝብ መፈናፈኛ አሳጡት፡፡ የእህል ምልክት ከተገኘና ሰዎች አብስለው ለመብላት ከሞከሩ ጢሱን አይተው ሌሎች ደርሰው ይቀራመቱታል፡፡ ወይም ደግሞ የእህል ምልክት ከተገኘና ሰዎች አብስለው ለመብላት ከሞከሩ ጢሱን አይተው ሌሎች ደርሰው ይመጡና ይቀሙዋቸዋል፡፡ የተገኘባቸውም ሰዎች ይገደላሉ፡፡

በዚህ ምክንያት ዱቄት ያገኘ ዱቄቱን እንዳለ ይቅመዋል፣ ሌላውንም እህል እንዳለ ሳይቆላ ይበላዋል፡፡ አባት ከልጁ ልጅ ካባቱ እየነጠቀ መብላት ሆነ በሕይወት የሚንቀሳቀሱ ሰዎች የሞተውን ለመቅበር አልቻሉም ሬሳው በያለበት ፈሰሰ በባዕረሞት የተያዙትም ሆነ፣ ደክመው የወደቁት ሁሉ ከነሕይወታቸው ወደ የዐዘቅቱ ተወርውረው ይገቡ ነበር፡፡ በሌላ በኩል ሰው ሁሉ ሕመሙ ሲጀምረው መቃብሩን ይቆፍርና ከዚያው ላይ ይተኛል፡፡ ከሞተ ቀባሪ የለውምና ባለበት ሲሞት ግን አፈር የመልበስ ዕድል ይኖረዋል፡፡ሰው ሞተ ብሎ ማልቀስ ወሬ ሁኖ ቀረ፡፡ ሜዳው ሁሉ በሰው አስከሬን ስለተሞላ መንቀሳቀሻ ጠፋ፡፡
ጥጦስ አንድ ቀን ወደ ማሕል ገብቶ ሁኔታውን ተመልክቶ አዘነ፡፡
ከዮርዳኖስ ወንዝ አካባቢ የሆነች ሴት በካባቢው ሰላም ጠፍቶ በነበረ ጊዜ ከቦታው ወጥታ ወደቤተመቅደስ ተጠግታ ትኖር ነበር፡፡ከባለ ሥጣኖች ወገን ስለነበረች የወንድና የሴት ባሮች ነበሩዋት፡፡ አንድ ትንሽ ወንድ ልጅም ነበራት፡፡ ልጇንም እጅግ ስለምትወደው ከዓይኗ አትለየውም ነበር፡፡ በረሀቡ ጊዜ የተራቡ ሁሉ ምንም ሳያስቀሩ ወሰዱባት፡፡ ልጇም እሷም ተራ

በመጨረሻም ጥጦስ በቤተመቅደስ ውስጥ እርያን አረደ ለምን በእርያ ሥጋ ቤተመቅደስን ታረክሳለህ ቢሉት ጥጦስ አስቀድማችሁ በደማችሁ አርክሳችሁታል አላቸው፡፡
አይሁዶች ቤተመቅደስን ሙሉ በሙሉ ለቅቀው ከመውጣታቸው አስቀድሞ ከቤተመቅደስ ወርቅና ዕንቍ እያወጡ ይውጡ ጀመር፡፡ ከሮማውያን ወታደሮች መካከል አንዱ አይሁዳዊ አልማዝን ሲውጥ በድንገ ስላየው ተከታትሎ ገደለው አልማዙን ከሆዱ አውጥቶ ወሰደው ከዚያ በኋላ የተማረኩትን አይሆዶች በሙሉ ወርቅንና አልማዝን ውጠዋል ስለተባለ ማነኛው አይሁዳዊ ሰብቻ ከተገኘ ወርቅ ወይም አልማዝ ውጦ ይሆናል በመባል እየተጠረጠረ ይገደልና ሆዱ እየተቀደደ ይታይ ነበር፡፡

ካህኑ ዮሴፍ ወልደ ኮርዮን አስቀድሞ ለሮማውያን እጁ ስለሰጠ ሌሎችንም ወገኖች በከንቱ አትለቁ እያለ ሊያግባባቸው ብዙ ጥሯል፡፡ ግን የሱን ጥሪ ማንም አልተቀበለም፡፡ አይሁድ ሕይወታቸውን ለማትረፍ ለመውጣት ቢፈልጉ የገዛ ወገናቸው ናቸው አብዛኞቹን እያረዱ የፈጁዋቸው፡፡

ጥጦስ ወደ ቤተቅደስ በገባ ጊዜ በዘመኑ የሱን አሠራር የሚስተካከል በየትም ስላልነበረ አይሁድ ይህን ግሩም የቤተ እግዚአብሔርን ሕንጻ ለማትረፍ ማንኛውም መሥዋእትነት ቢከፍሉ ተገቢያቸው ነው፣ አለና ማንም በቤተመቅደሱ ላይ እጁን እንዳያነሳ አወጀ ግን የሮም ወታሮች የግርግር ጊዜ ተጠቅመው እሳት ለኩሱበት ቤተመቅደሱ ሲነድ ያዩ አይሁድ የመጨረሻው ተስፋ ቆርጠው እየዘለሉ ወደ እሳቱ እየገቡ ተማገዱ፡፡ሌሎች አይሁዶች ደግሞ የቤተመቅደሱን መቃጠል ሲያዩ ቤተመዛግብቱን /ወርቅና አልማዝ የተከማቸበትን/ ግምጃ ቤት ሁሉ በያለበት በእሳት አነደዱት፡፡

ከቤተ መቅደስ ጎድን ፍርድ ቤት ነበር፡፡ ይህም በጥጦስ ፈረሰ፣ አይሁድ በዚሁ አደባባይ ነው በጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ላይ የፈረዱበት፡፡ መሪዎች/አርበኞች/ ነን በማለት ለዚህ ሁሉ እልቂትና ጥፋት ያበቆቸው ሃናንንና ስምኦን ይባላሉ፡፡

www.ethiopianorthodox.org

ወደ ጥጦስ መልዕክት ልከው ፍቀድልንና ካገር እንውጣ አሉት እሱም ካላችሁበት ጥቂት ቆዩ አላቸው ካህኑ ዮሴፍ ወልደኮርዮን ቤተ መቅደስ እንዳትቃጠል ባለው የጥጦስ ባለሟልነት ከሮማውያን ወታሮች መርጦ እንዲጠብቁ አድርጎ ነበር፡፡ ሐናንና ስምኦን ጠባቂዎቹን ወታደሮች ድንገት ደርሰው ገደሉዋቸው ይህን ሁሉ በመጨረሻ ረሀብ ስለፀናባቸው ልብሰመንግሥትን ለብሰው ወደ ጥጦስ ገቡና እጃችንን በፈቃዳችን ሳንተ ሰጠን አሉት እሱም ወዲያው ገደላቸው፡፡

አልዓዛር የተባለው ካህን ከዚህ ሁሉ እልቂት አምልጦ በሌላ ቦታ ተደብቆ ቆየና ጥጦስ መላ ኢየሩሳሌምን ተቆጣጥሮ ሲያበቃ በየጉራንጉሩ የተደበቁትን አይሁድ አድኖ ለመያዝ ከኢየሩሳሌም በወጣ ጊዜ በሮማውያን እጅ መውደቃቸውን ያመኑ አይሁድን እንዲህ አላቸው ለሮማውያን ባሮች ከምትሆኑ ልጆቻችሁንና ሚስቶቻችሁን በሙሉ በገዛ እራሳችሁ አርዳችሁ ጨርሱ አላቸው፡፡ እነርሱም የገዛ ልጆቻቸውንና ሚስቶቻቸውን ጨረሱዋቸው በመጨረሻም ወንዶቹ እርስበርሳቸው ተራርደው አለቁ፡፡

ይህ በአጭሩ የተገለፀው መጽሐፍ ሙሉውን በማንበብ ጠቅላላ ታሪኩን መገንዘብ ይቻላል፡፡

ምዕራፍ ፩

ከአዳም ልጅ ሴት የጀመረ ታሪክ

በአካላት ሦስት በሚሆነው አንድ እግዚአብሔር የእርሱን ኃይል መጠጊያ አድርገን ዜና አይሁድን መጻፍ እንጀምራለን፡፡ ይህ መጽሐፍ ከዮሴፍ ወልደ ኮርዮን መጽሐፍ ጋር የሚቀራረብ ሲሆን የህዝበ እስራኤል ማስታወሻ የነገስታቶቻቸው ታሪክ የቤተ መቅደሳቸውን ታሪክ እና ቤተ መቅደስ ከተሰራበት ጀምሮ የተፈጸመውን እንዲሁም የምርኮኞችን ታሪክ በስምንት ክፍል ተከፍሎ በዚህ ይቀርባል፡፡

ጸሃፊው ከዘመን ዘመን የተጻፉትን ታሪኮች እስከ መጨረሻቸው ያለውን እየጠቀሰ ፅፏል፡፡ ለእግዚአብሔር ምስጋና ይሁን ይቅርታም በሁላችን ላይ ይደር አሜን፡፡

አዳም ሴትን ወለደ ሴት ሄኖስን ወለደ ሄኖስ ቃይናንን ወለደ ቃይናን መላልኤልን ወለደ መላልኤል ያሬድን ወለደ ያሬድ ሄኖክን ወለደ ሄኖክ ማቱሳላን ወለደ ማቱሳላ ላሜህን ወለደ ላሜህ ኖኅን ወለደ ኖኅ ሴምን ያፌትን ካምን ወለደ ያፌት ሆምን ማዓግንና ማዳይን በዋን ዮናልን ያስህንና ሬስን ወለደ፡፡

ሆም እስካርን ረተቅምንና በግርማን ወለደ በዋን አልባልታን በርሴበን ከይተምንና ጸደይ ተምን ወለደ እነዚህ ከዚህ በላይ የተዘረዘሩት የያፌት ለጆችና የልጅ ልጆች ናቸው፡፡ የነበሩበትም ቦታ ይታወሳል በዚህ መሰረት የማደይ ወገኖች ኲራሶን የተባለውን ምድር ያዙ የመዋን ወገኖች ግን ዮናናውያን ናቸው የነሱም ይዞታ መቄዶንያ ይባላል፡፡

የዮባል ወገኖች ደግሞ ሰባኒ ተብለው ቡሳኒ የተባለውን ምድር ይዘዋል ቡሳኒ ሬሳ በተባለው ወንዝ አጠገብ ይገኛል፡፡ የማሱ ወገኖች ከኩሳኒ

www.ethiopianorthodox.org

www.ethiopianorthodox.org

የተባለውን ነገድ ይዘዋል የቴራስ ወገኖች ደግሞ ሮምን የያዙ ናቸው፡፡ በኮበር ወንዝ ተቀምጠዋል ሸክሸሪና ገልሲስ አንድ ነገድ በመሆን በባህር ውስጥ በሚገኙ ደሴቶች ተቀምጠዋል፡፡

አብዛኞቻቸው ፋርሶስ ይባላሉ ራይብ የተባለውንም ምድር ይዘዋል የጸበደኒ ነገዶች ሰብስብ የተባለውን ወንዝ ዙርያ ይዘዋል፡፡ የዚፋኑ ወገኖች ፋሪሱሳ ተብለው ከኡሪ ወንዝ በላይ የሚገኘውን አንጠፋ የተባለውን ምድር ይዘዋል የኡራ ወንዝ ዙሪያም ይዞታቸው ነው የበግርማ ነገዶች ገርባርና ነፍሲቅ የተባሉትን ነገዶች እንዲሁም ሳለን በልጉርን ዝዮኖን ቦጥኮክን ሐምበርን ሐራህርን ወልሚድን አፌፍርንና አሰቡህን አጠቃልለው ባንድ ነገድ ተጠርተዋል እነዚህ ሁሉ ወደ ግራ በኩል ምድርን ይዘዋል፡፡

የይዞታ በታዎቻቸውን ስም ከስማቸው ጋር የተያያዘ ሆነዋል ከመካከላቸው አጥናላባወር በተባሉ ወንዞች መካከል የተቀመጡ አሉ የናብሲቅና የለባርገር ከዲዮኒ ሁድባና ለብሳ በተባሉ ወንዞች አጠገብ ተቀምጠዋል እነሱ አልመልባ በመባልም በተራራዎች ተቀምጠዋል የሰምነንዋ ነገደች የአንብጦልያን ወንዝ ተጠግተው ተቀምጠዋል እስከአሁን ድረስም ከውና ብሰባ በተባሉ ወንዞች ይኖራሉ፡፡

የበርሴስ ነገዶች ወደ ሜቄዶንያ ገብተዋል እስከ ጠርሶስ ወንዝ ድረስም ያለው ቦታ የነሱ ነበር የእስማኤል ልጆች ባሸነፍዋቸው ጊዜ ግን ከጦርሶ ወጥተው ሸሹ፡፡

የከይቶም ወገኖች መኔር ከተባለው ወንዝ በላይ ከሚገኘው ጳባኒያ በተባለው ሃገር ተቀመጡ ይህ ወንዝ ሮምን አቋርጦ የሚፈስ ነው ፀደቲምና በነኩር በተባሉ ነገዶች ከውቅያኖስ ውስጥ በሚገኙት ደሴቶች ሰፍረዋል ይህ ውቅያኖስ ባህር ምድርን በመላ የሚከብ ነው፡፡

የመጽሃፍ ደራሲ /አዘጋጅ/ ‹‹ከጥፋት ውሃ በኋላ ከብዙ ቦታ ተሰባስበው በአንድ ቦታ ተሰብስበው ተቀምጠዋል ቋንቋቸውም አንድ ነበር ነገር ግን እግዚአብሔር ወደ ተለያየ አገር በተናቸው ቋንቋቸውንም ከፋፈለ ቃላታቸውንም ከፋፈለ የተለያዩ ህዝቦችም ሆኑ›› ይላል፡፡ ጸሐፊው በመቀጠልም አግዚአብሔር የአዳምን ልጆች ከከፋፈላቸው በኋላ የከይተም ልጆች ወደ ምድረ አስበኒያ ሄዱ ከበከሮን ወንዝ አጠገብም ኖሩ የአሞፋል ልጆች በበኩላቸው ወደ ምድረ ቦስያ ሄዱ የዮባል ልጆች ደግሞ አገርን ቆረቆሩ /አቀኑ/ ሳባኒያንም በማለትም አገራቸውን ሰየሟት የሰየምዋትም በቅኝዋ ስም ነው ብሏል፡፡

የከይቶም ወገኖች የአባቶቻቸው ወንድማማች የሆኑትን የዮባል ለጆች አማቾች ለመሆን ወደዱ ሴቶች ልጆቻቸውንም ሊያገቧቸው ፈለጉ ነገር ግን የዮባ ልጆች ታበዩባቸው የነሱን ጋብቻ አልፈለጉትም ከጥቂት አመታት በኋላ የዮባል ልጆች አዝመራቸውን ለመሰብሰብ መጡ ሰባኒያንኑ በተባለች አገራቸውም ወንድ አልባ ሆነች ብዙዎች ከከይተም ተሰብስበው ወደ ሃገረ ሰባኒያን ሄዱና ወደ ማህል አገር ገብተው ከልጃ ገረዶች ያገኙዋቸውን ሁሉ ማረኩ በከፍተኛ ተራራ ወደ ሰሩት ቤታቸውም ወሰዱዋቸው፡፡

የዮባል ልጆች ሴቶች ልጆቻቸው እንደ ተማረኩ ባወቁ ጊዜ ይዋጓቸው ዘንድ /የከይተምን ሰዎች/ ወደ ከይተም ሄዱ ነገር ግን አልቻሏቸውም በዚችውም ዓመት ከነሱ ተወገዱ እንደገናም የዮባል ልጆች የከይተመን ልጆች ለመዋጋት ተነሱ በዚህ ጊዜ የከይተምን ልጆች ከነሱ ልጆች የወለዷቸውን ልጆች አሰልፈው ጠበቋቸው የተወለዱትም ልጆች እንዲህ አሏቸው ‹‹የከይተምን ህዝቦች ብትገድሉ እኛን ከእናንተ ሴቶች ልጆች ሴቶች ልጆቻችሁን የምንገድል መሆናችንን እወቁ ስለዚህ የከይተምን ህዝብ በጠላትነት መመልከታችሁን አቁሙ ምህረትንም አድርጉልን›› አልዋቸው፡፡

www.ethiopianorthodox.org

የዮባል ልጆች ይህንን ሲሰሙ ጦርነቱን አቆሙ ከአነሱም ራቁ በሰላምም ወደ ሃገራቸው ተመለሱ፡፡

ምዕራፍ ፪

የኤልፋዝ ልጅ ሳፍዋ ታሪክ

ሳፍዋ የኤልፋዝ ልጅ የኤሰ. ልጅ የይስሐቅ ልጅ የአብርሃም ልጅ ነው ሰላም ለሱ ይሁንና ይህ ታሪክ የከይተም ወገኖችንም ይጠቅሳል፡፡

የመጽሐፉ ደራሲ /በዓለ መጽሐፍ/ እንዲህ ይላል ‹‹የያዕቆብ ልጅ ዮሴፍ ገ'ም ወደተባለው ቦታ አባቱ ያዐቆብን ለመቅበር በመጣ ጊዜ የኤሰ. ልጆች አገኙት ጦርነትንም ገጠሙት ዮሴፍ ግን አሸነፋቸው እና የኤልፋዝን ልጅ ሳፍዋን አሰረው ብዙዎችንም የሳፍዋን ተከታዮች ዓገርኮ በእስረኝነት ወደ ግብጽ ወሰዳቸው ወደ አፍራቂያ ንጉሥ አእሳም ወስዶ አስረከባቸው የአፍራቂያው ንጉሥም ዮሴፍን በታላቅ ደስታ ተቀበለው፡፡

በዚሁ ወቅት ፆፁ የሚባል ሰው በምድረ ከይተም ነበር በከይተም ህዝብ ዘንድም ይህ ፆፁ የተባለው ሰው በታላቅነት ይታይ ነበር ይህ ሰው ወንድ ልጅን ሳይተካ /ሳይወልድ/ ሞተ ማህያ የምትባል ሴት ልጅ በቻ ነበረችው ማህያ በተፈጥሮ ውበቷ እጅግ ያማረች እና ቆንጆ ነበረች የአፍራቅውያው ንጉስ አእሳስ አጭቶ እንዲያገባት ላከባት የነነዌው ንጉስ ኖርዮስ በበኩሉ ለራሱ አነዲያገባ ላከባት የከይተም ህዝቦች በዚህ ጊዜ ወደ ነነዌው ንጉሥ ቦርቦስ /ኍርዮስ/ አንተ ለጋብቻ ማህያን ፈልገህ ከመላክህ አስቀድሞ የአፍራቅያ ንጉሥ አእሳስ ለጋብቻ ጠይቋታል አንሰጥህም ብለን ብንከለክለው አገራችንን ያመዘብራል/ያጠፋል/ እኛም ልንቋቋመው አንችልም አንተም ከሱ ጠብ ልታድነን አትችልም በማለት ላኩበት፡፡

በሌላ በኩል የነነዌው ንጉሥ ቦርቦስ /ኍርዮስ/ የፆፁን ልጅ ማህያን ሊያገባ መጠየቁን ለአፍራቅያው ንጉሥ አእሳስ ላኩበት ነገር ግን የነነዌው ንጉሥ ቦርቦስ/ኖርዮስ/ ፈጥኖ ሊዋጋቸው ከነ ሰራዊቱ ወጣባቸው እነሱም የአፍራቅያው ንጉሥ አእሳስን የድረስልን ጥሪ ላኩበት አእሳስም ቦርቦስን ለመዋጋት ተነሳ ሁለቱ በምድረ አስባንያ ተገናኙ በመካከላቸው ከባድ ጦርነት ተካሄደ የመጀመሪያው ድል ግን ለነነዌው ንጉሥ ቦርቦሥ ሆነ ከአፍራቅያው ንጉሥ አእሳስ ብዙዎችን ገደላቸው በሁለተኛው የጦርነት ፍልሚያ ደግሞ እንደገና ድሉ ለአፍራቂያው ንጉሥ ለአእሳስ ሆነ የነነዌው ንጉሥ ቦርቦስን ገደለው ሰራዊቶቹንም ባሮቹ አደረጋቸው የቦርቦስን አስከሬን ወደ ብረት ሳጥን አስገባው የቦርቦስ ወንድም የሆነው የፋሌስ ደግሞ በወርቅ ሳጥን እንዲገባ አደረገ ሁለቱን ቀበራቸው በመቃብራቸው ላይም አዳራሾችን በመንገደኞች እንደሚታይ አድርጎ ሰራ እነዚህ ግንቦች እስከአሁን ድረስ በአልባቡና በሮሚያ መካከል ይገኛሉ፡፡

አሸናፊነቱን ካረጋገጠ በኋላ አእሳስ የፆጹን ልጅ ምሕያን አገባት ቅርጣግና ወደ ተባለውም አገሩ ወስዶ ቤተ መንግሥቱ አስገባት ነገር ግን ጥቂት ግዜ እንደቆየች በከባድ በሽታ ተያዘች ደዌዋም እጅግ በረታ አእሳስ አሉ ከተባሉት ባለ መድኃኒቶች ከህመሟ ይፈውሷት ዘንድ አዘዘ የበሽታዋ ምክንያት ምን እንደሆነ ይነግሩት ዘንድም ጠየቃቸው፡፡

እነሱ ግን እሷ ምንም ምክንያት የላትም ልትታመም የቻለችው የንፋስ ለውጥና ያልተለመደውን ውሃ በመጠጣትዋ ብቻ ነው አገርዋ እያለች እየመነጨ ከሚመጣው ውሃ ትጠጣ እንደነበር ሰምተናል አሉት፡፡

ንጉሡ አእሳስ ከዚያችው እነሱ ከጠቀሷት ምንጭ ውሃ እንዲመጣ አዘዘ ይህንን ውሃ መዘነውና ከሱ አገር ወሃ ለመጠጥ የቀለለ ሆኖ አገኘው ወዲያው ከዚሁ የከይተም አገር የውሃ ምንጭ ቦታ አንስቶ አገሩ አፍራቅያ

www.ethiopianorthodox.org

ድረስ እስከ ቤተ መንግስቱ ቅርጣግና የውሃ መውረጃ ቦይን አስቆፍሮ ሰራ ከሃገረ ከይተምም አፈርንና ድንጋይ አስወስዶ አዳራሽንና የመኝታ ክፍልን ሰራላት።

ይህንን ሁሉ ለማድረግ የተገደደው ምሕያን ስለወደዳት ነው የመንግስቱ ሰዎችንም እጅግ ወደዳቸው በእነዚህ ዘመናት የአፍራቅያ ህዝቦች በየጊዜው በመዘመትየከይተምን ህዝቦች ያስጨንቋቸውና ንብረታቸውንም ይዘርፏቸው ነበር።

የኤልፋዝ ልጅ ሳፍዋን ከነነዌ ህዝቦች ጋር ሆኖ የአፍራቅያን ሕዝቦች አብሮ ለምውጋት ተሰልፎ ነበር የነነዌ ሰዎች ሲሸነፉ ሳፍዋ ወደ ከይተም ሸሽቶ ተቀምጦ ነበር በከይተም ኑሮው አመቻችቶ ለመኖር ጀመረ።

አሰራዋስ ያሁሉ ሲሆን ገና ሕጻን ነበር ሲያድግ ግን ጦረኛ ሆኖ ሰራዊት እየመራ ወደ አፍራቅያ ዘመተ የአፍራቅያ ህዝቦችን ከንጉሣቸው ጋር አሸንፎ በመማረክ ወደ ከይተም አመጣቸው የከይተም ህዝቦች ደግሞ በከባድ ተራራ ላይ መሸጎ የኤልፋዝ ልጅ ሳፍዋን ከመሸጉት ጋር ነበር በተራራም ላይ እያለ ሳፍዋ ምግብ ፍለጋ ተቀሳቀሰና አንድ አንበሳ በሬ ገድሎ እየበላ አገኘው ሳፍዋ በያዘው የጦር መሳሪያ አንበሳውን ገደለው ወደ ከይተምም ተመለሰ። አንበሳ መግደሉንም ለከይተም ህዝቦች ነገራቸው እነሱም አለቃቸው አደረጉት ከፍ ከፍም አደረጉት ምክንያቱም ይህ አንበሳ ከብቶቻቸውን ጨርሶ ከመብላቱም የተነሳ ህዝቡ እጅግ ተቸግረው ነበር እና አንበሳውንም ለመግደል አንድም የደፈረ አልነበረም። ስለዚህ በአንበሳው መገደል ህዝቡ እጅግ ደስ አለው።

ህዝቡ ሳፍዋን ከአንበሳው ጭንቀት ስላዳናቸው ከእለት እለት ሳፍዋንን አከበሩት ምን እንደሚያድርጉለትም ተማከሩ በየአመቱም ፍሪዳን እያረዱ በአል እንዲያደርጉለት ወሰኑ በበዓሉ እለትም እጅ እንዲነሱለት ተስማሙ

‹‹የኖስ›› ብለው ሰየሙት በእነሱ ቋንቋ የኖስ ማለት አንበሳ ማለት ነው። ስለዚህ ሳፍዋን በዚሁ ስም ሰየሙት።

የአፍራቅያ ህዝቦች እንደለመዱት ከይተምን ለመውረር ወደሷ ሄዱ በዚህ ጊዜ ሳፍዋን ሊገጥማቸው ወጣ የከይተም ሰዎች በሱ መሪነት ለጦርነት ተሰለፉ ስለዚህ የአፍራቅያን ህዝቦች አተነፈስዋቸው ከነሱም ብዙዎችን ገደሉ የቀሩት በከባድ ሽሽት ህይወታቸውን አተረፉና ወደ አፍራቅያ ተመልሰው ወደ አገራቸው ገቡ።

የከይተም ህዝቦች ከዚህ ጊዜ ጀምሮ በአፍሪቅያ ህዝቦች አልተወረሩም እረፍት ሆነላቸው ሰፍዋንም እጅግ አመሰገኑት ከመጠን በላይም አከበሩት ከላያቸውም ላይ አነገሡት የንጉሥነትም ስሙ ‹ዮኖስ› ተባለ /አንበሳ/ አሉት የሚያመልኩትም ኮከብ ‹አቅርቦሰስ› ይባል ነበር ይህ ኮከብ ዘሀልም ይባል ነበር።

ሳፍዋ በከይተም ከነገሠ ጀምሮ እጅግ በረታ የዮባልንም ልጆች በኃይል ማረኩዋቸው አሕዛብንም ሁሉ ድል አደረግዋቸው በአካባቢውም አህጉር ሁሉ ስሙ እጅግ ገነነ የመንግሥቱ አመራርም ተቃናለት። ሳፍዋ አስባንያ ለተባለችው ሀገር የመጀመሪያው ንጉስ ነው ዘመነ መንግስቱ ሃምሳ አምስት ዓመት ይሆናል።

<u>ምዕራፍ ፫</u>

<u>በከይተም ከሳፍዋ በኋላ የነገሡ ነገስታት ታሪክ</u>

ሳፍዋ ከሞተ በኋላ ከሱ ቀጥሎ አፎርፎስ ሃምሳ ዓመት በከይተም ነገሠ ከአፎርፎስ ቀጥሎ ፎንቦስ ነገሠ ይህ ንጉስ ልጥርስም ይባላል ይህ ንጉሥ አቅጢኖስ የተባለችውንም ሀገር ደርቦ ለመያዝ ችሎ ነበር ከከዋክብት

www.ethiopianorthodox.org

አቆጣጠር ጋር የተያያዘ ጽሕፈት እሱ ማፍለቅ ጀመረ:: ዙሐል ለተባለውም ጣኦት ትልቅ ግንብ ሠርቷል ብዙ መርከቦችንም ለመስራት ችሎአል:: መርከቦቹም ዙሐል ለተባለው ጣኦት አገልግሎት ይውሉ ነበር::

ይህ ንጉሥ ወደ ቅርጣግና ሄደ አካሄዱም አስዳዊልስን ለመውጋት ነበር አስጻዊልስ የአፍሪቃውያን ንጉሥ አእሳስ ልጅ ነው:: የአስዳዊልስ ልጅ ሶፎኒያን ለማግባት ስለፈለገ ነው አባቷን ሊወጋ የተነሳው:: ያስዳዊልስ አባት አእሳስ በከይተም የነበረችውን የኦፁን ልጅ ማህያን ለመውሰድ እንዳደረገው ጦርነት ያለ ነው::

ሶፎንያም እንደ ማህያ ቆንጆ ነበረች ሶፍንያ ሰባ ዓመት እስኪሞላት ድረስ በቁንጅና የበላይነትን እንደያዘች ቆይታለች:: ብዙዎቹ በእሷ ፍቅር ስለተነደፉ የእሷን ስዕል በልብሳቸው ላይ ያጣብቁት ነበር:: ይህ ንጉሥ ጢኖስ የሚል ድርብ ስምም ነበረው:: ይህ ጢኖስ ሠራዊቱን አስከትሎ መጣና በቅርጣግና ተቀመጠ:: ጦርነትንም ከፍቶ ሀገሪቷን ወጋ አእሳእ ከቆንጆዋ ማህንያ ፍቅር የተነሳ የሠራውን የውሃ ቦይ ቆረጠው የከተማዋን ግማሽ አፈረሰ::

አስዳዊስልም በበኩሉ ጦርነት ሊገጥመው መጣ በመካከላቸው ትልቅ ጦርነት ተካሄደ በጦርነቱ አስዳዊስል ሞተ ለጢኖስ የአስዳዊስልን ወታደሮች ወደ ባርነት አግብቶ ገዛቸው:: ወዲያውም ሶፎኒያን ወደምትገኝበት ከተማ ገብቶ ሶፎኒያስን ወሰዳት ሶፎኒያስ የአስዳዊስል ልጅ ናት አባቷን ገድሎ እሷን ወሰደ ማለት ነው ወደ ከይተምም ወሰዳት:: የጢኖስ ክብር እጅግ ከፍ አለ ለአርባ አምስት ዓመትም ነገሠ ከዚያ ሞተ ከሱ ቀጥሎ አንትያኮስ ነገሠ ለሰላሳ ስምንት ዓመትም በንጉሥነት ተቀመጠ::

ከአንትያኮስ ቀጥሎ ስለኪሉስ ለሃያ ዘጠኝ ዓመት ነገሠ ከሱ ቀጥሎ ለጢናስ 50 ዓመት ነገሠ ከዚያ ሞተ:: ለጢናስ መንሳንና በርነርያ የተባሉት

ሀገሮች በማስገበሩ ይታወቃል:: ዙፍራ ለተባለው ጣኦትም ይህ ንጉሥ ምኩራብን ሰርቷል:: ዙሐል ለተባለው ጣኦት የተሠራውን ምኩራብ ግን አፈረሰው የዚሁ ጣኦትን ካህናትንም በእሳት አቃጥሎ ፈጃቸው:: በእሳት ያቃጠላቸውም እራሱ ለዝኍራ በሠራው ምኩራብ እየሰበሰበ ነው ከዚያ እራሱ ሞተ::

ከሱ በኋላ አንፍአስስ ለአስራ አራት ዓመት ነገሠ ከአንፍአስስ ቀጥሎ ከርፌጦስ ሃያ ስምንት ዓመት ነገሠ ቅዱስ መጽሐፍ እንደሚነግረን የአስርፋስ ንጉሥ በወራሪነት በዘመኑ ተነስቶ ነበር ከከርፌጦስ ቀጥሎ አብቦክስ ሰላሳ ሦስት ዓመት ነገሠ ከአቦክሰስ ቀጥሎ ካልዕ አቦክስ ሃያ ስምንት ዓመት ነገሠ ከካዕል አቦክስ ቀጥሎ አፍስጦስ ሃያ ስድስት ዓመት ነገሠ ከአፍላጦስ ቀጥሎ አፍሮክስ ሰላሳ ሦስት ዓመት ነገሠ ከሱ ቀጥሎ ሮሞሉስ ሰላሳ ስምንት ዓመት ነገሠ ሮሞሉስ በስልጣን ላይ እያለ የእስራኤል ንጉሥ ዳዊት ኤዶምንና ኤርሞንን ድል አደረጋቸው ስፍር ቁጥር የሌላቸው ሰዎችንም ከነዚህ ሀገሮች ገደለ ከሞት የተረፉትም ወደ ሀገረ ከይተም ሸሹ ሸሽተውም የመጡይንም ሮሞሉስ ከባህሩ ጠረፍ ቦታ ሰጣቸው:: እነሱም ከዚሁ ከተማን ቆረቆሩና ከነሱ ጋር ከዳዊት ሸሽቶ ባመለጠው መሪያቸው ስም ‹ደርሶ› ብለው ከተማዋን ሰየምዋት:: የደርሶ የቀድሞ ስምዋ ‹ዱር› ይባል ነበር:: የዚህ ሰው ዘሩ አርማንያ ከኖሩት ነገደ ሐዳድ ነው:: ከጢቂት ጊዜ በኋላ በዚችው በስደተኞቹ ከተማ የጦር መሳሪያን የምታነቃ /የሞት ሰነጥቅ/ ምንጭ ተከስታ ነበር ከጥቂት ጊዜ በኋላ ግን ባህር ዋጣት ደፈናትም::

እነዚህ ዳዊት ያሳደዳቸው ሕዝቦች ሁለተኛ ከተማን ቆርቁረው ነበር እስካሁን የምትታወቀው ግን የመጀመሪያዋና አፎሊ በተባለው ቦታ የተቆረቆረችው ከተማ ናት የአፎሊ ንጉሥ ዳዊት ይወረኛል በማለት ይፈራ

www.ethiopianorthodox.org

ስለነበር ከተማዋን በታላቅ ግንብ አጠረ የከተማዋ ቅፅር በንጉሡ የተሰራው አርባ አምስት ኪሎ ሜትር ይሆናል በዚች ቅፅር የምትገኘውን ከተማ ‹ሮማ› ብሎ ሰየማት ስሙም ሮማ ስለነበር ነው በስሙ የሰየማት ይህ ንጉሥ አንዳንድ ጊዜ ሮማንስ በመባልም ይታወቅ ነበር፡፡ የሮማአስ ሰዎችም ተጠርተውባታል የእሷ ጎረቤቶች ናቸውና እነሱም ሮማውያን ናቸው፡፡

ይህን ታላቅ ግንብ ቢያስገነባም ሮማኖስ ዳዊትን ከመፍራት አልተላቀቀም ነበር መሸተሪ ለተባው ጣኦት ትልቅ ሙክራብ ሰራና ዙሑራ ለተባለው ጣኦት ተሰርቶ የነበረውን ጣኦት አፈረሰው ይህን ሙክራብ የሰራው ለጢኖስ የተባለው ንጉስ ነበር፡፡

ሮፍሎስ ሲሞት ቀጥሎ በማቅዋስ አርባ አንድ ዓመት ነገሠ ከሱ በመቀጠል ተውኪኖስ ለአርባ ዘጠኝ ዓመት፣ ዮልዮስ ሰላሳ ሁለት ዓመት፣ በርኮቦስ ሰላሳ ሰባት ዓመት፣ ለዩኖስ ሰላሳ አራት ዓመት፣ ተርክዮሽ ሰላሳ አምስት ዓመት፣ ነገሡ ተርክዮሽ ከሮማውያን ሴቶች መካከል የሌላ ወንድን ሚስት ስለወደደ በእሷ ምክንያት ተገደለ ተርክዮሽ ሴትዮዋን አስገድዶና ከባልዋ ነጥቆ ከወሰዳት በኋላ ከብስጭት የተነሳ የገዛ ሆድዋን በጩቤ ተርትራ በገዛ ራስዋ ሞተች፡፡

ይህንን የተረዱ አባትዋ ባልዋና ወንድሟ ተርክዮሽን በምኩራቡ መግቢያ ተደብቀው ጠበቁትና ገደሉት ከዚህ የተነሳ የሮም ሰዎች ሲነግሡ አመፀኞች ይሆናሉ፡፡ ስለዚህ ንጉሥ አያስፈልገንም አሉ እንዳያነግሡም ተማማሉ ከመካከላቸው አንድ ተራ ሰው መርጠው ሾሙና ንጉሥ ሳይሉት ሽማግሌ ብለው ሰየሙት፡፡ በሱ የሚመሩም 320 ሰዎችን መረጡ የተመረጡት በስነ ምግባር የተመሰከረላቸው ናቸው፡፡ በዚህም መንግሥትን ሰሩ፡፡

በዚሁ መልክ ሮማውያን ለብዙ ዓመታት ተመርተዋል፡፡ በኋላ ግን የመጀመሪያው ቄሳር ተሾመና በገዛ ራሱ ንጉሥ ነኝ አለ፡፡ ከዚህ ጊዜ ጀምሮ ያ የሕዝቡ ምርጫ ተደመሰሰና ለወደፊት እንደምንገልጠው በቅደም ተከተል ቄሳሮች የሮም ነገሥታት ሆኑ ይሁን እንጂ ሽማግሌዎች እየተባሉ በሚመረጡ መሪዎች ለ320 ዓመት ያህል መርተዋል፡፡ በነዚህ ዘመናት ሮማውያንን ለመድፈር የሚነሳ አልነበረም የአካባቢያቸውን ሀገሮች በሙሉ ለመቆጣጠርና ነገስታትን ለማባረር ታላቅ ኃይል አግኝተው ነበር፡፡ በመጨረሻ የተለያዩ ሕዝቦች በሮም መለያየትን አመጡ ዮናናውያንና አልስክንድንዮናውያን በመካከላቸው ጠብ ፈጠሩ ሮማውያን ዮናናውያንን ረዱ አልስክንድዮናውያን ተሸነፉ ይሁን እንጂ አልስክንድዮናውያን በአጭር ጊዜ በረቱ ሮማውያንን በቂም ተነሱባቸው ሮማውያንም ፈርተው ሀገራቸውን በመተው ሜብር ወደ ተባለው ባህር አካባቢ ተሰደዱ ከባህሩም በቦይ ወደ ሮም ውሃን ለቀቁ ሮምም በወንዝ ታጠረች፡፡ አያይዘውም ከተማዋን በብረት አጠርዋት በብረት የታጠረው ቦታ 18 ሜርት ያህላል ጎኑ ደግሞ ሰባ ምዕራፍ ያህላል፡፡

ይህንን ያደረጉበት ምክንያት አካባቢያቸውን የመውረር ጥቃት እንዳይደርስባቸው ይፈሩ ስለነበር ነው፡፡ ናቡከደነጾር የባቢሎኑ ንጉሥ ቤተ መቅደስን እንደ ደመሰሰና እስራኤላውያንን እንደማረከ ሲሰሙ ደግሞ ፍርሃታቸው በረታ መጥቶ እንዳይወራቸው ካለበት ድረስ እጅ መንሻ ላኩለት፡፡ ከሱ ስር መሆናቸውንም ገለፁለት እሱም ደስ ብሎት እንደማይወራቸው ቃል ገባላቸው፡፡ ከዚህም የተነሳ ማደይና ፋስ እስከተከፋፈሉ ድረስ በሰላም ኖሩ፡፡

www.ethiopianorthodox.org

ምዕራፍ ፬

የማደይ ንጉሥ ደራ የፋርስ ንጉሥ ኮርሲ ከዮናናውያንጋር ጠብና የባቢሎን ንጉሥ ብርዋስደር ሞት

የዚህ መጽሐፍ ባለቤት እንዲህ ይላል ‹የከርዳናውያን ዘመነ መንግስት ሲፈጸም እግዚብሔር የሚፈርድበት ጊዜ መጣ መንግስታቸውንም አጠፋ ነቢያትም እንደገለፁት እግዚአብሔር በነገስታቱ ላይ ተነሳባቸው የፋረሱና የሜዶኑም ተጣሉ እንደገና ሁለቱ ታረቁና የፋርስ ንጉስ ከኒርዲ የሜዶንን ንጉስ ሴት ልጅ አገባ በዚሁም ካርዲዮን የተባለው ንጉስ ለመዋጋት ግንባር ፈጠሩ ይህ ንጉስ ብልጥሳፅር የሚል ድርብ ስም ሲኖረው የናቡከደነፆር የባቢሎን ንጉስ ልጅ ነው ግዛቱም ባቢሎን ነበር።

እሱን ለመውጋት እጅግ ቁጥሩ የበዛ ወታደር አሰልፈው ለጦርነት ተነሱ ብልጣሳፅር /ብልጣሶር/ ሊወጉት መነሳታቸውን ሲሰማ ራሱ ሳይዘምት ወታደር ላከባቸው ሁለቱንም ነገስታት የብልጣሶር ወታደሮች መቱዋቸው ወደ ሀገራቸው ያንድ ቀን ጉዞ ብቻ እስኪቀርም እየተከታተሉ ወጉዋቸው። ብልጣሶር መሸነፋቸው ሲሰማ በአንድ ሺህ አለቆች የሚመራ ብዙ ሰራዊቶችን ላከ።

እነዚህ ሰራዊት በሌሊት ደረሱና ከነሱ ጋር ጦርነት ገጠሙ የሜዳኖንና የፋረሱንም ንጉስ አሸነፋዋቸው ብልጣሶር በድል አድራጊነት ተመለሰ ደስተኛም ሆነ። ሰራዊቶቹንም በመብልና በመጠጥ ብዙ ቀን አስደሰታቸው ከመጠጥ ብዛትም ራሱ ሰከረ መኳንንቱንም በማወደስ ብዙ ለፈለፈ ንግግርንም አበዛ አያቱን ናቡከደነፆርን ከቤተ መቅደስ ያመጣቸውን የወርቅ ፅዋዎች አስመጥቶ ጠጣባቸው እቁባቶቹንና መኳንንቶቹን እንደሱ በቤተ መቅደስ ፅዋ ጠጡ ከስካር ብዛትም የተነሳ ጣዖታቸውን ያመሰግኑ ጀመር

እግዚአብሔር ምስጋና ለሱ ይሁንና በብልጣሶር ላይ ተቆጣ ባደረገውም ድፍረት አዘነበት መልአኩንም ልኮ ከእሱ ፊት ለፊት የእግዚአብሔር ፍርድና ስለ መንግስቱ መውደቅ ነገረው ብልጣሶርም በሰው እጅ መልክ ሲጻፍ አየ የጻፈውም ከግንቡ ላይ ነው እጁ አስደናቂ ብርሃንን ያበራ ነበር።

ብልጣሶር በዚህ ግዜ እጅግ ደነገጠ የተጻፈውም በከነናዊ ፊደል ነው ቋንቋው ደግሞ የዕብራውያን ቋንቋ ነበር ስለተጨነቀም ዳንኤልን አስጠርቶ አስተረጐመው ዳንኤልም የቤተ መቅደስን ንዋየ ቅድሳት ስለደፈርክ እግዚአብሔር ተቆጥቶ መልአኩን ልኮ ያንተን ስህተትና ድቀትህን በጽሑፍ ገለፀልህ እግዚአብሔር መዝኖህ የቀለልህ ሆነህ ተገኝተሃልና አለው።

ብልጣሶር ዳንኤል የነገረውን ሰምቶ እጅግ ደነገጠ ወታደሮቹም ደንግጠው ወደየቤታቸው ሄዱ ብልጣሶር ተነስቶ አልጋው ላይ ተኛ የገዛ አሽከሩም ሌሊት መጥቶ ገደለው እራሱንም ቆርጦ ይዞ ወደ ሜዶኑና ወደ ፋርሱ ነገስታት ሄደ ከመልአኩ የተጻፈውንና ዳንኤል የተረጐመውን አንድ በአንድ ዘርዝሮ ነገራቸው እነርሱም ካሉበት የብልጣሶር ራስ ተቆርጦ ስለመጣላቸው እግዚአብሔርን አመሰገኑት ለከሀሊነቱም አድናቆታቸውን ገለፁ።

ከዚህምየተነሳ የፋርሱ ንጉስ ኵርሽ በኢየሩሳሌም የፈረሰውን ቤተ መቅደስ ለመስራት ተነሳሳ ናቡከደነፆር ከኢየሩሳሌም የማረከውንም ነዋየ ቅድሳት ለመመለስ ወሰነ የተማረኩትም አይሁድ ወደ ሀገራቸው እንዲመለሱ ፈቀደ የፋርሱ ንጉስ ኵርሺና የሜዶኑ ንጉስ ደራ አብረው ወደ ባቢሎን ሄዱ የባቢሎንም ሰዎች ገደሉ ነቢያት በካርድዮን የተናገሩት ትንቢት ተፈፀመ እግዚአብሔር በበደላቸው ብዛት እንደሚያጠፋቸው አስቀድሞ ተንብየዋልና።

www.ethiopianorthodox.org

ከዚያ በኋላ እነዚህ የፋረስና የሜዶን ነገስታት ባቢሎንን ለሁለት ተካፈልዋት የሜዶኑ ንጉስ ደራ ሽምግሎ ስለነበር ቶሎ ሞተ በዚህ ጊዜ የሜዶንና የፋረስ ሕዝቦች ተስማምተው የፋርሱ ንጉሥ ኩርሽ. ሜዶንና ፋረስን እንዲገዛ ወሰኑ ሜዶንና ፋርስም አንድ ሀገር ሆኑ።

ኩርሽ. ሁሉን ካጠቃለለ በአንደኛው ዓመት ወደ ሀገሩ ተመልሶ ናቡከደነፆር ያፈረሰውን ቤተ መቅደስ ለመስራት የሚፈልግ አይሁዳዊ ሊሄድ ይችላል ‹እኔም ኩርሽ. የአምላክ ባርያ ስለሆንኩ ካለኝ የቤተ መንግስት ቤተ መዛግብት ዕቃ ሁሉ ለቤተ መቅደስ ሥራ ሊውል የሚችል ካለ ለዚሁ አውለዋለሁ ባቢሎናውያንን እንዲሸነፉ ኃይል የሰጠኝ እግዚአብሔር ነውና› አለ።

ወንዶች ሁሉ ኩርሽ. የሚለውን ካዳመጡ በኋላ እጅግ ተደሰቱ እግዚአብሔርንም አመሰገኑ ብዙ ሕዝብም ወደ ሀገረ ቤተ መቅደስ /ሀገረ ቀድሽ/ ሄደ ከእነሱ ጋርም እዝራ ካህንና ነህምያ መርድጋይና ኢያሱ ተማርከው የተወሰዱ ምሁራን ሁሉ አብረው ሄዱና የከበረውን የልዑል እግዚአብሔርን ቤት ሰሩ እንደቀድሞውም የውስጡንና የውጭውን አስተካክለው ሰሩት ኩርሽ. ለቤተ መቅደስ አገልግሎት የሚውለውን ሁሉ እንዲያሟላላቸው ጠየቁት ኩርሺም በጥያቄያቸው መሰረት ለቤተ መቅደስ የሚያስፈልገውን ሁሉ አሟላ ሕዝበ እስራኤል የፋርስ መንግስት እስክትወድቅ ድረስ በዚሁ መልካም ነፃነት ለመኖር ቻሉ እግዚብሔር የፋርስን መንግስት አፀና ፋርሶች እጅግ በረቱ የዓለምንም ነገስታት ተቆጣጠሩ ቤተ እግዚአብሔር ተከፈተ ነቢዩ ኢሳይያስ በትንቢቱ እንደገለፀውም ኩርሽ. ለእስራኤል ልጆች መልካምን ስላደረገ እጅግ ረዳው።

የሽብጣ ንጉስ በፋርስ መንግስት ላይ ዐመፀ ነገር ግን ኩርሽ. ዘመተበት ገደለውም ከሀገሩም ሕዝብ ብዙዎቹን ገደለ የሽብጣን ቤተሰቦች ሚስቱንና

ልጆቹንም ገደላቸው የሽብጣም ንጉስ ሚስት ‹ቡሊደሊ› ትባል ነበር ጠንካራ ቤትም ነበራት በእሷ ቤት ብዙዎች ሕይወታቸውን ለማትረፍ ተጠግተው ነበር ነገር ግን ሁሉም የነገስታት ዘሮች ተደመሰሱ ሁሉንም ካጠፋ በኋላ ከአሽከሮቹ መካከል ለዚችው ሀገር ሹሞ ወደ ሀገሩ ተመለሰ።

እቺ የንጉስ ሚስት ቡሊደሊ የልጇን መሞት የንግስትነቷን መቅረት ስተመለከት በቁጭት ከሞት የቀሩትን የባልዋን ወታደሮች ሰብስባ ዲፓ በምትባለው ቦታ እስክትሞት ድረስ በጭካኔ ኩርሺን ጠበቀችው የኩርሺ. ተከታዮች አብዛኛዎቹ እስኪያልፉ ድረስ አደፈጠች ኩርሽ. ወደ ኋላ ቀርቶ አብዛኛውንም ሰራዊት ወደ ፊት በማስቀደም ጉዞ ጀመረ ኩርሺን በግላጭ ከጥቂት ተከታዮቹ ጋር አግኝታ ሁሉንም ገደለቻቸው የፋርሱን ንጉስ ኩርሽ. አንገት ቆርጣ በስልቻ ቋጥራ ደም ሞላችበትና ‹አንተ ኩርስ ደሙን ጠጥተህ ጥገብ› አለችው እንደዚህም አለች ‹አንተ በጭካኔ ሰዎችን ስትፈጅ ምንም አትራራም ምህረትም የለህም› የኩርሺ. ነገር ተፈጸመ ለሞት ያበቃውን ያለ ርህራሄ ሰዎችን መፍጀቱ ነው። ሰውን በጭካኔ መፍጀት ለሰብአዊ ፍጡር አልተፈቀደም እግዚአብሔርን አውቆ መፍራትና ለፍጥረቱም እንደሚያስብ መገዘንብ ለሰው ልጅ ይበጃል ስለዚህ ሁላችሁም በስርዓተ እግዚአብሔር ኑሩ።

ምዕራፍ ፭

<u>ከኩርሺ. በኋላ የነገሱ ነገስታት /በፋርስ/</u>

<u>አስቴርና መርዶክዮስ ታሪክ ከአክሶስ ንጉሥ ጋር</u>

ከኩርሺ. ቀጥሎ ልጁ መኪስ ነገሠ መንግስቱ ሲፀናለትና መንበሩ ሲቀናለት አባቱን የገደለች ቡሊደሊ ወደ አለችበት ሀገር ሄደ ከቤተሰቦቿም ጭምር ነቀላት ለማስታወሻ የሚሆንም ምንም አላስቀረባትም ከዚያ

www.ethiopianorthodox.org

www.ethiopianorthodox.org

በመቀጠል ካባቱን ያፈነገጡ ሁሉ ወደ አሉበት ዘመተ ካባቱ ሞት በኋላም ሁሉንም እያሸነፈ ተቆጣጠራቸው መንግስቱም ፀና ስልጣኑም ፀናለት ስልጣኑም አደገለት ስራውም በረታ አይሁድ ኰርሺን በጣም ይታዘዙለት ነበር ከሱ ቀጥሎም ለእሱ የፋርስ ነገስታትም እንደዚሁ ይታዘዙለት ነበር፡፡

የፋርስ ነገስታትም በበኩላቸው የአይሁድን ፍላጎት ሙሉ በሙሉ ያስተካክሉላቸው ነበር በቤተ መቅደስ ለመስዋዕትና ለሌሎች አስፈላጊዎች ሁሉ ከፋረስ ነገስታት ይሰጣቸው ነበር፡፡ ይህንን የጀመረላቸው ኰርሺ ነው ስለዚህ ፋርሶች ቤተ እግዚአብሔርን እጅግ ያከብሩ ነበር ከቤተ እግዚአብሔርም በረከት ይቀበሉ ነበር በቤተ መቅደስ በበረከት ጊዜም ስማቸው እንዲነሳ ፍላጎት አደረባቸው እስከ ዘመነ እስክንድር ድረስ ይህ ልማድ ቀጥሎ ነበር እስክንድር ከነገሠ በኋላ ግን ያይሁዶች ሁኔታ ሙሉ በሙሉ ተለወጠ፡፡

የዚሁ ምክንያት ‹እስክንድር ሓማን የተባለውን ሰው ከእነሱ ዘንድ የበላይ አድርጎ ሾመላቸው ለእሱም እንዲሰግዱ አዘዛቸው በዚህ ግዜ ሓማን የአይሁድ ጠላት መሆኑን ታወቀ ሰውየው በዘሩ አማሌቃዊ ነው የእስራኤል ንጉስ በነበረው ሳኦል ዘመን በአማሌቃውያንና በእስራኤላውያን መካከል ከፍተኛ ጥላቻ እንደነበር ይታወሳል ሳኦል ከእግዚአብሔር በተሰጠው ትእዛዝ አማሌቃውያንን ደምስሶአቸዋል ከዚሁ ዘመን ጀምሮ በሁለቱ መካከል የተነሳው ጥላቻ አልበረደም በይበልጥ በብንያም ነገድና በአማሌቃውያን ዘንድ የከረረ ጥላቻ ነበር ምክንያቱም ሳኦል ከነገደ ብንያም ነውና፡፡

በሌላ በኩል ምድረ ጋይ የተባለው የአይሁድ ወገን በአክስሮይስ ቤተ መንግሥት አገልጋይ ሆኖ ነበርና ለሓማን አልሰግድም አሉ ክብርም አልሰጠው አሉ ይህም ምድረ ጋይ ወገኑ ከነገደ ብንያም ነበር ይህ ለብዙ

ዘመናት በታሪክ ብቻ ይታወስ የነበረው ጥላቻ በዚሁ አገረሸ ሓማንም አይሁድን ጨርሶ እስከ ማጥፋት ፈለገ፡፡

ሁለቱ የንጉሥ ባለሟሎች የሆኑ ሰዎች ነበሩ ከላይ የተጠቀሰው አክስሮይስ ሲሆን ዮናናውያን ለማፋቀር ሲሉ ንጉሡን ለመግደል አላማ ነበራቸው በዚሁ ዘመን ዮናናውያን ፋርስን በመውጋት ላይ ነበሩና ምድረ ጋይ /መርዶክዮስ/ የነዚህን የንጉሥ ባለሟሎች ንጉሡን ለመግደል እቅድ ማውጣታቸውን አውቆ ነበር ይህን ተንኰል የአጎቱ ልጅ ለሆነችው አስቴር ነገራት እሷም የአጎቷ ልጅ ምድረ ጋይ /መርዶክዮስ/ የነገራትን ለንጉሡ ነገረች፡፡

እነዚህ ሁለት ሰዎች ንጉሡን አክስሮይስን እንዲነድፉ እባቦችን አዘጋጅተው ነበር ይህንን ተንኰል ሁሉ ምድረ ጋይ /መርዶክዮስ/ ለአስቴር ነግሯቷል እሷም ለንጉሡ ነግራዋለች ንጉሡም እውነት ሆኖ ስላገኘው ሁለቱን ባለሟሎች ገደላቸው አስከሬናቸውም በአደባባይ ሰቅሎ በዚሁ ላይ የመርዶክዮስን አስተዋይነት በንጉሡ የክብር መዝገብ እንዲሰፍር አዘዘ፡፡

ለሓማ ግን ይህ ሁኔታ አስጨነቀው በመርዶክዮስ ላይም ከፍተኛ ቅንአት አደረበት የንጉሡ ባለሟሎች ከማንም በበለጠ የመርዶክዮስ ባለ ምስጢሮችና ፍቅረኞች ሆነዋል ሓማን የአይሁድን ምሳሌ እየፈለገ አይሁድን ንጉሡ የሚጠላበትን መንገድ ይፈላልግ ጀመር በተለያየ መንገድም ሐማን ከሁሉ የበለጠ በንጉሡ ታማኝነቱን አገኘ መርዶክዮስ ደግሞ ሐማን ከአማሌቃዊነት ነገዱ ተነስቶ የሚጠላው መርዶክዮስን ይህንን ያህል የመንግስት ሥልጣን ሲይዝ በመቻሉ እጅግ ተጨነቀ አስክሮስ በንጉሥነት በነበረበት ዘመን ምድር ስትናወጥ ያየበትንም ሕልሙ አስታወሰ ሁለት ትላልቅ እባቦች እርስ በእርሳቸው ሲጣሉ በዚሁ ህልሙ አይቶ ነበር፡፡

www.ethiopianorthodox.org

ከዚህም የተነሳ ታላቅ ጩኸት እንደሆነ በህልሙ ታይቶት ነበር በዚሁ ብዙ ሰዎች ተሰበሰቡ ህዝብን ለማጥፋትና ለክፋት የተዘጋጀ ነበር ዓለም ልትደመሰስ ስለተቃረበች ወደ እግዚአብሔር ትጮኸዘንድ ያድናትም ዘንድ ለምነች ዓለም በጨለማ ተዋጠች በሁለቱም ዝምድና ያለውም ዝምድና ጠነከረ አንዱ ሌላውን ለመዋጥ ይጥር ነበር የተሰበሰበውም ህዝብ ሁለቱን ዘንዶዎች ለማገላገል አልቻለም ዘንዶዎቹ በዚሁ ጠባቸው ብዙ ቆዩ።

እንደገና የውሃ ምንጭ አየ ምንጯም ልትደርቅ ስለተቃረበች ከሷ ጥቂት ውሃ በሁለቱ ዘንዶዎች መካከል ይፈስ ነበር ይህም ጥቂት ውሃ የሁለቱን ዘንዶዎች ጠብ አበረደ ዘንዶዎቹ ታረቁና ምንጩም ብዙ ውሃ ማመንጨቱን ተያያዘው ፀሃይ ወጣ አለም በራ ጨለማም ተወገደ ያች አናሳ የነበረች ቤተሰብም በዝታ ታየች ከዓለም ሰፍኖ የቆየው ፍርሃት እና ድንጋጤ ተወገደ ሰላም እውነትና ርትዕ በዓለም ሰፈነ ይህንን ሁሉ በህልሙ ምድርጋይ/ መርዶክዮስ/ ከአንድ አመት በፊት ታይቶት የነበረ ነው።

መርዶክዮስ ይህነን ራዕዩን አልረሳውም ነበር እስኪተረጎም ብቻ በጽናት ይጠብቀው ነበር በጊዜውም ላባቱ ወንድም ልጅ አስቴር ይህንን ህልሙ ነግሯት ነበር በዚሁም ሃማን በጥላቻ በእሱና በወገኖቹ ላይ በተነሳበት ጊዜ መርዶክዮስ ለአስቴር እንዲህ አላት ‹‹ያ ከዓመታት በፊት አይቼ የነገረኩሽን ህልም አሁን የሚፈጸምበት ጊዜ ደረሰ አሁን ከሁሉ በማስቀደም እግዚአብሔርን ለምኝው ከዚያ አያይዘሽ ወደ ንጉሡ ግቢና ለምኝው ወድቀሽ ተነስተሽም ህዝቦችሽን ለማዳን ተፈራፈጪ›› አላት። ራሱም ምድርጋይ/መርዶክዮስ/ ምህላውን ወደ እግዚአብሔር ተያያዘው ፆመ ፀለየ ወደ እግዚአብሔር ማለደ አመሰገነም።

የመርዶክዮስ ጸሎት እንዲህ የሚል ነበር ‹‹ታላቁ እግዚአብሔር ሆይ ልዑል እግዚአብሔር ሆይ እኔ ለሃማ የአክብሮት ስግደት እንዳልሠገድኩ

አንተ ታውቀዋለህ ነገር ግን ለሱ ያልሰገድኩት አንተን ፈርቼ ነው ያንተንም መንግስት ፈርቼ ነው መስገድ ወዳንተ ብቻ መሆኑን አውቃለሁና ወደ ሌላ ቀርቤ ብሰግድ አንተን አስቆጣለሁ ወዳንተም እቀርብ ዘንድ ከእሱ ራቅሁ ስግደትስ ላንተ ብቻ ይገባል ወዳንተም ጸሎትና አስተብቍኦት ይቀርባል ይህም ባይሆን ኖሮ ለሃማ መስገድን እምቢ ባላልኩ ነበር ለሃማም እየሰገድኩ ወገኖቼ አይሁድ በሰላም እንዲኖሩ ባደረግኩ ነበር የሃማን ፈቃድ ሁሉንም ፈጽሜ የዘመዶቼን ደህንነት ባስጠበቅኩ ነበር የረገጠውንም መሬት በተሳለምኩ ነበር።

ሐማ እኛን ለመደምሰስ መነሳቱን እነሆ አውቄአለሁ ስለዚህ ከዚሁ ከተደቀነብን ጥፋት ታድነን ዘንድ እለምንሃለሁ እሱንም በቆፈረው ጉድጓድ ላይ ጣለው ለባሮችህ ወጥመድ አዘጋጅቷል የሁላችን ዓይን ያንተ ድህንነት ብቻ ይተማመናል ካባቶቻችን ጋር የገባኸውን ቃል ኪዳን አትርሳው በደላችንንም አስበህ ችላ እትበለን በምርኮ ተዋርደናል ያለፈውን ውርደታችንን ተመልከትልን መዋረድና ዝቅ ማለት ለእግዚአብሔር ብቻ ይገባል መርዳትን ትችላለህና እርዳን አድነንም ከመቼም በበለጠ በጭንቀት ላይ ያለነው አሁን ነው ካንተ ሌላ መጠጊያ የለነም ከምንዳቢያችን አድነን በኃይልህም አድነን በጠላታችን ኃይልን ስጠን ምክራቸውንም በትን።

አቤቱ ከአህዛብ ለይተህ የመረጥከው ነውና ለጠላት አሳልፈህ አትስጠው አምላክ የላቸውም ብለህ ጠላቶቻችን አምላካቸው አያድንም እንዳይሉም በጣኦታቸውም እንዳይመኩ አሳፍራቸው እምነታቸውንም ሃሰትን አድርግ በዚህም የአማልክቶቻቸውን ከንቱነት ይረዱ ይህም የሚሆነው የእኛን መዳን ሲረዱ ነው ለእኛ አንተ እንድናመሰግንበት የሰጠኸንንም ኪዳን አታጥፋ ምስጋናህም ከአፋችን አይጓደል አንተ በቃልህ የምትመሰገን ፈጣሪ ነህ በመንፈስህም ትመሰገናለህ።

www.ethiopianorthodox.org

ሃዘናቸንን በደስታ ለውጥ እኛ በዚሁ እናመስግንህና እንባርክህ ዘንድ እንቀድስህም ዘንድ ረድኤትህንም እናይ ዘንድ በእኛ ላይ ስላለው ፀጋ ለበቁ ለበቁዔትና ለመዳን አድርግልን አክሳይሮስ ንጉሥ በሚገዛው አገር ሁሉ ባሉት አህዛብ ሁሉ እንኖር ዘንድ አገሮቹ ሱሳናስቅ ናቸው፡፡

አይሁዶችም ከሐማ የተጀመረውን ተንኮል ስለ ሰሙ ወደ እግዚአብሔር አለቀሱ በፍርሃት እና በመንቀጥቀጥ ወደ እግዚአብሔረ ጮኹ ሃማን ያጠፉላቸው ዘንድም እግዚአብሔርን ለመኑ አስቴርም በበኩሏ ወደ እግዚአብሔር ተማለለች ይህንንም መከራ ፈርታ የንግስትነትን ልብሷን ትታ ሽልማቷንም ጥላ ማቅ ለበሰች ወደ እራስዋም አፈርን ነሰነሰች በፆምና በጸሎት ተጋች እያለቀሰችም በግንባርዋ ተደፋች የክቡርና የልዑል እግዚአብሔርንም ስም ጠራች እንዲህም አለች ‹‹የእስራኤል አምላክ ሆይ የነገስታት ንጉሥ ሆይ የሁሉም መኮንን ሆይ በርያህን እኔን አሸናፊነት ትሰጠኝ ዘንድ ስልጣን ያንተ ነው እኔ ሌላ ረዳት የለኝም፡፡

አቤቱ የመማረክ እድል እንደገጠመኝ አንተ ታውቃለህ ከህፃንነቴ ጀምሮ በምርኮ ነው የኖርኩት በባዕድ አገርም ኖርያለሁ ምርኮኝነት እጅግ አስመረሮኛል ከአባቴ እና እናቴ ጋርም አድክሞኛል ይህ ንጉሥ ያለፈቃዴ ነው ያገባኝ አሁን ከእርሱ ጋር ነኝ ወገኖቼ ካልሆኑ ጋርም እኖራለሁ ባህይማኖት ከማይመስሉኝ ህዝቦች ጋር እንድተባበርም ተገድጃለሁ እኔ ግን እምነቴን አለወጥኩም ዓለምን ሆነ ንግሥትነትን አላሸነፉኝም ከትዕዛዝህም አልወጣሁም፡፡

አቤቱ የእዚህ የእኛ ጠላት ሰው ቦታ የት እንደሆነ አንተ ታውቃለህ እኛንም ለማጥፋት ብዙ ተጋድሎ ማድረጉንም አንተ ታውቃለህ እኔም የራሴንና የወገኖቼን መጥፋት እፈራለሁ በአማለጅነት በፀሎት እለምንሃለሁ ልቤንም እየተቃጠለ ወዳንተ እጮሃለሁ ካንተ ምህረት እሻለሁ ርዳኝ ይቅር

www.ethiopianorthodox.org

በለኝ እኔ ችግረኛ ነኝ ምስኪንም ነኝ ወገኖቼን እንዲጠፉ ፈቅደህ ከሆነ ጥፋታቸው ከማየቴ አስቀድመህ ግደለኝ በዚህ ዓለም እንድኖር ከፈቀድክ ደግሞ ባሮችህን ለጠላት አሳልፈህ አትስጥ አንተ ከነጣቂ አንበሶች አፍ ሰዎችን ታድናለህ በችግራችን ጊዜ ሁሉ አንተ አባቶቻችንን ከመርዳት ወደ ኋላ አላልክም ረድተህናል በዘመናትም ሁሉ አባቶቻችንን ጠብቀሃቸዋል አምላኬ እግዚአብሔር ሆይ መሃሪ አንተ ነህ ሁል ጊዜ ለእኛ የምታደርገውን የምህረት ልማድህን አትተው ደካማዋ በርያህንም አጽናት ድክመቷንም አረጋጋ ወዳንተ ተጠግታለችና ከዚሁ ንጉሥ ባለሟልነትን አግኝቼ ወገኖቼን አድን ዘንድም ልቡን አራራልኝ ወደሱ ለምልጃ ስገባም ጠብቀኝ ልቡናውን ወደኛ ወደ ህዝቦችህ እንዲመልስ አድርገው የነገሥታት ልብ ተለዋዋጭ ነውና›› በማለት ጸለየች፡፡

ለሦስተ ቀን ስትጸልይ ሰንብታ አስቴር የንግሥትነቷን ልብስ ለበሰች ሽልማቷንም አደረገች ከሴቶች ባሮቿም አስከተለችና አንዷ አንዷን እንድትይዝ ሁለተኛዋ በነገስታት ህግ የሚደረገውን መሬት ለመሬት የሚጎተተውል የልብሷን ዘርፍ እንድትይዝ አድርጋ ደስተኛ መሰለች ሃዘንዋንም ደበቀች ንጉሡ ካለበትም ገባች እየፈራችም ከፊቱ ቆመች ንጉሱ ለግዜው ትእዛዙን በመዳፈርዋ ተቆጣት ሳይጠራትም አስቀድማ ገባች መቆጣቱን ስታውቅ እጅግ ደነገጠች ከባሮቿ ዘንድም ተደገፋ በዝምታ ቆየች በልቧ እግዚአብሔርን ትጠራ ነበር ምን ማድረግ እንዳለባትም ታሰላስል ነበር፡፡

እግዚአብሔር የልቧን ሀዘን አይቶ ይቅር አላት ከንጉሡ ዘንድም ባለሟልነትን ሰጣት ንጉሡም ውበትዋን ተመልክቶ ራራላት ቁጣውንም አስወግዶ ወደሱ እንድትቀርብ ፈቀደላት በጣምም ወደዳት ወድያውም ስለ

ወገኖቿ ስለነችው እሱም ልመናዋን ተቀበለ አላሳፈራትም በእጅዋ እግዚአብሔር ሁሉን አስተካከለ።

የአባትዋ ወንድም ልጅ ምድርጋይ/መርዶክያስ/ ከሃዘኑ ተረጋጋ የሃማ አሟሟትና መጥፋት በአስቴር መጽሃፍ ተጽፏል በነብያት መጽሃፍም የተጠቀሰበት ቦታ አለ።

አይሁድ ከዚህ ጊዜ ጀምረው በፋርስ መንግስታት ሥር በመሆን በሰላም ለመኖር ቻሉ ዳግማዊ ደራ የተባለው ንጉሥ በፋርስ እስኪነግስ ድረስም በሰላም ኖሩ ደራ ዳግማዊ ዮናናውያንን አሸንፎ ገዝቶአቸዋል ዮናናውያንም አስክንድር ወልደ ፊሊጶስ እስኪነግሥ ድረስ በፋርሶች እየተገዙ ኖሩ።

እስክንድር ወልደ ፊሊጶስ ግን የፋርሱን ንጉሥ ድል አድርጎ ዮናናውያንን ከፋርስ ከመገዛት ነፃ አወጣቸው ደራንም ከነ ሰራዊቱ አስገዛቸው አስክንድር አለምን ሁሉ ገዝቷል ለፈቀደውም መንግስት እና ኃይልን ለሚሰጥ እግዚአብሔር ክብርና ምስጋና ይሁን።

ምዕራፍ ፮

የዮናናዊ የፊሊጶስ ልጅ እስክንድር ሜቄዶንያዊ ታሪክ

የእስክንደር ታሪክ ከፋርሱ ታሪክ ጋርና ከአይሁድ ታሪክ ጋር ተገኘ በሌላ በኩል ደግሞ የዚሁ መጽሐፍ ደራሲ እንዲህ ይላል ‹‹የአስክንድር አባት ፊሊጶስ ከዮናናውያን ነገሥታት በትልቅነቱ የታወቀ ነው ብዙ አገሮችንም እያሸነፈ ፊሊ‹ጶስ እንዲገብርለት አድርጎ ነበር ፊሊጶስ በንጉሰነት የቆየው ግን ለሰባት ዓመት ብቻ ነው ከሰባት ዓመት በኋላ ሞተ ያሟሟቱም ሁኔታ እንደሚከተለው ነው ከበታቾቹ መንግስት ባለስልጣኖች አንዱ የፊሊጶስን ሚስት ወደዳት ይህቺ የእስክንድር እናት ናት እንዲገናኛትም

ተላልኮ እሺ አሰኛት እሷን ለመውሰድ ደግሞ ፊሊጶስን መግደል አሰበኝ አሰ በቀላሉ ለመግደል ስላልተመቸው ጊዜ ለማግኘት ይጠባበቅ ነበር።

በዚህ መካከል መቄዶንያ በሌሎች ንጉሥ ተወረረች የፊሊጶስ ጠላቶች እሷን ወረሩ ፊሊጶስም ባለቆች የሚመሩ ሰራዊቶች ወደውጭ ጠላቶች ላከ እስክንድርም ባንድ በኩል ጦርን መርቶ እንዲዋጋ ላከው በዚህ ጊዜ በከተማው ጥቂት ወታደር ብቻ ቀረው ያየፊሊጶስን ሚስት የወደደና ሊያገባትም እሺ ያሰኛት የመንግሥት ባለ ስልጣን ፋሬስ ይባላል ፊሊጶስን ለመግደል አመቺ ጊዜ ተፈጠረ ወድያውን ወዳጆቹን ይዞ ቤተ መንግስቱን ከበበ በዱላም ፊሊጶስን ቀጠቀጠው ህይወቱን ሥቶ እስኪወድቅም ድረስ አደከመው ነገር ግን ቶሎ አልሞተለትም።

በዚሁ አገር ያሉ ህዘቦች ይህንን ድርጊት ሲሰሙ ደነገጡ እስክንድር ከሄደበት የጦርነት ተልዕኮ በዚህ ጊዜ ተመለሰ ወደ ከተማው ሲጠጋም ጩኸትን ሰማ ሁኔታውንም ላማወቅ ጠየቀ ባባቱም ላይ የደረሰውን አደጋ ነገሩትና በፍጥነት ወደ ቤተ መንግሥት ሲገባ አባቱም መሬት ላይ ተዘርሮ አገኘው ወዲያው እስክንድር ፋሬስን ገደለው ፊሊጶስ የደረሰበት በዱላ የመደብደብ ብዛት እጅግ ከባድ ስለ ነበር ጥቂት ሲያጣጥር ቆይቶ ሞተ።

ወዲያው ግን እስክንድር መንግሥቱን ተረከበና ነገሠ በዚህ እስክንድር የሃያ አመት ልጅ ነበር አስተዋይና ጥበበኛም ሆነ ጥበብን ያስተማረው እውቁ ፈላስፋ አርስጣጣሊስ ነው። የእስክንድርም መልኩ እንዳባቱ ወይም እንደ እናቱ አልነበረም።

www.ethiopianorthodox.org

ምዕራፍ ፯

የእስክንድር አርአያነት ታሪክ

የእስክንድር ፊት እንደ አንበሳ የሚያስፈራ ነበር ዓይኑም ልዩ ነበር ቀኝ ዓይኑ ጥቁር ሆኖ ወደ ታች የሚያይ ሲሆን የግራ ዓይኑ ደግሞ የአሞራ ዓይን ህብር ያለው ሆኖ ወደ ላይ የሚያይ ነበር ጥርሶቹም ደግሞ እንደ ውሻ ጥርስ የሾሉ ሆነው ቅጫጭን ነበሩ ከዚሁም የተነሳ በህጻንነቱ ከነከሰ ሰዎችን ያደማ ነበር።

በዮናናውያን ላይ እስክንድር ሲነግስ እጅግ አስፈሪ ሆነ አስቀድሞ ያካባቢውን መንግሥታት ከማስገበሩ በፊት የፋርሱን ንጉሥ ደራን ነው ለመውጋት የተነሳው ከባሮቹም ወደ ተለያዩ ክፍሎች እየሾመ ላከ ራሱን ወደ ምዕራብ ተጓዘ አሸነፋቸውም ለሱም እንዲገብሩ ቃል ኪዳን አስገባቸው ከየ ክፍሉም እየመረጠ የመንግስቱን የጦር ሰራዊት አዛገሮች እያደረገ ሾማቸው።

እስክንድር ሊቃረኑኝ ይችላሉ የሚላቸውን በሙሉ ከተቆጣጠረ በኋላና የሚጠረጥረውን ሁሉን ካስከበረ በኋላ ወደ ሌሎች አህዛብ ሄደ እንዚህ በዚህ ጊዜ እስክንድር የዘመተባቸው የአህዛብ ደራ በተባለው የፋርስ ንጉሥ ሥር የነበሩ ናቸው ጦርነትንም ገጥሞ አሸነፋቸው ቀጥሎም ሻም ወደ ተባለው አገር ሄደ የይቅርታ ሃገሮችንም ከፊተ ይኸውም መርከቦች የሚቆሙበት የንግድ ወደብ ነው።

እስክንድር አይሁድን ለመውጋት ወደ ቤተ መቅደስ ሄደ አልታዘዝም ብለውት ነበርና ወደ ቤተ መቅደስ በሚገባበት ጊዜ አንድ ነጭ ልብስ የለበሰ ሰውን አገኘ ይህ ሰው ሰይፍንም ታጥቆ ነበር ይህ ሰይፍ እጅግ ያንጸባርቅ ነበር ሰውየውም በያዘው ሰይፍ እስክንድርን ለመውጋት ቃጣ እስክንድርም

እጅግ ደነገጠ ይህ ባለ ሰይፍ ከእግዚአብሔር የተላከ መልአክ መሆኑን ተረዳ ከተቀመጠበትም ፈረስ ወደቀ እንዲህም አለ ‹‹አቤቱ ጌታዬ ባርያህን ለምን ትገድለዋለህ ሰገደም መልአኩም በዚህ ጊዜ አንተ እየሄድክ ያለኸው ወደ ቅዱስ/ቤተ መቅደስ/ ነው የምትሄደውም የልዑል ክቡር እግዚአብሔር ካህናትን ታጠፋ ዘንድ ነው ህዘበ እግዚአብሔርንም ለማጥፋት ፈልገሃል።

እኔንም ካህናተ እግዚአብሔር ከማጥፋትህ አስቀድሞ እንድነግርህ እግዚአብሔር ላከኝ ነገሥታትን ሁሉ በማሸነፍ አለምን ሁሉ እንድትቆጣጠርም እረዳህ ዘንድ እግዚአብሔር ልኮኛል ህዝበ እግዚአብሔርን ግን መውጋት የለብህም›› አለው። እስክንድር በዚህ ጊዜ ለመልአኩ ‹‹አቤቱ ጌታዬ ሆይ በድያለሁ ይቅር በለኝ ፈቃድህ ይሁንና ወደ መጣሁበት በሰላም ለመመለስ እችል ዘንድ ፍቀድልኝ አግዚአብሔርም ይቅር ይለኝ ዘንድ ለመንልኝ አለ።

መልአኩም እንዲህ አለው ‹‹አንተ በደልህን እና ስህተትህን ስላመንክ ይቅርታ አደርጌልሃለሁ አሁን መንገድህን ቀጥል ባለህበትም ወደ ቤተ መቅደስ ሂድ እኔን የመሰለ ሰው ከዚያ ካገኘህም ከፈረስህ ወርደህ ስገድለት እሱ ያዘዘህን ሁሉ አድርግ እንቢ አትበለው ካልታዘዝከው ግን ትደመሰሳለህ።››

አስክንድር ከዚሁ ተነስቶ ወደ ቤተ መቅደስ ሄደ አይሁድ እስክንድር እንደ መጣባቸው ሲሰሙ አጅግ ፈሩ ከአይሁድ ካህናትም ትልቁ መምጣቱን ስለሰማ በሕብረት ወደ ልዑልና ክቡር እግዚአብሔር በፆምና በፀሎት ምህላ ያዙ በሱም እንዳይጠፉ ከእግዚአብሔር ምህረትን ለመኑ ከዚያ ወደነሱ መቃረቡን ሲሰሙ ሊቀበሉት በሕብረት ወጡ ትልቁ ካህናቸውም ከፊትለፊታቸው ነበር።

www.ethiopianorthodox.org

እስክንድር ትልቁን የአይሁድ ካህን ባየጊዜ በመንገድ የታየውን መልአክ መሰለው መልአኩ ያዘዘውንም አስታወሰ ስለዚህ ፈጥኖ ከፈረሱ ወርዶ ወደ ምድር እየሰገደ ሰላም አለው ከፍ ከፍም አደረገው፡፡ የእስክንድር የበታች ሹማምንትም ይህን አይተው እጅግ ተደነቁ ለእስክንድርም እንዲህ አሉት ‹‹አንተ ንጉሥ ስትሆን ከባሮችህ አንዱ ለሆነው ለዚህ ተራ ሰው እንዴት ትሰግዳለህ›› እስክንድርም መልአኩ በመንገድ ተገልፆ ይህንን እንዲያደርግ እንዳዘዘው ነገራቸው ያ ትልቁ የአይሁድ ካህንም እጅግ ትህትና በተሞላ አኳኋን በአጸፋው እጅ ነሳለት ከቤተ መቅደስ ራቅ ባለ ቦታ ስለነበር አቀባበል ያደረጉለት ሲመለስ እስክንድር አብሯቸው ወደ ቤተ መቅደስ ሄደ ወደ ቤተ መቅደስም ገብቶ በቤተ መቅደሱ አቀማመጥ እና አሰራር እጅግ ተደነቀ ልዑልና ክቡር እግዚአብሔርንም አመሰገነ፡፡ ይህ ቅዱስ ቦታ ለማየት ላበቃው እግዚአብሔር ብዙ ምስጋና አቀረበ፡፡ ነገር ግን እስክንድር የራሴን ምስል በጣዖት መልክ ተቀርፆ ለማስታወሻ ይሆን ዘንድ በዚሁ ማስቀመጥ አሰብኝ በማለት ለካህኑ እስክንድር ጠየቀው ካህኑ ‹‹በዚሁ በተቀደሰው ቤተ እግዚአብሔር ይህን የመሰለ አንተ እንደምትለው ምስል ሲቀመጥ አይፈቀድም ያንተ ስዕል ግን ሲቀመጥ ይችላል›› አለው፡፡ ስዕል ካሁን ቀደምም ይቀመጥ ነበር፡፡

ወደዚህ ቤተ መቅደስ ገንዘብ ብትመድብ ግን ገንዘቡ ለካህናት እና ለባልቴቶች ለሙት ልጆችም ስለሚውል እነሱ ሁልግዜ ልጸልዩልህ ይችላሉ እኔም ስለአንተ እንዲጸልዩልህ አደርጋለሁ በዚሁም ዓመት የሚወለዱ ሕፃናት ወደ ቤተ እግዚአብሔር ወላጆቻቸው ሲያመጡዋቸው የቤተ እግዚአብሔር ልጅነታቸውን በአንተ መታሰቢያነት በእስክንድር ዘመን የተወለዱ እላቸዋለሁ መቅደስም ሲገቡ በስምህ እንዲሰይሟቸው

አደርጋለሁ፡፡ ይህ በእግዚብሔር ዘንድ ታላቅ ማስታወሻ ይሆናል ለሁልጊዜ ይጸናል አለው፡፡

እስክንድር በካህኑ አባባል ተስማማ ለቤተ እግዚአብሔር ብዙ ገንዘብን ላከ አስራትም ቋሚ ሆኖ ለቤተ መቅደስ እንዲከፈል አደረገ እስክንድር ለካህኑ እንዲህ አለው አሁን ‹ዳራ የተባው ንጉሥ ለመውጋት ተነስቼአለሁና ይህንን እግዚአብሔር ይፈቅድልኝ እንደሆነ በጸሎት ጠይቅልኝ› ካህኑም ለጦርነት አሁን አትንገዝ ወደ ሀገርህ ተመለስ እግዚአብሔር ከአንተ ጋር ነውና በደራና በመንግስቱም አሸናፊነት ይሰጥሃል አለው ይህ ካህን ነቢይ ዳንኤልንም ጠርቶ እንዲተነብይለት አደረገ ዳንኤልም አንድ በግ ማየቱንና በጉንም ቀንዳም ፍየል መጥቶ ሲወጋው ማየቱን ተናገረ፡፡

ካህኑ በዚህ ግዜ የዳንኤልን ትንቢት ለእስክንድር ተረጉመለት እንዲህም አለው በጉ ንጉሡ ደራ ነው ፍየሉ ደግሞ አንተ ነህ ስለዚህ ደራን እየወጋኸው ዳንኤል አይቶሃል፡፡ የእስክንድር ልብ በዚህ ጸና ይህም ወደ ቤተ መቅደስ ጉዞ ከጀመረ ጀምሮ የተከሰተለት ሁሉ እንዲጻፍ አዘዘ እየተጻፈም ወደ ሮምና ወደ መቄዶኒያ ተላከ፡፡

እስክንድር ደራን ለመውጋት ከቤተ መቅደስ ተነሳ ናብሎስ ከተባለውም ቦታ ደረሰ ሰንበለጥ የተባለውም ሳምራዊ አቀባበል አደረገለት ግብርንም ገበረለት ሰራዊቱንም ሁሉ በመልካም ሁኔታ አስተናገደ ስፍር ቁጥር የሌለውንም እጅ መንሻ አበረከተለት፡፡ ይህ ሰንበለጥ እስክንድርን በደብረ ከርሞሪን ልዩ ስሙ ‹ጡርቢዚል› በተባለው ቦታ ቤተ መቅደስ እንዲሰራለት ለመነው የመጽሐፉ ደራሲ ሰንበለጥ ቤተ መቅደስ እንዲሰራለት የጠየቀበት መክንያት የሱን ልጅ ስላገባው ምናሴ ነው ይህ ምናሴ በዚህ ቦታ ለነበረው የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ካህን ሆኖ ነበርና የምናሴ ሚስት የሰንበለጥ ልጅ ነበረች ብሏል፡፡

www.ethiopianorthodox.org

የአይሁድ አለቆች በዚህ ጊዜ ከአይሁድ ዘር ያልሆኑትን ሴቶች ያገባ ሁሉም ሚስቱን እንዲፈታ አዘው ነበር ከካህኑ ምናሴም በቀር ሌሎቹ በታዘዙት መሰረት ሚስቶቻቸውን ፈተዋል ምናሴ ግን የሰንበለጥን ልጅ የሆነችውን ሚስቱን አልፈታትም ብሏል፡፡ ከዚህም የተነሳ ከክህነት ማዕረጉ አውጥተውት ነበር በዚህም ምክንያት ምናሴ ወደ አማቹ ሀገር ወደ ሰንበለጥ ሄዶ ተቀምጦ ነበር፡፡

የካህኑ ምናሴ በዚሁ መገኘት ምክንያት በማድረግ ሰንበለጥ በኢየሩሳሌም ቤተ መቅደስ አምሳያ ከቦታው ቤተ መቅደስ እንዲሰራለት ፈለገ የሱ ቦታ ውርብዚል ይባላል፡፡ ሰንበለጥ ሰዎችን እየሰበሰበ ይህን /ውርብዚል/ የከበረና ልዑል እግዚአብሔር የመረጠው ነው ይላቸው ነበር ምናሴንም ባለበት ካህን ነው አልተሻረም አላቸው እስክንድርም መቅደስ ሲሰራለት ፈቃደኛ ሆነ ነገር ግን በኢየሩሳሌም ቤተ መቅደስ ያለው ካህን የሚጠላውን እንዳታደርግ ሲል አስጠነቀቀው፡፡

እስክንድር መንገዱን ቀጠለ ሰንበለጥም በውርብዚል መቅደስን ሰራ በዚህም አማቹን ምናሴን ካህን አደረገው ሰንበለጥ ለአይሁዶችም ‹‹ይህ ቦታ እግዚአብሔር እንዲመሰገንበትና ሊባረክበት በሱም ጸሎትና ስግደት እንዲካሄድ መርጦታል ሙሴ በኦሪት ‹በከርከርን በረከቴን እጨምራለሁ› ያለው ይህ ነው›› አላቸው፡፡ ከአይሁድም ብዙዎቹ አባባሉን ተቀበሉት በበዓትና ብጻአታቸውም መባቸውንና አስራታቸውን እየያዙ ወደ ውርብዚል ቤተ መቅደስ መጉረፍ ጀመሩ ወደ ዋናው ቤተ መቅደስ መሄድንም አቆሙ፡፡

ዋናው የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስን ያቃልሉትና በመጥፎ ስም ይጠሩት ጀመር በዚሁ አዲስ ቤተ መቀደስ ብዙ ሀብት ተከማቸ የዚህ ቤተ መቅደስ ካህናትና ተላላኪዎቻቸው እጅግ ከበሩ የኢየሩሳሌምን ቤተ መቅደስ ባዶ አስቀረው የምናሴ ክብርም እጅግ ከፍ አለ ለብዙ ጊዜም በዚሁ ቀጠለ

ሀርቃኖስ የተባለው የስምዖን ልጅ ሊቀ ካህናት እስከሆነበት ዘመን ድረስም ባለበት እንደቀጠለ ታውቆአል፡፡

እስክንድር አሁን ደራን ለመውጋት ወደ ምስራቅ በሄደ ጊዜ በኤፍራጥስ ወንዝ ዙርያ ለጦርነት ተዘጋጀ ደራ መምጣቱን ሲሰማ እንዲህ የሚል ደብዳቤ ወደሱ ጻፈ ከደራ ንጉሠ ነገሥት የሁላችሁም አህዛብ ንጉሥ ወደ መቄዶናዊው እስክንድር እግዚአብሔር ክብሬንና ምስጋናዬን ከፍ አድርጓል በዓለምም ሁሉ የበላይ አድርጎኛል ሁሉንም በእኔ ስልጣን ስር አድርጓል አንተና ወገኖችህ መቄዶናዊው እንዴት ደፍራችሁ እስከ ኤፍራጥስ መጣችሁ ያለኔስ ፈቃድ ልምን ከዚህ ደረሳችሁ፡፡

ይህ ድፍረትህ አይጠቅምህም የኔንም ወዳጆች ልትደፍር አይገባህም ባሮች ጌታቸውን ደጅ እንደሚጠኑ ሁሉ አስቀድመህ የምትፈልገውን እንድሰጥህ በለመንከኝ ነበር ይህ ድርጊትህ አሁንም አይበጅህም ያለኔም ፈቃድ አንዳች ነገር አታድርግ አሁንም በፍጥነት ወደኔ እንድትመጣ አዝዝሃለሁ መዘግየትም የለብህም ትእዛዜን ካልተቀበልክ ግን ገዢነቴ ትቆጣጠርሃለች ትእዛዜን በፍጥነት ተቀብለህ ወደኔ ከመጣህ ግን በደልህን ይቅር እልሃለሁ መለካምም አደርግልሃለሁ፡፡

ደራሲው ደራ በጻፈው ደብዳቤ እስክንድር እንዳልደነገጠ ይገልጻል ነገር ግን እስክንድር ሰራዊቱን አስከትሎ ደራ ወዳለበት ሄደ ደራም ብዙ ሠራዊትን አስከትሎ ተገናኘው በዚህ ጊዜ በመካከላቸው ብዙ ጦርነት ተካሄደ በዚህ እለት ፀሃይ ጨለመ ነጎድጓድም ተሰማ የፋርስ ሰራዊትም አለቁ ደራ ሸሽቶ አመለጠ እስክንድር የደራን እናት ልጁና ሚስቱን አሰራቸው የደራንም ሰራዊት ከነ ንብረታቸው ማረካቸው ደራ ካንድ ቤት ገብቶ ተደበቀ እስክንድር በጦርነቱ ያለቀውን ሰራዊት ለማስቀበር አዘዘ የተገደሉትን ሁሉ አስቀብሮ በዚሁ በፋርስ ጥቂት ሰነበተ ከዚያ የሱ የበታችና የሱ ቀጥሎ

www.ethiopianorthodox.org

ስልጣን ያለው ተከታዩ ወደሱ ስለመጣ ሰራዊት ሁሉ እንዲከተለው አዘዘ ደራ ሸሽቶ ወደ ተጠጋበት አገርም ገሰገሰ እስክንድር እንጨትን አስቆርጦ በአንበሳ አስጎተተ አንበሳ እንጨቱን ሲጎተት ብዙ አቧራ ይነሳል አቧራውም ሲመለከቱ ደራና ተከታዮቹ ከሰራዊቱ ብዛት የተነሳ እየመሰላቸው ካሉበት ግቢ ሳይንቀሳቀሱ ያደፍጣሉ በማለት የተደረገ ዘዴ ነበር።

እስክንድር ደራ ባለበት ቦታ የተወሰኑ መልእክተኞችን ለመላክ ፈልጎ ነበር እንዳያታልላቸው ተጠራጠረና ራሱ የመንግሥቱን ልብስ ለብሶ ሄደ እንደገና ካጠገቡ ሲደርስ የመጠጥ አሰላፊዎችን ልብስ ለብሶ በፈረሱ ላይ ተቀመጠና ወደ ከተማው ተጠጋ በር ጠባቂዎች አንተ ማን ነህ ብለው ሲጠይቁት እኔ የደራ መልእክተኛ ነኝ ደራን እንዳነጋግር እስክንድር ልኮኛል አላቸው በር ጠባቂዎቹም ለንጉሡ ለደራ ይህን ነገሩት ደራም አስገቡት አለና እስክንድር ወደ ደራ ገባ።

ደራ እስክንድርን ሲመለከተው ግርማውን አይቶ ተንቀጠቀጠ እጅግም ፈራ። ቆይቶ ተረጋጋና አንተ ማን ነህ አለው እስክንድር ልኮኝ ወዳንተ መጣሁ በሰላም እጅህን ስጥ አለበለዚያ የከፋ መከራ ይጠብቅኃል ብሎሃል አለው። የመጽሐፍ ደራሲ ግን ይህን ያህል ደፍረህ ልትናገር የቻልከው አንተ ራስህ እስክንድር ስለሆንክ ነው አለውና እስክንድር እኔ አስክነድር አይደለሁም የሱ መልእክተኛ ነኝ እንጂ ስላለው ደራን ካነጋገሩ ተደንቆ ከሱ ጋር አብሮ እንዲበላ አደረገ ነገር ግን ወይን አቅራቢ ው እንዲጠጣ ወይን ሲሰጠው አልጠጣውም ወደ ልብሱ አፈሰሰው።

ደራ ይህን ተመልክቶ ለምን ይህንን ታደርጋለህ ቢለው የእስክንድር ሥርዓት በመጠጥ ላይ እንደዚህ ያደርጋል አለው የደራ ሰራዊት ድርጊቱን ሲያዩ እስክንድር መሆኑን አወቁት ከደራ ባለሟሎች አንዱ እኔ አውቀዋለሁ ይህ ራሱ እስክንድር ነው ሲል እስክንድር ስማ እስክንድር

በብልሃት ቀስ ብሎ ለመውጣት ሲሞክር ደራ በወርቅ ዕዋ ወይን እንዲቀዳለት አደረገ እስክንድር ግን በሌሊት ወጥቶ በር ጠባቂዎቹን ገደላቸው ደራ ይህን ሰምቶ ተዋጊዎቹን ሰራዊቱን ተከታትለው እንዲይዙት ላከ እነሱ ግን አላገኙትም ገና ሳይነጋ ከቦታው ቀድሟቸው ርቋልና። እስክንድር ውሃው ረግቶ ወደ በረዶ አለትነት ወደተለወጠው ትልቅ ሰፊ ወንዝ ገብቶ በእግሩ መጓዝ ጀመረ ከመሃል ሲደርስ ደግሞ በረዶው ቀለጠ በእግሩም ሊሻገር አልቻለም ፈረስ ስለነበረው ግን ከፈረሱ ላይ ወጥቶ ወንዙን ተሻገረ።

የደራ ወታደሮች በረጋው ውሃ ላይ ተሻግረው እስክንስድርን ተከታትለውት ነበር በረዶው በመቅለጡ ግን ወንዙን ሊሻገሩ አልቻሉም እንደገና የወንዙ ውሃ ወደ አለትነት ሲለወጥ ጠርነት ገጠሙና የእስክንደር ተከታዮች ዮናናውያን ፋርሶችን አሸንፈው ደራ ህይወቱን ለማትረፍ በእግር በረጋው የወንዝ በረዶ ሸሸት ጀመረ ከሞት የተረፉት ወታደሮቹም ተከተሉት ነገር ግን ከመሃል ሲደርሱ በረዶው እንደገና ስለቀለጠ ሰምጠው አለቁ ደራ ግን ሳይሰምጥ ቀረና እያለቀሰ ከወንዙ ወጣ ከወንዙ ወጥቶ ወደ አስክንድር እንዲህ ሲል ደብዳቤ ጻፈ ‹‹ብዙ ገንዘብ ልስጥህ እና እናቴን ሚስቴን እና ልጄን ከእሥር ፍታ አገሬንም አታጥፋ›› እስክንድር የደራን መልእክት ተቀበለና እንዲህ አለ ‹‹ደራ ካሸነፈኝ የሱ ገንዘብ ባለበት የሱ ይሆናል ካሸነፍኩት ደግሞ ሁሉ የኔ ይሆናል›› ይህን ብሎ እስክንድር የቀዘቀዘውንና የበረዳማ ወራት እስኪያልፍ ድረስ ክረምቱን አሳለፈ ቅዝቃዜው ሊያንቀሳቅሰው አልቻለምና።

ደራ በበኩሉ እስክንድር ከራሱ ላይ እንዳልወረደ ስለተረዳ ወደ ህንዱ ንጉሥ ፋሬስ ይረዳው ዘንድ ላከበት እስክንደርም ረዳትን እንደፈለገ ስላወቀ በፍጥነት ያሳድደው ጀመር። የደራ ሰራዊት እጅግ ፈሩ እስክንድርን

www.ethiopianorthodox.org

ለመውጋትም እንደማይችሉ ተረዱ ስለዚህ እጃቸውን ለእስክንድር ሰጡ ንጉሳቸውን የገዛ ራሳቸው ገደሉት፡፡ እስክንድር ሲደርስ ደራ ወድቆ አገኘው እስትንፋሱ አልወጣችም ነበርና እስክንድር አዘነለት እና አለቀሰለት ከፈረሱ ወርዶ ከወደቀበት አነሳው በእቅፉም አስቀመጠው ህይወቱ እስክታልፍም እያለቀሰ ጠበቀው፡፡

ደራ ከሞተ በኋላ ነገሥታት ሲሞቱ በሚገነዙበት የክብር መግነዝ እንዲገነዝ አዘዘ አስክሬኑንም በሳጥኑ አስገባ፡፡ ከመቃብሩ በፊትም ስለሱ ሃዘን መላ ሰራዊቱን አሰለፈ በያደባባዩም አዞረው የክብር ቀብርም አደረገለት የፋርስ ነገሥታትም ከሚቀበሩበት ልዩ ስፍራ አስቀበረው እስክንድር ደራን የገደሉ ወታደሮችንም ገደላቸው፡፡

ከዚህ ጊዜ ጀምሮ ከፋርስ ባለ ስልጣኖች እስክንድርንየሚቃወም አልነበረም ሁሉም ለእሱ ተገዙ እስክንድር ፋርስን አስገብሮ ወደ ህንድ ለመሄድ ተነሳ የህንድ ንጉሥ ብዙ ዝሆኖችን የተጫኑ ብዙ የህንድ ሰራዊቶቹን በማስከተል ተሰልፎ ጠበቀው የእስክንድር ፈረሶች ዝሆኖችን አይተው ስለማያውቁ ወደኋላ እየበረገጉ ሸሹ፡፡ እስክንድር ዝሆኖችን ከተጫኑ ጠላቶች ተዋግቶ ስለማያውቅ ዝሆኖችን አለመዱምና ለቤተ እግዚአብሔረ በየዓመቱ ብዙ ገንዘብ ይሰጥ ነበር በቤተ መቅደስ ዙርያ ለሰፈሩት ነደያንና ምስኪናን ምግብ ይሰጥ ነበር ለካህናት እና ለሌሎች የቤተ መቅደስ ሰራተኞች ፍላጎታቸውን ያሟላ ነበር ከሱ በፊት የነበሩት የፅርዕ ነገስታት ይሰሩ የነበሩት ደግ ነገር ሁሉ ያከናውን ነበር፡፡

አንድ ደራሲ ከአይሁድ መካከል የሆኑ ክፉዎች ሰዎች ‹‹አልማዝ ዕንቊና ወርቅ በቤተ መቅደስ አለ ይኸውም ተቆጥሮ የማያልቅ ነው ይህ ሁሉ በቤተ መቅደስ ሳይሆን በቤተ መንግሥት ነው መቀበጥ ያበት ብለው

ደገኛውን ንጉሥ ሳርፓፎስ ነገሩት በዚሁም ንጉሡን ሸነገሉት ይህ ንጉሥ መልእክተኛን ወደ ቤተ መቅደስ ላከ፡፡

ሃናንያ የተባለው የቤተ መቅደስ ታላቅ ካህን ከአይሁድ ሽማግሌዎች ጋር በመሆን የንጉሡን መልእክተኛ ተቀበለ ስለ አመጣጡም ጠየቁት ሳርፓፎስ ንጉሥ እሱን የላከበት ምክንያት ዘርዝሮ አስረዳቸው በዚህ ጊዜ ታላቁ ካህን ሃናንያ ለመልእክተኛው እንዲህ አለ ‹‹በቤተ መቅደስ አልማዝ እንቊ ወርቅ የለም ከፋርስ ነገስታት እና ከፅርዕ ነገሥታት የተሰጡ ማስታወሻዎች ብቻ ናቸው በቤተ መቅደስ የሚገኙት የቀረ ገንዘብ ደግሞ ለካህናት ቀለብ ለነዳያን እና ለምስኪናን የሚሰጥ ገንዘብ ብቻ ነው ያለው ይህም ገንዘብ ነገሥታቱ መንግስታቸውን እንዲያጸናላቸው እንዲፀለዩላቸው የሰጡት ገንዘብ ነው፡፡››

ካህኑ ሃናንያ የንጉሡ መልእክተኛ ከቤተ መቅደስ ገንዘብንም ለመውሰድ እንዳይሞክር በእግዚአብሔር ስም አስፈራራው አስጠነቀቀውም መልእክተኛው ግን የካህኑን ሃናንያን ማስፈራራት እንደ ምንም አልቆጠረውም የሱም ተከታዮች ቤተ መዛግብቱን እንዲበረብሩ አዘዛቸው ይህ ሁኔታ በአከባቢው የነበሩት አይሁድ ሁሉ እንዲሰሙት ተደረገ የቤተ መቅደስን ንብረት ወደ ሌላ ማዘዋወር አልቻሉም ሰውየውን ፈርተውታልና ወደ እግዚአብሔር ብቻ ምህላ ያዙ ፆሙ ፀለዩ አለቀሱ ማቅ ለበሱ ከራሳቸው አመድ ነሰነሱ፡፡

በዚህ የምህላ ስርአት ሴት ወንድ ህጻን ሽማግሌ ተብሎ ሳይለያይ ሁሉ ተከፋፈለ ይህን የሚመራው ትልቁ ካህን ሃናንያ ነበር የመጽሃፉ ደራሲ ‹‹መንግስቱን አልአሮድስ የተባለ መልእክተኛ ከተከታዮቹ ጋር ወደ ቤተ መቅደስ ሲገባ ሲሞክር እግዚአብሔር አስደንጋጭ ቃል አሰማው ከሰረገላውም አንስቶ ጣለው ቀጠቀጠውም ተከታዮቹም ከወደቀበት አንስተው

www.ethiopianorthodox.org

ወደ ቤቱ አስገቡት ከዚህ የተነሳ መናገር አቅቶት እንደበቱ እንደተዘጋ ለብዙ ቀናት ቆየ እህልንም መብላት አቃተው ሲቸግራቸው ወገኖቹ ይቅርታ ያደርግለት ዘንድ ለመኑት ሃናንያም ወደ እግዚአብሔር ጸለየ ከበሽታውም ፈወሰው በሕልም እግዚአብሔር የካህኑ ሃናንያ ጸሎት ሰምቶ አድኖኋል እና ወደ ሃናንያን ሄደህ አመስግነው የሚል አየ እሱም ሄዶ ያንን አደረገ ለቤተ እግዚአብሔርም በዙ የገንዘብ ስጦታ አደረገ ለሃናንያም እንደዚሁ አደረገ» ይላል፡፡

እስክንድር የህዝቦችን ምስል ከብረት አሰራና በውስጣቸው እሳት እየጨመረ በሰረገላ በማስጎተት ወደ ህንድ አስጠግቶ የህንድን ዝሆኖች በእሳት አቃጠላቸው ምክንያቱም የህንድ ዝሆኖች እንደነሱ ዝሆኖች እየመሰሉ ተጠግተዋቸዋል እና ከብረት ዝሆኖቹም እየተፈናጠረ የሚወጣው ባሩድ ወታደሮቹንም ጭምር አቃጠላዋቸው በዝሆኖቹ ላይ የተጫኑት ወታደሮች አብዛኞቹ ሲቃጠሉ የቀሩት ሸሹ ከእስክንድር ሰራዊትም ብዙ ስላለቀ ጦርነቱ ለብዙ ጊዜ ቀጠለ፡፡

ግንባር ፈጥረው የህንድ ሰራዊት እስክንድርን በህይወቱ ይዘው ለህንዱ ንጉሥ ለመስጠት ተስማሙ እስክንድር የነሱን አላማ ስላወቀ ወደ ህንዱ ንጉሥ እንዲህ ሲል መልእክት ላከበት ‹‹በመካከላችን የሚደረገው ጦርነት እጅግ ረዘመ ብዙዎቹ ሰራዊቶቻችንም አለቁ ስለዚህ ከሰራዊታችን ተለይተን እኔና አንተ ሁለታችን ብቻ እንድንገናኝ ቃል ኪዳን እንግባ እግዚአብሔር የአሸናፊነት እድል የሰጠውም ሥልጣኑን ይውሰድ›› በዚሁ የህንዱ ንጉሥና እስክንድር ተስማሙ የእስክንድር ቁመት አጭር ነበር የህንዱ ንጉሥ ደግሞ ረጅም እና ግዙፍ ነበር፡፡

በመጨረሻ ሁለቱ ለብቻ ተገናኙ ሁለቱ ብዙ ተደባደቡ ሊሸናነፉ ስላልቻሉ አንተ የገባኸውን ቃል ኪዳን አፈረስክ ይኸውና ረዳቶች መጡልህ

ሲለው የህንዱ ንጉሥ እውነት መስሎት ወደ ኋላ ዞሮ ተመለከተ በዚህ ጊዜ በያዘው ብረት ሆዱ ላይ መትቶ አስክነድር የህንዱን ንጉሥ ገደለው ወድያው እስከንድር ህንድን ተቆጣጠረ አጭር ጊዜም ከዚያው ተቀመጠ ወደ ፋርስም ተመልሶ የፋርስን ጠቢባን መመልከት ጀመረ፡፡የጠቢባኑ ደግነትና እውቀትን አስቀድሞ ሰምቶ ነበርና፡፡

የፋርስ ጠቢባን የእስክነድርን ወደ ነሱ መምጣት ሲሰሙ ‹‹አንተ እኛን ለመውጋት ከመጣህ እኛ ጦርነት አንገጥምህም ንብረታችንንም ብትዘርፍ ዝም ብለን እንመለከትሃለን ጥበባችንን ለመስማት ከፈለክ ያለ ሰራዊት ብቻህን ወደኛ ና የጦር መሳሪያንም አትያዝ በትህትና ብቻ መምጣት አለብህ›› በማለት ወደሱ ላኩ፡፡

የመፅሃፉ ደራሲ እንዲህ ይላል ‹‹ እስክንድር ወደ ነሱ ሲሄድ ራቆታቸውን ነበሩ ልብስ የላቸውም ማደርያም የላቸው በየጥጉና በየ ዛፉ ከመጠጋት በቀር ምንም የሌላቸው ሆነው አገኛቸው ለመጠጥ የቆፈሩዋቸው ጉድጓዶችም ነበርዋቸው ሀገራቸውም አገረ ብጹአን ተብሎ ይጠራ ነበር እስክንድር ይህንን ሲያይ የጥበባቸውን ጥልቀት እና የልባቸውን ንፅህና ተረዳ እስክንድር ከእነሱ አንዱን እንዲህ ሲል ጠየቀው ‹‹ህያዋን ይበዛሉ ወይስ ሙታን? ሰውየው ከባለጸጎች ሙታን ይበዛሉ›› ሲል መለሰለት ድህነትም ከሞት ይቆጠራል በማለት ተናገረው፡፡

እስክንድር ሁለተኛ ‹‹መንግሥታትን ማን ይፈልጋቸዋል›› ሲል ጠየቀው መንግሥትነት ደግሞ ደም ካላፈሰሱ አትቀናም ይህንን የሚያደርግ ሁሉ ደግሞ እግዚአብሔርን የሚፈራ ብቻ ነው፡፡ የጥበብ መጀመሪያ እግዚአብሔርን መፍራት ነውና መንግሥትነትስ የእግዚአብሔር ገንዘብ ናት እግዚአብሐር እንደፈቀደ ይሰጣል ይነሳልም›› ሲል መለሰለት ሌላውን ፈላስፋ ከብርሃንና ከጨለማ የቱ ነው የቀደመው ሲል ጠየቀው ፈላስፋውም

www.ethiopianorthodox.org

ጨለማው ይቀድማል ልጅ በናቱ ሆድ በጨለማ ይኖራል ሲወለድ ወደ ብርሃን ይወጣል በማለት መለሰለት ሌላው ፈላስፋ ‹‹እውነተኛው ሰው እግዚአብሔር የማይሰወርበት ነው እግዚአብሔር የእውነት አምላክ ነውና›› አለው ፈላስፋዎቹን ብዙ ነገር ጠየቃቸው እነሱም ብዙ ነገር መለሱለት በመጨረሻ የምትፈልጉትን ሁሉ ጠይቁኝ አላቸው እነሱም ዘላለማዊ ህይወትን ስጠን አሉት እሱም ይህንን መስጠት የኔ ስልጣን አይደለም አላቸው እነሱም ሲመልሱለት አለምን ለማንበርከክ የመትደክመው ለማን ብለህ ነው ማንም ከሞት እንደማይቀር ካወቅህ ለምን ይህን ያህል ትደክማለህ አሉት ካንተ በኋላ ግን ማን እንደሚነግስ አታውቅም አሉት፡፡

እስክንድር የሚከተለውን መልስ ሰጣቸው ‹‹የኋላ ንጉሥ እንደሚሆን የሚያውቅ እግዚአብሔር ብቻ ነው ነገሥታትን የሚለዋውጣቸው እግዚአብሔር ብቻ ነው ነገሥታትም የእግዚአብሔር መልእክተኛ የሚሆኑበት ጊዜ አለ እሱ ያነሳቸዋል እሱ ይጥላቸዋል መጥፎ አመራር ያለውንና በትክክል የሚያስተዳድረውን እግዚአብሔር ይለየዋል እኔም እግዚአብሔር በሰጠኝ ስልጣን ምስራቁን ምዕራቡን ደቡቡን ለመግዛት ችያለሁ የሁሉንም ንብረት እየሰበሰብኩ የሰበሰብኩትም ንብረት ከኔ በኋላ ለሚመጣው ይሆናል፡፡

ዘላለማዊ ልዑልና ክቡር እግዚአብሔር ፍጥረቱ ላይ ፈረደ እሱንም ተከትለን በዓለም እንድንኖር ፈቅዷል እግዚአብሔር ባይፈቅድ ኖሮ እኛ የዓለም ሰዎች ምንም ባልሰራን ነበር ያሰብነውም ባልተፈጸመልን ነበር ነፍስ የዋህነትንና ርህራሄን ታፈቅራለች ጸጥታና ዝምታ ትወዳለች እኔ የማገኘው ምድርን ነው ነፍስ ጠብንም ትወዳለችወደ መከራ ለመድረስ ጠብና ድካምን ትሻለች ጥፋትም ይደርስባታል እኔ መከራ በጠናብኝ ጊዜ ሞትን እፈልጋለሁ ያመንገድ ግን አይገኝም፡፡

በራሴ ፈቃድ የማደርገው የለኝም ነገር ግን ክቡርና ልዑል እግዚአብሔር ያነሳኛል ይህንንም ለማድረግ ይመራኛል እግዚአብሔር በሰው ልቦና አድሮ ሁሉን ባያደርግ ኖሮ ሰዎችንም ወደ ሚደክሙበት ባይመራቸው ኖሮ መታመንን ድካምን ባይጨምርባቸው ኖሮ ለመትከል እና ለመዝራት ባልተነሳሱ ነበር ብዙ ደክመው የብሱንና ባህሩን እያቋረጡም ባልነገዱም ነበር ይህን ሁሉ ሰዎች ባያከናውኑ ደግሞ ምግባቸውን ባላገኙ ነበር፡፡

ሰዎች በተለያየ የዓለም ስራ ካልተጠመዱ ዓለም ትጠፋለች ሰውንም ታጠፋለች ስለዚህ ሰዎች በዚህ ዓለም በተለያየ ስራ እንዲጠመዱ እግዚአብሔር ፈቀደ ያዳም ልጅ ሁሉ ስራ እንዲሰራ ሰዎች ንብረቱን እንዲያሳምሩ እንዲጠቀሙ በዚህም የእግዚአብሔር ፈቃድ እንዲፈጸም ዓለምም በስርአት እንድትመራ እግዚአብሔር ፈቅዷል፡፡

የመጽሐፉ ደራሲ እስክንድር ከዚህ ላይ የተገለጸው ከፋርስ ፈላስፎች ጋር ከተመላለሰ በኋላ ከነሱ ተለየ ይላል እስክንድር ከእነሱ ከተለየ በኋላ የምድርን ዳርቻ ሁሉ ለማዳረስ ተነሳ ያልታየውንም ክፍለ ዓለም ሁሉ የሰዎችን አኗኗር ለማየት ጉጉት አደረበት በዚህችው ዓለም የተለያየ የአፈጣጠር ባህርይ ያለቸው ፍጡራን ይኖራሉ በማለትም ተናግሯል ሰዎች እስከማይኖሩበት ሃገር ሁሉም ደረሰ በዚሁ አራዊት ብቻ ነበሩ፡፡

እስክንድር ምድረ በዳ የሆነ አገርንም አግኝቷል ወደ ባቢሎን እስኪደርስ ድረስም ጉዞውን አላቋረጠም ብርሃን የሌለበት ድቅድቅ ጨለማ ብቻ የተዋጠና ምንም የፀሃይ ጮራ የማይደርስበት ቦታንም አግኝቷል በዚሁ ለማለፍ አልቻለም ነገር ግን በሌላ አቅጣጫ ዞሮ ወደ ባቢሎን ሲደርስ ችሏል ተአምራትንም አይቷል መንግሥቱም ጸናለት አህዛብ ታዘዙለት ንብረታቸውንም ማረከ የምድር መዛገብትም ተገለጹለት ችሎታውም አደገለት ክብሩም በዛ፡፡

www.ethiopianorthodox.org

ይህ በዚህ እያለ የወታደር አለቃ የሆነ አልጠቂስ ሲገድለው አቀደ ከወይን አቅራቢው ጋርም ተነጋገረ የወታደሩ አለቃ አልጣቂስ ለወይን አቅራቢው ከወይን ጋር ጨምሮ እንዲሰጠው ሰጠው ከዚያ በፊት ወይን አቅራቢውን ተቆጥቶ አበሳጭቶት ነበር ስለዚህ ቂሙን ለመወጣት ከአልጠቂስ ጋር እስክንድርን ለመግደል ወሰነ መርዙንም ከወይን ጋር ጨምሮ ስላጠጣው አስክነድር ሞተ።።

አንጦፌስ የእስክነደርን ሬሳ በረቅ ሳጥን አስገብቶ ከጠቅላላ ሰራዊት ጋር በመሆን ወደ እስክንድሪያ ወሰደው በዚሁም ተቀበረ እስክንድር የጦር መሪ ሆኖ ባባቱ ፊሊጶስ ዘሜቄዶንያ መንግሥት ስር መዋጋት የጀመረው በአሥራ አምሥት አመቱ ነው ንጉሥነትን የተረከበው በሃያ አመቱ ነው ጠቅላላ እድሜው ፴፪ ዓመት ነው እስከሞተበት እለት ድረስ በአሸናፊነት ብቻ ቆይቷል የተወለደውም ግብፃውያን ሙሰር በርሙዳ በሚሉት ወር በዕለተ ረቡእ ጥዋት ነው በግእዝ ወርሃ ሚያዚያ ይባላል የእስክንድር ታሪክ በዮናናውያንና በፋርሶች የተመዘገበ ነው።።

ምዕራፍ ፰

እስክንድር ከሞተ በኋላ የአይሁድ ዜና

እስክንድር ከሞተ በኋላ በአይሁድ ላይ በፅርአውያን ብዙ ነገር ተፈጽሟል የመጀመሪያው ታሪክ ከአንትንያኮስ የተፈፀመባቸው ነው የመፅሐፉ ደራሲ እስክንድር እንደሞተ መንግስቱ ለአራት የእስክንድር የቅርብ ባለሟሎች መከፋፈሉን ይገልጻል እነዚህ አራቱ ነገስታት ስር መሰረታቸው ፅርዕ ሆኖ አይሁዶችን በተለያየ መልክ ገዝተዋል።

እነዚህ ከእስክንድር በኋላ የተነሱት ፅርዐውያን ብዙዎቹ አይሁዶችን በክፉ አይን የሚመለከቱ ነበሩ እግዚአብሔር ግን አይሁዶችን ከእነሱ ጥፋት

ጠብቋል ከክፉዎቹ የጽርዕ ነገሥታት የመክስሞናይ ነገዶች በሆኑ ካህናት አማካኝነት አድሮ እግዚአብሔር ከጥፋት አድኗቸዋል የመጽሃፉ ደራሲ እንደመዘገበው ከእስክንድር ቀጥሎ የነገሠው ሳልጥፎር በጣም ደግ ነበር።

ለቤተ እግዚአብሔር በየዓመቱ ብዙ ገንዘብ ይሰጥ ነበር በቤተ-መቅደስ ዙሪያ ለሠፈሩት ነዳያንና ምስኪናንም ምግብ ይሰጥ ነበር ለካህናትና ለሌሎቹ የቤተ-መቅደስ ሠራተኞችም ፍላጐታቸውን ያሟላ ነበር ከሱ በፊት የነበሩ የፅርዕ ነገሥታት ይሰሩት የነበረው ደግ ነገር ሁሉ ያከናውን ነበር።

ከአይሁድ መካከል የሆኑ ክፉዎች ሰዎች ‹‹አልማዝ እንቍና ወርቅ በቤተ መቅድስ አለ ይኸውም ተቆጥሮ የማያልቅ ነው ይህ ሁሉ በቤተ መቀደስ ሳይሆን በቤተ መንግስት ነው መቀመጥ ያለበት›› ብለው ደገኛውን ንጉሥ ሳርፓፎስ ነገሩት በዚሁም ንጉሥን ሸነገሉት ይህ ንጉሥ መልእክተኛን ወደ ቤተ መቅደስ ላከ።

ሃናንያ የተባለው የቤተ መቅደስ ታላቅ ካህን ከአይሁድ ሽማግሌዎች ጋር በመሆን የንጉሡን መልእክተኛ ተቀብለው ስለ አመጣጡም ጠየቁት ሳርፓፍስ ንጉሥ እሱን በላከበት ምክንያት ዘርዝሮ አስረዳቸው በዚህ ጊዜ ካህን ሃናንያ እንዲህ አለው ‹‹በቤተ መቅደስ አልማዝ እንቍና ወርቅ የለም ከፋርስ ነገሥታት እና ከፅርዕ ነገሥታት የተሰጡ ማስታወሻዎች ብቻ ናቸው በቤተ መቅደስ የሚገኙት የተቀረው ገንዘብ ደግሞ ለካህናት ቀለብ ለነደያንና ለምስኪናን የሚሰጥ ገንዘብ ብቻ ነው ያለው ይህም ገንዘብ ነገሥታቱ መንግሥታቸው ይጸናላቸው ዘንድ እንዲፀለይላቸው የሰጡት ነው።።››

ካህኑ ሃናንያ የንጉሡን መልእክተኛ ከቤተ መቅደስ ገንዘብ ለመውሰድ እንዳይሞክርም በእግዚአብሔር ስም አስፈራራው አስጠነቀቀውም መልእክተኛው ግን የካህኑን ሃናንያን ማስፈራራት እንደምንም አልቆጠረውም የሱን ተከታዮች ቤተ መዛግብቱን እንዲበረብሩ አዘዛቸው ይህ

www.ethiopianorthodox.org

ሁኔታ በአከባቢው የነበሩት አይሁድ ሁሉ እንዲሰሙት ተደረገ፡፡ የቤተ መቅደስም ንብረት ወደ ሌላ ለማዛወር አልቻሉም ሰውየውን ፊርተውታልና ወደ እግዚአብሔር ብቻ ምህላ ያዙ ጾሙ ፀለዩ አለቀሱ ማቅ ለበሱ ከራሳቸው አመድ ነሰነሱ፡፡

በዚህ የምህላ ስርአት ሴት ወንድ፣ ህፃን ሽማግሌ ተብሎ ሳይለዩ ሁሉ ተካፋይ ሆኑ ይህን የሚመራ ትልቁ ካህን ሃናንያ ነበር የመፅሃፉ ደራሲ «በመንግስቱ አልአርድሮስ የተባለ መልእክተኛ ከተከታዮቹ ጋር ወደ ቤተ መቅደስ ሊገባ ሲሞክር እግዚአብሔር አስደንጋጭ ቃልን አሰማው ከሰረገላውም አንስቶ ጣለው ቀጠቀጠውም ተከታዮቹም ከወደቀበት አንስተው ወደ ቤቱ አስገቡት ከዚም የተነሳ መናገር አቅቶት አንደበቱ እንደተዘጋ ለብዙ ቀናት ቆየ እህልም መብላት አቃተው ሲቸግራቸው ወገኖቹ ይቅርታ ያደርግለት ዘንድ ሊለምኑት ወደ ሃናንያን ሄዱ ልዑልና ክቡር እግዚአብሔርንም እንዲለምንለት ለመኑት ሃናንያም ወደ እግዚአብሔር ጸልዮ ከበሽታው ፈወሰው በህልሙም እግዚእብሔርየካህኑ ሃናንያ ጸሎትን ሰምቶ አድኖሃል ወደ ሃናንያ ሄደህ አመስግነው» የሚል አየ እሱም ሄዶ ይህን አደረገ፡፡ ለቤተ እግዚአብሔርም ብዙ የገዘብ ሥጦታ አደረገ፡፡ ለሐናንያም እንደዚሁ አደረገ፡፡

ከዚህ በኋላ ወደ መቄዶኒያ ሄዶ ለንጉሥ ሳርፓፎርም የደረሰበትን ነገር ንጉሡ በሰማው ተደነቀ ከዚህ ጊዜ ጀምሮ ሰርፖር የመቄዶንያ ንጉሥ ቤተ እግዚአብሔርን አክብሮ ቱነበረው አብልጦ ከፍከፍ አደረገው በየዓመቱ ለቤተ እግዚአብሔር የሚሰጠውንም ስጦታ ከፍ አደረገው ይህን ተአምር የሰሙ ሌሎችንም የቤተ እግዚአብሔርን ክብር ከፍ እንዲል አደረጉ ወደ ቤተ አግዚአብሔርም እጅ መንሻና ሌሎእችም ያቀርቡ ነበር፡፡

<u>ምዕራፍ ፱</u>

<u>ሃያ አራቱን መጻህፍተ ብሉያት</u>

<u>የተረጐመ ንጉሥ ብልማይ ታሪክ</u>

ብልማይ ሃያ አራቱን መጻህፍተ ብሉያት ከእብራይስጥ ወደ ግሪክኛ አስተረጐመ ይህን ያደረገበት ምክንያት ዮናናውያን ሰዎች በቋንቋቸው መጽሃፋን ያነቡት ዘንድ ነው፡፡ ብልማይ መቄዶኒያዊ ሲሆን ጥበብን የሚወድ ነበር ብልማይ ግብፃውያን ስላነገሱት ንጉሥ ሆኖ በግብፅ ይኖር ነበር ይህ ንጉሥ ከመላ ነገደ አይሁድ መጻሕፍትን ሰበሰበ፡፡

በዘመኑ የቤተ መቅደስ ሊቀ ካህናት ወደነበረው ካህንም ሦስት ምሁራን አሬት እንዲልክለት መልእክተኛን ላከ ብዙ እጅ መንሻም ላከለት ከሦስቱ አንዱ ካህን አልአዛር ነበር፡፡ ይህ ካህን ቅዱስ መጽሐፍን የተማረ ነበር ሦስቱ እንደደረሱ ለእያንዳንዳቸው ቤት ተሰጣቸው ሦስቱም እርስ በእርሳቸው እንዳይገናኙ ሁነው የየራሳቸው እንዲተረጉሙ አደረገ ይህን ያደረገበት ምክንያት እየተጠያየቁ እንዳይተረጉሙ ብሎ ነው የዕርዕንም ቋንቋ የሚያውቁ ረዳቶችን ለእያንዳንዳቸው ተመደበላቸው፡፡

በሦስቱ የተተረጐሙት መጻሕፍት በአልአዛር አማካይነት ወደ ንጉሡ ቀረቡ ሦስቱም የተረጐሙትን መጻሕፍት አነበቡ ንጉሡም ተደሰተ ብዙ ገንዘብንም ሰጣቸው አልአዛርንም እጅግ አከበረው ከዚህም የተነሳ በምርኮኝነት የያዛቸውን አይሁድ በነፃ ለቀቃቸው ወደ ሀገራቸውም ላካቸው፡፡ ትልቅ ሳህን አሰራና የምድረ ግብፅን ስዕል አስቀረፀበት ሳህኑ ከንፁህ ወርቅ የተሰራ ነበር፡፡

የአባይ ወንዝም በስዕሉ ላይ አሳለ የአባይ ወንዝ ወደ ግብፅ እንዴት እንደሚደርስ የሚያሳይ በሳህኑ ላይ ተሳለ የግብፅንም ምድር እንዴት

www.ethiopianorthodox.org

እንደሚያጠጣ አብሮ ተቀርፆ ነበር ይቺንም የወርቅ ሳህን ወደ ቤተ መቅደስ በስጦታ ላከት የዚህችም ሳህን ምስጢር ሳያውቁ ሰዎች ለብዙ ጊዜ ኖሩ።

ከመጀመሪያው አንስቶ የተጻፈው ክፍል ቀዳማዊ ከዚህ ላይ ተፈጸመ ቀጥሎ ደግሞ ክፍል ዳግማዊን እንጽፋለን ለእግዚብሔር ክብር ምስጋና ይድረሰው አሜን።

ክፍል ሁለት

ምዕራፍ ፩

ዜና አንቲያኮስ መቄዶናዊ

አንቲያኮስ መቄዶኒያዊ በዮናናውያን ላይ ነግሷል ይህ መጽሐፍ በዘመኑ በአይሁድ ላይ የደረሰውን ይገልፃል ጸሐፊው እንዳስቀመጠው የአንቲያኮስ ቤተ መንግስት መቄዶኒያ ነበር ብልማይ የእስክንድርያው ንጉሥ ሲሞት አንቲያኮስ ግብፃውያንን ወግቶ አሸነፋቸው ግብፅን ጨምሮ በገናናነት ብዙ ሀገሮችን ተቆጣጠረ የፋርስ ነገስታት ጨምሮ አሉ የተባሉ ነገስታት ሁሉ ለእሱ ተገዙ ከዚህም የተነሳ ትዕቢትና ትዝህርት ተሰማው ነገስታት ሁሉ በምስሉ ጣዖታትን እንዲያቆሙ አዘዘ አንቲያኮስ አምላክ እኔ ነኝ አለ ሰዎችም እንዲያመልኩት አዘዘ እንዲያመልኩትና እንዲሰግዱለትም ወታደሮችን በየአቅጣጫው ሰዎችን ላከ ከአይሁድ በቀረም ነገስታት ሁሉ ሊሰግዱለት ፈቃደኛ ሆኑ አይሁድ ግን አንሰግድም በማለት ፀኑ በዚህ ዘመን ከቤተ መቅደስ ሰማይ ላይ ከእሳት ፈረሶች ላይ የተጫኑ እሳታውያን እርስ በእርሳቸው ሲገዳደሉ ታይተው ነበር ይህ ከቤተ መቅደስ አየር ላይ እየታየ ለአርባ ቀናት ቀጥሎ እንደነበር ይነገራል።

በዚህ ቤተ መቅደስ ሦስት መጥፎዎች ካህናት ነበሩ ስማቸውም መባልስ ስምዖንና ኤልፊሞስ ይባላል። ለእያንዳንዳቸው አካይ ከምትባለው

አገር ወዳጆች ነበርዋቸው እነዚህ አማጽያንና መጥፎች ካህናት ወደ ንጉሥ አንቲያኮስ ሄዱ አይሁድ የሱን ትእዛዝ አንቀበልም ብለው ለጣዖት አለመስገዳቸውንም ነገሩት የእነዚህ መጥፎዎችና አላማ ቢሶች ካህና ይህን ደርጊት መፈጸም በዚሁ ሳቢያ በንጉሡ ታውቀው የሱ ቀራቢዎች ለመሆን ነው ስለ ወገኖቻቸው አይሁድ መደምሰስ ግን አልተሰማቸውም።

አንቲያኮስ በድንገት ወደ ቤተ መቅደስ መጥቶ ብዙ አይሁዶችን ገደለ የቀሩትን በባርነት ማረካቸው በህይወት ተርፈው የማምለጥ እድል የገጠማቸው ወደ ጫካው ከቡ ከዚያም ተቀመጡ ለቤተ መቅደስም ከተከታዮቹ ሾመ የተሾመው ፊልፎስ ይባላል ሰንበትን እንዳያከብሩ እንዳይገረዙ ያሳማን ስጋን እንዲበሉና ለጣዖትም እንዲሰግዱ አዘዘ እሺ ያለ በሰላም እንዲኖር እንቢ ያለ እንዲገደልም አዘዘ ፊልፎስ የተባለውን ሁሉ እንዲፈጽሙ ቢያዛቸው አይሁድ እንቢ አሉ እንቢ ያሉትን ገደላቸው የታዘዙትን ደግሞ በሰላም እንዲኖሩ አደረገ ፊልፎስ ከአይሁድ ሴቶች የሆኑ ሁለት ሴቶች ልጆቻቸውን በአንድ ድብቅ ቦታ ደብቀው አገኛቸው ህጻናቱን ከእናቶቻቸው ጡት ጋር አጣብቆ በሰቅላት አስገድሎ በደንጋይ አስወገራቸው እናቶቹ ከህጻናት ልጆቻቸው ጋር በአሰቃቂ አገዳደል ተገደሉ።

ምዕራፍ ፪

የአልአዛር ካህን አሟሟት ታሪክ

እነዚህ ከሀዲዎች እና አመፀኞች ካህናት ነገር እየሰሩ ወገኖቻቸውን ማስፈጀቱ ሥራችን ብለው ተያያዙት ከእስክንድሪያ ሊቃውንት አይሁድን በመምራት ብሉይ ኪዳንን ያስተረጎመው ታላቁ ካህን አልአዛር በአንቲያኮስ ጊዜ እጅግ ሸምግሎ ነበር ፊልፎስ ወደሱ አስመጣው የዘጠና አመት ሰው ስለነበር በግድ መጣ ፊልፎስ ‹‹ከቀድሞ ጀምሮ አንተን አውቅሃለሁ ስለዚህ

www.ethiopianorthodox.org

በሰላም የእርጅና ዘመንህን እንድትጨርስ የንጉሥን ትእዛዝ ፈፅም›› አለው አልአዛር ግን እግዚአብሔር ያልወደደውን አላደርግም አለው፡፡

ፊልጶስ ‹‹ራስህ ካረድከው ስጋ ከቤትህ አምጣና ከፊቴ ተመገበው እኔ በዚያን ጊዜ አንተ የማትበላውን ሌላው ሥጋ እበላለሁ በዚህ ጊዜ አንተ የአሳማን ሥጋ እንደበላህ አስመስልብሃለሁ›› በዚህን ጊዜ ከሞት ትድናለህ አለው አልአዛር ግን እኔ ህገ እግዚአብሔርን በመጠበቅ ኑሩ ለባእድ አምልኮ አትንበርከኩ....... እያልኩ ወገኖቼን አይሁድን ስመክራቸው እና ሳስተምራቸው ኖርያለሁ አሁን እኔ እድሜዬ ዘጠና ሆኖ አርጅቻለሁ በድብቅ ለጣዖት ሳልሰግድ በግልፅ ደግሞ ለጣዖት የሰገድኩ የአሳማ ስጋንም የበላሁ በመምሰል ስታያቸው አነሱን መርቼ ከእግዚአብሔር መራቄ ነው ስለዚህ አንተ እኔን በህይወት ለማቆየት አትድከም በሃይማኖቴ ከሞትኩ ለአይሁድ አብነት እሆናለሁ በእግዚአብሔርም ደህንነትን አገኛለሁ›› የሚል መልስ ሰጠው፡፡

ፊልጶስ በዚህ ጊዜ በጣም ተናደደና እንዲያሰቃዩት አዘዘ በመከራው ጊዜ አልአዛር እንዲህ አለ ‹‹አቤቱ እግዚአብሔር ሁሉን የምትችል አንተ ነህ ይህን መከራ ከኔ አስወግድ በአንትያኮስ ትእዛዝ አልሄድኩም ትእዛዝህን ጠብቂያለሁ በሃይማኖትም ፀንቻለሁ መከራንም ሁሉ እንደ ቀላል ነገር ተመለከተኩት ይህ የመከራ ፅናት እንዳያደክመኝ አንተ ቶሎ ውሰደኝ ስህተትንም እንዳልፈጽም ጠብቀኝ›› በሎ ጸለየ፡፡

እግዚአብሔር ልመናውንና ጸሎቱን ሰምቶ ነፍሱን ከዚያው ለየ በሃይማኖቱ እንዲሞት አደረገ አልአዛር በጠቢብነቱና በትእግስቱ ለብዙዎች አይሁዳውያን አርአያ ሆነ አግዚአብሔርም ጸሎቱን ሰምቶ ጠበቀው፡፡

ምዕራፍ ፫

አንቲያኮስ የገደላቸው ሰባት ወንድማማቾች ታሪክ

ከአይሁድ ወገኖች ሆነው ነገረ ሠሪዎች የሆኑ ሠዎች ሰባት ወንደማማቾች ወጣቶች ለጣዖት አንሰግድም እንዳሉ ለፊልጶስ ነገሩት ፊልጶስም ሰባቱን ወንድማማቾች ወደ አንትያኮስ ተይዘው እንዲሄዱ አደረገ፡፡ አንቲያኮስ የእነሱን መምጣት ሲሰማ ቃላቃቸው ከፊቱ እንዲቀርብ አዘዘ እሱም ቀረበ አንቲያኮስ ለጣዖት እንዲሰግድ ቢያዘው እምቢ አለ እንዲህም አለ ‹‹ንጉሥ ስለሆንክ ለቤተ መንግሥትህ አንድንገዛ ብታዘን እንገዛለን እንታዘዛለን አንተን ግን አናመልክህም የሚመለከው እግዚአብሔር ብቻ ነው ለፍጡርም አንሰግድም ፍጡርንም አናመለከም›› አለው፡፡

አንቲያኮስ ተቆጣ ከብረት ጋንም በእሳት እንዲነድ አደረገ እጁና እግሩንም እንዲቆረጥ አደረገ እሱንም በዚሁ ገድሎ ሁለተኛውን ወንድሙን አስመጣው በዚህ ጊዜ የንጉሡ ባለሟሎች ግራና ቀኝ ተቀምጠው ነበር ‹‹በወንድምህ ላይ የደረሰው መከራ እንዳይደርስብህ የንጉሡን ትዕዛዝ ተቀበል አሉት፡፡ይህ ወጣት ግን እኔ አግዚአብሔረን ትቼ ለሰው አልሰገድም ከወንድሜ ያላነሰ መከራም አድርስብኝ ካለ በኋላ ወደ ንጉሡ አንቲያኮስ ቀረብ ብሎ አንተ አመጸኛ ከሃዲ ትእቢተኛ ስስታም በስጋችን ላይ ሰልጣን አለህ በነፍሳችን ላይ ግን ስልጣን የለህም ያንተ መከራ ያልፋል የአግዚአብሔረን ጸጋ ተቀብለን የምንሄድበት ቦታ ግን አያልፍም የፈለከውን በእኛ ላይ አድርግ›› አለው፡፡

አንቲያኮስ ወድያው አስገደለው እና ሦስተኛውን ወጣት አስቀርቦ ያለ ፍርሃተና ያለ ድንጋጤ ‹‹አንተ የእግዚአብሔር ጠላት ያንተ ግርማ አያስደነግጠንም በእኛ ላይ አያደረስክ ያለኸውን ያረመኔነት ተግባር

www.ethiopianorthodox.org

በሥልጣንህ የፈጸምከው አይምሰልህ እኛ መከራውን ታግሰን የሱ ሃይል እንዲገለጥ እግዚአብሔር ስለፈለገ ይህን አደረገ እንጂ እኛም አግዚአብሔርን አምነን ሃይማኖታችንን አጽንተን መከራውን እንችላለን›› ሲለው ንጉሡና ተከታዮቹ ተደነቁ ወድያውም አስገደለው፡፡ቀጥለውም አራተኛውን አመጡት ‹‹ለከበረውና ከሁሉ የበላይ የሆነው እግዚአብሔር ህይወታችንና ነብሳችንን እንሰጣለን ወጋችንን ከእሱ እንቀበላለን ምክንያትን በማቅረብ ድህነት በማይገኝበት ጊዜ በእግዚአብሔር ፊት ቀርበን አንደሰታለን›› በማለትም ከንጉሡ ፊት ተናገረ ንጉሡም አስገደለውና አምስተኛውን ወጣት አስመጥቶ ሲያቆመው አንተ ከሃዲ ንጉሥ እግዚአብሔር የተወን አይምሰልህ አንተ በስጋችን ላይ ስልጣን ሰጠህ ዘላለማዊውን ክብር እኛን ያጎናጽፈናል በእሱ ዘንድ ስልጣናችን ይበዛል አንተም በምትፈፅመው የአረመኔነት ድርጊት ዋጋህን ታገኛለህ የእኛን ፍርድ ለአንተ ዘሮች ይተላለፋል›› አለው እርሱንም አስገድሎ ስድስተኛውን ወጣት አቀረበው ወጣቱ እንደደረሰ ‹‹በልዑልና ክቡር እግዚአብሔር አምናለሁ በደሌንም ይቅር እንዲለኝ ወደሱ እጠጋለሁ ትዕዛዙንም እቀበላለሁ ሃይማኖተ ቢስ ሁነህ የምትፈጽመው ግፍም ይፈርድብሃል ከዓለምም ትነቀላለህ›› ብሎ ሲጨርስ አስገደለው፡፡

ስድስቱን ወንድማማች አስገድሎ ከሁላቸው እጅግ ያነሰውን ህፃን አስቀረበው በዚህ ጊዜ የሚሆነውን ለመመልከት እናቱ አብራ መጣች የልጆቿንም ሬሳዎች አየች ነገር ግን ፍርሃትና ድንጋጤ በሷ ላይ ፈጽሞ አልነበረም የልጆቿ ሬሳዎች በየ ቦታው ተጥለው ነበር ለመጨረሻውና ሰባተኛው ልጇ እንዲህ አለችው ‹‹ልጄ ሆይ እኔ ወላጅ እናታችሁ ከሆንኩ ካሳደግዋችሁም ከሁሉ ሰው የበለጠ ርህራሄ ቢኖረኝም በእናንተ ተግባር የፈራሁት ምንም የለኝም እናንተን ስፀንስ በሆዴ ያለውን አላወቅኩም ከእናንተ እንዳንዱ ብሆን በወደድኩ ነበር፡፡

ነገር ግን ሁሉ ከልዑል እግዚአብሔር ዘንድ ይሆናል ነፍሳችሁንና ስጋችሁን የፈጠረ እሱ ነውና እንደወደደ አድርጎአችሁ ወደዚህ ዓለምም አወጣችሁ ልቦናን ሰጥቶ ከጥፋት ሁሉ ጠበቃችሁ ትእዛዞቹን አስተማራችሁ ሃይማኖቱንና ህጉንም አስጠበቃችሁ ለተወሰነ ጊዜም እንድትመላለሱ /በዓለም/ ፈቀደ ጥንካሬም ሰጥቶ በመከራ እንድትፈተኑ አደረገ እናንተም ስለሱ ፈቃድ መከራውን ታገሳችሁ አንተም በእግዚአብሔር ፈቃድ ላይ ትገኛለህ እግዚአብሔር በመረጠላችሁ ጎዳናም ቆመህ ትገኛለህ ንጉሣችሁና ፈጣሪያችሁ እሱ ነውና፡፡

እግዚአብሔር ለእናንተ የሚበጀውን ያውቃል እኔ ስለእናንተ የሚጠቅመውን አላውቅም ከወለድኳችሁ ጀምሮ በእናንተ የተደሰትኩበት ቀን የለኝም የተደሰትኩት ዛሬ ብቻ ነው ነፍሳችሁን ለእግዚአብሔር ሰጥታችኋልና ሥጋችሁንና ነፍሳችሁን የፈጠረ እሱ ነውና እናንተ መከራንና ጭንቀን ታገሳችሁ ህገ እግዚአብሔርና ሃይማኖትን ለመጠበቅ ይህንን ፈጸማችሁ ይህን ዓለም የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ ሳታፈርሱ ተሰናበታችሁ ለዓመጸኞች አልታዘዛችሁም ብፅዓትና ደስታ ለእናንተ ይገባል እናንተ አሸናፊዎች አናንተ የክብር ወራሾች፡፡››

የመጽሃፉ ደራሲ አንቲያኮስ እቺን ሴት ሲመለከታት ከልጇ ጋር ወጣች እሱ የደነገጠች መስሎት ነበር ስለተገደሉትም ልጆቿ ያዘነች መስሎ ታየው የቀረውንም ሰባተኛው ልጇ እንዳይገድልባት የምትለምነው መሰለው ከመገደል ይድን ዘንድ የንጉሡን ትእዛዝ መፈጸም እንዳለበት ታግባባው ይሆናል በማለተም ገመተ ነገር ግን የሴትዮዋ በጥብአት መጽናት ተመለከተና ራሱ ልጁን ያግባባው ጀመር ይሁንና ልጁን በተለያየ መንገድ ለማግባባት ቢሞክርም በሃይማኖቱ ጸና እንጂ ሲመለስለት አልቻለም፡፡ ልጁን የማግባባቱ ሁኔታ ተስፋ ሲያስቆርጠው ወደናቱ ተመለሰ እንዲህም አላት

www.ethiopianorthodox.org

‹‹አንቺ ሴት ልጆችሽ አልቀው ይህ ብቻ ቀርቶልሻል እሱ ከተገደለ ደግሞ ብቻሽን ቀርተሽ ልጅ አልባ ልትሆኚ ነው ስለዚህ ትዕዛዜን ተቀብሎ በህይወት ይኖርልሽ ዘንድ አስተምሪው›› አላት፡፡

ሴትዮዋ ልጇን ስጠኝና ማንም በሌለበት ለብቻየ ልምከረው አለችው ልጇንም ከእሷ ዘንድ እንዲጠጋ ፈቀደላት ልጇ ሲጠጋት ሳመችው እንዲህም አለቸው ‹‹ልጄ ሆይ ከሁሉ አብልጬ እወድሃለሁ እኔ የምነግርህን ልትሰማኝ ይገባል በሆዴ ተሸክሜሃለሁና ጡቴንም አጥብቼሃለሁ ህገ እግዚአብሔርን ያስተማርኩህ እኔ ነኝ ሃይማኖትንም ከእኔ ተምረሃል እኔ የምነግርህን ለመቀበል ካልፈለክ ሰማይንና ምድርን ተመልከት እግዚአብሔር አምላክህንም አስበው ሁሉን ፈጥሮ ሲያበቃ ከትንሽ ነጠብጣብብ ሰውን ፈጠረ ትዕዛዙን ያከብር ዘንድም መከረው በትንሿ አለም እንዲኖርም አደረገ፡፡

እግዚአብሔር ሰውን በዚች ዓለም ትእዛዙን ያከብር ዘንድ ነው የፈጠረው ከዓለም በሞት ሲለይም ወደ እግዚአብሔር ይሄዳል እግዚአብሔርም መልካም ለሠራ መልካምን ያድለዋል ክፉ ከሰራ ደግሞ ለመከራ ይዳርገዋል ልጄ ሆይ ወደ ማይሞተው እግዚአብሔር ለመድረስ ጥረትህ ይሁን ይህንን ጣያተኛ ንጉሥ አትፍራው ከስሙ ተመልከት ወደልቦነህ አግባው ከግርማውም አትደንግጥ በትእዛዘ እግዚአብሔር ጸንተህ ሙት ወንድሞችህ የተቀበሉትንም ሞት ሙት ከዚያ ወደ ዘላለማዊ ደስታ ትሄዳለህ ለቅጽበተ አይን ጊዜ ያህል እንኳን ልቦናህ ከእግዚአብሔረ አይራቅ፡፡››

ብዙ ስትመክረው ከቆየች በኋላ አንቲያኮስ እናቱ ተእዛዜን እንዲቀበል አግባብታዋለች ብሎ ስለገመተ ልጁን ወደሱ ጠራው ‹‹ከዕብደትህ እንድትመለስና ትእዛዜን አንድትቀበል የመከረችህ የእናትህ ምክር ተቀብለሃል›› ሲል ጠየቀው ልጁ ‹‹ለእግዚአብሔር እንጂ ለአንተ አልታዘዝም

እግዚአብሔርን እንጂ ሌላንም አላመልክም ለጣዖት አልሰግድም ለእሱ ብቻ እሰግዳለሁ እኔ ወደ ወንድሞቼ ለመድረስ እጅግ እቸኩላለሁ አንተ በእኛ ላይ ብትከፋ ክፋቱ ለነብስህ ይተርፋል መልካምን ብታደርግ እንዲሁ ያንተ የኋላ እድል የተበላሸ ይሆናል ስልጣንህ ከእግዚአብሔር እጅ እንድታመልጥ አይረዳህም፡፡ እኛ ሃይማኖትን ከጠበቁ ሰዎች የእግዚአብሔር ቁጣ እንደምታልፍ እናውቃለን እግዚአብሔር በአለም ያለህን ኩነኔ ሊልክብህ ይችላል ወደሱ ከመሄድህም አስቀድሞ መከራ ይደርስብሃል በክፉ ሞትም ትሞታለህ›› በማለት በጥብአት ተሞልቶ መለሰለት የህጻኑን ነገር አዳምጦ ከፈጸመ በኋላ አንቲያኮስ እጅግ ተቆጣ ከወንድሞቹ በባሰና በአሰቃቂ ሁኔታም እንዲገደል አዘዘ እናቱም በሞት ከልጆቿ ጋር እንዲያገናኛት እግዚአብሔርን ለመነችና ወዲያው ሞተች ልጁም ተገደለና እናትና ልጅ አብረው ወደ እግዚአብሔር ሄዱ፡፡ አንቲያኮስ ወደ ቤተ-መቅደስ ተመልሶ ሄደና ትእዛዙን ካልተቀበሉ በቀር አይሁዶችን ጨርሶ እንዲያጠፋ የሾመው ፊሊፎስን አዘዘው በዚሁም ፊሊፎስ እያደነ ብዙ አይሁዶችን ፈጀ፡፡

ምዕራፍ ፬

የዮሐንስ ካን ልጅ መታታን ታሪክ

ከክስምና ወገን ለመጀመሪያ ጊዜ የተነሳው መታታን ነው መታታን ወልደዮሐናን ደግ ሰው ነበር ሸሽቶ በአንቲያኮስ ዓረመኔነት ወደ ጫካ ገባ ሰባ ያህሉ አይሁዳውያንም ተከተሉት መታታን በትውልዱ ዩናናዊ ነው በአይሁዳውያን ላይ የደረሰው ግፍ ግን እጅግ አሳዘነው ስለእግዚአብሔርም ቀናኢ ሆነ፡፡

አንቲያኮስ ከቤተ-መቅደስ እርቆ መሄዱን አረጋገጠና በሚስጢር ወደ አይሁድ ሃገር መልእከተኞችን ላከ ስለአይሁድ ድሕነት እንደሚቆረቆርም

አስታወቃቸው አስቀድሞም ለእግዚአብሔር ቀናኢነታቸውን እንዲጠብቁ መከራቸው ብዙዎቹ ወደሱ እንዲሰበሰቡ ከያሉበት ቀሰቀሰ ጉልበት ያለው ሁሉ አንቲያኮስ ለመበቀል እንዲነሳ ጥሪ አደረገ ብዙዎቹ አይሁዶችም ዮናናውያንን ለማሸነፍ መተባበር እንዳለባቸው ተረዱ።

በቤተ-መቅደስ የተሾመው ፊሊፎስ ግን የመታቲያን መነሳትን ስለተረዳ ሊዋጋው ተነሳ በዚሁም ብዙ አይሁዶች ካንድ ዋሻ ውስጥ መደበቃቸውን አወቀና እንዲወጡ አዘዘ አይሁዶቹ ግን ሰንበት ስለሆነ አንንቀሳቀስም አሉ ባሉበትም በጢስ አሳፍኖ ፈጃቸወ ሕፃናት፣ሽማግሌዎች፣ሴቶችና ወንዶች አንድ ላይ በዋሻው አንድ ሺ ሰዎች ሞቱ።

እነዚህን ሰዎች እንዲፈጁ ያደረገ ይሁዲነቱ ክዶ ከዮናናውያን ጋር ያደረ አይሁዳዊ ነው ይህ አይሁዳዊ ዮናናውያን ለማስደሰት አሳማን አርዶ ዮናናውያን ለሠሩት ቤተ-ጣቆት መስዋእት አቀረበ ይህንን ያደረገው መታታን ለማበሳጨት ብሎ ነው። ይህ ሁሉ ሲፈፀም መታታን ቆሞ ይመለከት ነበረና ለሃይማኖቱ ከመቅናቱ የተነሳ ያንን ለጣዖት የሰዋውን አይሁዳዊ በያዘው ሰይፍ መታው ባንድግዜም መትቶ አንገቱን ቆረጠው ከአይሁዳዊው መጥፎ ሰው ጋር የተባበረውንም ባለሥልጣን ቀጥሎ በሰይፍ ቆረጠው።

የሱን ድፍረት የተመለከቱ አይሁድ በፍጥነት ተሰበሰቡና የዮናናውያንን ሠራዊት ገጠሙዋቸው እግዚአብሔርም ያሸናፊነት እድል ለአይሁድ ሰጠ። ብዙዎቹ ዮናናውያንም ተገደሉ የቀሩትም ዮናናውያን ሸሹ መታታን አየተከታተለና በየመውጫው እየጠበቀ ከአይሁድ ጋር በመሆን ብዙዎቹን ዮናናውያንን ፈጀ ከያገሩ የተበታተኑ አይሁድ የመታታንን መነሳት ሰምተው ከየተሰደዱበት እየተመለሱ ከመታታን ጋር ተሰለፉ አይሁዶች እጅግ በዙ።

መታታን የመሞቻው ዕለት ደረሰና አምስቱን ልጆቹን ጠርቶ ‹‹ልጆቼ ሆይ እግዚአብሔርን አምነን ከተነሳን እሱንም ከለመነው ሃይማኖታችንም አፅንተን ወደሱ ከተጠጋን እሱ ከኛ ጋር ይቆማል ስለዚህ እግዚአብሔርን አምናችሁ በጠላቶቻችሁ ላይ ተነሱ ስለዚህ በእግዚአብሔርና ስለሃይማኖቱ ጠላትን ለመዋጋት ተነሱ ለሃይማኖታችሁ እየተዋጋችሁ ብትሞቱ ወደፃድቃን ትሄዳላችሁ ካሸነፋችሁ የእግዚአብሔር ፀጋ ይበዛላችኋል›› በማለት መከራቸው እሱም ሞተ ይሁዳ ልጁም በምትኩ ነገሠ።

ምዕራፍ ፳

የመታታን /መታትዮ/ ልጅ ይሁዳ ታሪክ

የማታታን /መታትዩ/ ልጅ ይሁዳ ታሪክ እንደሚከተለው ይቀርባል ከክስምናይ ነገዶች እሱ ሁለተኛው ነው የመፅሐፉ ደራሲ ማታታን /መታትዩ/ ከሞተ በኂላ ልጆቹ ያባታቸውን ትእዛዝ እንዳከበሩ ይገልፃል ይሁዳ ወንድማቸውን መሪ በማድረግ ዮናናውያንን ለመውጋት ዝግጁዎች ሆኑ ፍልፎስ የአይሁድ በይሁዳ መሪነት መነሳት ሰምቶ ብዙ ሰራዊት እንዲወጋቸው ላከ አይሁዶቹ ግን አሸነፉት።

ይሁዳ እጅግ በረታ አንትያኮስ መጀመሪያ መታታን/መታትዩ/ ቀጥሎ ይሁዳ ያደረጉትን እንቅስቃሴ አንትያኮስ ሰማ ዳግመኛም ፋርሶችን ይሁዳ እንዳሸነፈ ሰማ ልጁ አፍድር ይባላል አፍድር በመቄዶንያ ተሹሞ ነበረ ከቤተሰቦቹም ልብስታዎስ የተባለው ሰው እንዲረዳው አደረገ የረዳቱ ስም ‹‹ልብስታዎስ›› ይባላል ልብስታዎስ በአንቲያኮስ ታዞ ከዮናናውያን የታወቁትንና ሰፋቦር፣ ትልምበስና ሄሮድ በመባል የሚታወቁትን መሪዎች አድርጎ አይሁዶችን ከስርመሰረታቸው ነቅለው እንዲያጠፋዋቸው በማዘዝ ላካቸው።

www.ethiopianorthodox.org

እነዚህ ዮናናውያን አይሁድን ለ"   ሲጓዙ ከአርመናውያንና ከፍልስጥኤማውያን በፈቃዳቸው እይሁ፣   መውጋት አብረው ተሰለፉ አላፊ አግዳሚውም ከአይሁድ ከሚዘረፈ   ገረት በርካሽ ለመግዛት አብሮ ሄደ አይሁድ ከመሪያቸው የማታትን /ረ   ፉ/ ልጅ ይሁዳ ጋር ዮናናውያን በነሱ ላይ መነሳትንሲሰሙ ወደ ቤተ   አብሔር ተሰብስበው አይሁዳዊ የሆነ ሁሉ በጾምና በፀሎት እንዲጠ   ለዘለ   ኦመድ ነስንሰው ካፊር እየተኙ ወደ እግዚአብሔር ተ ለሉ ከጠላታችን እድ .   እያሱ አለቀሱ።

ከምህላቸው በኋላ ይሁዳ በሺ በመቶ በሃምሳና ባስር እየመደበ መሪዎችን አዘጋጀ ፈሪ የሆነ ካለ ግን ወደጦርነት እንዳይሰለፍ አወጀና አብዛኛው ከፍርሃት የተነሳ ሲመለስ ይሁዳ ሦስት መቶ ሰዎች ይዞ ቀረ።እነዚ ሦስት መቶ አይሁዶች ግን ገናናዎችና ጀግኖች ነበሩ የዮናናውያን ሠራዊት ብዛትን ሲመለከት ግን ደንግጦ ከወገኖቹ ተለየና ወደ ምድር ወድቆ በእግዚአብሔር ፊት አለቀሰ ሲፀልይም እንዲህ አለ ‹‹አንተ እግዚአብሔር ሆይ ሥልጣን ያንተ ነው በጠላቶቻችን ላይ ሐይል ሥጠን ደካማዎችን ባሮችህ ርዳን››

ይሁዳ ፀሎቱን ሲጨርስ ካህናቱ የቤተ-መቅደስን ነጋሪት እንዲመቱ አዘዘ ሌሎች ደግሞ እንዲጮሁ አዘዛቸው በእግዚአብሔር ሃይልም አሸነፋቸው ብዙዎቹ ዮናናውያን በጦርነቱ ሲያልቁ ብዙዎቹ ተማረኩ የቀሩት ሸሹ ከአይሁድ የተማረከውን ለመግዛት ነጋዴዎች የያዙትን ገንዘብም ቀምቶ ይሁዳ ለድሆች አካፈላቸው ለሶስቱ መሪዎች ተመድበው የመጡ ዮናናውያን ሁሉ ተደመሰሱ በአንቲያኮስ እምነት ተጥሎበት በአይሁድ ላይ ብዙ ግፍ የፈፀመው ፊልፎስ ባንዱ ቤት ገብቶ ተደበቀ ይሁዳ ፊሊፎስ የተደበቀበትን ቤት እንደተዘጋ እሳት ለቀቀበት ፊሊፎስም እዛው

ተቃጠለ በአልአዛር ካህንና በሌሎችም አይሁድ ላይ የፈፀመውን ግፍ አይቶ እግዚአብሔርም ጥቂት አሠቃየው።

ነፉኡር የተባለው ከዮናናውያን ዘማቾች አንዱ ወደ መቄዶንያ ተመለሰ የሆነውንም ሁሉ ለአዝማቹ ብሳዎስ ነገረው ዮናናውያን በፈፀሙት ግፍ ልክ በሱ ላይ ተፈፀመ ጦርነቱም ሲያበቃ የሞቱትን መቅበር ጀመረ ከነሱ ጋርም ጣዖታትን አገኘ ሌሎቹም አይሁዶች ከየሬሳው ጋር አገኙ ጣዖታቱ ከወርቅ የተሰሩ ስለሆኑ ከያሉበት ደብቀው ያዙ።

ይሁዳ እንዲህ ሲል አይሁድን መከራቸው ‹‹የተደበቀውን ሁሉ የሚያውቅ አምላክ የተባረከ ነው ለባሮቹ የተደበቀውን ገልያላቸዋልና ባሮቹ እንዲረዱና እንዲያውቁ እሱንም ማምለክ እንዳለባቸው ባእድንም እንዳያመልኩ ከሱ በቀርም ሌላ አምላክ እንዳያመልኩ ስገልያላቸዋል ካለ በኋላ ልዑልንና ክቡርን እግዚአብሔርን ብቻ እንዲያመልኩ አስጠነቀቃቸው ባእድ አምልኮ በህሊናቸው እንዳይቀረፅና በንፁህ ህሊና እሱን ብቻ እንዲያመልኩ ነግሮ ወደ ቤ-ተመቅደስ ተመለሰ።››

ምዕራፍ ፯

የአንቲያኮስ አሟሟት ታሪክ

አንቲያኮስ ፋርሶችን ለመዋጋት ወደ ፋርስ ዘመተ የፋርስ ህዝብም በከባድ የሰራዊት ኃይልጠበቀው በተኋላም ተሸንፎ በሽሽት ወዳገሩ ተመለሰ የሱ ከፋርስ ተሸንፎ በውርዴት መመለስ ይሁዳ ሰማ አንቲያኮስም ከፋርስ ተሸንፎ ከተመለሰ በኋላ አይሁዶች ሰራዊቱ ላይ የተቀዳጁትን ድል ሰምቶ እጅግ ተናደደ ይሁዳ ያደረገውን ሁሉ ሰማ የእግዚአብሔርንም ሃይማኖት በንዴት ተሳደበ ዛቻና ትእቢቱንም ከመጠን ባለፈ ሁኔታ አሰማ ወዲያውንም ብዙ ሰራዊትን አስከትሎ አይሁድን ለመደምሰስ ተነሳ።

www.ethiopianorthodox.org

እግዚአብሔር ግን ትምክህቱንና ትዕቢቱን ተመልክቶ እንዲደመሰስ ፈቀደ ሕዝቦቹንም ከአንትያኮስ አዳነ እግዚአብሔር አንትያኮስን በከባድ የሥጋ ደዌ መታው በከባድ የሥጋ ደዌ ተይዞ እያለም ሊፀፀት አልፈለገም አይሁድን ለመደምሰስ ጉዞውን ቀጠለ ደዌው ግን ባሰበት አካላቱ በስብሶ በትል ተዋጠ የቅርብ ወዳጆቹም ሊጠጉት እስካልቻሉ ድረስ የሰውነቱ ጠረን እጅግ ስላስጠላ ባለ መድሃኒቶች እንዲፈውሱትም ብዙ ደከመ ፈፅሞ አልዳነም ባሰበት እንጂ፡፡

በመጨረሻም እግዚአብሔርን በመካዱ የመጣበት ቅጣት መሆኑን ተረዳ በዚህ ጊዜ ለእግዚአብሄር ተገዥነቱን ለመግለፅ ሞከረ ከዕብደቱም ተመልሶ ልዑልና ክቡር እግዚአብሔርንም አመነ የእግዚአብሔር ከሀሊነት ልዕልናና ክህሎት መሰከረ እንዲህም አለ ‹‹በከባድ ስህተት እና በብዙ ኃጢአት ተይዤ ኖርኩ ዛሬ ግን እውነተኛ አመላክ እግዚአብሔር ብቻ መሆኑን አወቅኩ ከሃሊነቱን ባለጸጋ ደሃ በሽተኛ ጤናማ የሚያደርግ እሱ ብቻ መሆኑን የሚያዋርድና የሚያከብርም እርሱ ብቻ መሆኑን ሃይለኛን የሚያዋርደው እርሱ ብቻ መሆኑን ተረዳሁ››፡፡

በመጣብኝ ከእግዚአብሔር የበደል ቅጣት ተይዤለሁ እንደሚገባኝም ተረድቻለሁኝ እኔ ክጄዋለሁና ባሮችንም አጥፍቼ አለሁና ከዛሬ ጀምሮ ግን ወደ እግዚአብሔር እማልዳለሁ አለና ቀጥሎ አቤቱ ከፈፀምኩት በደል ይቅር በለኝ ንስሃዬንም ተቀበለኝ ፈውስ አገኝ ዘንድ እርዳኝ እኔ አንተ የምትጠላውን ስራ ለመስራት አልሞክርም የበደልኩትን ያህል በአይሁድ ላይ መልካሙን አደርጋለሁ ቤተ መቅደስህን በወርቅና በብር ለመስራት እሞክራለሁ የቤተ መቅደሱንም ወለል በግምጃ አሸበርቃለሁ ለመንግሥትህ ክብርና ልዕልና ስልም በሰዎች ለመማረክ እጄን እሰጣለሁ፡፡

እግዚአብሔር ግን በፈጸመው ግፍና አረማዊነት ይከተለው የነበረውን አምልኮ ባእድ ይፈጽመው የነበረውን በደል ተመልክቶ ንስሃውን አልተቀበለውም ከደዌ ላይ ደዌ ጨመረበት እንጂ አንጀቱ እየተበጣጠሰና እየተጎተተ በአሰቃቂ ደዌ ሞተ፡፡ በመንገድም ተቀበረ ከሱ በኋላ ግን ልጁ አስርድ ነገሠ ባባቱ ስምም አንቲያኮስ ተባለ፡፡

ምዕራፍ ፲

ዜና ምህላ

በዓለህንክ የምትባል እለት አለች የማታንን /ማታትዩ/ ልጅ ይሁዳ ስራውን ከፈጸመ በኋላ የዚች የምህላ ታሪክ እንዴት እንደሆነ ምክንያቱን ይገልጻል ሃስቱን /ሲሃፎሮስ ብሲምስና ሄሮዶስ/ ካሸነፈ በኋላ ይሁዳ ወደ ቤተ-መቅደስ እንደተመለሰ አስቀድሞ መገለጹ ይታወሳል ወደ ቤተ-መቅደስ እንደተመለሰ ሴሲቱን ሙሉ አንቲያኮስ የሰራቸውን የጣዖት ማምለኪያዎች ሲያስፈርስ አደረ ከቤተ መቅደስ ዙርያ አቢያተ ጣዖትን በሙሉ አስወገደ እግዚአብሔር የማይፈቅደው በዮናናውያን የተከማቸውን ማንኛውም ነገር ጨርሶ አስወገደ፡፡

የቤተ መቅደስን ግንብደረጃውንና ወለሉንም በውሃ አሳጠበ በአንቲያኮስ ትዕዛዝ እሪያ ተሰውቶበታልና ከሰዋውም በኋላ የእሪያዋ ስጋ የቤተ መቅደሱን ሁሉ እንዲዳርስ አድርጓል የቅድስቱ ክፍሎች በሙሉ በእርያ ስጋ ተበክለው ነበር ይሁዳ የቤተ መቅደሱን የማጽዳት ሥራ ጨረሰና አዲስ መሰዊያን ሰራ እጣንና መባንም አስቀመጠበት፡፡

ከዚህ አያይዘው ህዝበ እስራኤል ተማማሉ ወደ እግዚአብሔርም ልመናቸውን አቀረቡ ወደ መሰዊያውም እሳት ይልክላቸው ዘንድ እግዚአብሔርን ተማጸኑት የእግዚአብሔር ከሃሊነት በዚህ ጊዜ ታየች

www.ethiopianorthodox.org

እግዚአብሔር ልመናቸውን ሰምቶ ፍላጎታቸውን ፈጸመላቸው ድንጋይ ላይ እሳት ታየ እንጨቱንና መሥዋእቱንም አቃጠለው።

ይህ እሳት ከመሰዊያው ሳይጠፋ ለብዙ አመታት ኖረ ቤተ-መቅደስም እንደገና አስክትጠፋ ድረስ ሳይቋረጥና ሳይጠፋ እየነደደ ይታይ ነበረ ህዝቦቹም ቤተ-መሰዊያውንም አንዲሰራ ለተከታታይ ሳምንት ቀናት በዓሉን አከበሩ እቺ በዓል በዓለ ህንክ በመባል ትታወቃለች የመጀመርያዋ የበዓል እለት ‹‹ከሰሉ›› በተባለው ወር በሃያ አመስት ቀን የምትከበር ነበረች።

በእነዚህ ስምንት ቀናት ለጸሎት ለምህላ አግዚአብሔርን ለማክበር ህዝበ እስራኤል ባለሟቋረጥ ተሰበሰቡ በአንቲያኮስ ያሳየውንም ሃይል አስታወሱ እነዚህ ስመንት ቀናት በየ ዓመቱ ለእግዚአብሔር ምስጋና የሚቀርብባቸው አንዲሆኑ ወሰኑ በዓሉ ቋሚ ሆኖ ለብዙ ዘመናት ኖሯል።

ምዕራፍ ፰

የልዮስ ወልደ አፍርድ ታሪክ

ይህ ልዮስ የአንትያኮስ የልጅ ልጅ የአፍድር ልጅ ነው የአፍድር የጦር መሪ ሆኗል አፍድር /የአንትያኮስ ልጅ የይሁዳ አድራጎት ሰምቶ ሴሊዮስ የተባለው የወንድሙ ልጅ አይሁድን እንዲያጠፉ ላከው ከአይሁድ አገሮች አንዷ የሆነችውን አገር መግቢያ መውጫ በማሳጣት ከበባት አገርዋ ‹‹ቢብ›› ትባላለች የዚችን ከተማ ነዋሪዎች አይሁድ ሲቀላቀሉ ባለመቻላቸው እጅግተቸገሩ በረሀብም ተሰቃዩ።

ይሁዳ ሁኔታውን ሰምቶ ወገኖቹ አይሁድ አንዲጸልዩና እግዚአብሔርን እንዲለምኑ የአሸናፊነትንም ኃይል እግዚአብሔር እንዲሰጣቸው ይማልዱት ዘንድ አዘዛቸው ከፆምና ከጸሎት በኋላም ሰራዊተ አይሁድን አስከትሎ ዮናናውያንን ለመውጋት ሄደ አይሁዶች የዮናናውያን ብዛት ሲመለከቱ ፈሩ

ይሁዳ በዚህ ጊዜ በእሳት ፈረስ ላይ የተቀመጠና ልብሱ እንደ መብረቅ የሚያንጸባርቅ ሆኖ አየው ሰውየው በእጁ ጦርን ይዟል።

ይህ መልአክ ወደ ዮናናውያን አቅጣጫ ያመለክት ነበር ሲመታቸውም ሲዘጋጅ አየው ይህ መልአክ ዮናናውያንን ለማጥፋት የመጣ መሆኑንና እግዚአብሔር ዘንድ የተላከ መሆኑን አወቀ በዚሁም ልቦናው ተጥናና በሙሉ እምነትም በሌሊት ተነስቶ በይሁዳ መሪነት ዮናናውያንን ገጠማቸው ከያሉበት እንደ ቅጠል ረፈረፏቸው ብዙዎቹ ዮናናውያን ተገደሉ።

በዮናናውያን ላይ እግዚአብሔር ፍርሃትንና ድንጋጤን አሳደረ ከሞት የተረፉት ሁሉ የትም በረሩ። መሪያቸውም ሲሲዮስ ይሁዳን መማፀን ጀመረ ከይሁዳ ጋርም ሰላምን ለመመስረት ፈለገ ዮናናውያን እስከ መጨረሻው አይሁድን በጠላትነት እንዳይመለከቱ ሃይማኖታቸውንም እንደሚያከብሩና እንደሚጠብቁ እንደሚያደርግ ለይሁዳ ገለጸለት። ይሁዳም አንተን እኛን እንድትዋጋ የላከህን የአንቲያኮስን ለጅ አፍድር በዚህ ከተስማማ እኔም ለሠላም እገዛለሁ ሲል መለሰለት።

ሲሳዮስ ስምምነቱን አንዲደግፍ ወደ አፍድር ደብዳቤ ጻፈ በደብዳቤው ውስጥ የአይሁድ ጽናትና ጥንካሬ ገለፀ በጦርነቱም የዮናናውያን ወታሮች እንደተፈጁም ጨምሮ ፃፈ አፍድር ደብዳቤውን ሲመለከት እጅግ ተደሰተ የጀመረውን የሰላም ጎደናም በይበልጥ እንዲቀጥልበትና ህጋቸውንም ሆነ ሃይማኖታቸውን አንደሚያከብርላቸው በወራሪነትም የሚነሳባቸው እንደሌለ ቃል እንዲገባላቸው አብልጦ ሲያበረታታው የመልስ ደብዳቤ ጻፈለት።

በሌላ በኩል ይህ የአንቲያኮስ ልጅ አፍድር ወደ አይሁድና ወደ ሲቃነ ካህናት በመልእክተኛው ሊሳስ በኩል ከነሱ ጋር የሰላም መድረክ መመሥረቱን ዘርዝሮ ገለጸለት በሁለቱም ወገኖች ሰላም ተመሰረተና አይሁዶች በሰላምና በጤና መኖር ጀመሩ ሕዝበ አይሁድ

www.ethiopianorthodox.org

የማታንን/መታተዩን/ ልጅ ይሁዳን እጅግ አከበሩት ምክንያቱም በሱ አማካኝነትና ጥረት ሰላምን ለማግኘት ችለዋልና፡፡

ምዕራፍ ፱

በሮም የተቀመጡት ነገደ ከይተም ታሪክ

የነገደ ከይተም ታሪክ በዚህ መፅሐፍ አርእስት ተጠቅሷል አሁንም ስለነሱ በሰፊው ይነገራል እነዚህ በሮምና ባከባቢዋ ለመኖር የተቀመጡ ናቸው፡፡ በዚህ ዘመን የሮም ሁኔታ እጅግ ከከፍታ ደረጃ የደረሰበት ነበር የነብዩ ዳንኤል ስለሮም ትንቢት ሲነገር ከአራተኛዋ መንግስት ሮም አንደኛዋ ሆና ስልጣን ይኖራታል ብሎ ነበር፡፡ ሮማውያን የይዕርዕን ነገሥታት አሸነፏቸው ክብራቸውንም ገፈፉ የአፍራቅያንም ነገሥታት ከነሙሉ ክብራቸው አሸነፋቸው የአህዛብ ታላላቅና ኃይለኞች ነገሥታትን አሸነፉ፡፡

በአፍራቂያ አቢባል የሚባል ንጉሥ ነበር/ምናልባት ሃኒባል የሰሜን አፍሪቅያ ይሆን?/ ሀቢባል አስፈሪ ግርማ የነበረው ባለ ብዙ ሰራዊት ነበር የመናገሻ ከተማው ቅርጣና ትባል ነበር ይህ ሀቢባል ብዙ ነገሥታትን አሸነፈ ግዛቸውም ቀጥሎ የሮምን አገሮች ለመቆጣጠር ገሰገሰ አምጣሪያ ከተባለችው አገር ሲደርስ የሮም ሰራዊት ጦርነት ሊገጥመው መጣ ሀቢባል ግን ሰራዊቱን በመምራት ተዋግቶ አሸነፋቸው ጦርነቱ ሳያቋርጥ ለአስር አመት ቀጠለ የሮም ህዝቦች በጦርነቱ አለቁ በመጨረሻም ሀቢባል ሮማውያንን ግዛቸው ቀጥሎ ወደ ሮም ገሰገሰና የሮምን ከተማ ከበባት፡፡

ከሰራዊቱ ጋርም በሮም ከተማ ዙርያ ምሽግ አበጅቶ የከተማዋን በር እስኪከፍቱለት ጠበቃቸው የሮማ ከተማ ህዝብ ረሀብ ጸናበት ከዚህም የተነሳ ህዝቡ ለሱ ሊገዛለት ፈቀደ በከተማው ሳቅያ የሚባል ሰው ነበር ይህ ሰው

በእውቀቱ የታወቀ ነበር ጽናትም ነበረው ለዚሁ ለሳቅያ በረሃብ ከማለቅ ለሀቢባል ብንበረከክለት ይሻላል በማለት የሮም ሰዎች አማከሩት፡፡

ሳቅያ ሽማግሌ ሆኖ በህዘቡ ተመርጦ ሮምን ያስተዳድር ወደ ነበረው ባለ ስልጣን ሄደና ከሽማግሌው በታች ስልጣን የነበራቸውን ሦስት መቶ ሀያ ሰብስቦ ለጠላት እጃችንን እንድንሰጥ እናንተ በእውነቱ ፈቀዳችሁን ሲል ጠየቃቸው እነሱም ሀቢባልን ልንቋቋመው ስላልቻን ምን እናርግ አሉት ሳቅያ ጥቂት ታገሱኝ እንጂ የማደርገው አለኝ አላቸው ቀጥሎ ጥንካሬ ያላቸውን ሰራዊቶች ምረጡልኝና እኔ ደግሞ ባዶዋ ወደ ምትገኘው ሃገረ አፍራቂያ ሄጄ ልቆጣጠራት አላቸው፡፡

ሳቅያ ይህንን ማለቱ ሀቢባል ሰራዊቱን ሁሉ አስከትሎ ወደ ሮም ስለሄደ ኢቺ አገር ያለ ወታደር መሆኗን ስለተረዳ ነው፡፡ ስለዚህ ሳቅያ እንዲህ አለ ‹‹አገሩ አፍራቂያ በውጭ ኃይል መወረሯን ሲሰማ ሀቢባል ሮምን ከመክበቡ ወጥቶ የተወረረችውን አገሩን ነፃ ለማውጣት ይሄዳል እናንተም በዚህ ነጻ ትሆናላችሁ›› አላቸው፡፡ ሰብአሮም የሳቅያን ምክር በደስታ ተቀበሉት ሠላሳ ሺ ወታደሮች ለሳቅያ ሰጡት፡፡

ሣቅያ ሠላሳ ሺ ወታደረችን አስከትሎ በድብቅ ወጣና አፍሪቅያ ሄዶ አገሯን ወረራት ያለምንም ወታደር ያስተዳድር የነበረውን የሀቢባልን ወንድም አስትሮብሎስ አሸነፈው ገደለው አንገቱን ቆርጦ ወደ ሮም ተመለሰ ወደ ሮም ከተማ አጥር ላይ በመውጣትም ጮሆ የወንድሙን አንገት ወረወረለት አቢባል የወንደሙን ራስ ሲመለከት እጅግ አዘነ ነገር ግን ከችግር የተነሳ የሮም ከተማ ህዝብ እስኪንበረከክለት ካለበት እንደማይነቃነቅ ማለ የሮምን ከተማ ለማጥፋት ዛተ ሣቅያ በበኩሉ የአፍራቅያ ዋና ከተማ የሆነችውን ቅርጣና በመክበብ ህዝቦቿ እንዲሰቃዩ አደረገ፡፡ይቺ ከተማ የአቢባል ቤተ-መንግስት የሚገኝባት ናት፡፡

www.ethiopianorthodox.org

የቅርጣና ህዝቦች ወደአቢባን መልእክት ልከው በችግር ላይ ወድቀን ተከበናል የከተማችን መጥፋትና የኛ እልቂት ይጠብቀናል። እኛ ሣቅያንና ሠራዊቱን ለመውጋት አንችልም የቀረን በሩን ከፍተን ከተማዋን ለጠላት ማስረከብ ብቻ ነው አሉት።

አቢባል መልእክቱን ሲሰማ ከሮማውያን በምርኮ የያዛቸውን ሰዎች ሰብስቦ ገደላቸውና ከሮም ተመልሶ በመርከብ በመሳፈር ወደ አፍራቅያ አገሩ ተመለሰ ሳቅያንም አገኘውና ለጦር አመቺ የሆነውን ቦታ ሁሉ ተቆጣጥሮ ስለያዘ አቢባልን ጦርነት ገጠመው አቢባልም ተሸንፎ ወደ ግብፅ ሸሸ ሳቅያግን ተከታትሎ ያዘው ወደ አፍራቅያም ይዞት ተመለሰ በአፍራቅያም አቢባልን ገደለውና አፍራቅያን ግዛቱ አደረጋት።

የሮማውያን መንግት ገናናነት የጀመረው ከዚሁ ጀምሮነው የሮም መንግስት ከአለም ሁሉ የበላይነትንም ያዘ በዘመኑ ሮማውያንን የሚስተካከል ማንም አልነበረም።

ምዕራፍ ፲

ሮማውያን ወደ መታትዩ ልጅ ይሁዳ የፃፉት መፅሐፍ ታሪክ

ሮማውያንን ከ፴ሺ የበታች ሹማንምት ጋር በመሆን ያስተዳድር የነበረው ሽማግሌ እስራኤልን ይመራ ከነበረው የመታትዩ ልጅ ይሁዳ ዘንድ መፅሐፍን ልኳል መፅሐፉ የሚከተለውን መልእክት ይዟል ‹‹ይሁዳ ሆይ ሰላምታ ላንተ ይሁን እናንተ ሕዝበ እስራኤል አሸናፊዎችን መሆናችሁንም ሰምተናል በዚሁም ተደስተናል ስለዚህ ከኛ ከሮማውያን ጋር ወዳጅነትን እንድትመሰርቱ ፍላጎታችን ነው›፡

ከፅርዑ ንጉስ አንትያኮስ ጋር ወዳችነትን እንደመሠረታችሁ ሰምተናል ከሱ እኛ እንሻላችሁአለን እነዚህ ፅርዐውያን በናንተላይ ግፍ ፈፅመዋል አንትያኮስ ራሱ በናንተ ላይ የፈፀመው ግፍ ብዙ ነው ወግቷቹኋል ግፍ ፈፅሞባቹኋል እኛ መነሻችንን አንፆኪያ አድርገን ፅርዓውያንን ለመውጋት ተዘጋጅተናል አኛ አሁን የናንተን ማንነት ለማወቅ እንፈልጋለን ከኛ ጋር ከተሰለፋችሁ ተሰለፉ ከፅርዓውያን ጋር ነው የምንሆነው የምትሉ ከሆነ ደግሞ አስታውቁ።

ይህ ከዚህ በላይ የተዘረዘረው መልእክት ከሮም አረጋዊ መሪና ከ፴ውሺ የበታች ሹማሙምንቶቹ‹‹የጦርነት መሪ ለሆንከው ይሁዳና ለሁላቸው አይሁድ እኛ ሮማውያን ከኛጋር ተሰልፋእሁ እንድትወዳጁ ፈለግን በኛላይ የየብስም ይሁን የባህር ጦርነት ቢነሳ እንድትረዱን እንፈልጋለን እኛም በናንተላይ ጠላት ቢነሳ ከናንተጋር ተሰልፈን እንወጋዋለን እኛን የሚወጋ ጠላት ሲነሳ ይሁዳ ከነሠራዊቱ ጋር ከኛ ጋር ይሰለፋል በአይሁድ ላይ ጠላት ቢነሳም ሮማውያን ከናንተጋር ተሰልፈን አንወጋዋለን አኛ ሮማውያን በጻፍነው የመልእክት መፅሐፍ የመልእክት መልስ ከናተ ዘንድ እንሻለን እኔ የሮም መሪ አረጋዊና 30የበታች ሹማምት ይህንፃፍን››።

ምዕራፍ ፲፩

የአንትያኮስ ልጅ አፍዳር ውሉን የሻረበት ዜና

አፍድር ያንቲያኮስ ልጅ የአይሁድን ኃያልነት ሲሰማ የይሁዳን ከሮማውያን ጋር መወዳጀት ሲሰማ በጣም ተበሳጨ እጅግም ከፋው አስቀድሞ ከይሁዳ ጋርም ወዳጅነት መስርቶ ነበርና ወዳጅነቱን አፈረሰ

www.ethiopianorthodox.org

ያባቱን ወንድም ልሳአለን ከብዙ ሰራዊት ጋር አይሁድን እንዲወጋ ላከው በፅርዓዊው በልሳል መሪነት ቤተ እግዚአብሔርን ከበብዋት::

ይሁዳ የጽርዓውያን በወራሪነት መምጣትን ሰማ ወገኖቹንም ሰበሰበ የአይሁድ ሽማግሌዎችንም ሰብስቦ ወደጸምና ፀሎት ገባ ለእግዚአብሔርም መባ አስገቡ ከፆሙና ከጸለዩ በኋላ ዮናናውያንን ለመውጋት ተነሱ እግዚአብሔር ስለ ረዳቸው ከዮናናውያን ብዙ ገደሉ የቀሩት ዮናናውያን ሸሹ የወገኖቹ ድል መመታትና መደምሰስ አፍድር ሰማ ነገር ግን ነገሩን አላመነም በሌላ በኩል ሮማዊ ዱስማስ ወልደ ሰልፓፎስ መቄዶንያን ለመውረር የተነሳበት ጊዜ ስለ ነበር በጣም ተጨነቀ::

ይሁዳ ከአፍድር ጋር ሰላምን ለመመስረት ወደደ የአፍድር የአባቱ የወንድም ልጅ ልስአስን አፍድርና ይሁዳ ተገናኝተው በመካከላቸው ሰላምን መሰረቱ ዕርአውያን ይሁዳን እስከ መጨረሻው በጦርነት እንደማይፈልጉ ቃል ኪዳን ገቡ አፍድር ለቤተ መቅደስ ብዙ ገንዘብ ሰጠ እየሩሳሌምን ጎብኝቶ ወደ ሜቄዶንያ ተመለሰ ይሁዳ ደግሞ ወደ ቤተ መቅደስ ገብቶ ከእግዚአብሔር ለተደረገለት መህረትና ከጦርነትም ስለ ዳነ ለእግዚአብሔር ምስጋናን አቀረበ ለህዝብም መልካም አደረገ::

የመጽሃፉ ደራሲ እንደሚተርከው ‹‹ከአይሁድ ወገኖች ሆነው ለአንቲያኮስ በነገረ ሰሪነት ቀራቢዎች በመሆን ህዝበ አይሁድን ካስፈጁ ሦስት መጥፎ ሰዎች አንዱ የሆነው ቢላኦስ ነው እንደገና ወደ አፍድር /ያንቲያኮስ ልጅ/ ሄዶ አይሁድን እንዲያጠፋ ስለ መከረው ነው አፍድር ቀደም ብለው በሁለቱ በአይሁድና በአፍድር የተመሰረተውን ቃል ኪዳን እንዲፈርስ ያደረገው:: በኋላ ግን ቃል ኪዳኑን በማፍረሱ አፍድር እጅግ ተፀፀተ::

ያ ክፉ ከሦስት የአይሁድ ወገኖች ሆነው በነገረ ሰሪነት ወገኖቻቸውን አይሁድ ለማጥፋት ከሚዳርጉ አንዱ ቢላሶን የአፍድር መፀፀትን ሲሰማ እጅግ ደነገጠ አፍድር ለስህተት የዳረገውን ቢላሶን እጅና እግሩን አሰረው ወደ ከፍታማም ቦታም አስወጣው ከዚያውም ወደ ምድር ወረወረውና ሞተ እኩይ ሞትን ሞተ እግዚአብሔር ለውርደትና ለመከራ ዳረገው::

ምዕራፍ ፲፪

የለልያፓስ ሮማዊ ልጅ መትርያስ መውጣት ዜና

አፍድር ከመታታዩ ልጅ ይሁዳ ጋር ሰላምን መስርቶ ወደ ሜቄዶንያ ሲመለስ የአፍርፖስ ሮማዊ ልጅ ማትሪያስ መጣበት /ከሮምያ ተነስቶ/ አመጣው ብዙ ሰራዊትን በማስከተል አፍድርን ለመውጋት ነው:: አፍድር ማትርያስን ሊቋቋመው ስላልቻለ ተሸንፎ ሸሸ የአፍድር የአባት ወንድም ልስአስ ግን ማትያስን ተዋጋው አሸንፎም ገደለው ከዚያ ወደ አንጾኪያ ሄዶ ተቀመጠ ከአይሁድ ካህናት ሶስት ነገረ ሰሪዎች ከአንቲያኮስ ጀምረው የተነሱት መኖራቸው ተደጋግሞ ተገልጿል ከነዚህ ክፉዎች ካህናት አንዱ በአፍድር ተገድሏል ሁለተኛው ካህን ድምትርያኖስን አገኘውና እያለቀሰ ‹‹ይሁዳንና መሰሎቹ ከኛ ከአይሁዳውያን መካከል በግፍ ገድለዋል ከቤት ንብረታችንም አስወጥተውናል ይህን ያደረጉት ሃይማኖታቸውን ስለተውን ነው የናንተን ሃይማኖት በመከተላችን ሊያጠፉን ተነስትዋል

አሁን ንጉስ ሆይ እኛን እንድትረዳንና በሰላም እንድንኖር እንድታደርግልን›› እያለ ነገር ሰራባቸው ብዙ ነገርንም ተናግሮ ድምትርያኖስ ለበቀል እንዲነሳና እንዲወጋቸው የሚገፋፋ ሁኔታ በዙ የማስመሰል ተንኮለን ተናገረ:: ድምትርያኖስ የበታች ባለስልጣኑን ቢፋቦርን ይሁዳን እንዲይዘው ወደ ቤተ መቅደስ ላከው:: ወደ ቤተ መቅደስ ሳይጠጋ ከሩቅ ሆኖ ቢፋቦር

www.ethiopianorthodox.org

ምስጢሩን ሳይገልጥ ለሠላም የመጣ በመምሰል ይሁዳ መጥቶ እንዲገናኘው ላከበት ይሁዳ ቢፋቦርን በክብር ለመቀበል ብዙ ሰራዊትን አስከትሎ ወጣ የክብርና የደስታንም አቀባበል እንዲያደርግለት ተዘጋጀ።

ቢፋቦር በዚህ ጊዜ በይሁዳ ላይ የመያዝም ሆነ የበላይነት ሳያሳይ ቀረ ነገሩ ግራ የሚያጋባ ሆኖበታልና በተቃራኒው መንገድ ሁለቱ ይሁዳና ቢፋበር ተገናኝተው ሃሳብ ለሃሳብ ተለዋወጡ ቢባፎር ከይሁዳ ጋር ወደ ቤተ-መቅደስ ገባ በይሁዳና በቢባፎር መካከል ፍቅር እጅግ ፀና።

ያ መስተዋድይ ካህን ስሙ አልቂሞስ ይባላል አልቂሞስ የሁለቱን በፍቅርና በሰላም መጠመድ ሲሰማ መስተዋድይነቱ ከንቱ እንደሆነ ተረዳ ወደ አንፆኪያም ተመልሶ ንጉስ ድምትርያኖስን አገኘው መስተዋድይነቱንም በበለጠ ቀጠለበት አይሁድን ለማጥፋት ሆን ብሎ በምቀኝነት ተነሳ ቢባፎር ላንተ የማይታዘዝ ነው ከዳሀል በመሆኑም ይሁዳን ሲይዘውና ወደ አንተ አምጥቶ ለፍርድ እንዲቀርብ ማድረጉን ፈፅሞ ትቷል›› በማለት የረከሰውን አላማው ለማስፈፀም ጀመረ ።

ደምትርያኖስ የመስተዋድይ አልቂሞስ ነገርን ሰምቶ በሄደበት ይሁዳን ይዞ ወዳለበት አንጾኪያ አስሮ እንዲያመጣው ካላመጣው ግን ግርፋት እንደሚጠብቀው ላከበት መልእክቱ ከቢባፎር ዘንድ ከመድረሱ አስቀድሞ ወደ ይሁዳ ደረሰ ይህንም ተቃዋሚዎች ባካባቢው የተነሱበት አስመስሎ ከነሱ ጋር ጦርነትን ልገጥም ነው በሚል ምክንያት ካገር ወጣ ሰባስጥያ ከተባለችውም ሃገር ተቀመጠ ቢባፎር ግን ይህንን ሁሉ አላወቀም ነበር የድምትሪያኖስ ደብዳቤ ሲደርሰው ግን ይሁዳን ይይዘው ዘንድ ፈለገው ሆኖም አላገኘውም የሄደበትንም ቦታ አላወቀውም ነበርና በቤተ-መቅደስ ውስጥ የተደበቀ መሰለው ካህናቱንም ይሁዳ ከኔ ዘንድ አምጡልኝ አላቸው።ካህናቱ ከኛ ዘንድ ይሁዳ የለም ያለበትንም ቦታ አናውቅም

አሉት።በዚህ ጊዜ ቢባፎር እጅግ ተቆጣ እጅግ ብሥጭትና ንዴትንም የተቀላቀለበት ተግሳጽ በካህናቱ ላይ አዘነበ ቤተ-እግዚአብሄር ላይና በነሱ ላይም ምራቁን ተፋባቸው በቤተ-መቅስ ክልል ውስጥ ብዙ የተለያየ አገልግሎት የሚካሄድባቸው ቤቶች ነበሩ እነዚህ ቤቶች በወታደሮቹ እንዲበረበሩ አደረገ በዚህ ጊዜ በአይሁድ ዘንድ ብዙ ሀዘንና መከራ ደረሰ ይሁዳ ካለበት ሀገረ ሰበስጥያ ሁኖ በወገኖቹ አይሁድ እየደረሰ ያለውን መከራ ሰማና ‹‹እኔን ለማግኘት በወገኖቼ ላይ ግፍ አትፈጽም እኔ በቤተ-መቅደስ ዙሪያ የለሁም ከራቀ ቦታ ላይ ነው ያለሁት ከፈለክ ከዚያ ውጣና ከዚያ ውጪ ከሆነ ቦታ እንገናኝ›› ሲል ላከበት።

ቢባፎር ይሁዳን ለመገናኘት ሰራዊቱን አስከትሎ ወጣ ከክህደቱም የተነሳ በእግዚአብሔር ማህሪና ሁሉን ቻይ ላይም ስድቡን ያወርደው ነበር የእግዚአብሔርን ሃይማኖትና ቤተ-መቅድስንም ይሰድብ ነበር ህዝበ እስራኤልንም ያቃልላቸውና ይሰድባቸው ነበረ ይሁዳም የሱን ስድብ ሰምቶ ልቦናው በፍቅረ እግዚአብሔር ተቃጠለ ወደ እግዚአብሔርም ተማሕኖው እያቀረበ እግዚአብሓርን ጠራ እንዲህም አለ ‹‹አቤቱ አንተ የሰናክሬምን ሰራዊት ደምስሰሃል የሱ ሰራዊት ብዙ ነበር የሰናክሬም ሠራዊት ወደ ቤተመቅደስ እንደማይገባም በነቢያት አስቀድመህ ተናግረሃል አሁንም ይህንን ከሐዲ ጠላት ትደመስሰው ዘንድ እለምንሃለሁ አንተና መቅደስህንም ሰድቧልና ሃይማኖትህንም ለውጧልና በሱ ላይ መዓትህን አፍጥን መቅሰፍትህንም ፈጥነህ አውርድለት›› በማለት ጸለየ።

ከዚያ ይሁዳና ቢባፎር ተገናኙ ጦርነትንም ገጥሞ ገደለው ከሠራዊቱም አብዛኞቹ ተገደሉ ከሞት የተረፉት ሸሹ አይሁዶቹም ካያሉበት ወጥተው ከየደረሱበት የቢባፎርን ወታደሮች ገደሉዋቸው ይሁዳና ተከታዮቹም በታላቅ ደስታ ወደ ቤተመቅደስ ተመለሱ ስላደረገላቸውም

www.ethiopianorthodox.org

ምህረት አግዚአብሔርን አመስገኑት እቺ ዕለት የደስታና የነፃነት ቀን ሁና በየዓመቱም እንድትከበርም ይሁዳ ወሰነ።

ቀኗን እያስታወሱ ሕዝበአይሁዳ በየዓመቱ በቤተ መቅደስ በመገኘት እዚአብሔርን ሲያመሰግኑት ኖሩ ይህ ዕለት ሕዳር አስራ ሦሥት ቀን ነበር የሚውለው። ይሁዳ የቢባሮርን ራስ ካስቀመጠበት መካነምሥዋዕ እንዲያመጡት አዘዘ። እግዚአብሔርንና ቤተ መቅደስን በሰደበበት ቦታ ላይም ሰቀለው ይህም ቦታ ከቤተ መቅደስ አቅጣጫ ስለሚገኝየቢባሮር በር ብሎ ሰየመው።

ምዕራፍ ፲፫

የይሁዳ መገደል ታሪክ

ቢባሮር ተገድሎ ይሁዳ ወደ ቤተ መቅደስ የተመለሰበት ዕለት ለሁለተኛ ጊዜ በመረከብላይ እያለ ኒፊሮስ የሚባል ከሮም ታላላቅ ባለስልጣኖች አንዱ የሆነው ከብዙ ሠራዊት ጋር መጣ የሠራዊቱ ብዛት ሦስት እልፍ ያህላል አመጣጡ ይሁዳን ለመውጋት ነው። ይሁዳ በዚህ ጊዜ ከሦስት ሺ ሠራዊት ጋር ‹‹ለልሣን›› በምትባል አገር ይገኝ ነበር ሦስቱ ሺ የይሁዳ ወታደሮች ፈረሰኞች ነበሩ ስለዚህ የሮማዊው ኒፊሮስን መምጣት ሲሰሙ በፈረሳቸው እየጋለቡ ሸሹ ከይሁዳ ጋር የቀሩት ሦስት መቶ ሰዎች ብቻ ነበሩ። ስምዖንና ዮሐዮንስ የተባሉት ወንድሞቹም አብረውት ነበር እነዚ የይሁዳ ወንድሞች ነፊሮስን ለመውጋት ተነሱ ሮማዊው ነፊሮስ ግን በሁለት አቅጣጫ ጦርነት ገጠማቸው በሱ ከሚመሩ ሰራዊቶቹ ጋር ነፊሮስ እነይሁዳን ገጠማቸው ጦርነት የተከፈተበት ቦታ አዝዲድ ይባላል ሁለተኛው የነፊሮስ ሰራዊት በባለስልጣኖቹ እየተመራ በሌላ አቅጣጫ መኖሩን አላወቀም ነበር ይህ ሠራዊት የመሸገበት ቦታ ዴፖ ይባላል በዚህ ጊዜ

ከወድያና ወዲህ ይሁዳ ተከበበ ብዙ ጦርነትም ተካሄደ ይሁዳ በዚሁ ጦርነት ሞተ ወንድሞቹ ስምዖንና ዮሐንስም ከማታንን /ማታትዩ/ መቃብር ጎድን ቀበሩት ከወገኖቹ እስራኤላውያን ጋር በመሆንም ብዙ ቀን አለቀሱለት የይሁዳ ዘመነ መንግስት ሰባት አመት ነው ከሱ በመቀጠልም ውንድሙ ዮናታን ነገሰ።

ምዕራፍ ፲፬

የማታንን /ማታትዩ/ ልጅ ዮናታን ዜና

የይሁዳና የዮናታን አባት ማታንን /ማታትዩ/ ነገድ ከከስምናይ ነገድ ነው ይሁዳ በጦርሜዳ ሲገደል ዮናታን ወደ ዮርዳኖስ ሄደ ሮማዊው ነፊሮስ ሲከታተለው ዮርዳኖስን ተሻግሮ ወደ ሌላ ቦታ ሄደ ሻብዕ ወደ ተባለው ጫካ ውስጥም ገባ ሠራዊቶቹም በዚሁ ተጠጋጉ የነፊሮስ ወታደሮች የዮናታንን ወታደሮች እጅግ አስጨነቁ።

ተከበው መንቀሻቀሻ ከማጣታቸው የተነሳ በለሊት ወጥተው መልሰው የነፊሮስን ወታደሮች ከበቡዋቸው እግዚአብሔርም በነፊሮስ ወታደሮች ላይ ፍርሃትን አሳደረ ከዮናታን ወታደሮችምለማምለጥ ሸሹ ነፊሮስም አብሮ ሸሸ ዮናታንም ተከታትሎ ያዘው ሊገድለውም ወደደ ነፊሮስ ግን እንዳይገድለው ተማፀነው ደግሞም እስከመጨረሻው ድረስ እንዳይጣላው ማለለት።

የተማረኩት የሱ ሰራዊትንም እንዲለቅለትና ነፃ እንዲያወጣቸው ለመነው እሱም እንዳለው አደረገ እሱንም ሆነ ወታደሮቹን በነፃ አሰናበታቸው ነፌሮስ ከወታደሮቹ ጋር እንደገና ወደ ሮም ተመለሰ ዮናታን ደግሞ ብዙ ሳይቄይ በህመም ሞተ ከሱ ቀጥሎም ወንድሙ ስምዖን ተሾመ።

www.ethiopianorthodox.org

ምዕራፍ ፲፭

ዜና ስምዖን ወልደ ማታትዩ

ስምዖን ወልደመታትዩ ከክስምናይ መሳፍንት ልጆች አራተኛው ነው፡፡ የመታትዩ ልጅ ስምዖን በተሾመ ጊዜ የይሁዳ ሰራዊት ሁሉ ተሰብስቦ ይሁዳ ከሞተ በኋላ ለይሁዳ መንግሥት እንታዘዘም በማለት አፈንግጠው የቆዩት ሁሉ እንዲታዘዙ አድርጓል ለወገኖቹ አይሁድ ፍትህ የሰፈነበት አስተዳደር እንዲኖራቸው አድርጓል፡፡

መቀመጫው በአንፆኪያ ያደረገው የሶፍሊያፎስ ልጅ ደምትሪያስ ስምዖንን ለመውጋት ሰራዊት ላከበት ስምዖን ሰራዊቱን በሁለት አቅጣጫ እንዲመሽጉ አደረገ ሁለተኛው ክፍል በልጁ የሚመራ ሆኖ ሁለተኛው ምድብ በሱ የሚመራ ነበር ስምዖን የድምትሪያስን ወታደሮች አሸነፋቸው ጦርነቱ ሲፋፋም በሌላ በኩል በልጁ መሪነት የተሰለፈው ሰራዊት የድምትርያኖስ ሠራዊት ወጋው ድምትርያኖስ ተሸንፎ ሸሸ ሠራዊቱም አብዛኛው በጦርነቱ አለቀ ድምትርያኖስ አይሁድን ለመውጋት ዳግም አልተመለሰም በስምዖን ዘመን አይሁድ ሰላም አገኙ ስምዖን በሰላም አይሁድን ለስምንት ዓመት መራቸው፡፡

‹‹ብልማይ›› የተባለውን አማቹ በማዕድ ጊዜ ድንገት ተነስቶ ስምዖንን ሚስቱንና ሴት ልጁን ገደላቸው ከስምዖን ቀጥሎ ልጁ ሕርቃኖስ ተሾመ ዮሐንስ የሚል ድርብ ስምም ነበረው ይህ ዮሐንስ አባቱ በሹመት ላይ እያለ ሃይለኛ የነበረውን ሕርቃኖስ የተባውን ሰው ስለገደለ ነው አባቱ ስምዖን በተገደለው ሰው ሕርቀኖስ ብሎ የሰየመው በዚህ ስም ይጠራ የነበረው ሕርቃኖስ እጅግን ሃይለኛ ስለነበረ ነው፡፡

ምዕራፍ ፲፮

ዜና ሕርቃኖስ ወልደ ስምዖን

ሕርቃኖስ ከክስምናይ መሳፍንት ልጆች አምስተኛ መስፍን ነው ብልማይ የፈፀመውን በደል ሕርቃኖስ አወቀ የብልማይ እና እህቱን ያዘቻው ብልማይ ግን አስቀድሞ ሸሸ ወደጋዛም ሸሽቶ ሄደ ሕርቃኖስ ግን ሊገድለው ተከተለው ሆኖም የገዛ ነዋሪዎቹ ተከላከሉለት እንዳይገለውም ከለከሉት ብልማይ እንደገና ከጋዛ ዳኩን በተባለው ቦታ ተቀመጠ፡፡

ሕርቃኖስ ተመልሶ ወደ ቤተ መቅደስ ገባ ያባቱን ሹመት ያዘ ያባቱም ሠራዊት አደራጅቶ ወደ ብልማይ ዘመተ ብልማይ የስምዖንን ሴት ልጅ ያገባ ነበር፡፡ ሕርቃኖስ ብልማይ ያለበትን ቅፅር ሠብሮ በመግባት ብልማይን ሊይዘው ሞከረ ብልማይ ከመፍራት የተነሳ የሕርቃኖስን እናትና ወንድሞችን በቅፅሩ ላይ አስቀመጣቸው፡፡

የሕርቃኖስ እናት በዚህ ጊዜ ይህን የአባትህን ገዳይ ልትምረው አይገባም አለችው ሊገድለውም በመዘጋጀት ላይ እያለ በዓለ መፀለት ደረሰ ሕርቃኖስም በዓሉን ለማክበር ወደ ቤተ መቅደስ ሄደ ብልማይ አመቺ ጊዜ ስላገኘ የሕርቃኖስን እናትና ወንድሞቹን ገድሎ ወደ ሌላ አገር ሸሽቶ ሄደ፡፡

በዚህ ጊዜ ምትርያስ የአልፓፎስ ልጅ ወታደሮቹን ስለገደለበት ስምዖንን ሊበቀለው ተነሳ የስምዖንን መገደል ሲሰማ ባለበት ወደ ቤተ መቅደስ ሄደ፡፡ አይሁድንም ሊወጋ ተነሳ ምትርያስ የሮምን ስልጣን ከያዘ በዚሁ ጊዜ አራት አመት ሆኖት ነበር ሕርቃኖስ ደግሞ ገና አንድ ዓመቱ ነበር ሕርቃኖስ ምትርያስን ባክህ በዓለ መፀለትን በማበር ላይ ስለሆንኩ ጦርነትን ከመቀስቀስ ተጠብቀህ ጠብቀን ለእግዚአብሔር ምስጋና በማቅረብ ላይ ነኝና በማለት ለምትርያኖስ ላከበት፡፡

www.ethiopianorthodox.org

www.ethiopianorthodox.org

ምትርያኖስም እሺ አለ እንዲህ አለ ‹‹እኔም የበዓሉን ተካፋይ እሆን ዘንድ ቀንዱ በወርቅ የተለበጠ በሬን ለቤተ እግዚአብሔር ለመስጠት ፈቅጃለሁ›› አስቀድሞ ለቤተ እግዚአብሔር ከወርቅና ከብር የተሰሩትን ግህኖች አእምሮን የሚመስጥ መልካም ሽቶ ከብዙ ገንዘብ ጋር ለቤተ እግዚአብሔር ላከ ካህናቱም የምትሪያስን ሥጦታ ተቀብለው ወደ ቤተ መቅደስ አስገቡት።

ካህናትና ሕርቃኖስ የምትሪያስን ስጦታ ሲመለከቱ ከሱ ጋር ሰላምን ለመመስረት ተስማሙና በሕርቃኖስና በሱ መካከል ሰላም ይሆን ዘንድ ቢጠይቁት ለመታረቅ ፈቃደኛ ሆነ ወደ ቤተ መቅደስ ከተማም ሲገባ ከአይሁድ ሽማግሌዎች በመሆን ሕርቃኖስ አቀባበል አደረገለት ሕርቃኖስ ለምትርያስ ክብር ታላቅ የምሳ ግብዣ አደረገ ሦስት መቶ ወቄት ወርቅም በስጦታ ሰጠው እየተደጋገፉ ለመኖርም በመካላቸው ቃል ኪዳን መሠረቱ።

ታሪክ ጸሐፊዎች ወርቁ ከነገሥታት መቃብር ላይ ይገኝ እንደነበር ይተርካሉ ከዳዊት ጀምሮ ከዚያ ወዲህ በቤተ መቅደስ ቤተ መዛገበት ውስጥ የነገሥታት መቃብር ባንዱ ነው በቤተ መዛገብት እጅግ የበዛ ወርቅ ይገኝ ነበር ሕርቃኖስ በዚሁ ጥቂቱን ለመቀነስ ለምትሪያስ ሰጠ ቀደም ሲል ምትሪያስ አፍርሶት የነበረውን የቤተ መቅደስ ቅፅር ሕርቃኖስ ጠገነው።

ፋርሶች በሮማውያን ሥር ይገዙ ነበር በዚሁ ጊዜ ግን ፋርሶች አሻፈረኝ ብለው አፈነገጡ ለሮማውያንም አንገዛም አሉ ምትሪያስ ፋርሶችን ለመውጋት ሲነሳ ሕርቃኖስም በገባው ቃል ኪዳን መሠረት ሊረዳው ሠራዊቱን አስከትሎ አብሮት ወደ ፋርስ ዘመተ ሁለቱም ፋርሶችን በመውጋት አንበረከክዋቸው ብዙ ወታደርንም ገደሉባቸው።

ምትሪያስ ጦርነት በተካሄደበት ቦታ ሆኖ በሀገረ ፋርስ ማስታወሻ ይሆነው ዘንድ ግንብን ሰራ ምትርያስ የፋርሱን ንጉስ ለመያዝ ወደ ማህል

አገር ገሰገሰ ሕርቃኖስ ሰንበትን ለማክበር ወደኋላ ቀረ ሲንቀሳቀስም አልፈቀደም ምትሪያስ ብቻው ሄዶ የፋርሱን ንጉሥ ጦርነት ገጠመው ምትርያስም በዚህ ጦርነት ሞተ አብዛኛው ሠራዊትም በጦርነቱ አለቀ።

ሕርቃኖስ የምትሪያስን መሞት ሲሰማ ወደ ኋላ ተመለሰ ሻም በተባለው ቦታም አደረ እግረመንገዱንም ሐገረ ሀለብን ኀበኘ ከዚችውም አገር ግብርን ሰበሰበ ወደ ቤተ-መቅደስም ተመለሰ እንደገና ወደ ሳምራውያን አገር ወረደ ናብሎስ ወደ ተባለችው ከተማ ገባ የካህኑ ምናሴ አማች ሳንበለጥ በእስክንድር ፈቃድ የሠራውንም ቤተ-መቅደስ አፈረሰ ሳንበለጥ ሳምራዊ ነው ይህ ቤተ-መቅደስ ከተሰራ በሁለት መቶ አመት ፈረሰ የዚሁ ቤተ-መቅደስ ካህናትንም ገደላቸው።

ከዚያ ተነስቶ ሕርቃኖስ ሀገረ ኤዶም ሄደ ደብረ ሹራ ከተባለው ቦታም ደርሶ ከሕዝቡ ብዙዎቹን ገደለ ሰዎቹ ግን አትጨርሰን እኛ በሰላም ለመኖር እንፈልጋለን አሉት ግብር እንዲገብሩለት ና ህገ ኦሪትንም እንዲጠብቁ አዘዛቸው እነሱም ግብር ገበሩለት ህገ ኦሪትንም ተቀብለው እስከ ቤተ-መቅደስ መፍረስ ድረስ ቆዩ ሕርቃኖስ አይሁዶችን በጠላትነት የሚመለከቱትን ያካባቢ አገሮች ሁሉ አሸነፈ መንግስቱ ከተረጋጋችም በኋላ ወደ ሮም አለቃ ከበታች ሹማምንቱ መርጦ ላከ በሱና በሮሙ አለቃ መካከልንም ከምትሪያስ ጋር የገባውን ቃል ኪዳን እንደገና እንዲያድሱ በመልእክተኞቹ ደብዳቤ ላከ። የሮማውያን አለቃ የሕርቃኖስን መልእክተኖች በታላቅ አክብሮት ተቀበላቸው የሱ የበላይ ሆኖና በህዝብ ተመርጦ ሮምን ከሚያስተዳድረውንም አረጋዊ የሰላም መልስ ተላከለት የመልሱ ደብዳቤም ሙሉ ቃል እንዲህ ይላል።

‹‹ለታላቁ የአይሁድ ንጉሥ ሕርቃኖስና ለሦስት መቶ ያንተ የበታች ሹማምንት ሰላም ላንተ ይሁን ወደኛ የላከው መፅሃፍ ደርሶናል እኛም

www.ethiopianorthodox.org

እንበበነዋል በፍሬ ነገሩ እጅግ ተደስተናል ስለ ዝናህም ካንተ መልእክተኛ ተረድተናል እሱንና የተልእኮ ጓደኞቹን ታላቅ አክብሮት ሰጥተናቸዋል ያንተን ፍቃድ ለመፈፀም በሙሉ ልብ ተነሳስተናል ይህንንም ያንተን መልእክተኞች ለማክበር ስንል ፃፍንልህ።

ያኛውም ያገር ሽማግሌ /አረጋዊ/ እንዳተ ሦስት መቶ ሃያ የበታች ሹማምንት አሉት እነዚህ ሁሉ ወዳንተ ሰላምታ ያቀርባሉ ያስተዳደራችንና ህዝባን ምንነት የሚገልፁ ዝርዝር ታሪክ በመልክተኞቹ አማካኝነት ልከንልሃል

የታሪክ ምሁራን ከሮም የመንግሥት ባለሥልጣኖች በተጻፈው ደብዳቤ ንጉስ ስለተባለ በዚሁ ንጉሥ መባል አለብኝ ብሎ ሕርቃኖስ በንጉሥነት ተጠራ›› ይላሉ ሕርቀኖስ የአይሁድ ንጉሥ ነኝ አለ። ከዚያ በፊት ግን ከብዙ ዘመናት ጀምሮ ካህኑ ነበር በታላቅነት የሚጠራው የአይሁድ ንጉስ ነኝ ማለቱን ሲረዱ አይሁድ ተሰብስበው በመዓረገ መንግስትና በማዕረገ ክህነት ሾሙት።

ቤተ-መቅደስ ደግሞ ከተሰራ አንስቶ ከህርቃኖስ በቀር በቤተ-መቅደስ ሌላ አልተሾመም ህርቃኖስ የክህነቱንና የንጉስነቱን ስያሜ ካገኘ በኋላ በሃገረ ሳምር ውስጥ ወደ ምትገኘውና ሰባስጢያ ተብላ ወደ ምትጠራ ክፍል ሄደ ወደ ማህልም ገብቶ ብሁ ሰዎችን ገደለ ብዙ ጥፋትንም አደረሰባት ከዚያ ጀምሮ ህርቃኖስ እጅግ ገነነ አይሁድም በዘመኑ በሰላምና በፀጥታ ለመኖር ቻሉ።

ምዕራፍ ፲፯

የአይሁድ መለያየት ዜና

በዚህ ዘመን አይሁድ ለሦስት ተከፈሉ አንዱ ክፍል ፈሪሳዊ ተባለ የዚህ ትርጉሙ የተጫኑ ማለት ነው ሁለተኛው ክፍል የሰዱቃውያን ክፍል ተባለ እነዚህ ከሳዶቅ ወገኖች ናቸው ሦስተኛው ክፍል የእልግብሰዲሞ ወገን ተባለ የዚሁ ትርጉም ሕፉያን ማለት ነው እነዚህ ሦስተኛውን ክፍል የያዙ ወገኖች ለሃይማኖት የሚያገለግሉ ናቸው ሰዱቃውያን እነሱን ስለሚጠሉ በመካከላቸው ፀብ ስላለ በሶዱቃውያን የተጠሉት ምእትዝላ የተባሉት ናቸው ሕርቃኖስ ከምእትዝላ ወገን ነበር ቆይቶ ግን ወደ ሶዱቃውያን ወገንገባ ምእትዝላዎችንም ጠላቸው ይህ ይታወቅ ዘንድ ሕርቃኖስ ለታላላቅ ሹማምንቱ ታላቅ የምሳ ግብዣ አደረገና በዚሁም ሥልጣን ላይ የነበሩት የምእትዝላ ነገዶች ስለሆኑ አብሮአቸው ሕርቃኖስ የግብዣው ተካፋይ ሆነ ምእትዝላዎች ጠቢባን ነበሩና ሕርቃኖስ ‹‹ከዛሬ ጀምሮ ከእናንተ ደቀ መዛሙርት እንዳንዱ ሆኛለሁ የናንተንም ምክር እቀበላለሁ እንጂ አልሽርም ከኔ ዘንድ ስሕተትን ስትመለከቱም ምከሩኝ ከስሕተትም መልሱኝ እውነትንም ግለፁልኝ ይህን ማድረግ ለናንተ ይገባልና እኔ እናንተን የሚያስቆጣ አላደርግም›› አላቸው።

እነሱም ንጉሥ ሆይ አንተ ደግነህና ከስህተት እግዚአብሔር ያድንህ እግዚአብሔርም ምስጋናን ንጉሥነትንና ክህነትን ሰብስቦ ሰጥቶኃልና አሉት።

ከነሱ ውስጥ አልአዛር የሚባል ሚስጢር አዋቂ ሰው ነበር ሰውየው በጣም ምክር አዋቂ ሰው ነበር ለሕርቅያኖስም ‹‹እነሆ እንድመክርህና ከስህተትህም እንድንጠብቅህ አዘዝሽናል። የእኛን ምክር ለመቀበል ፈቃደኛ ከሆንክ ንጉሥነት ይበቃሃል ክህነት ይቅርብህ ንጉሥ ሆነህ ሲቀ ካህናት

www.ethiopianorthodox.org

ልትሆን አይገባህምና እናትህ በአንቲያኮስ ግዜ የተማረከች ናት አንተን ከመፅነሷ አስቀድሞ ተማርካለች የምርኮኛ ልጅ ሊቀ ካህናት ሊሆን አይችልም ወደ ቅድስተ ቅዱሳንንም አይገባም አለው በዚህ ጊዜ የእልምትዝላ ወገኖች ዝም አሉ ይላል መፅሃፍ የእነሱ አባባል እውነት ነውና።

ሕርቃኖስ በዚሁ ተቆጣ ደስታውም ወደ ሀዘን ተለወጠ በዚሁ ከሰዶቃውያን ወገን የሆነ አንድ ከበርቴ ነበር ስሙ ዮናታን ይባላል ይህ ሰው የምእትዝላ ወገኖች አንተን ከልብ እንደሚወዱህ በዚሁ ተረዳ እኔ እንደማይወዱህ ገልጨልህ ነበር አሁን የእኔ ነገር እውነት ሆነ አንተ ምትእዛሎች ቢወዱህ ኖሮ አልአዛር በድፍረት እንዲናገርህ ባልፈቀዱለትም ነበር›› አለው።

ሕርቃኖስ ነገደ ምእትዝላ በአልአዛር ላይ የሚገባውን ነገር በመናገሩ እንዲፈርዱበት አዘዛቸው። ሕርቃኖስ ምእትዝላዎች በአልአዛር ላይ የሞት ፍርድን እንዲፈርዱበት ፈልጎ ነበር። እነርሱ ግን አርባ ጅራፍ እንዲገርፉት ብቻ ፈረዱ። በዚህ ምክንያ ሕርቃኖስ ወደ ሰዱቃውያን ሃይማኖት ገባ በምእተዝላዎች ላይ ከባድ ጥላቻ አደረበት የነሱን ትምህርት እንዳይቀበለም ማንም ሰው በአዋጅ ተከለከለ ትእዛዙን ያልተቀበሉትንም አብዛኞቹን ገደላቸው። አብዛኞቹ አይሁዶች የምእትዝላ መንገድ የሚከተሉ ነበሩ ስለዚህ በአይሁዶች ላይ መከራ ፀና።

ከዚህ በፊት አይሁድ ሕርቃኖስን ይወዱት ነበር። የከስምና ነገዶች የሱን ነገዶች ናቸው። እነዚህ ነገዶች በአይሁድ ዘንድ የተወደዱ ስለነበሩና ሕርቃኖስም የነሱ ነገድ በመሆኑ አይሁድ ይወዱት ነበር ከምእትዝላ ቡድን አባልነቱን ወደ ሰዱቃውያ ቡድን ከገባ ጀምሮ ሕርቃኖስ የምእትዝላ ቡድን ከሆኑ አይሁዶች አብዛኞቹን ገደላቸው በሃይማኖት የተለያዩት አይሁዶች

እርስበርሳቸው እንዲጣሉ ሆን ብሎ ራሱ የጠብ መሪ ሆነ በየጊዜው በአይሁዶች ዘንድ የ ርስበርስ መተላለቅ ሰፈነ።

አይሁድ ሕርቃኖስን እጅግ ጠሉት መላቤተሰቡም ተጠላ አንጢጎስ አስተሮቦሎስና እስክንድር የተባሉ ልጆች ነበሩት ሕርቃኖስ አንጢጎስን ይወደው ነበር። እስክንድርን ግን ይጠላው ነበር እስክንድር ከእርሱ እርቆ በደብረ ገሊላ እንዲኖር አደረገ የሚወደውንም የሱን ሥልጣን እንዲወርስለት እግዚአብሔርን ለመነ ነገር ግን ከሱ በኋላ እስክንድር እንደሚነግሥ በሕልሙ ምልክትን አየ ሐዘን ተሰማው ሕልሙን ግን ለማንም አልነገረም እግዚአብሔር የወደደውን ያድርግ ብሎ በትእግስት ጊዜውን ጠበቀ አርባራት ዓመት በሥልጣን ላይ ቈይቶ ሞተ ከሱ ቀጥሎ ግን አስተሮቦሉስ ልጁ ሥልጣኑን ተረከበ።

ምዕራፍ ፲፰

ዜና አርስተቦሎስ

አርስተቦሎስ ከክስምናይ ነገዶች መኳንንት ስድስተኛ ነው በስም ደግሞ ከነዚህ መኳንንት ንጉሥ ተብሎ መሰየም ሁለተኛ ነው አርስተቦሎስ በነገሠ ጊዜ ትዕቢት ተሰማው ከኔ በላይ ማንም የለም ብሎ በመታበይም ትልቅ የራስ ወርቅ በራሱ ላይ አደረገ የካህናትን የራስ ወርቅን ግን እጅግ አቃለለው ወንድሙን እስክንድር አሰረው እናቱንም እስክንድርን ስለ ምትወድ አሰራት ወንድሙንና የመጀመሪያውን ልጅ የሆነውን አንጢጎስን ደግሞ የጦር መሪ አድርጎ ሾመው።

አርስቶቦሎስ ለሱ አንገዛም ያሉትን አሕዛብ እንዲወጋ ወንድሙን አንጢጎስን ላከው አንጢጎስም ብዙዎችን አስገብሮ ተመለሰ ወደ ሀገረ ቈጅሽም መጣ አርስቶብሎስ ንጉሥ እጅግ ታሞ ጠበቀው መታመሙንም

www.ethiopianorthodox.org

ሲሰማ ወደሱ ከመሄድ ይልቅ ወደ ቤተ መቅደስ ሄደ በአሸናፊነት እንዲፈፅም ላደረገው ልዑልና ክቡር እግዚአብሔር ምስጋና አቀረበ ባለበትም ለወንድሙ ፊውሰ ስጋ ከእግዚአብሐር ለመነ፡፡

ጊዜው እንደ አጋጣሚ ሆኖ በዓለመፀለት ሆኖ አይሁድ ወደ ቤተ መቅደስ ተሰበሰቡ አንጢጎስ የወርቅ ቀበቶን በወገቡ ላይ ታጥቆ ነበር በቤተ መቅደስ ከወዲያ ወዲህ እየተንቀሳቀሰ ከተሸለመው የመኳንንት ልብስ ጋር ሲመለከቱት አይሁድ እጅግ ቁመናንና ደምግባቱን ወደዱት አንድ አረጋዊ ስሉህን ከሚባሉ ቡድኖች የሆነ አንጢጎስን ሲመለከተውና ሰዎችም ሲያደንቁት አየና ለተማሪው የዚህን ወጣት ጥፋት ከማየቴ አስቀድሞ ብሞት ምንኛ መልካም ነበር እነሆ በሴጥሮን ሲገደል መሆኑን ተገለፀልኝ›› አለው ሴጥሮን በባህር ዳርቻ የምትገኝ ክፍል ስትሆን የጥፋት ቦታ መሆንዋ ከዚያ በፊትም የታወቀች ናት እቺ የመርከቦች መቆምያ ስትሆን ከፍተኛ የማስተናገጃ አዳራሽም ነበራት፡፡

ተማሪው ይህን ነገር እንዴት ሊሆን ይችላል ሴጥሮስን እኮ ከቄድሽ በጣም ርቃ ነው የምትገኘው ከዚያስ መቼ ሄዶነው አንጢጎስ ሊገደል የሚችለው ሲል መለሰለት አረጋዊ መምህሩ ደገኛ ነበር እንዲህም የሚል መልስ ለተማሪው ሰጠው ‹‹ይህ ማለቴን እንደማይሆንና እንደውሸት አድርገህ አትቍጠረው ልጄ ሆይ አንጢጎስ ከዘመቻው ወደ ቤተ መቅደስ በመምጣቱና ንጉሡን አርሰተቦሎስን አስቀድሞ ባለማግኘቱ ነገረ ሰሪዎች አጣልተውታል ወንድምህ አንጢጎስ ሊገድልህ ይፈልጋ ስለዚህ ነው አንተን ማግኘቱን ትቶ ወደ መቅደስ የሄደው ከዚያም ሰዎችን ወደሱ ሊስብ ነው እሱና ተከታዮቹ በሽልማት አሸብርቀው በቤተ መቅደስ እየተዝናኑ ይገኛሉ በሀና መታመምህን ስለሰማም በጦር መሳርያ እየታጀበ ይገኛል›› አሉት አስትሮቦሎስም የጦር መሣርያን ታጥቀው በየበሩ በመጠበቅ እንዲገድሉት

አዘዘ እንደገና ሐሳቡን ለወጠና የጦር መሳሪያውን ገፈው ወደሱ እንዲያመጡት አዘዘ፡፡

የንጉሡ የአርስቶቦሎስ ሚስት አንጢጎስን እጅግ ትጠላው ነበር እንዲገደልም ትፈልግ ነበር፡፡ ስለዚህ የባልዋ የንጉሡ አርስተቦሎስን መልእክት ለውጣ አንጢጎስን እንዲጠራ ለሚላከው መልእክተኛ የተሸለመውን ሽልማት እንደተሸለመ ለንጉሡ እንዲታየው እንዲነግርላት አደረገች አሸናፊነትህንሰምቼ ስለተደሰትኩ በለበስከው የአሸናፊነት የማዕረግ ልብስ እንዳይህ እጅግ ጓጉቼ አለሁና ፈጥነህ ወደኔ ‹‹ና›› በማለት ንጉሥ አርስቶቦሎስ እንዲጠራው አስመስላም ላከችበት፡፡

መልእክተኛውም የአርስቶቦሎስ ሚስት እንደነገረችው ለአንጢጎስ ካለበት ድረስ ሄዶ ነገረው አንጢጎስም ምንም ሳይጠራጠር በደስታ ወደ ንጉሡ አርስቶቦሎስ ሄደ ከለበሰውም ከወርቅ ሽልማት አንዲትንም ሳይቀንስ ለብሶ ነበር አርስቶብሎስ በሲጥሮን አዳራሽ አምሳል የተሰራ በጦር መሣርያ የታጨቀ ስሙም ማሕፊደ ሲጥሮስ ተብሎ የተሰየመ ነበረው ቀደም ብለን እንደገለፅነው ከባሕር ወደብ /ከቤተ መቅደስ ርቆበሚገኘው/ ማሕፊደ ሲጥሮን የሚባል እንደነበር ገልፀናል፡፡

ወደ ማሕፋደ ሲጥሮን /አርስቶቦሎስ ወደ ሰራው/ የተጠጋ ሁሉ እንዲገደል አረስቶቦሎስ አስቀድሞ አውጇል ምክንያቱም የጦር መሳርያ ማከማቻና የምስጢር ቦታ ነውና ማሕፊደ ሲጥሮን በምስጢርና በቅርብ ስለተሰራ ብዙዎች አያውቁትም ነበር በዚህ በሲጥሮን አዳራሽ በኩል አንጢጎስ ብቅ ሲል የአርስቶብሎስ ታማኝ ወታደሮች በቅፅበት ደርሰው በጎራዴ ቆራርጠው ጣሉት፡፡

ያ አረጋዊ መምህር በማሕፊደ ሲጥሮን አንጢጎስ ይገደላል ብሎ የተነበየው ትንቢት ተፈፀመ ንጉስ አርስተቦሎስ የወንድሙ አንጢጎስን

www.ethiopianorthodox.org

መገደል ሲሰማ በተንኰልና በእጅ አዙር ምቀኝነት መገደሉን ተረድቶ ሉሉ ብሶ አለቀሰ ደረቱንም በእጁ ደበደበ ከበሽታውም ገና በማገገም ላይ ነበር ስለዚህ ሰውነቱ እጅግ ተጎሳቆለ ከበሽታው ላይ የወንድሙ ሞት ሐዘን ተጨምሮበታልና፡፡

በአፉም ደም ተፋ ባሮቹ ያረጋጉት ዘንድ ጣሩ እሱ ግን የወንድሙ በግፍ መገደል ከአንጀቱ ላይ ገብቶ ተጨማሪ ከባድ ህመም ሆነበት ደሙ በአፉ መፍሰሱን ቀጠለ፡፡ሰዎቹ ከአፉ ከሚፈሰው ደም ወደ ብልሐተኛ ሰው ወስደው እንዲያሳዩትና መድሐኒት እንዲፈለግለት እንዲነግሩት ተነሱ ደሙን በሙዳይ አሰቀምጠው ለመልእክተኛ ሰጡት መልአክተኛው አንጢጎስ በተገደለበት ቦታ በኩል ለማለፍ ሲራመድ አንጢጎስ በተገደለበት ለማለፍ ሄደ የአንጢጎስ ደም ገና አልደረቀም ነበርና መልእክተኛው ሲንሸራተት የአርስቶቦሎስ ደም ከያዘው ሙዳይ አምልጦ ፈሰሰ የንጉሡ ባለሟሎች በመልእክተኛው ላይ ጮኹበት አርስቶቦሎስም አወቀ የተመሰገንክ በትክክል የምትፈርድ የዓመፀኛንም ደም አፍሳሽነት የምትመለከት አለ በልብ በሽታም ተይዞ በዓዕረሞት ላይ ተይዞ ነበር ለጥቂት ጊዜም እየተጨነቀ ቈየ ሕዝቡ ሁሉም በአንጢጎስ በሕብረት አለቀሱለት ጠላቶቻቸውንም ያቸንፍላቸው ስለነበር ሐዘናቸው ጠነከረ ደግነቱም ብዙ ነበረ አርስቶቦሎስም ወድያው ሞተ ከሱ በኋላም ወንድሙ እስክንድር ነገሰ የሕርቃኖስ ሕልምም በዚህ እውነትነቱ ታወቀ፡፡

ምዕራፍ ፲፱

ዜና እስክንድር ወልደ ሕርቃኖስ

ከክስምናይ ነገዶች መሳፍንት እስክንድር በስድስተኛ ቁጥር ይቀመጣል በንጉሥነት በመጠራት ደግሞ ሦስተኛው ነው አርስቶቦሎስ እንደሞተ

ወታደሮቹ በፍጥነት እስክንድርን ከታሰረበት አወጡት እስክንድር በአርስተቦሎስ ሞት ምክንያት የአካ ሰዎች እንዳፈነገጡ ሰማ እስክንድር በፍጥነት ወደ አካ ሄዶ ከበባት፡፡

የአካ ሰዎች የግብፁ ንግሥት ከሆነችው ቀልብሥጥራ ልጅን ጢሩ በእስክንድር ለመጠጋት እንዲታደጋቸው ላኩበት ለሱም እንደሚገዙ ገለፁለት ጢሩ ከናቱ ሸሽቶ በቆጵሮስ ነበር የሚኖረው ጢሩ ከቆጵሮስ ተነስቶና አሥር ወታደሮቹን አስከትሎ አካን የሚያስተዳድረውን ሰው ለመርዳት መርከብ ተሳፍሮ ጉዞውን ቀጠለ የጢሩን መምጣት ሲሰማ እስክንድር ወደአካን መርከቡን ትቶ ተመለሰ፡፡

የግብፅዋ ንግሥት ልጅ ጢሩ /ጢሩዋ/ እንደመጣ ሲረዱ የአካ ሕዝቦች እንደገና ሐሳባቸውን ለውጠው ላንተ አንገዛም ወደ ሀገራችን አትግባብን አሉት ጢሩ /ጢሩዋ/ ከነበረበት ቆጵሮስ ሠራዊቱን አሰልፎ እንዲመጣ ያደረጉት የታወቀውን የነሱ አስተዳዳሪ የነበረውን ሰው በመላክ ነው ለሱም እንደሚገዙትም ቃል ገብተው ነበር ነገር ግን ዋሹት በአካ አለቃም ለጢሩ /ጢሩዋ/ ብዙ ገንዘብ ተሰጥቶት ነበር በዚሁ ጢሩ /ጢሩዋ/የአካን ሰዎች ተቃውሞ ሳይቀበል ጥሶ ገባና አካን ተቈጣጠራት ቀጥሎ ወደ ቤተ መቅደስ ለመዝመት ተነሳ እስክንድር የጢሩ /ጢሩዋ/ ወደ እሱ ለዘመቻ መነሳት ሲያውቅ ወደ ግብፅዋ ንግሥት ቅልብሥራ ‹አንቺን ክዶ ወደ ቆጵሮስ የኰበለለው ልጅ በአካባያችን ይገኛል አንቺና እኔ ሁነን በመተባበር እንክበበው በዚህ ጊዜ ተሸንፎ ባንቺ እጅ ላይ ይወድቃል› ሲል ላከባት፡፡

ጢሩ የእስክንድር ከናቱ ቅልብሥጥራ ጋር በመልእክት መገናኘት ሲሰማ ወደ ገሊላ ገብቶ ብዙ ሰዎችን ገደለ ብዙዎችንም ማረከ እስክንድርንም ለመውጋት መንገዱን ቀጠለ በዮርዳኖስም ሰልፉን አሳመረ እስክንድርም ይህን ሰምቶ ሠራዊቱን አሰልፎ ሊዋጋው ከቤተ መቅደስ ተነሳ

www.ethiopianorthodox.org

ስድስት ሺ ወታደርንም አስከትሎ ነበር ብዙ ትዝሕርትንና መታበይንም አሳየ፡፡

ወደ ዮርዳኖስ ሄዶ እስክንድር ጢሩን /ጢሩዋን/ ጦርነት ገጠመውና ውጊያው ተፋፋመ ጢሩዋም እስክንድርን አቸነፈው ከሠራዊቱም ብዙዎቹን ገደላቸው ይህ ውድቀት የደረሰበት በልዑልና ክቡር እግዚብሔር መመካቱን ትቶ በጉልበቱ ስለተማመነ ነው የጢሩ /ጢሩዋ/ እናት የሆነችው የግብፅ ንግሥት ቅልብሥጥራ ትቷት የኰበለለውን ልጇ እስክንድር በላከላት መሰረት ትፈልገው ዘንድ ወጣች፡፡

ጢሩ(ጢፊዋ)የናቱ የግብፅ ንግሥት የሆነችው ቅልብጥሥራን መምጣት ሲሰማ ፈርቶ ወደቆጵሮስ ተመለሰ ቅልብስጥራ በበኩልዋ የጢሩ (ጢሩዋ) ፈርቶ ወደቆጵሮስ መመለሱን ስትሰማ ወደግብፅ ተመለሰች በሁለተኛው ዓመት እስክንድር ወደ ጋዛ ሄደና አመዘበራት ከነዋሪዎቹም አብዛኞቹን ገደለ የጋዛ ሕዝቦች ጢሩን (ጢሪዋን) ረድተው ነበርና ጣዖታቸውንም ደመሰሰ የጣዎት ካህናቶችንም ፈጃቸውይህንንሁሉ ፈፅሞ ወደቤተመቅደሱ ተመለሰ ዳግም ክፍል መፅሐፍ ከዚህ ላይ ተፈፀመ፡፡

ምዕራፍ ፳

ዳግም-ዜና -እስክንድር ወልደሕርቃኖስ

ወልደ ሕርቅያኖስ እስክንድር በዓለመፀለት ሲደርስ ወደ ቤተ-መቅደስ ገባ በካህናት ልማድም ወደ መሠዊውያው ቦታ ወጣ በዚሁ እለት አይሁዶች የዘንባባ ዝንጣፊን በመያዝ የመዝፈን ባህል ነበራቸው በህጋቸውና በባህላቸውም መሰረት መዝፈን ጀመሩ ከዚህ የዘንባባዝንጣፊ ይዘው በቤተ-መቅደስ ውስጥ ከሚዘፍኑ መካከል አንዱ በያዘው የዘንባባ ዝንጣፊ የንጉሱን ፊት መታው፡፡

በዚህ ጊዜ የንጉሱ ባለሟሎች ተቆጡ እንዲህም አሉ «እናንት የምእትዝላ ወገኖች ይህን ያህል እንዴት ደፈራቹ ንጉሱንስ እንዴት ልትመቱ ሞከራችሁ የሱን ክብር ተዳፍራችኋል በንጉስነቱም አላከበራችሁትም» አይሁዶቹ ግን እኛ የበአሉን ክብር በተመለከተ ዘፈን እንጂ ንጉሡን ለመድፈር ብለን የፈፀምነው ነገር የለም ድርጊቱ ባለማወቅ ተፈፅሟል አባቶቻችን ያቆዩን ባህልም ልንተው አይገባንም" አሉ፡፡

እስክንድርና ባለሟሎቹ ግን ይህን የማስተባበል ንግግር አልተቀበሉትም የምእትዝላን ቡድኖች አጥብቀው ይጠሉአቸው ነበርና የምእትዝላ ቡድኖች እስክንድርና ባለሟሎቹ የማስተባበል ንግግራቸውን ስላልተቀበሏቸው በእስክነድርና ባለሟሎቹላይ የድፍረት ቃልን መሰንዘር ጀመሩ፡፡እስክንድር የምእትዝላን ቡድኖች እንዲገድሉአቸው ባለሟሎቹን አዘዘ በዚችው ዕለት የምእትዝላን ፓርቲ ከሆኑት አይሁዶች መካከል ስድስትሺ ተገደሉ፡፡

እስክንድር በዓለመፀለት ካለፈ በኋላ መካነምስዋሉን ከተራ ሰዎች መቆያየሚለይና መካነም ስዋሉን የሚከልል ግንብ ሠራ ወደ መካነም ሥዋሉም ከካህናትና ታላላቅ ባለስልጣኖች በቀር ማንም እንዳይጠጋ አወጀ በምእትዝላና በሰዶቃውያን ፓርቲዎች መካከል ጥላቻው እየጠነከረ ሄደ እስክንድር የምእትዝላ ቡድኖችን ትቶ ሰዱቃውያንንይደግፍና ይረዳ ጀመረ፡፡ በመካከላቸውም ጥላቻ እንደበረታና እንደተጣሉ ለሰባት ዓመት ያህል ቆዩ በዚህ መካከልም አምሳ ሺ የምእትዝላ ወገኖች ተገድለዋል፡፡

እስክንድር የተቀጣጠለውን ጥላቻ ለማስቀረትና ሰላም ለማስፈን ሞከረ ነገርግን እንደጎሳ መቃጨት ሆኖ ብዙ ደም ስለፈሰሰ ሲረጋጋለት አልቻለም የምእትዝላ ቡድኖች ቂሚና ጥላቻው እያመረቀዘባቸው ስለቀጠለ ወደ ሮሙ ገዥምትርያስ ወልደስልፓዎስ እርዳታን ለመጠየቅ ሄዱ

www.ethiopianorthodox.org

እስክንድርንም እንድያስወግድላቸው ለመኑት ምትርያሰ ዳግማዊ አንተያከስም ይባላል።

አብዛኖቹ አይሁዶች የምእትዝላን ፓርቲ አባሎች ስለነበሩ የሮሙ ገዝ ምትርያስ እስክንድር ወልደሕርቃኖስን ለመውጋት ሲመጣ ባለበሌለ ኃይላቸውና ንበረታቸው ሁሉ ከሱጋር ተሰለፋ ናብሎስ በተባለው ቦታም ተሠለፈና እሰክንድር ወልደሕርዋኖስ ጦርነት ገጠመው በዚህ አስክንድር ተቸነፈ ምትርያስ ብዙዎቹን የእስክንድር ተከታዮችንአይሁዶች ገደላቸው።

እስክንድር ሸሽቶ ወዳንድ ተራራ ወጣ ከሞት የተረፉትንም የሱ ተከታዮች አይሁድ ወዳለበት ተከተሉት ምትርያስም የደገፋ አይሁዶች ወደ ተደበቀበት ተራራ መጡ ምትርያስን እየከዱ ወደእስክንድር ገቡ ከሱጋር ምትርያስን ለመውጋት ተገለበጡ እስክንድር ደግሞ ምትርያስን ጦርነት ገጠመው በዚህ ጊዜ ምትርያስ ተቸነፈ ወዳገሩ በሽሽትና በውርዴት ተመለሰ።

ምትርያስን ከምእትዝላዎች ጋር ካባረረ በኋላ ወድያው እስከንድር ምእዝላዎችን ለምን ምትርያስን

ደገፋቹሁ ብሎ ገደላቸው ብዙዎቹ ከምእትዝላ ቡድን የሆኑ አይሁድ ተገደሉ ከነሱምቡድን አባሎች እስክንድር ሰድስት ሺ ያህሉ ታላላቆች ወደቤተመቅደስ ወሰዶ ዕቁባቶቹና ሴቶች ባሮቹን በግራና በቀኝ አስቀምጦ በከፍተኛቦታ በመቀመጥ መጠጥ እየጠጣ ስድስት የምእትዝላ ቡድን አባሎች አይሁድ ከፊቱ እንዲገደሉ አዘዘ እነሱም ተገደሉና ከፊቱ እንዲንጠለጠሉ አደረገ።

እስክንድር ወልደሕርቃኖስ በአምባገነንነት ሁሉንም አቸነፈና ይገዛ ጀመር ወደ ድሞትርያስም ዘምቶ ጦርነት ገጥሞ ገደለውና ወደ ቤተመቅደስቅ ድምጥርያስን ለመውጋት ከሄደ በሦስተኛው ነው የተመለሰው

የሚጠሉትን አይሁዶች በሙሉ አንበረከካቸው እጅግም የገነነ ሆነ ከጊዜ በኋላ ግን በየአራት ቀን የሚያገረሽ የኩፍኝ በሽታ ያዘው ለሦስት ዓመትም በህመም ኖረ ስጋውም መነመነ።

እሱ ከሚገዛቸው አገሮች መካከል ህመሙን ሰምተው አመፁ እሱም በከባድ ሕመም ተይዞ እያለ ሊወጋቸው ሄደ ሴት ባሮቹና እስክንድራ የተባለች ሚስቱንም አስከተለ የዘመተባትንም አገር ከበባት ወደ ማሃል አገርም ከመግባቱ በፊት ግን በሽታ ፀናበት ይንቀጠቀጥም ጀመር ሚስቱ እስክንድራ መታመሙን አይታ አለቀሰች እንዲህም አለች የምትእዝላው ቡድን የሆኑ አይሁድ አንተን ይጠሉሃል እኔ ደካማ ሴት ልጆችህ ለዓቅመ አዳም ያልደረሱ ሕፃናት እነሱን ተቋቁመን ልንኖር አንችልም ምን ትመክረኛለህ ።

እስክንድር እንዲህ አላት ‹‹እኔ ከምትኩ ሞቴን ደብቂ በሕይወቴ ያለሁም አስመስሉ በዚችህም አገር ተቀመጭ አንቺም እየገዛሻት ኑሪ ከዚህም በኋላ ወደ ቤ-ተመቅደስ ተመለሺ በድብቅም ተሸከሚኝ የምትእዝላ ታላላቆችና አለቆቻቸው ጠርተሽ አክብሪያቸው ከነሱ ጋርም ሰላምን መስርቺ ከዚያም በኋላ እሱ እናንተን በድኋል አስከሬኑን የፈለጋችሁትን ታደርጉ ዘንድ ልስጣችሁ እኔን የፈለጋችሁትን ፈፅሙብኝ በያቸው እግዚአብሔርን ስለሚፈሩም አይበቀሉሽም የምትእዝላ ቡድኖች በውስጥም በውጭም ታዋቂነት አላቸው አንቺም ሊያነግሱሽ ይችላሉ እንዲህ እያልሽ ከቆይሽ ከልጆችሽ ለንጉስነት የደረሰ ይገኛል››አላትና ሞተ እስክንድራ እስክንድር በነገራት መሠረት መሞቱን ደበቀች አገሩንም ገዛች ቆይታም ወደ ቤተ-መቅደስ ተመለሰች የምእትዝላ ቡድን አባላት ከሆኑት አለቆችም ዋና ዋናዎቹን ጠርታ እስክድር እንደመከራት አደረገች እሺ አልዋት

www.ethiopianorthodox.org

የደረሰባቸውንም ግፍ ዘረዘሩላት ይህ ሁሉ ሲሆን የእስክንድርን መሞት አልገለፀችም በመጨረሻ ግን መሞቱን ገሃድ አወጣች።

እስክንድር ወልደሕርቃኖስ በክብር ነገስታት በተቀበሩበት እንዲቀበር አደረጉ እነሱም ከመላ ማሕበረ አይሁድ ጋር ተማክረው እስክንድራን አነገስዋት የምእትዝላ ቡድን አይሁድ አባሎች አይሁድ ባልዋ እስክንድር የፈፀመባቸውን ግፍ በመርሳት በአስተዳደርዋ ይረድዋት ጀመር የእስክንድር ወልደሕርቅያኖስ ዘመነ መንግስት ሃያ ሰባት ዓመት ነው ሁለት ልጆችንም ወልዷል ስማቸውም ሕርቅያኖስና አርስቶበሎስ ይባላል።

ምዕራፍ ፳፩

ዜና እስክንድራ ንግሥተ አይሁድና የልጆቿ ሕርቃኖስና አርስቶቦሎስ-ታሪክ

እስክንድራ መንግስትነቱን ካደላደለች በኂላ የምትእዝላን ቡድን አለቆች አይሁድ ሰበሰበች የነበራቸውንም ስልጣን መለሰችላቸው እጅግም አከበረቻቸው ከነሱወገን የታሠረውንም ሁሉ ፈታች በሕርቃኖስና በእስክንድር አገር ተባርሮ የተሰደደውንም አይሁዳዊ ሁሉ ወደአገሩ መለሰች ሰዱቃውያንንም ትታ ምእትዝላዎችን ተከተለች ደገፈቻቸውም።

ልጆቿ ሕርቃኖስና አርስቶቦሎስ ባደጉ ጊዜ ሕርቃኖስን ሊቀ ካህናትነት ሾመችው እሱ ትሑት ርኅሩህና ታጋሽ ነበርና አርስቶቦሎስን ደግሞ የጦር መሪ አድርጋ ሾመችው እሱ ብርቱና ደምግባቱ የተዋበ ነበርና የምትእዝላ ቡድኖችም ሹመቱን ተቀበሉ እስክንድር ይገዛቸው የነበሩትን አገሮችም ፀጥ ለጥ ብለው ተገዙላት በያመቱም ይገብሩላት ነበር።

መንግስቷ ፀና ትእዛዟንም ሁሉ ተቀበሉ የምእትዝላ አለቆች ወደሷ ገቡና‹‹ሰዱቃውያን እስክንድርን እየገፋፉ ከወገኖቻችን ባንድ ጊዜ ስምንት ሺ እንዳስገደሉና እንደሰቀሉ አንቺ ታውቂያለሽ ስለዚህ ፍቀጂልንና የተገደሉትን ወገኖቻችን ደም ለመበቀል ከሰዶቃውያንወንዶችን እንግደል›› አሉዋት እስክንድራም የወደዳችሁትን አድርጉ አለቻቸው።

የምእትዝላ ቡድን የሆኑት እነዚህ አይሁዶች የሰዱቃውያንን አለቃ ካለበት ሄደው ገደሉት ከዚያም አያይዘው ከሰዱቃውያን ብዙዎቹን ገደሉሰዱቃውያን ጊዜ እንደከዳቸው አውቀው ወደ እስክንድራ ተሰበሰቡ ልጇ አርስቶቦሎስም አብሮአቸው ነበር በዚህ ጊዜ ለእስክንድራ እኛ እስክንድር ካገሩ አልፎ ሌሎቹንም እንዲያስገብር ረድተነዋል ያን ያህል ታላቅ ንጉስ ሲሆን የቻለው የኛን ረዳትነት ይዞ ነውአሁን በከባድ መከራ ላይ እንገኛለን ይህን ሁሉ ነገር አንቺ እንዴት አታስቢም ጠላቶቻችንን አነሳሽብን በኛ ኋይም እጃቸውን ዘረጉብን የፈለጉትንም ሁሉ በኛ ላይ ፈፀሙብን እነሱ የእስክንድር ጠላቶች ናቸውና እኛ ግን ወዳጆቹ ነበርን ይህ ሁሉ ብታስታውሺ ኖሮ ለኛ ታላቅ ውለታ በዋልሽልን ነበር በኛ ድጋፍ አህዛብን ሁሉ አስገበራችሁ አህዛብ የኛን መዋረድ ሲሰሙ ደስ ይላቸዋል መንግስታችሁንም ለመቀማት ሊነሱባችሁ ይችላሉ አንቺንም ሲወጉሽ ይነሱብሻል በኋላ የሚመጣብሽን አታውቂም እኛ ግን አንክድሽም ከትእዛዝሽም አንወጣም የምትእዝላው ቡድኖች እንደበጎች ያርዱን ዘንድ ግን አንፈቅድም ለመከላከልም ሃይል አለን ከቻልሽ እነሱን አስታግሽልን ካልሆነ ደግሞ ካገር እንወጣና እንሰደድ ዘንድ ፍቀጅልን የወገኖቻችንን እልቂት ቁመን አንይ›› በማለት ከፊቷ ቀርበው እጅግ አለቀሱ እስክንድራም ከነሱ ጋር አለቀሰች።

ልጇ አስተርቦሎስም ሰዶቃውያንን ደገፈ ብዙም ስለነሱ ድጋፍ ዘረዘረ በዚህም ምክንያት እስክንድራ ግራ ተጋባች ስለዚህ አማካሪዎች ሴቶች ነበርዋትና ሰዶቃውያኑንካገር እንዲወጡ ታደርግ ዘንድ መከርዋት

www.ethiopianorthodox.org

ሰዱቃውያንም ካገረ ቤተ-መቅደስ ይወጡ ዘንድ ፈቀደች እንዲህም አለቻቸው «ከእልሞትእገዛላዎች\ምትእገዛላዎች ጋር ለመኖር አትችሉም እናንተ አስቀድማችሁ በነሱ ላይ ግፍ ፈፅማችኋልና በናንተና በነሱ መካከል የማይታረቅ ጥላቻ አለ»።

እስክንድራ ሰዱቃውያን ከቤተ-መቅደስ ቢወጡ ባገሩ ሰላም ይመሰረታል ብላ ታምን ነበረ በዚህም ሰዱቃውያን ካገር ወጡ ሰዱቃውያን ሲወጡ ታላላቅ የሰራዊቱ አለቆችም አብረው ወጥተዋል የዚህ ውሳኔ በስራላይ መዋል የእስክንድራ ትልቁ ድካምዋ ነበር በሰላም ይታዘዝዋት የነበሩ ሁሉ እየከበለሉ ሰዱቃውያን ወደ አሉበት ሁሉ እየሄዱ ተደባለቁ ባልዋ ከሞተ ጀምሮ ታላቅ ድጋፍ ያደርጉ የነበሩ ሁሉ መክዳት ጀመሩ ለልጆችዋ ሕርቃኖስና አርስቶሮቦሎስ የእርስ ብእርስ ጦርነት መጋጠም ምክንያት ሆነ።

እስክንድራ ለዘጠኝ ዓመት በስልጣን ላይ ቆይታ ሞተች እድሜዋም 73 ዓመት ነው። እስክንድራ ደምግባትዋ ያማረ ሃይማኖተኛ ነበረች ከመሰናክልና ከዳሕፅም የተጠበቀች ነበረች በሰዱቃውያንም ላይ ከፈፀመችው ስህተት ሌላ የፈፀመችው ስህተት የለም። ከእስክንድራ ቀጥሎ ልጇ አስትሮቦሎስ ነገሰ።

ምዕራፍ ፳፪

ዜና አስትሮቦሉስ ወልደ እስክንድር

አስተሮቦሎስ ከደቂቀ ክስምናይ መሳፍንት ስምንተኛው ነው በንጉስነት በመጠራት ደግሞ አራተኛ ነው አርስትሮቦሎስ የእስክንድራን በፀና መታመም ሲመለከት በሌሊት ወጥቶ ከቤተ-መቅደስ ሄደ ሰዱቃውያን

ወዳሉበት ሄዶ የናቱን በፀና መታመም ነገራቸውና ከጕድኑ እንዲሰለፉ በነሱ ረዳትነት ስልጣነ መንግስቱን እንዲያይዝ እንዲረዱት ጠየቃቸው።

እነሱም ጥያቄውን በደስታ ተቀበሉ ወሬውንም ወደ እናቱ እስክንድራ ደረሰ እስክንድራ የአርስቶቦሎስ ሚስትና ልጆቹ እንዲታሰሩ አደረገች የአርስቶቦሎስ እንቅስቃሴ በሰዱቃውያን ድጋፍ እየበረታ ሄደ እርሱን እንዲረዱትም ወደሱ መለሳቸው ከሊባኖስና ከገሊላ ተራሮች እየተነሱም ወደ እሱ ተሰበሰቡ ከሌሎችክፍሎች ያሉትም ወደሱ መጡ የሱ ሠራዊት እጅግ በዛ ጦርነትንም አካሄደ ወንድሙ ሕርቃኖስን ጦርነት ገጠመው ።

የምትእዘላው ቡድኖች ይህን ሰምተው እጅግ ፈሩ በዚህ መካከል እስክንድራ ሞተች አርስቶቦሎስ ወደ ዮርዳኖስ ሄደ ለጦርነትም ተዘጋጀ ህርቃኖስ ደጋፊዎቹን የምትእዘላው ቡድኖች አሰልፎ ሄደና ከዚያ ጦርነትን ገጠሙ ሕረቃኖስ ተሸንፎ ወደ ቤተ-መቅድስ ሸሸ አርስቶቦሎስ ተከተለውና ቤተ-መቅደስን ከበባት የከተማውንም ቅፅር እንዲያፈርሱ ወታደሮቹን አዘዘ።

በዚህ ጊዜ ከከባድ ፈተና ላይ የወደቁ የቤተ-መቅደስ ካህናትና የአይሁድ ሽማግሌዎች ወጥተው በአርስቶቦሎስ እግር ወደቁ ከወንድሙ ጋር እንዲታረቅም ለመኑት አርስቶቦሎስም ልመናቸውን ሰማና ከወንድሙ ሕርቃኖስ ጋር ታረቀና አርስቶቦሎስ ንጉስ ሆነ ሕርቃኖስ ደግሞ ሊቀ ካህናት ሆነ ሕዝቡ ምሕላ አደረጉና ለጥቂት ግዜ ሰላም ሆነ ጥቂት ቆይቶ ግን ሕርቃኖስንና አርስቶቦሎስን አንደፌር የተባለው ሰው አጣላቸውና ጠቡ አገረሸ።

www.ethiopianorthodox.org

ምዕራፍ ፳፫

ዜና አንደፌር የሄሮድስ አባት

አንደፌር አይሁዳዊ ሲሆን ከካህኑ እዝራ ጋር ከባቢሎን ከተመለሱ አይሁዶች ነው ነገዱ እንደፌር ሰውን የማቃለል ጠባይ ነበረው በተፈጥረው ክፉ በመጥፎ ተንኮል የተተበተበ ነው በመሬትና በገንዘብ የከበረ ነበር በእንስሳትም የከበረ ነበር ይህን ሰው የሕርቃኖስ ልጅ እስክንድር ሮምን እንዲቆጣጠርለት ሹሞት ነበር።

አንደፌር የተሾመባት አገር ከሮም ተገንጥላ የአይሁድ ግዛት የሆነችውን ደብረ ሹራህ ትባል ነበር አንደፌር ለብዙ ዓመታት ደብረሹራሕን እየገዛ ቆይቷል የኤዶም ተወላጅ የሆነችውን ሴት አገባ አራት ልጆችንም ከሷ ወልዷል ስማቸው ፌሰሉ ሄሮደስ ፍርድና ዮሴፍ ይባላል አምስተኛዋ ሴት ስተሆን «ሰሎሞንት» ትባላለች።

አይሁድ የኤዶም ትውልድ እንጂ ከእሥራኤል ምንም ትውልድ የለውም ይሉታል ይክስማይ ነገዶች ከሆኑት ካህናት አንዱ ካህን አንደፌርን በባርነት ተቀብሎት ነበረ እስክንድር ወልደሕርቃኖስ ሲሞትና እስክንድራ ስትነግስአንፌር ከሹመት ተሻረ በሀገረ ቆድሽም ያለ ሹመት ተቀመጠ ለሁለቱ ወንድማማቾች አርሰቶቦሎስና ሕርቃኖስ በየግላቸው የቅርብ ወዳጅ ይመስላቸው ነበር ሲያጣላቸው ግን ተንኮል ይሠራ ነበር አርስቶቦሎስን ለማስወገድም ጥረትን አካሄደ።

በሊቀ ካህናትነት ሥልጣን ያለውን ሕርቃኖስ «ወንድምህ አርሰቶቦሎስ ሊገልህ ተዘጋጅቷል አንተ በህይወት እያለህ መንግስቱ እንደምት ፀናለት አያምንምና አንተን አምፆ ንጉስ እንደሆነ ህዝቡ አያውቁምና በእውቀትም አንተ ከሱ ትሻላልህ አመቺ ጊዜ ብቻ ይጠብቃል

ስለዚህ ለህይወትህ ተጠንቀቅአመቺ ገዜ ካገኘ አንተን ከመግደል ወደ ኋላ አይልም» አለው ሕርቃኖስ የአንድፌርን ምክር አልተቀበለውም አንደፌር ግን አየደጋገመ ይህን የሐሰት ምክር ይመክረው ነበር በመጨረሻ አልቀበለው ሲለው ብዙ ገንዘብ በመስጠት ሌሎች ሰዎች ይህን የማስመሰል ተልእኮ ለሊቀካህናቱ ሕርቃኖስ እየደጋገሙ እንዲነግሩ በማደረግ ሕርቃኖስ እንዲጠራጠርና እንዲሰጋ አደረጉ።

አንደፌር አርስቶቦሎስ ወንድምህ እስኪገድልህ ድረስ ካለህበት ሁነህ ከምትጠብቅ ወደ ምዕራቡ ንጉስ ሄደህ ተጠጋና በሰላምኑር አለው አንደፌር ይህን ካለ በኋላ ወደምዕራቡ ንጉስ ዘንድ ሄዶ ሊቀ ካህናት ሕርቃኖስ የንጉስነትን ስልጣን ከያዘው ወንድሙ አርስቶቦሎስ ጋር በሰላም ለመኖር ስላልቻለ ወደአንተ በጥገኝነት ይመጣልና ተቀበለው አለው ንጉሱም ሕርቃኖስን ተቀብሎ ለማስጠጋት ደስተኛ ሆነ።

ይህንን ካከናወነ በኋላ ወደ ቤተ-መቅደስ ተመለሰ የምዕራቡ ንጉሥ ሀሪማ ይባላል ሀሪማ ሕርቃኖስን ለማስጠጋት ፍቃደኛ መሆኑን ለሕርቃኖስ ነገረው አንደፌር በሌሊት አሾልኮ ሕርቃኖስን ወደምዕራቡ ንጉስ ሀሪማ ወሰደው አብረውም ከዚያ ጥቂት ቆዩ ከዚያ አያይዞ አንደፌር አርሰቶቦሎስን ሀሪማ ይወጋው ዘንድ ወተወተው ሕርቃኖስም እንደሚረዳው ገለፀለት።

ሀሪማ ግን በዚህ አልስማማም አለ ከዚያ በፊት እስክንድር ወልደሕርቃኖስ ሀሪማን ሦስት ጊዜ ጦርነት ገጥሞ ብዙ ወታደሮችን ፈጅቶበታልና በዚህ ሊቀበለው አልቻለም አንደፌር በእኩይ የመሠረይነት ተግባሩ ለሃሪማ እንዲህ አለው«አርስቶቦሎስ በአይሁዶች ተጠልቷል የነሱ ፍላጎት ሕርቃኖስ እንዲነግስላቸው ነው አለው» በዚህ ግዜ የምዕራቡ ንጉስ ሀሪማ እውነት መሰለውና እሺ አለው።

www.ethiopianorthodox.org

ሀሪማ ለሕርቃኖስ አርስቶቦሉስ ተወግዶ እሱ ሲነግስ እስክንድር ወልደሕርቃኖስ ማርኮ የወሰደበትን ንብረት እንዲመልስለት ቃል አስገባው ወዲያው ሀሪማ ከሕርቃኖስ ጋር አርስቶቦሉስን ለመውጋት ብዙ ሰራዊት አስከትሎ ሄዶ ጦርነት ሲጀመር አብዛኞቹ የአርስቶቦሉስ ወታደሮች አርስቶቦሉስን እየከዱ ወደሕርቅያኖስ ተጨመሩ ከአርስቶቦሉስ ጋር የቀረው ሰራዊት ጥቂት ሆነ።

አርስቶቦሉስ ከጥቂት ሰራዊትጋር ብቻውን መቅረቱን ሲመለከት በሌሊት ሸሽቶ ወደ ቤተ-መቅደስ ተጠጋ ወዲያው ሕርቅያኖስና የምዕራቡ ንጉሥ ሀሪማ ወደ ሀገረ አይሁድ ገቡ ከነዋሪዎች አይሁድ ብዙዎቹ አይሁድ አርቶቦሉስን ስለደገፉ ሁለት ቀን ሙሉ ጦርነት ተካሄደ በዚህም ጦርነት ብዙዎቹ ወደ ግብፅ ተሠደዱ ይህ በዚህ እንዳለ የቂጣ በዓል ደረስ ካህናተ አይሁድ ለሕርቃኖስ ሠራዊቶች ‹‹በዓለናኦት እንደደረሰ ታውቃላችሁ ለመስዋዕት የሚታረዱ እንስሳት የሉንም ይህ በዓል እግዚአብሔር የሰራው በዓል ነው እናንተ እግዚአብሔርን ፍሩት ህጉንም አትጣሱ ይህንንም ለማድረግ አትከልክሉን›› አሉዋቸው።

ሀሪማና ሕርቃኖስ ይህን የአይሁድ አባባል ሳይቀበሉ ብዙ ገንዘብ ስጡንና እንመለስ አሉ ገንዘቡንም አርስቶቦሉስ አሰባስቦ ሰጣቸው እነሱም ቤተ-መቅደስን መክበብ አቆሙ።ይሁን እንጂ የቤተ-መቅደስ አይሁድ እግዚአብሔርን ስላስቀየሙ በረሃብ ቀጣቸው በረሃብም ብዙዎቹ ሞቱ።

በዘመኑ ሐና የሚባል ሽማግሌ ሰው ነበረበያምና በፀሎትም እግዚአብሔርን ይለምን ነበር ቅድስናውም በሁሉ ዘንድ ታውቆ ነበር ከሕርቃኖስ ጋር የወገኑ አይሁድ አገኙትና የነሱ ወታደሮች ወዳሉበት ወሰዱት እንዲህም አሉት ‹‹አንተ የእግዚአብሔር አገልጋይ እንደሆንክ

ታውቋል ስለዚህ አርስቶቦሉስን ርገምልን እሱን የሚከተሉትንም ርገማቸው በነሱ ላይ አሸናፊነትን እንዲሰጠንም እግዚአብሔርን ለምንልን››

ሽማግሌው ሰው ግን እንዲህ ሲል መለሰላቸው ‹‹አርስቶቦሉስንና ተከታዮቹን ሆነእናንተን ልረግም አይገባኝም ሁላችሁ የእግዚአብሔር ህዝቦች ናችሁና ከአርስቶቦሉስ ጋር የወገኑትም የእግዚአብሔር ካህናት ናቸው ነገር ግን ለነሱም ሆነ ለናንተ ልፀልይ ይገባኛል›› እነሱ ግን አጥብቀው እንዲረግምላቸው ወተወቱት እሱ ግን በእንቢተኛነቱ ፀና እሺ አላላቸውም በመጨረሻም ሊገሉት ፈለጉ።

በዚህ ጊዜ እጆቹን ወደሰማይ አነሳ‹‹እግዚአብሔር ሆይ አንተ ብቻ ትልቅ ነህ ፍጥረታትንም ፈጠርክ ፍጡሮችህንም አንተ ትገዛቸዋለህ አንተ ወደፈቀድከውም ልባቸውነ ትመልሳለህ በሕዝቦችህ ዘንድ ሰላምን ትመሰርት ዘንድ እለምንሃለሁ የካህናትህንም ልብ ትመልስ ዘንድና ትእዛዝህንም ወደመልካም ነገር ትምልስ ዘንድ እያንዳንዳቸውም እንዲጠፉፉ አትፍቀድላቸው መልካምን ለማድረግ ርዳቸው እንጂ ከመካከላቸውም ክፉትንና ጥላቻን አርቅ አንተንም ለማወቅ ይመለሱ ዘንድ አፍቅራቸው ወዳንተም ይቅረቡ››

ይህ አረጋዊ ይህን ሁሉ ፀለየ እነጂ የሕርቃኖስንና መሰሎቹን ጥያቄ ተቀብሎ አርስቶቦሉስንና የሱን ተከታዮች ካህናት ለመርገም ፈቀደኛ እንዳልሆነ አይተው ገደሉት እግዚአብሔር ድገሞ ጭካኔያቸውን አይቶ ካሉበት በወባ በሽታ እንዲለከፉ አደረገ በበሽታውም ብዙዎቹ አለቁ።

www.ethiopianorthodox.org

ምዕራፍ ፳፩

ዜና ፍምፍዮስ ሮማዊ

በዚሁ ዘመነ ፍምፍዮስ ሮማዊ የሠራዊት አለቃ ሆኖ አርመንን፣ ደማስቆንና ሌሎችን ለማስገበር ተነሳ ከታላላቅ ባለሥልጣኖቹ አንዱንና ስክሮስ የተባለውን ወደደማስቆ ላከው ስክሮስ ደማስቆንአስገብሮ እንደገና ሐለብ የተባለውን አስገበረ ሌሎችንም ያካባቢው አገሮች በሙሉ ለሮም መንግስት እንዲገብሩ አደረገ በውጥረት ላይ የነበረው አርስቶቦሎስ የስክሮስን ዝና ሲሰማ በመላላክ ወንድሙ ሕርቃኖስ በዓመፅ ስለተነሳበት እንዲረዳው ጠየቀው ብዙ ገንዘብንም ላከለት ሕርቃኖስ በበኩሉ ወንድሙ አርስቶቦሎስን ለማንበርከክ ርዳታ እንዲያደርግለት ለመነው ሁለቱ በየፊናቸው እረዳታ ስለጠየቁት ስክሮስ ለሁለቱም እምቢ አላቸው ቀጥሎም ሕርቃኖስን ለመርዳት የሚገኘውን የምዕራቡ ንጉስ ሀሪማ ጣልቃ ገብቶ ሕርቃኖስን መርዳቱን እንዲያቆምና ወደአገሩም እንዲመለስ ደብዳቤ ፃፈለት አልመለስም ካለግን ሠራዊቱን ልኮ እንደሚደመስሰው አስጠነቀቀው።

የስክሮስ ደብዳቤ እንደደረሰው ሃሪማ ወዲያው ወዳገሩ ተመለሰ ሕርቃኖስና ነገረ ሰሪው ተንኮለኛ አንደፌር አብረውት ተመለሱ በሌላ ደግሞ አሬፎስ የሚባል የሮማውያን አለቃ ወደደማስቆ ስለመጣ አስተሮቦሎስ ብዙ ገፀበረከት በወርቅ ከተሰሩ ሁለት ጋሻዎት ጋር እንደላከለት በጠቅላላ አምስት መቶ ባድራ የሚመዝን እንደላከለት አንድ በድራ መቶልጥር እንደሚመዝን ይህንንም ያደረገው ሕርቃኖስን እንዲቋቋምለት ብሎ አንደሆነ ተፅፋል።

ይህ ሁለተኛ የሆነው ተጨማሪ ታሪክ ሕርቃኖስም ከወንድሙ አስትሮቦሎስ ጋር በሚያደርገው ትግል ይረዳው ዘንድ ወዳጁ አንደፌርን ወደሱ \ወደ አንዳፌር\ እንደላከለትም ፍምፍዮስም አስትሮቦሎስን ለመርዳት

ፈቃደኛ እንደሆነና ከሕርቃኖስ መልእክተኞች የአስትሮቦሎስ መልእክተኞች ቀድመው ወደ ፍልፍዮስ እንደደረሱ ይገልፅና አንዳፌር በምሥጢር ለፍምፍዮስ ‹‹ከአስትሮቦሎስ የተላከውን ስጦታ አትቀበል አስተሮቦሎስ አይሁድን ሊይዝ አይችልም ሕረቃኖስ ግን ሊቀካህናት ስለሆነ ሊይዛቸው ይችላል እነሱም ይታዘዙለታል አይሁድ ላንተ ከታዘዙ ደግሞ ላንተ ታላቅ ዝናን ያተርፋል ይህ ድል ካንተ በፊት በሮም በነገሡትነገስታት አልታየምእና የሕርቃኖስን ትእዛዝ የሚተላለፍ አይሁዳዊ ከቶ አይገኝም ስላለው ፍምፍዮስ እሺ እንዳለው ተገልጿል።

የዚሁ የሁለተኛው ታሪክ የአንደፌርን የማግባቢያ ተንኮል ሰምቶ ስለተደሰተ አስተሮቦሎስ የሚደግፌው እየመሰለው እንዲታለል አድርግልኝ ሕርቅያኖስን ልረዳው ተነስቻለሁ እኔ እንድማላምነው እሱም እንዳይጠረጥረኝ ግን አድርግ ከነቃብኝ ግን የሱን ደጋፊዎች አይሁድ አሰልፎ ይገጥመኝና እናልቃለን እኔ ሕርቃኖስን ለመርዳት መነሳቴ ነው ወደ ቤተ-መቅደስም ለመድረስ እነሳለሁ ከዚያ ስደርስም አንተ የምትወደውን ሁሉ አደርጋለሁ ካሁን ጀምሮ ግን ለኛ ለሮማውያን እንድትገብሩ ቃልኪዳን ግባልኝ›› እንዳለው ያትትና ፍምፍዮስ ወደ አስትሮቦሎስ ወደኔ ና የሚል እንደላከለት ይገልፃል።

ፅሑፉ ሐተታውን በመቀጠል ‹‹አንደፌር ተመልሶ ወደሕርቃኖስ ሄደና ስለሱ ከፍምፍዮስ ጋር ስምምነት እንደመሰረተ ገልፆለት ፍምፍዮስን ለመገናኘት ሁለቱ አንደፌርና ሕርቃኖስ ብዙ ሰራዊትን አስከትለው ወደ ደማስቆ እንደሄዱና የአይሁድ ታላላቆችም አብረው እንደተጓዙ ያትታል አስተሮቦሎስም እንደሄደና በሌላ አቅጣጫ ወደፍምፍዮስስለደረሰ ከዚያ ሲገናኙ ችለዋል እንደ ዳገመኛው ታሪክ አባባል ሕርቃኖስን ተከትለው የሄዱ የአይሁድ ሽማግሌዎች በኛና በአስትሮቦሎስ መካከል ፍርድህን ስጥ

www.ethiopianorthodox.org

አርስቶቦሎስ በድሎናልና በሕጋችን መሠረት ሀርቃኖስ ታላቅ ስለሆነ ሊነግሥ ይገባል እሱ ደግ ነው አርስቶቦሎስ ግን ክፉ ነው ብዙ ሰውን ገድሏል ገንዘባቸውንም ዘርፎ አጣላቸው እኛንም አጣላን በማለት አንድ ሺ ሽማግሌዎችን ለምስክርነት አቆመ።››

አርስቶቦሎስ ‹‹ በአርግጥ ወንድሜ በእድሜ ይበልጠኛል ነገር ግን ከበታቾቻችን የነበሩ አህዛብ ባመፁብን ጊዜ ወንድሜ መንግሥትን ሊመራ እንደማይችል አረጋገጥኩ ጠላቶቻችንም እንዳያጠፉን ፈራሁ በዚህ መሰረት መንግሥትነትን ለመያዝ ተገደድኩ በሥርዓትም መራህዋት ጠላቶቻችንም አንበረከኩ። ከጠላት ሊሰነዘርብን የነበረውም ጥቃት ተወግዶ በሰላም ለመኖር ሞከርን አባታችን ከመሞቱ በፊት ይህን ይመኝ ነበር። አባቴ ሁናቴዬን አይቶር ንጉሥ መሆን እንደሚገባኝ ተናግሯል። ለእናቴ እስክንድራም የዚህን አደራ ሰጥቷት ነበር›› አለና ከአይሁዶች ብዙ ምስክሮችን አቀረበ።

አርስቶቦሎስ ለምስክርነት ያቀረባቸው የአይሁድ ወጣቶች ከመሆናቸውም በላይ በልብስና በልዩ ልዩ ጌጥ የተዋቡ ነበሩ የሮሙ ንጉሥ ፍምፍዮስ የነዚህን ወጣቶች ደምግባት አለበሳቸውና የተሻለውን ከእንቍ ከወርቅና ከአልማዝ የተሠራውን አይቶ እጅግ ተደነቀ። አይሁድ በሱ ሥር መሆን እንዳለባቸውም በሕሊናው ወሰነ ስለዚህ ‹‹ወደ ቤተ መቅደስ ሄጄ ሁኔታንው ካላጠናሁ ፍርድ ልሰጥ አልችልም ሙሉ ፍርድን እሰጥ ዘንድ ወደ ቤተ መቅደስ መሄድ አለብኝ›› አላቸው።

ፍምፍዮስ ከደማስቆ ተነስቶ ወደ ቤተ መቅደስ ሄደ አንዴፌር በዚህ ጊዜ አርስቶቦሎስ ተዋግቶ ወዳሸነፋቸው አገሮች ሄደና ፍምፍዮስን በጥሩ አቀባበል እንዲቀበሉት መከራቸው አርስቶቦሎስ የፈፀመባቸውን ግፍ ለፍምፍዮስ ዘርዝረው እንዲነግሩ ገፋፋቸው አርስቶብሎስ በወረራቸው ጊዜ የተዘረፉትንም ንብረታቸውን መጠየቅ እንዳለባቸውም አጥብቆ አነሳሳቸው።

ፍምፍዮስ ያስገበራቸውን ህዝቦች አቀባበል ያደርጉለት ዘንድ በፅሑፍ እንዲያዛቸው አስትሮቦሉስን አዘዘው አስትሮቦሉስም የታዘዘውን አደረገ ህዝቡም ተሰልፈው መጡና በሱ ላይ ተቃውሞ አሰሙ አስትሮቦሎስ ፍምፍዮስን ስለጠረጠረ በፍጥነት ሸሽቶ በቤተ መቅደስ ተጠጋ ፍምፍዮስ ተጠግቶት ሲዘምት በኢያሪኮ አደረ። ከዚያም ወደ ቤተ መቅደስ ተጠጋና አደረ።

ፍምፍዮስ በኢያሪኮ ያደረበት ምክንያት ኢያሪኮ እጅጉን የህይወት መአዛ ሎሚ ፅጌሬዳና ሌላችም የመልካም መአዛ ተክሎች የሚገኙባት ስለነበረችና በዚችም የሚበቅሉ የመልካም መአዛ ሽቶዎች በሌላ ፈዕመው ሊገኙ የማይችሉ ስለነበሩ ነው። ብዙ የአለም ነገሥታት ከኢያሪኮ እየወሰዱ ይህንን ተክል ወዳገራቸው ወስደው ለመትከል ቢሞክሩም ሊበቅልላቸው አልቻለም ነበር። በግብፅ ብቻ ይህ የሽቶ ተክል ሊበቅል ችሎ ነበር።ዕፀ በለስን ጨምሮ ሌሎች የመልካም ሽቶ ተክሎች ቤተ መቅደስ ዳግም እስከትጠፋ ድረስ በመልካም ሁኔታ እየበዛ በኢያሪኮ ይገኝ ነበር ቤተ መቅደስ ዳግም ስትጠፋ ግን ደረቀና ጨርሶ ጠፋ በግብፅ የፀደቀውም ሽቶ እስከዚሁ ድረስ ቆይቶ ጠፋ።

ፍምፍዮስ ከኢያሪኮ ወደ ቤተ መቅደስ ሄደ አስትሮቦሎስ ወጥቶ በፍርሃትና በድንጋጤ ተቀበለው እሱም ይቅርታ አደረገለት ወንድሜ በመንግሥቴ ላይ ስላመፀብኝ እንዲታዘዘኝ አድርግልኝ ክብሬንም ጠብቅልኝ ካልሆነ ጠላቶቼ ይዘብቱብኛል ከውርዴት አድነኝ እኔም የፈለግኸውን እሰጥሃለሁ አለው።

ፍምፍዮስ ‹‹ በል በቤተ መቅደስ የተከማቸውን ንብረት ሁሉ አስረክበኝ ወርቁን ብሩንና ገንዘቡን በሙሉ ሥጠኝ እኔም በቆጵሮስ

www.ethiopianorthodox.org

የሚገኘውን ምኩራብ አልሽምትሪ በመባል ታውቆ የሮምያ አምላክ የሆነውን አስረክበዋለሁ እኔም የጠቅከውን እፈፅምልሃለሁ ››ሲል መለሰለት፡፡

አርስቶቦሎስ በቤተ መቅደስ ያለውን ሁሉ ያንተ ነው የሚያመጣልህን ሰው ላክ እንጂ ሲል መለሰለት ፍምፍዮስም የቤተ መቅደስን እቃ እንዲያመጣለት ከአለቆቹ አንዱን ላከ የቤተ መቅደስ እቃ እንዳለ ይዞ ለመውጣት ሲሞክር ካሕናትና ሕዝቡ ከለከሉት ከጥቂት ጊዜ በኋላ ከአስትሮቦሎስ ሰራዊት ጋር ጦርነት ተካሄደ የሕርቃኖስ ሰራዊት አመቺ ጊዜ ስላገኙ ብዙ ሕዝብን ገደሉ ፍምፍዮስ ይህን ስለተረዳ ካገሩ በር ቆመ ሠራዊቱንም ተከትሎ ነበር፡፡

ሕዝበ አይሁድ በሩን ከፈቱለትና ገብቶ የንጉሡን ድንኳን ያዛት ቀጥሎም ቤተ መቅደስ ለመግባት ወደ ቤተ መቅደስ ሄደ ነገር ግን መግባት አልቻለም ካህናት የቤተ መቅደስን በር ዘግተው አናስገባም አሉት ፍምፍዮስ ወታደሮቹን እንዲወግዋቸው ላከባቸው ይህ የሆነው ተሙን በተባለው ወር ነበር፡፡ የፆም ወራት እስኪገባ ጦርነቱ ቀጠለ የሰባት አስር ፆም ሲደርስ ካህናት እጅ መንሻ ወደ ቤተ መቅደስ አስገቡ ከጦርነት የተነሳም እጅግ ደክመው ነበር፡፡

በዚህ ጊዜ ፍምፍዮስ በየ ቅፅሩ ባለሹል ብረት እንዲተክሉ አዘዘ በዚህም የሮም ወታደሮች ቅጥሩን ጥሰው ወደ ቤተ መቅደስ ገቡና ብዙ ህዝብን ጨፈጨፉ ካህናት ግን ያ ሁሉ መከራ እየደረሰ የቤተ መቅደስ አገልግሎታቸውን አላቋረጡም ነበር፡፡ የልቡና ፍርሃት ሳይደርስባቸው ዕጣንን አጠኑ ማሳረጉንም ተያያዙት የሕግ መልእክታትንም በጥብዓት እንፈጽም በማለትም እርስ በራሳቸው ተፅናኑ እስክንሞት ድረስም የእግዚአብሔርን ተልእኮ በማከናወን እንጠባበቅ አሉ፡፡ ጠላቶቻቸው ሊገድሉዋቸው ሲመጡ እያዩ ዝም ብለው ተልእኮዋቸውን ማከናወን

ተያያዙት ከመካከላቸው አንዱ ሲገደል አብሮት ያለው ሌላው ካህን መንፈሳዊውን ተልእኮ ያከናውናል አንድ አንድ እያሉ ምንም የመሸሽ መልክ ሳያሳዩ ብዙዎች ካህናት በሮማውያን ወታደሮች ተገደሉ፡፡ ደማቸውም ከደመ መስዋእት ጋር ተደባለቀ ለእግዚአብሔር ትእዛዝ እያሉም ተገደሉ፡፡

የሮሙም ንጉሥ ፍምፍዮስ የቤተ መቅደስን ስነ ህንፃ ሲመለከት እጅግ ተደነቀ በልቡ ግን ድንጋጤ አደረበት የንዋየ ቅድሳትን ማኖርያና አሠራራቸውንም አይቶ እጅግ ገረመው ከነሱ ግን አንዲት እንኳ አልወሰደም ከሞት የተረፉትንም ካህናት ጠርቶ በታረዱት ካህናት ደም የተጥለቀለቀውን ቤተ መቅደስ እንዲያፀዱ የተገደሉትንም ካህናት አስክሬን እንዲቀብሩና የተለመደውን መንፈሳዊ ስርዓታቸውን ሳያቋርጡ እንዲቀጥሉ አዘዛቸው፡፡

ይህን ትእዛዝ አስተላልፎ ፍምፍዮስ ከቤተ መቅደስ ወጥቶ ወደ አገሩ ሄደና ህርቃኖስ በአይሁድ ላይ ነገሠ፡፡ አርስቶቦሎስ ግን ፍምፍዮስ እንዳሰረው ታስሮ ቀረ ከብዙ ተከታዮቹ ደግሞ ከፊሎቹ ተገደሉ ሕርቃኖስ የአይሁድ በአህዛብ መገዛትን አስወገደ በአህዛብ የተወሰደው ግዛታቸውንም መለሰ አይሁድ ግን በየ አመቱ ለሮማውያን ግብር እንዲያስገቡ ወሰነ፡፡

ፍምፍዮስ ከቤተ መቅደስ ከመውጣቱ አስቀድሞ ነገረሠሪውን አንደፈርና ህርቃኖስን እንዳይከዱት ቃል ኪዳን አስገባቸው አርስቶቦሎስን ግን እንዲታሰር ከሁለት ልጆቹ ጋር ወደ ሮም ወሰደው፡፡ ሦስተኛው ልጁ እስክንድር ግን ሸሽቶ ስላመለጠ በፍምፍዮስ አልተያዘም ነበርና ሳይወሰድ ተደበቆ ቀረ ፍምፍዮስ ከቤተ መቅደስ ሲወጣ የሱን ወኪል ሰክሮስ የሚባል ትቶ ሄደ፡፡

ሕርቃኖስ አንደፈሬና ሰክሮስ ተስማምተው አይሁድን ይመሩ ጀመር ፍምፍዮስምን ለማስደሰት የሱን ትእዛዝ ለማስፈፀም ወደ ምዕራብ ሄዱ ከሮም መንግሥት ጋርም በመስማማት ለመቀጠል ወሰኑ የአስትሮቦሎስ ልጅ

www.ethiopianorthodox.org

እስክንድር የሀርቃኖስ ከነስክሮስ ጋር ወደ ምዕራብ ሄዱ ከሮም መንግስት ጋርም በመስማማት ለመቀጠል ወሰኑ የአስትሮቦሎስ ልጅ እስክንድር የሀርቃኖስ ከነሰክሮስ ጋር ወደ ምዕራብ መሄድ ሲሰማ ከተደበቀበት ሮጦ ወደ ቤተ መቅደስ ገባ አይሁድም በደስታ ተቀበሉት ወድያውም አነገሱት ፍምፍዮስ ያፈረሰውን የቤተ መቅደስ ቅፅር ወድያው አሰራው።

ብዙዎቹ አይሁዶች ባጭር ጊዜ ውስጥ ወደሱ ተሰበሰቡ ሀርቃኖስ ከእንደፊሬና ስክሮስ ጋር ከሄደበት የምዕራብ ክፍል ቢመለስ እስክንድር ለጦርነት ተዘጋጅቶ ጠበቀውና ብዙዎቹን የሱን ተከታዮች ገድሎ አባረረው።

ምዕራፍ ፳፫

ዜና ፍምፍዮስ ሮማዊ

ከሮማውያን ከፍተኛ ባለ ስልጣኖች አንዱ የሆነው ከስብያኖስ ከሮማውያን ተነስቶ አርመንን ለመጎብኘት መጣ ባለበትም የአርስቶቦሎስ ልጅ እስክንድር ቤተ መቅደስን እንደያዘ ሰማና ሲዋጋው ወደ ሀገረ ቆድሽ ሄደ ሕርቃኖስ አንፌርና ሰክሮስም እሱን ተከትለው እስክንድርን ለመውጋት ወደ ቤተ መቅደስ /ሀገረቄድሽ/ ሄዱ አስክንደርም ጦርነትን ገጥሞ በጦርነቱ ሜዳ ሕርቃኖስን አንደፌርንና ስክሮስን ማረካቸው ከስብያኖስ ግን ቀስ በቀስ ብርታትን አግኝቶ ሀገረ ቁድሽን ከበባት በዚሁ ወቅት የእስክንድር አባት አስትሮ ቦሎስ በበኩሉ ሀገረ ቁድሽን ከበባት በዚሁ ወቅት የእስክንድር አባትአስትሮ ቦሎስ ከሮም እስር ቤት አምልጦ ያፈተለከበት ጊዜ ነበር። እስክንድር ወደ አስብያኖስ በሰላማዊ መንገድ መጣ በሰላምም እርቅ እንዲመሰረት አግባባው ወድያው ግን አንቲፎስ ከተባለው ሰው ጋር አስትሮቦሎስ ወደ አገረ አይሁድ ደረሰ ብዙዎቹንም አሸነፋቸው ተከታዮቹም

ብዙዎቹን ገደላቸው። አርስቶቦሎስም ተማረከና እንደገና ተይዞ ወደ ሮም ተወሰደ የቄሳሮች መንግሥት እስኪመሰርት ድረስም እንደታሰረ ኖረ።

ሮም ከብዙ ዘመን ጀምሮ በተመረጡ ያገር ሽማግሌዎች ትመራ እንደነበረ አስቀድሞ ተገልጿል። በመጨረሻ ግን አመባገነን ቄሳር ነገሠ የተመረጠውንም ሽማግሌ ከነ ተከታዮቹ ገድሎ ከስልጣን አባረረና ራሱ ነገሠ። ይህ የሮም የመጀመሪያው ቄሳር ፍምፍዮስ አስትሮቦሎስን እንዳሰረው ስላወቀ ከእስር ፈታው በመልካም ዓይን ተመልክቶ ታላቅ ሥልጣን ሰጠው።

ሁለት ታላላቅ ባለ ሥልጣኖች የሱ የበታች ሹማምንት እንዲሆኑ በማድረግም አርማንያንና ሀገረ አይሁድን እንዲገዛ ፈቀደለት መቶ ሺ ሁለት መቶ ወታደሮችም የእሱ ሰራዊት እንዲሆኑ አደረገ የአርመንና የአይሁድ አገሮች ከፍምፍዮስ ትእዛዝ ወጥተው ለሱ/ለቄሣር/ ብቻ እንዲገዙ ያደርግ ዘንድም አዘዘው በደማስቆ የተቀመጠውንም ፍምፍዮስ ለማስወገድ ሕዝበ አርማንያና ህዝበ አይሁድ እንዲተባበሩት እንዲያደርግ አርስተቦሎስን አዘዘው።

ነገረ ሠሪው አንደፌር በታላቅ ኃይል የአርስቶቦሎስን መምጣት ሲሰማ ከሱ ጋር የሚግባባበትን መንገድ ፍለጋ ከቤተ መቅደስ ታላላቅ ሰዎችንም ጠርቶ አርስቶቦሎስን ከሩቅ በታላቅ ክብር እንዲቀበሉት አዘዛቸው።እኛ ካንተ ወገን የሆን የቤተ መቅደስ ሰዎች ነን በማለትም ወደ አርስቶቦሎስ እንዲጠጉ መከራቸው አንድ ተንኮለኛንም አዘጋጅቶ ወደ አርማንያን ላከበት።

አርስቶቦሎስ ከሀገረ ቆድሽ ለመጡ መልእክተኞች ታላቅ አቀባበል አደረገላቸው እነዚህ ተንኮለኞች አርስቶብሎስን እንዴት መርዝ እንደሚያጠጡት ሆኔታዎችን ወዳጆች በመምሰል ሲያመቻቹ ሰነበቱ በመጨረሻም መርዙን ከምግብ ጋር አስጨምረው በማብላት ገደሉት

www.ethiopianorthodox.org

በአርማንያ መቶ ተቀበረ በሥልጣንና በእስር አርስቶቦሎስ ሦስት ዓመት ከመንፈቅ ቈይቷል በጣም ጠንካራና አስተዋይ ሰው ነበር ቄሳር ከመንገሡ በፊት ተመርጦ ከተሾሞው አረጋዊ /በሮምያ/ የተወለዱ ልጆች አስትሮቦሎስ ጋር ስለነበሩ እናታቸው ወደ ሀገረ ቈድሽ እንዲልካቸው ስለለመነችውወደ ቤተ መቅደስ ልኳቸው ነበር።

ክስምናይ የግብፅ ሕዝቦች ንጉሣቸውን አንታዘዝም እንዳሉትና ለሮም መንግሥት አንገብርም እንዳሉ ሰማ የግብፁ ንጉሥ ብልማይ ይባል ነበር ነገረሰሪው እንደፈረን አስከትሎ ክስምናይ ወደ ሮም ዘመተና ወጋቸው ብዙ ወታደሮችንም ገደለባቸው ብልማይንም ወደ መንግሥቱ መለሰው።

የግብፅ ሁከት አበቃለት ክስምናይ ይህን ፈፅሞ ወደ ሀገረ ቈድሽ ተመለሰ ክስምናይ የሮም ባለሥልጣን ነው። ሕርቃኖስ ወንድሙ ስለሞተለት የአይሁድ ንጉሥ ሆነ እጅግም በረታ እንደፈረንም በክብር ቦታ ላይ አስቀመጠው ከጥቂት ጊዜ በኋላም ወደሮም ተመለሰ።

<u>ምዕራፍ ፷፮</u>

<u>ዜና ክርሶስ ሮማዊ</u>

ክስብያኖስ ወደሮም ሲመለስ ፋርሶች በሮማውያን ከመገዛት አፈነገጡ ክርሶስም ከሮም ተዋግቶ እንዲመልሳቸው ተነሳ ክርሶስ ብዙ ሠራዊትን በማስከተል ወደ ፋርስ ገሠገሠ ወደ ፋርስ ከመሄድ ይልቅ ወደ ቤተ መቅደስ ሄደና ወደ ቤተ እግዚአብሔርም ገብቶ በቤተ መቅደስ ያለውን ንብረት በሙሉ እንዲያስረክቡት ካህናትን ጠየቃቸው።

በወቅቱ ከካህናት መካከል አንድ አልአዛር የሚባል ደግ ካህን ነበር። ይህ ካህን ክርሶስን እንዲህ አለው። "ብዙ ነገሥታት ለቤተ መቅደስ ስጦታን ሰጥተዋል የወሰዱት ነገር ግን የለም አንተ ይህን ለመውሰድ እንዴት ተነሳሳህ

ፍምፍዮስ ክስብያኖስና ሌሎች ምንም የወሰዱት የለም።" ክርሶስ ግን "የማስቀረው ነገር አይኖርም ሁሉን እወስዳለሁ" ሲል መለሰለት ይህ ደግ አልአዛር ካህን እንዲህ አለው "አንድ ምናን ሁለት ሺህ መክሊት ነው ስለዚህ ሦስት መቶ ምናን እሰጥሃለሁ የቤተ መቅደስን ንብረት ግን አትውሰድ"

ክርሶስ በዚሁ ተስማማ በቤተ መቅደስ ከሌሎች ነገሥታት በስጦታ የተሰጠ የወርቅ ጣዖት ነበር አሠራሩ ደስ ይላል በጣም ጥበበኛ የሆነ ሰው የሠራው ነውና ከቤተ መዛግብት አንዱን ክፍል ሞልቶት ነበር ሦስት መቶ ምናንም ይመዝን ነበር። የዚህን ጣዖት መኖር ከአልአዛር በቀር ከካህናት መካከል የሚያውቀው አልነበረም ስለዚህ ይህን ከወርቅ የተሠራ ጣዖትን ለክርሶስ ሰጠው።

ክርሶስ ግን ይህን ከወርቅ የተሠራ ጣዖት በእጁ ካስገባ በኋላ ቃል ኪዳኑን አፈረሰ ያለውን የቤተ መቅደስንም ንብረት ሁሉ በሥልጣኑ መዘበረ። ቤተ መቅደስ ዳግም ከተሠራ ጀምሮ የተከማቸው የቤተ መቅደስን ንብረት በሙሉ አንዲት ሳያስቀር ጠራረገው አይሁድ የሌሎችን አገሮች መንግሥታት በወረሩ ቁጥር ያከማቹትን ሁሉ ወሰደ። አንድ በድል አስር ሺህ ብር ማለት ነው። ከቤተ መቅደስ የተወሰደው ንብረት ሁለት ሺህ በድልን ይመጥናል።

አይሁድ እየማረኩ ከሰበሰቡት ንብረት ሌላ በሥእለት ግለሰቦች የሰጡት አለ ነገሥታትም በፈቃዳቸው ብዙ ንብረትን አስረክበዋል። አይሁድ የሚያስገብሩዋቸው አህዛብም በግብር መልክ ለቤተ መቅደስ እጅ መንሻ ያበረክቱ ነበር። ክርሶስ ይህን የቤተ መቅደስን ንብረት ዘርፎ ወደፋርስ ጉዞውን ቀጠለ ጦርነትም ገጠማቸው እነሱ ግን አቸነፉት እንጂ አልተበገሩለትም በፋርሶች ጦርነት ብዙ ወታደሮች አለቁበት ከቤተ መቅደስ የዘረፈውን ንብረት ጨምሮ ያለውን ሁሉ ማረኩበት እሱንም ለማሳደድ ባደረጉት ክትትል አርማንያን ተቈጣጠሩ በመቀጠልም ብዙዎች ሌሎች የሮም ግዛቶች ወሰዱ

www.ethiopianorthodox.org

የሮም ባሥልጣኖች ሁኔታው ስላሰጋቸው ክስሎፌ በተባለው የጦር መሪ የሚመራ ብዙ ጦር ሠራዊት ፋርሶችን እንዲከላከል ላኩ፡፡ አርማንያን ጨምሮ በፋርሶች የተያዙትን የሮም ግዛቶች በሙሉ አስመለሰ፡፡

ክስሎፌ ከዚሁ በመቀጠል ወደ ሀገረ ቂድሽ ሄደ፡፡ ሕርቃኖስና እንደፈር ከወገኖቻቸው አይሁድ ጋር እየተዋጉም አገኛቸው፡፡ እሱ አስታርቆ በስምምነት እንዲኖሩ አደረገ ባለበትም ወደ ፋርስ ሄደና ፋርሶች በሮማውያን ሥር ሁነው እንዲገብሩላቸው አደረገ ወደ ምሥራቅም ሄደ፡፡

የቅድስት ድንግል ማርያም አባት ኢያቄም በዚሁ ዘመን ተወለደ የኢያቄም አባት ዮና የሚልኪ ልጅ የሌዊ ልጅ ሲሆን ሌዊ ማታትዩንና ቅሥራን ወለደ ማታትዩ ኤሊን ወለደ ቅሥራ የማታትዩ አባት ነው፡፡ ማታትይ ደግሞ የኢያቄም አባት ነው፡፡ ኢያቄም የእግዝእትነ ማርያም አባት ነው፡፡ የዮሴፍ ልደት እንደሚከተለው ነው የማታትዩ ልጅ ኤሊ በሞተ ጊዜ የሱን ሚስት የያዕቆብ አባት ለወንድሙ ዘር ያቆምለት ዘንድ ከኤሊ ሚስት ልጅን ወለደ ስሙም ዮሴፍ አሉት ዮሴፍ በሥጋ የያዕቆብ ልጅ ነው በኦሪት ህግ ግን የኤሊ ልጅ ነው፡፡

ምዕራፍ ፳፯

የቄሣር መንግሥት አጀማመር

የቄሣር መንግሥትነት፡- ሮምን ቄሣር ለመግዛት እንዴት እንደቻለ ከሮም ግዛቶች ሁሉ ረበናትን ማሳደዱ የሚገልፅ ታሪክ በዚህ ተገልጿል፡፡ ሦስት መቶ ሃያ የሮም ባለሥልጣኖች በተመረጠው የሮም ሽማግሌ ሥር ነበሩ፡፡፡ በሕዝብ የተመረጠው ሽማግሌ ሚስት በመውለጃዋ ጊዜ ሞተች ልጁ በሆድዋ እያለ ስለሞተች ሙታ እያለ ልጁ ሆድዋ ይንቀሳቀስ ነበር፡፡ ስለዚህ ብልሐተኞች የሞተችውን ሴት ሆድ ቀደው ሕፃኑን አወጡት ጤናማም ሆኖ ወጣ፡፡

ልጁ አደገ "ብሉባስ" የሚል ስያሜም ተሰጠው ይህን ስያሜ የሰጡት ከዓመቱ በአምስተኛው ወር ስለተወለደ ነው፡፡ እንደገና የአወላለዱን ታሪክ ለማስታወስ ቄሣር አሉት፡፡ ቄሣር ማለት በነሱ ቋንቋ የሚቀድ የሚሰነጥቅ ማለት ነው፡፡ ቄሣር ሲያድግ እጅግ በረታ የፀናም ሆነ፡፡ በወቅቱ የሮማውያን ግዛቶች በሆኑት የምዕራብና የምሥራቅ ግዛቶች የግዛት መፈረካከስ ሰፊነ አገሮቹ ለሮም አንገዛም እያሉ አሻፈረኝ ማለትን አበዙ፡፡

ቄሣርን ያንድ ክፍለ ጦር መሪ በማድረግ ሮማውያን ወደ ምዕራብ ላኩት እሱም በሄደበት ድልን ተቀዳጀ ለሮም መንግሥት እንዲገብሩም አደረገ በታላቅ የአርበኝነት ክብርም ወደ ሮም ተመለሰ ሲመለስም ልቡ ደነደነ መንግሥትንትንም ፈለገ ንጉሥ እንዲሉትም የሮምን ሕዝቦች ጠየቃቸው በዚህ ጊዜ እነዚያ በሕቦቹ የተመረጠው የሮም ሽማግሌ አስተዳዳሪ ሦስት መቶ ሃያ የበታች ሹማምንቶች ለሽማግሌው አባቶቻችን ንጉሥ እንዳይኖር በማለት ተማምለዋል የዚህም ምክንያቱ "በረክዮስ" የተባለው ንጉሥ በፈፀመው ወንጌል ምክንያት ነው፡፡

ህግ ሠርተውም በዘመናቸውና ከነሱ በኋላም ፀንቶ እንዲኖር ስለወሰኑ እስከ ዘመናችን በሕዝቡ በሚመረጡ አፈጋውያን ስንመራ ኑረናል አሁንም አለን አርበኞችም ብዙ ያመፁ አገሮችን አስገብረው ሲመለሱ አንግሱን ብለው አያውቁም ፍምፍዮስ ወደ ምሥራቅ አገሮች ዘምቶ ሁለት ነገሥታትን በማቸነፍ በሮም ሥር ሲያንበረክክ ኑሯል በዚህም ታላቅና ክቡር ነው፡፡ አንግሱኝ በማለት ግን አልጠየቀም፡፡ እጅግ በርትተው የነበሩትን አይሁድ በሮም ሥር ያስገዛ ፍምፍዮስ ነው፡፡

ስለዚህ ቄሣር ንጉሥ በሉኝ በማለቱ አንጠላውም ነገር ግን "እኛ ከአባቶቻችን የወረስነው አንድ ህግ አለ ይኸውም በሕዝብ የተመረጠ ሽማግሌን

www.ethiopianorthodox.org

መሪ ከማድረግ በቀር ንጉሥ በሀገራችን እንዳይኖረን የሚል ህግ ስለተቀመጠ ነው" ብለን መልስ እንስጠው ተባባሉ፡፡

ቄሣር ግን አባባላቸውን ፈጽሞ አልተቀበለም ወድያው ብዙ ተከታይ ስላገኘ በሕዝቡ የተመረጠውን ያገር መሪና ሦስት መቶ ሃያዎቹን መማክርት ገደላቸው በገዛ ጉልበቱና በአምባገነንነቱም ንጉሥ ነኝ አለ የሮም መንግሥት የበታች ሁኖ ግብፁን ያስተዳድር የነበረው መሪ "ሎፍምዮስ" ይበላል ለሮም መንግሥት አልገብርም ማለትን ስለጀመረም ቄሣር ወደግብፅ ሄዶ በመውጋት አቸነፈው ገደለውም ግብንፅም በሥሩ አደረገ የሮምንም ግዛት ሁሉ ተቆጣጣረ ወደ አርማንያም ዘመተ አርማንያንም ከመደምሰሱ አስቀድሞ የአርማንያው ንጉሥ በሥርህ ነኝ ብሎ ተንበረከከለት የአርማንያው ንጉሥ ስም "ምትራዳብ" ይባል ነበር፡፡

ቄሣር ምትራዳብን ወደ ግብፅ ሄዶ የቀድሞው ሮማዊ ባለሥልጣን ፍምፍዮስ የበታች ሹማምንት በግብፅ ይገኙ ስለነበር እንዲጠራቸው አዘዘው ምትራዳብ በቄሣር በታዘዘው መሠረት ጉዞውን ወደ ግብፅ ቀጠለ፡፡ "አስታህ" ከተባለችው አገርም ደረሰ ፍምፍዮስ በቄሣር ከተገደሉት ታላላቅ የሮም በለሥልጣኖች ዋናው ነው፡፡ የአይሁድ ንጉሥ ሕርቃኖስ ደግሞ በፍምፍዮስ ድጋፍ ነው ሥልጣን ላይ የወጣው ስለዚህ የቄሣር ወደ አርመን መምጣት ሕርቃኖስን አስደነገጠው፡፡

ሕርቃኖስ አስቀድሞ ከቄሣር ጋር ሰላምን መመሥረት ስለመረጠ አንደፌርን ከብዙ ሠራዊት ጋር ወደአርማንያ ቄሣርን እንዲገናኝ ላከው አንደፌርና ምትራዳብ በመንገድ በአስቀሎና ተገናኙና አንደፌር ወደ ቄሣር መሄዱን ትቶ ከምትራዳብ ጋር ወደግብፅ ተጓዘ ምትራዳብ በተናጠል ግብፃውያንን ለመውጋት ቢሞክር ግብፃውያን አቸነፉት ነገር ግን አንደፌር ረዳውና አቸነፋቸው፡፡ ነገር ግን ግብፃውያን ቢያንበረክኩም አንፌሬዝ በጦርነቱ

ክፉኛ ቈሰለ፡፡ ምትራዳብ አንፌሬዝን በጣም አከበረው ውለታው እንዲታወቅም ወደ ቄሣር ፃፈለት ቄሣርም ስለ አንደፌር ምትራዳብ የፃፈውን ሲያነብ እጅግ ደስ አለው በጣምም አንደፌርን አወደሰው ወደሱም እንዲመጣ ቄሣር አንደፌርን ጠራው ከምትራዳብ በመሆን ተመለሱና ቄሣርን በደማስቆ አገኙት፡፡ ቄሣር አንደፌርን እጅግ አከበረው ታላቅ ተስፋንም ሰጠው፡፡ ወዲያው ግን የአርስተቦሎስ የሕርቃኖስ ወንድም ልጅ አንደፌር በነገረሠሪነት መግባቱ በአርስተቦሎስ ላይ የፈፀመውን ግፍ ለቄሣር ዘረዘረ ይህ የአርስተቦሎስ ልጅ ሊጢአስ ይባላል፡፡ ሕርቃኖስንም አጋለጠው ሕርቃኖስና አንደፌር አርስቶቦሎስን ግፍ ፈጽመውበታል፡፡

ቄሣር ፍምፍዮስን እጅግ ይጠላዋል የአርስተበሎስ ልጅ ሊጢአስ በዚህ ጊዜ አባቱ አርስተበሎስ ፍምፍዮስን ሊወጋ ሲነሳ ሕርቃኖስና አንደፌር ፍምፍዮስን በመደገፍ አስገድለውታል በማለት ለቄሣሩ ነገረ፡፡ በዚህ ጊዜ አንደፌር እንዲህ ሲል መለሰ "ፍምፍዮስ አይሁድን ስላስገበረ ለሮም መንግሥት ክብር ስል አፈቀርኩት ስለዚህ ለቄሣር ብየ በግብፅ የፈፀምኩትን ውለታ ብቻ ይታይልኝ፡፡ "በማለት በግብፅ የቈሰለውን ራሱን እጆቹን ሌላውን አካላቱ ገልጦ ለቄሣር አሳየ፡፡ እኔ ለፍምፍዮስ ብዬ የትም ዘመቻ አልሄድኩም ላንተ ለቄሣር ግን በጦር ግንባር ሕይወቴን ሰጥቼ በፅኑዕ ቈሰልኩ" አለም ቄሣር የአንደፌርን ንግግር ሲሰማ እጅግም ተደነቀ እንዲህ ሲል አመሰገነው "አንተ በአይሁድ ዜና ሰላማዊ መሆንህን በሚወዱህ ሁሉም የተመሰገንክ እንደሆንክ በእውነት ተገለፀ ለፅናትህም በአካላትህ የሚታዩ ቁስሎች ምስክሮች ናቸው፡፡ እኔን ማክበርህንና መውደድህን ፅናትህንም ጭምር የሚገልፁና የሚመሰክሩ ናቸውና እነሆ ከምወዳቸው ታማኞቸ ሁሉ የበላይ በማድረግ ሾሜሃለሁ፡፡

www.ethiopianorthodox.org

እኔ ወደምሥራቅ ለዘመቻ እሄዳለሁና የጦር መሪ ሁነህ ከኔ ጋር ትዘምታለህ የምሄደው ፋርሶችን ለማስገበር ነው። ስመለስም ከኔ ጋር ትመለሳለህ ከዚያ በኋላ የሚያምርህን ሥልጣን ይዘህ ወዳገርህ ትመለሳለህ።"

ቄሣር ፋርስን ወግቶ ለማስገበር ወደዚሁ ሄደ አንደፌርም አብሮት ሄደ የአንደፌር ጀግንነት በዚህ ጊዜ ታውቆ በቄሣር ዘንድ አንደፌር "ፅኑ ትሑትና ታጋሽ መልካም ስነ ምግባር ያለው ከቄሣርም በላይ ሞያ ያለው" ተብሎ ተወደሰ ክብርንና በዕልንም ጨመረለት ቄሣር ከፋርስ ወዳገሩ ወደምድረ ይሁዳ እንዲመለስ አሰናበተው ቄሣር ወደሮም ተመለሰ አንደፌር ደግሞ ወደምድረ ይሁዳ ተመለሰ።

በአንደፌር ድካምና ከቄሣር ጋር ባገኘው ማለሚልነት ሕርቃኖስ በሰላም የአይሁድ ንጉሥ ሆኖ እንዲቀጥል ረዳው የቤተ መቅደስም ንጉሥ መሆኑን በግልጽ አወጀ ህርቃኖስ በአስተዳደር የተመሰገነ ሆነ። ሩሕሩህ የማይጨክን ፀጥታንና ዝምታን የሚወድ እየተባለም በአይሁድ ዘንድ ተነገረለት ይህን ሁሉ ለማግኘ የቻለው በአንደፌር ድካምና ጥረት ነው።

ምዕራፍ ፳፫

የሄሮድስ መነሳት ዜና

ሄሮድስ የአንደፌር ልጅ ነው ሕርቃኖስ የአንደፌርን ምክርና ጭምትነት ተመልክቶ እሱንና ልጆቹን በገባዔ ሾማቸው አንዱን የአንደፌር ልጅ ፋሲሎስን የቤተ መቅደስ ተቆጣጣሪ አድርጎ ሾመው ሁለተኛው ልጁ ሄሮድስን ደግሞ የመስፍንነት መዓረግ ሰጠው።

ሄሮድስ በመስፍንነት የተሾመበት ቦታ ገሊላ ነው። ሄሮድስ የገሊላ መስፍን ሆኖ ሲሾም የአስራ አምስት አመት ልጅ ነበር። የአንደፌር ልጆች በፖለቲካ የበላይነትን ስለያዙ የሕዝቡን ስሜት ሳቡ። የህርቃኖስ ሥልጣን ግን

የአሻንጉሊት ያህል ተንሳፈፈ በወቅቱ ሕዝቅያስ በመባል የሚታወቅ ቀሳጢ ሰው ነበር የመንግሥት ሰዎችን ወደሱ ሰበሰበ የሚሰበስባቸው የመንግሥት ሰዎች ወደአርማንያ እየሄዱ ዘረፋ እንዲያካሄዱ ሰዎቹም እንዲገድሉና የተዘረፈውንም እንዲያካፍሉት ይመክራቸው ነበር።

ሕዝቅያስን ከመጥፎ ድርጊቱ እንዲቆጠብ አድርግልኝ የቄሣርን ፈቃድ ምን እንደሆነ አንተ ታውቃለህ ሕዝቅያስንና ወገኖቹ በአርማንያ የፈፀሙትን ጥፋት አንተ ታውቃለህ ከዚህ ቀሣጢ ሰው ታሳርፈኝ ዘንድ እለምንሃለሁ ንጉሥ ቄሣርም ይህን የቀሣጢውን ድርጊት አይቀበለውም ስለዚህ የህዝቅያስን አድራጎት ካስቀረህ ቄሣሩ ደስ ይለዋል። እኛም ያንተን ውለታ አናስቀርም"

የሚል ደብዳቤ ለሄሮድስ ተጻፈለት።

ሄሮድስ ደብዳቤውን አነበበና ከገሊላ ተነስቶ ወደአርማንያ መንገዱን ቀጠለ። ሄሮድስ አርማንያን ሲያመዘብር ቆይቶ ሲመለስ ሕዝቀያስን በመንገድ አገኘው። በመክበብም ያዘውና ሕዝቅያስን ገደለው ህዝቅያስን እየተከተሉ ይዘርፉ የነበሩትንም ገደላቸው።የቄሣር የበታች ሹም ለሆነው ስፍኖስም ይህን ፃፈለት (በፅሑፍ ገለፀለት) ስንፎስም የሄሮድስን አድራጎት ስላስደሰተው የገንዘብ ስጦታ ላከለት ሌሎቹ የሮም ሹማምንትም እንዲሁ ላኩለት ስፍኖስ ሄሮድስን አወደሰው።

የሄሮድስ ነገር በዚሁ መሠረት እየተያያዘና እየተስፋፋ ሄደ ተከታዮቹም በዙ አይሁድ የሕዝቅያስን መገደል ሲሰሙ እጅግ ታወኩ ወደንጉሡ ሕርቃኖስም ተሰበሰቡ እስከ መቼ ድረስ አንደፌርን ትታገሰዋለህ እሱና ልጆቹ ሁሉንም ነገር በእጃቸው አስገብተው የበላይነትን እስኪይዙ አንተ ዝም ብለህ ትመለከታለህ ስም ብቻ ተሸክመሃል እንጂ ሥልጣንህስ ከተወሰደ ቆይቷል አንደፌር ባንተ ገንዘብ ወደሮም ነገሥታት እየተጠጋና እየተወዳጀ ታወቀበት ልጁ ፋሲሎስ የቤተ መቀደስ ተቆጣጣሪ ሆኖ ያላንተ ትእዛዝ

www.ethiopianorthodox.org

የፈለገውን ያደርጋል ልጁ ሄሮድስ ደግሞ አህዛብን በኛ ስም ሲያስገብር የኖረውን ሕዝቅያስን ቄሣሮችን ለማስደሰት ብሎ ገደለው በተለይ የአርመን ሕዝቦችን ለማስደሰት ብሎ ይህንን አደረገ ከአርመኖችም ገንዘብንና ሌላም እጅመንሻ ለመቀበል ይፈልጋል ሄሮድስን በነፍስ ገዳይነት ለፍርድ ልታቀርበው ይገባል" በማለት ከገሠፁት በኋላ ሕዝቅያስ ሲገደል አብረው የተገደሉትን ወንጆች እናቶች ከሱ ፊት አቀረቡ የተገደሉት ወንዶች ሚስቶችንም አቀረቡለት። ሕርቃኖስ ወዲያ ወዲህ በሚንቀሳቀስበት ሁሉ በንዝሕላልነቱ ብዛት አይሁድ እየጮሁ በጣም አስጨነቁት ሄሮድስ ስለፈፀመጣቸውንም በደል አለቀሱበት ከሱም ከአምባገነንነት ግዛት እንዲያላቅቃቸው ተማፀኑት።

ሕርቃኖስ የሚያደርገውን አጥቶ በጣም ተቸገረና ሄሮድስ ወደ ሀገረ ቄድሽ እንዲመጣ ደብዳቤ ፃፈለት ሄሮድስም ብዙ ሠራዊትን አስከትሎ ረበናተ አይሁድ ወደሚፈርዱበት አደባባይ መጣ በዚህ ጊዜ ሄሮድስ ጢሙን እጅግ አሳምሮ እጅግ ያማረ ልብስንም ለብሶ ሰይፍንም ታጥቆ መጣ የተከተሉት ወታደሮች ደግሞ ነፍስ ወከፍ የጦር መሣሪያ ይዘው ነበር።

ሕርቃኖስ በበኩሉ ወታደሮቹን አሰከትሎ ወደአደባባዩ መጣ ረበናት የሄሮድስን አኳኋን ሲመለከቱ በሱ ላይ አንዳችም ከመፍረድ ተቆጠቡ እጅግ ፈርተውታልና እሱን በመክሰስ ወደ ህርቃኖስ ብዙ ሲዘበዝቡ የነበሩት ሁሉ ወደኋላቸው ገሸሽ አሉ አንዲት ቃልንም ለመተንፈስ አልደፈሩም ቀድሞ በሄሮድስ ላይ ብዙ ይለፈልፍ የነበረ ሁሉ አንደበቱ ተዘጋ። ሸማግሌዎቹ /የአሁድ ሽማግሌዎች/ ግን ትክክለኛውን ፍርድ ለመፍረድ ጀመሩ። ይሁን እንጂ አያያዙ መልካም እንዳልሆነ የተረዳ ሕርቃኖስ ነገሩ በይደር እንዲታለፍ ሽማግሊዎቹን ጠየቀ ነገሩም በማግሥቱ ተዘርዝሮ መታየት አለበት አለ።

ከረበናት መካከል ያንዱ መምህር /ረቢ/ ተማሪ ሰማይ የሚባል ከዚሁ ነበርና እሱም ታወከ። "ለሽማግሌዎች" ወደ ፍርድ አደባባይ የሚመጣ ሁሉና

የነፍስ ገዳይነት ክስ የቀረበበት ሁሉ ጥቁር ለብሶ ይመጣ ነበር ጠጉሩንም ሳይቀባ በፍርሐትና በድንጋጤ ይመጣ ነበር። ይህ ወጣት የሆነው ሄሮድስ ግን ከዚሁ በተለየ አኳኋን መጣ ወንጀለኛ በወንጀል ተከሶ ሲቀርብ የመፀፀቱን ስሜት የሚገልፅ ልብስንም አልለበሰም ነገር ግን እሱና ሠራዊቱ ለጦርነት ብቻ ተዘጋጅተው መጡ። ይህንን ያደረገበት ምክንያት የፍርዱን አደባባይና ፈራጆቹን ስለናቃቸውና ሆን ብሎ ስላቃለላቸው ነው።

በሱ ላይ አንዳች ፍርድ ቢፈረድ የፈረደበትን አካል ወድያው ለመበቀል ተዘጋጅቶ ነው የመጣው እናንተ ፈራጆች ሆይ ህገ ወጥ አለባበስን ለብሶ ከፊታችሁ ሲቀርብ ሳትቈጡና ሳትቃወሙት መቀረታችሁን አደንቃለሁ። ይህ ሄሮድስ ውሎ አድሮ የናንተ ንጉሥ መሆኑ አይቀርለትም በዛን ጊዜ እንደፈለገው ይፈርዳል የናንተንም ደም ያፈሳል። ንብረታችሁንም ይዘርፋል ህርቃኖስ ከመፍራቱ የተነሳ ፍርዱ በይደር እንዲታለፍ አደረገ ነገር ግን ሕርቃኖስ በሄሮድስ እጅ መገደሉና መንግሥቱም በሄሮድስ መወሰዱ አይቀርለትም" አለ። ህርቃኖስ የሰማይን ንግግር ሰምቶ ወደቤቱ ተመለሰ ባደባባዩ ላይ የተሰበሰቡት ሽማግሌዎች ረበናትና ሌሎቹም ህርቃኖስን ተከትለው ሄዱ በዚችው ሌሊት ሄሮድስ ከገሊላ ወጥቶ ወደ አርማንያ ሄዶ በዝያ ከነበረው የቄሣር ወኪል ፍምፍዮስ ጋር ተገናኘ ፍምፍዮስም ሄሮድስን በታላቅ ክብር ተቀበለው ከነበረበት የገሊላ ሹመትም ሌላ መላ ሀገረ አይሁድን እንዲገዛ ሥልጣን ሠጠው።

ምዕራፍ ፳፱

ሕርቃኖስ ወደቄሣር ስለላከው መልእክት ዜና

ሕርቃኖስ ወደቄሣር የፃፈው መልእክት የሕርቃኖስ የቃል ኪዳን መጽሐፍ ተብሎ ተሰይሟል። ይህን የቃል ኪዳን መጽሐፍ ሕርቃኖስ በራሱ

www.ethiopianorthodox.org

መልእክተኞች አማካይነት ። ወደቄሣር ላከው የሕርቃኖስ መልእክተኞች ይህን የሕርቃኖስ የቃል ኪዳን መጽሐፍን ይዘው ወደሮም ተጓዙ መልእክቱን ወደ ቄሣር የላከው ቄሣር ቃልኪዳን እንዲያድስለት ነው።

የህርቃኖስ መልእክተኞች ሮም ሲደርሱ ቄሣር በደስታ ተቀብሎ መልካም መስተንግዶ አደረገላቸው ለጊዜውም እንደ ቤተ መንግሥት ሰዎች እንዲሆኑ ፈቀደላቸው ፍላጎታቸውንም ሁሉ አሟላላቸው ለሕርቃኖስ የቃል ኪዳን መልእክት መልስም እንዲህ ሲል ፃፈ "ከቄሣር ንጉሠ ነገሥት በዓሩአዳ ለምትኖሩ የሮም መንግሥት ተወካዮች ሰላም ለናንተ ይሁን የእስክንድር ልጅ ሕርቃኖስ መጽሐፍ ከኔ ዘንድ ደረሳለች የዚችው የመልእክት መጽሐፍ ከኔ ዘንድ መድረስም አስደስቶኛል።"

እሱና የሕዝቦቹ እኔን መውደዳቸው የሙሉ ሮምንም ሕዝብ ማክበራቸውን እናገራለሁ። ሕርቃኖስ ከአይሁድ ፈሪሳውያን ወገን የሆነውን አንደፌር በጣም ይወደዋል። አንደፌር ደግሞ ከወዳጁ ምትራዳብ ጋር በመሆን ግብፃውያንን አቸንፎ በኔ ሥር እንዲሆኑ ያደረገ ጥሩ የኔ ታማኝ ነው። ወዳጁን ምትራዳብን በግብፅ ከገጠመው ከባድ ጦርነት ከመሞት ያተረፈው አንደፌር ነው።

እኔ ፋርስን ለማስገበር በተጓዝኩ ጊዜም አብሮኝ ሄዶ አንድም ሳይቀር አገሮች ሁሉ ለኔ እንዲገዙ አድርጓል አሁን ከመርከብ ማቆሚያ ወደቦች የሚገኘው ቀረጥ ከጋዛ ጀምሮ እስከፀይዳ ካለው ሁሉ ተሰብስቦ ለቤተ እግዚአብሔር ያስረክቡ ከነሱ የሚሰበሰበው ሃያ ሺህ ገንዘብም ከስንዴ ጋር በየዓመቱ ለቤተ መቅደስ ይሰጥ።

ሎደቅያስና አካባቢው በአይሁድ ንጉሥ እጅ የተያዘውም አገር ሁሉ እስከ ኤፍራጥስ ወንዝ ድረስ ያለው ሁሉና የክስምናይ ልጆች የሚኖሩበት አገር ሁሉ ... ይህ ሁሉ ለሕርቃኖስ ወልደ እስክንድር ይመለስ ሕርቃኖስ

የአይሁድ ንጉሥ ሲሆን የተጠቀሰው አገር ሁሉ አባቶቹ በኃይላቸው ወደራሳቸው አስገብተውት ነበር።

ፍምፍዮስ ከአስትሮቦሉስና ሕርቃኖስ እጅ ለመውሰድ ብዙ ደክሞ በቃል ለኔም እንዲመጣ አድርጓል። ከዛሬ ጀምሮ ግን ያ ሁሉ ተጠቃልሎ ለንጉሥ ሕርቃኖስ እንዲሆን ሰጥቻለሁ። ዛሬ ለሕርቃኖስ የሠጠሁት እስከ ዘለዓለም የሱ ተከታዮች ለሆኑ ሁሉ እንዲፀና ወስኛለሁ ይህን ህግ በሮም የሚነግሱ ሁሉ ያክብሩት ይህን ህግ የጣሰና የሻረ የተደፋፈረ እግዚአብሔር ይፋረደዋል። ርግማንም ይሁንበት ባገሩም እንዲሁ "ይህን መጽሐፈ ኪዳን /የውል መጽሐፍ/ ያነበበ ሁሉ በብረት ሰሌዳ ይጻፍ በዮናናውያንና በሮማውያ ቋንቋም ጽፋችሁ ሁሉ እንዲያነበው በግንብና በየአደባባዩ ይሰቀል። ዮቤስ የተባለው ጣዖት በሚመለክበት አልሞሻር በተባለው የአምልኮ ጣዖትም ቦታ ይሰቀል። ይህ ከሆነ ለሕርቃኖስና ለአይሁድ የተሰጠ ህግ መሆኑ ይታወቃል።"

ምዕራፍ ፴

የመጀመርያው ቄሣር አሟማት

ዜናና የአንደፌር አሟሟት

ቄሣር ሁሉ ተንበረከከልኝ ብሎ ተዝናና። ዕረፍትም አደረገ። በድንገትም ያልጠረጠራቸው ሁለት ሰዎች ስክሮስና አብሳይሮስ ገደሉት እነዚህ ከታላላቅ የመንግሥት ባለሥልጣኖች የሚመደቡ ነበሩ። የፍምፍዮስም ወዳጆች ነበሩ። ስክሮስ ወዲያው ብዙ ሠራዊትን ሰበሰበና በረታ ነገር ግን ቄሣሩን ከግብረአበሩ ጋር ስለገደለ ለሕይወቱ ስለሚፈራ በሮም ለመቀመጥ አልፈለገም ነገር ግን ባሕርን ተሻግሮ ሄደና እስያን ገዛ።

ስክሮስ ወደ ሀገረ አይሁድ ሄዶ አይሁድን 70 በድራ ወርቅን እንዲሰጡት አስገደዳቸው አንደፌር በዚህ ጊዜ የቤተ መቅደስ ተቆጣጣሪ

www.ethiopianorthodox.org

በሆነው ልጁና በሄሮድስ ልጅ ይህን መጠኑ እጅግ የበዛ ገንዘብን ከመላ የአይሁድ ግዛት ማሰባሰብ ጀመረ የተሰበሰበውንም ገንዘብ ከአንደፌር እጅ ተቀበለና ወደ መቄዶንያ ሄዶ ተቀመጠ የአይሁድ አለቆች አንደፌርን እንዲገድል በሚሥጢር ላኩበት ነገር ግን ለመግደል አልተሳካለትም። ቀስ በቀስ ጠጅ አሳላፊውን በገንዘብ ገዛው አንደፌርንም የሚገድልበት መርዝ ሰጠው ጠጅ አሳላፊውም በመጠጥ ጨምሮ መርዙን ለአንደፌር ሰጠውና ወዲያው ሞተ። አንደፌር የህርቃኖስን ወንድም አርስተቦሎስን በመርዝ አስገድሎታል እሱም በመርዝ በመገደል ዋጋውን አገኘ እግዚአብሔር በእንደዚህ አኳኋን ሥልጣኑን ያሳያል።

ሕርቃኖስ የአንደፌር በመርዝ አሟሟት ፊፅሞ አላወቀም ያ በመርዝ አንደፌርን የገደለ ሰው ሚልክያስ ይባላል። ሄሮድስ ያባቱን በመርዝ መገደል ሲሰማ ከገሊላ የአባቱን ደም ለመበቀል ወደ ቤተ መቅደስ ሄደ ቤተ መቅደስን እንዲቈጣጠር የተሾመው ወንድሙ ፍሲሉ ግን ብጥብጥ እንዳይነሳ ስለሰጋ መግባት ከለከለው። ይህ በዚህ እንዳለ ለኪሳኦስ የተባለው ሰው በአባቱ አንደፌር ላይ ያደረገውን ድርጊት ለፍሲሉ ነገረው ፍሲሉ ሚክያስን እንዲገድለው መከረው። ይሁንና ሊገድለው አልደፈረም።

በአንደፌር መገደል የማቱ ቄሣር ወንድም ልጅ ለኪዎስ እንዳለበት ተሰምቷልና። ክብርያኖስና አንጥቦበስ ብዙ ሠራዊትን አስከትለው ወደ መቄዳንያ በመዝመት የመጀመርያውን ቄሣር ከአብሳይሮስ ጋር በመሆን በድንገት ገድሎ መቀመጫውን በመቄዶንያ ያደረገውን ሰርክስ ገደሉት ክብርያኖስ የመጀመሪያው ቄሣር ወንድም ሲሆን አውግስጦስ ተብሎ የሮም ንጉሥ ሆነ በሥልጣንም እጅግ ከፍ አለ። እንደገና የአባቱን ወንድም ቄሣርን ለማስተወስ ዳግማዊ ቄሣር ተባለ። የቀጠሉት የሮም ነገሥታት ሁለቱን ቄሣርና አውግሥጦስ ደርበው መጠሪያ እያደረጉዋቸው ኖሩ።

በአውግስጦስ ሁለተኛው ቄሣር ዘመን ምስጋና ለሱ ይሁንና ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ተወለደ። ህርቃኖስ የአይሁድ ንጉሥ ኪስቃል ሙቶ አውግስጦስ እንደነገሠ ሲሰማ ብዙ እጅ መንሻን አስይዞ መልእክተኞችን ወደሱ ላከ ከእጅመንሻው መካከል ከዕንቍ የተሠራ የራስ ወርቅ ነበር። ካለፈው ቄሣር ጋር የነበረውን የቃል ኪዳን ስምምነትንም እንዲያድስለት በጻፈው ደብዳቤ ለመነው በያገሩ ተበታትነውና ተማርከው የሚገኙትንም አይሁዶች ወደ ሀገራቸው እንዲመለሱ ነፃነትን ይሰጣቸው ዘንድ አሳሰበው።

አውግሥጦስ ስጣታውን ተቀብሎ ተደሰተ መልእክተኞቹንም በክብር አስተናገዳቸውና ሕርቃኖስ ለጠየቀው ሁሉ በጎ ምላሽ እንደሚሰጥ አስታወቀ እንዲህ የሚል የመልስ ደብደቤም ጻፈለት። “ከንጉሠ ነገሥት አውግስጣስና ከአንጥቦበስ የሠራዊት አለቃ ወደ አይሁድ ንጉሥ ሕርቃኖስ የተፃፈ ሰላም ላንተ ይሁን ያንተን መልእክት አንብበን ደስ አለን በደብዳቤህ የዘረዘርከውን ሁሉ ለመፈጸም በሙሉ ልብ ተስማምተናል ከሕንድ ጀምሮ እስከ ውቅያኖስ እስከ ምዕራብም ድረስ ባለው ግዛታችን ቃል ኪዳንህ እንዲታደስ ተስማምተናል።

ዓማጺውን ከነውሴ ቄሣርን በመድፈሩና በመግደሉ የሚበቀለው አጥቶ ቆይቶ ነበር እግዚአብሔር ኃይል ስለሰጠን ግን አቸነፍነው ገደልነውም የሱ ተከታዮች ዓመፀኞችንም እንዲደበቁ አደረግን ሀገረ እስያንም ነፃ አወጣን በሱ ጭካኔ ብዙዎች ለመከራ ተጋልጠው ነበር። ሕርቃኖስ የአይሁድ ንጉሥ ሆይ አንተና በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ያሉ ካህናት ስጦታችሁን ከፍ አድርጉ አውግስጦስ ቄሣር ብዙ ዕድሜ እንዲያገኝም እግዚአብሔርን ለምኑ በያገሩ የሚገኙ አይሁዶች ያለአንዳች ቅድመ ሁኔታ በነፃ እንዲለቀቁ እኔና አንጥቦቦስ የሠራዊት አለቃ ትእዛዝ አስተላልፈናል።”

www.ethiopianorthodox.org

አውግስጣስ በገባው ቃል መሠረት የአይሁድን ግዛት የያዙም ሆነ አይሁድን ማርከው የወሰዱ ሁሉ ምንም ሳያስቀሩ እንዲመልሱ አወጀ ከሱ በፊት የነበረው ቄሳር ለአይሁድ የገባውንም ቃል ኪዳን በበለጠ እንዲያከብሩ አዘዘ በአርማንያ የሚገኘው የሠራዊቱ አለቃ አንጥቦቦስም ይህንን እንዲያስፈፅም አዘዘ "ቅልብሥጥራ" የምትባል የግብፅ ንግሥት ወደ አንጥቦቦስ የሠራዊት አለቃ ሄዳችና አገባችው ቅልብስጥራ በመሠርይነት ድርጊቷም ከሷ ትእዛዝ እንዳይወጣ አደረገችው። በዚህ ጊዜ አለቆች ወደ ሊቀ ሠራዊት አንጥቦቦስ ሄዱ የሄሮድስንም ዓመፀኛነት ነገሩት አንጥቦቦስ ሄሮድስንና ወንድሙን ይወዳቸው ነበር። ስለዚህ እነዚህን ሄሮድስን የከሰሱ የአይሁድ ሽማግሌዎች ገደላቸው ሄሮድስንና ወንድሙን ደግሞ እጅግ ከፍ ከፍ አደረጋቸው በታላቅ ክብርም ወደ ቦታቸው ሸኛቸው ወደ ቤተ መቅደስም ሸኛቸው አንጥቦቦስ ባለበት ፋርሶችን ለማስገበር ሄደ።

ምዕራፍ ፴፩

የአርስቶቦሎስ ልጅ አንጢኮስ አነሳስ

አውግስጦስና አንጥቦቦስ ፋርስን አስገብረው ከተመለሱ በኋላ አንጢኮስ ወደ ፋርስ ንጉሥ ሄደና ባንድ ሺህ በድሪ የሚመዘን ወርቅና ሰባት መቶ ጋሻ ከአይሁድ ወስጄ እሰጥሃለሁና ካባቴ ወንድም ሕርቃኖስ ቀምተህ መንግሥትነትን ስጠኝ አለው። ሄሮድስንና ፊሲሉንም እንዲገድላቸው ጠየቀው። ፊሲሉ የሄሮድስ ወንድም እንደሆነ ይታወቃል። የፋርስ ንጉሥም በአንጢኮስ ጥያቄ ተስማማ ወድያውም የፋርሱ ንጉሥ ብዙ ሠራዊትን አስከትሎ ተነሳና የሮም ግዛት የሆነችውን አርማንያን ወረረ። ከዚያ የሚገኙትንም ሮማውያን ገደለ። የሱ ተወካዮችን አርማንያን ተቆጣጠሩና ከዚያ ተነስቶ ባለበት ወደቤተ መቅደስ ለመዝመት ተንቀሳቀሰ።

የገዞው ዓላማ በአንጢኮስ አሳሳቢነት የአይሁድ ንጉሥ የሆነውን ሕርቃኖስን ለመግደል ነው። ሕርቃኖስን ብቻ ሳይሆን ወንድማማቹን ሄሮድስንና ፊሲሉንም ለመግደል ነው የገዞው ዓላማ። ከዚያ በኋላ መንግሥቱን አጠቃልሎ ለአንጢኮስ ለማስረከብ የፋርሱ ንጉሥን ሰላማዊ በመምሰል ያለጦርነት ወደ ሕርቃኖስ ላከ /ወደ ቤተ መቅደስ/ ገዙአቸውም ሰላማውያን በመምሰል ነበር አንጢኮስ ወደ ቤተ መቅደስ ገብቼ ለመፀለይ እፈልጋለሁ ሲል አይሁዶች ጠረጠሩትና እንዳይገባ ከለከሉት እሱ ግን ለተንኮል እንዳልመጣ ማለላቸው። ሄሮድስና ወንድሙም በጥርጣሬ ከሩቅ ሁኔታውን ይከታተሉ ነበር አንጢኮስና የፋርሱ ንጉሥ ተከታይ ወደ ቤተ መቅደስ ገቡና ሰውን መግደል ጀመሩ ሄሮድስና ወንድሙ ፈጥነው በገሊላ መሸጉ ሕርቃኖስም በሌላ በኩል መከላከሉን ጀምረ።

የፋርሱ ነጉሥ ተወካይ ነገሩ እንዳልተሳካለት ተረድቶ በስሕተት ስዎችን እንደገደለ በማስመሰል አቅጣጫውን ለውጦ ለአይሁድ መልካም ሥራን ለመስራት ጀመረ ሄሮድስን የፋሲልንና ሕርቃኖስን በሰላማዊ መንገድ ተገናኝቶ በፈፀመው ስሕተት ይቅርታ እንዲጠይቃቸው ጠራቸው ሄሮደስ በጥርጣሬ ስለተመለከተው ጥሪውን አልተቀበለም ወደሱም አልመጣም ሕርቃኖስና ፊሲሉ ግን ምንም እንኳ ከጥርጣሬ ነፃ ባይሆኑም ጥሪውን አክብረው ወደሱ መጡ።

ይህ የፋርስ ንጉሥ ተወካይ የሕርቃኖስንና የሄሮድስ ወንድም ፋሲለስን አከበራቸው የፍቅር መንፈስም በከፍተኛ ሁኔታ አሳየ ይዞአቸውም ወደ አርማንያ ተመለሰ እንደደረሰም እንዲታሰሩ አደረገ በብስጭት ፊሲል ሙቶ አደረ ሕርቃኖስም አሰረው አንጦቦስን ደግሞ ሊቀካህናትነትን እንዳይሾም ጆሮውን ቆረጠው።

www.ethiopianorthodox.org

ሕርቃኖስን በእስር ይዞ ወደሀገሩ ተመለሰ ሀገሩ እንደደረሰ ሕርቃኖስን ከእስር እንዲፈታ አደረገ መልካም አያያዝንም አደረገለት እንጢጎስን ደግሞ በአይሁድ ላይ ይነግሥ ዘንድ የራሱን ባለሥልጣን ረዳት ሰጥቶ ላከው ገሊላንና ቤተመቅደስን አንድ ላይ አጣምሮ ሄሮድስ መግዛት ጀምሮ ነበር የአንጢኮስ ከፋርሱ ረዳት ጋር መመለስ ሲሰማ ግን በጣምራ ሚስቱንና ልጆቹንም ወደደብረ ሹራህ ላከ ወንድሙ የአንደፌር ልጅ ዮሴፍ በደብረ ሹራህ ይኖር ነበርና ቅልአ በምትባል ክፍልም እያኖረ አስፈላጊውን ሁሉ እንዲያሟላላቸው ወንድሙ ዮሴፍን አዘዘው ከዚያ በኋላ ወደሮም ለመጓዝ ወደግብፅ ሄደ የግብፅዋ ንግሥትም እጅግ አከበረችው ብዙ ገንዘብንም ሰጠችው እቺ ቀደም ሲል የጠቀስናት ቅልብሥራ ናት መርከቦችንና ተከታዮች ሰዎችንም መደበችለት ከግብፅም በመርከብ ሮም ደረሰ ወዳጁ አንጥቦቦስንም አገኘው በክብርም ተቀብሎ ወደአውግሥጦስ ቄሣር አስገባው የፋርስ ንጉሥ ከአንጢኮስ ጋር በመሆን የፈፀመውንም ሁሉ ሄሮድስ ለአውግሥጦስ ዘርዝሮ ገለፀ።

አውግሥጦስ በዚህ ጊዜ እጅግ አከበረው ራስ ወርቅም ተደርጎለት በሮም ሕዝብ ሁሉ ንጉሥ መሆኑ እንዲታወቅ አዋጅ አስነገረ አንጥቦቦስና አውግሥጦስም በመካከላቸው በማስቀመጥ ከአደባባይ አውጥተው ለሕዝቡ አስተዋወቁት ከአደባባይ መልስ በታላቅ ክብር ወደ ጦር መሪው አንጥቦቦስ ቤት ወሰዱት አንጦቦቦስም ታላቅ ግብዣ አደረገላቸው የሮም መንግሥት ባለሥልጣኖችም የግብዣው ተካፋዮች ሆኑ፡

አውግሥጦስ የሄሮድስን ባለሟልነት በታላቅ ቃልኪዳን እንዲፀና ወሰነ ስለሄሮድስ የገባውም ቃልኪዳን ክብረት ሰሌዳ እንዲፃፍ አደረገ አንጦቦቦስ ወደ ፋርስ ለመዝመት ተነሳ ሄሮድስም ከሱ ጋር ጉዞ ጀመረ። አንጾኪያ ሲደረስ አንጥቦቦስ ብዙ ሰራዊት አስከተለና ወደፋርስ ጉዞውን ቀጠለ ሄሮድስም በበኩሉ

የቀረውን ሠራዊት አስከትሎ አንጢኮስ ወደሚገኝበት ሀገረሹም ሄደ /ሊወጋው/ አንጢኮስ የሄሮድስ መምጣት ሲሰማ ወደደብረሹራህ ሄደ። ወደደብረሹራህ የሄደበት ምክንያት የሄሮድስን ቤተሰቦችንና ወንድሙን ዮሴፍን ለመያዝ ነው። አንጢኮስ እንዳሰበው አደረገ የሄሮድስን ሚስት ልጆችንና ወንድሙን ያዛቸው በውሃጥምም ለመከራ ዳረጋቸው ዮሴፍ፡ ሕይወቱን ለማትረፍ ይሸሽ ጀመር የሄሮድስን ቤተሰቦች ከሞት ለመታደግ ወታደሮች አንጢኮስን ለመጋፈጥ ሞከሩ ይህ በዚህ እያለ ሌሊቱን ሐይለኛ ዝናብ ዘነበ ወንዙ ሜዳውና ኩሬው ሁሉ በውሃ ተጥለቀለቀ አንጢጎስም የሄሮድስ ቤተሰቦች ካሉበት ራቀ ።

ሄሮድስም የቤተሰቦቹን በአንጢኮስ ቁጥጥር ሥር መዋል ሰምቶ ወዳሉበት ሀገረሹራህ ሄደ እንጢኮስንም አገኘውና ጦርነት ገጠመው የሄሮድም /የሄሮድስ ወንድም / በሌላ በኩል እንዳያመልጥ መንገድ ዘጋበት ከግራቀኝም በመሆን ብዙ ሠራዊት ገደሉበት በዚህ ጊዜ አንጢጎስ ሸሽቶ ወደ ቤተመቅደስ ሄደና ተማሕፀኖውን ቀጠለ ሄሮድም ተከታተለውና ቤተመቅደስን ከበባት አንጢኮስ ለሮም ወታደሮች ብዙ ገንዘብን ሰጠ ከሄሮድስ እጅ እንዲያድኑትም ተማፀናቸው እነሱም ሄሮድስን ለመውጋት ሞከሩ ነገር ግን አይሁዶች ከሄሮድስ ጋር ስለተሰለፉ በገንዘብ የተገዙ የሮም ወታደሮች ምንም ሊረዱት አልቻሉም

ምዕራፍ ፴፪

አንጦቦቦስ የፋርሱን ንጉሥ ገደለው

የአውግሥጦስ ቄሣር የጦርመሪ የሆነው አንጦቦቦስ ወደፋርስ ሄደና የፋርሱን ንጉሥ ገደለው ባለበትም የፋርስ ንጉሥ ሆነ ጥቂትም ፋርስን እየተቆጣጠረ ቆይቶ የፋርስ ሕዝብ ለሮም መንግሥት እንዲገብር አድርጎ

www.ethiopianorthodox.org

ወደሮም ሲመለስ የኤፍራጥስን ወንዝ ተሻገረ ሄሮድስ የአንጠቦቦስን መመለስ ሲሰማ ወንድሙ ዮሴፍ አንጢጎስን በዚያ ከሚገኙ የሮም ወታደሮች ጋር በመተባበር እንዲወጋው መመርያ ሰጥቶ አንጠቦቦስን ለመገናኘት ወደሮም ሄደ፡፡

ሄሮድስ አንጠቦቦስን እንኳን ደህና ተመለስክ ካለው በኋላ አንጢኮስን ለመውጋት እንዲተባበረው ለመነው አንጠቦቦስም የሄሮድስን ጥያቄ በሰላም ተቀብሎ ባንድ አለቃ የሚመራ ብዙ ሠራዊትን አዘዘለት ወዳገሩ ሲመለስም የአርመን ሰዎች እርዳታና ድጋፍ እንዲያደርጉለት ደብዳቤ ጻፈላቸው ሄሮድስ የግብፅ ንግሥት የአንጦቦቦስ ሚስት ስለሆነች ባለቤት በመርከብ ወደ ግብፅ ሄደ፡፡ ባለቤትም አንጦቦቦስ እንዲረዳው ከሰጠው የጦር መሪ ጋርና ከሮማውያን ወታደሮች ጋር ወደ ቤተ መቅደስ ሄደ፡፡

ሄሮድስ ደማስቆ ሲደርስ አንጢኮስ በዚያ የሚኖሩትን የሮም ወታደሮች አስተባብሮ ወንድሙ ዮሴፍን ተዋግቶ እንዳቸነፈውና ብዙ የሄሮድስ ወታደሮችንም እንደገደለ ወንድሙ ዮሴፍንም እንደገደለው ሰማ አንጢኮስ የዮሴፍን አንገት ቆርጦ ለብዙ ገንዘብ ሸጠው የገዛው ሰው ግን ቀበረው፡፡

ሄሮድስን እንዲረዳ ከአንጥቦቦስ የታዘዘው ሲሳር ይህን ድርጊት ሲሰማ በጣም ተናደደ መቶ ሃያ ሺህ ወታደሮችንም አስከትሎ አንጢኮስን ለመውጋት ተዘጋጀ አንጢኮስ ፋፋስ የሚባል የጦር መሪ ነበረው ሁለቱ አንጠቦቦስን ጦርነት ሲገጥሙት በምድረ ገሊላ ጠበቁት፡፡ በመካከላቸው ጦርነት ተከፈተና አንጢኮስ ተቸንፎ ሸሸ የሱ የጦር መሪ ግን በርትቶ ተዋጋ ግን በጦርነቱ ፋፋስ ተገደለ፡፡ ብዙ ሠራዊቱም አለቀ፡፡

ፍሩዳ የፋፋስን አንገት ቆረጠ ወደ ሄሮድስም ወሰደው ፍሩዳ የሄሮድስ ወንድም ነው፡፡ ሄሮድስ ግን እንዲቀብሩት አዘዘ ከአንጠቦቦስ የተላከው ሲሳርና ሄሮድስ በመሆን አብረው ወደ ቤተ መቅደስ ሄዱ አንጢኮስም በዚያ መሽጎ

ጠበቃቸውና ውጊያ ሆነ ጦርነቱ ባጭሩ የሚያባራ አልሆነም የቤተ መቅደስ ጠባቂዎች የማይቻሉ ሆኑ፡፡

በሌሊት የቤተ መቅደስ ጠባቂዎች የሄሮድስ ወታደሮች በመሰላል ወጥተው ከተኙበት ገደሉዋቸው ሄሮድስና ሲሳርም ወደ ቤተ መቅደስ ቅፅር በቀላሉ ለመግባት ቻሉ የሮም ወታደሮችም አብረው ወደ ቦታው ገቡ፡፡ ሄሮድስ ለሲሳር ብዙ ገንዘብን ሰጠው የሮም ወታደሮች ከአይሁድ የዘረፉትን ንብረት ግን እንዲመልሱ ያደርግ ዘንድ ሲሳርን ጠየቀው እነሱም መለሱ ሲሣር ለቤተ እግዚአብሔር ብዙ ስጦታዎችን አበረከተ እግዚአብሔር እንዳይቀየመው ፈርቷልና፡፡

ተሙዝ በተባለው ወር ወደ ሀገረ ቁድሽ ገባ በዚሁ ወር በአሥራ ሰባት ቀን ነው የገባው ዕለቱ የፆም ዕለት ነበር፡፡ አንጢጎስን ከተደበቀበት ለመያዝ አዘዘ አግኝቶም አሠረው ወደ ምድረ ግብፅም ወሰደው፡፡ የአውግሥጦስ ቄሣር ዋና የጦር መሪ የሆነው አንጠቦቦስ የግብፅን ንግሥት አግብቶ በግብፅ ይገኝ ነበርና ሄሮድስም በበኩሉ ብዙ ገፀበረከት ይዞ ወደ አንጥቦቦስ ሄዶ አስረከበና አንጢጎስን ተይዞ አያለ እንዲገድልለት ለመነው አንጦቦቦስም በሄሮድስ ጥያቄ አንጢጎስን ገደለው፡፡

ሄሮድስ ከነገሠ በዚህ ጊዜ ሦስት ዓመት ሁኖት ነበር የአንጥቦቦስም የጦር መሪ መሆን 3ኛው ዓመት ነበር አንጢጎስን ካስገደለ ጀምሮ ሄሮድስ ተቀናቃኝ ሳይኖረው በሰላም ይገዛ ጀመረ አይሁዶችን በኃይል ገዛቸው የሱን የበላይነት አሜን ብሎ ለተቀበለው አይሁዳዊ ግን ደህና ነበር፡፡ እሱን የሚቃወም አይሁዳዊ ሁሉ እያደነ ገደለው ንብረቱንም ዘረፈ ከአይሁድ ጋር የሚመጣጠኑ አህዛብ ሁሉም ከበታቹ አስገባ፡፡ የአይሁድ የበታቾች እንዲሆኑም አደረገ ብዙ ግብር ስለሚያስገብርም ሀብት በዛለት መንግሥቱም ተቃናለት አህዛብ ብዙ ግብር ያመጡለት ነበርና፡፡

www.ethiopianorthodox.org

ምዕራፍ ፴፫

የሕርቃኖስ ከፋርስ መመለስና አገዳደሉ

አስቀድመን የሕርቃኖስ ወደፋርስ መወሰድ መግለፃችን ይታወሳል የፋርስ ንጉሥ ዕራቅ ወደተባለው ሀገር ወሰደው ከወሰደው በኋላ ግን በኢራቅ ከሚኖሩ ወገኖቹ አይሁድ ጋር እንዲኖር ፈቀደለት ፍላጎቱንም አሟላለት በኢራቅ የሚኖሩ አይሁድ ሕርቃኖስን በመልካም ሁኔታ ይዘውት እያለ ሄሮድስ ለፋርሱ ንጉሥ "ሕርቃኖስ እኔ አንዳባት ሆኖ ያሳደገኝ ባለውለታዬ ነው እሱን ይቀናቀን የነበረውን የወንድሙን ልጅ አንጤዕስን አስገድየዋለሁ ስለዚህ ሕርቃኖን በእንክብካቤ እንዳኖረው ወደኔ ላክልኝ በማለት ለፋርሱ ንጉሥ ፃፈለት ፁሑፍንም በማስረዘም ሕርቃኖስን በፍጥነት ካላክልኝ አንተን አስገድዶ እንዲያስጠኝ የሮምን ንጉሥ እማፀናለሁ" አለ።

ሄሮድስ ከደብዳቤው ጋር ለፋርሱ ንጉሥ ብዙ ገፀበረከትን ልኪል የፋርሱ ንጉሥ ሕርቃኖስን "አንተን እንድልክለት ጠይቋል እኔ ወደሀገርህ ለመሄድ ከፈቀድክ አልከለክልህም ነገር ግን ባትሄድ ይሻልሃል ምክንያቱም በመልካም ይዞታ እንደሚያኖርህ ቢጻፍም በእጁ ገብብትህለት እንዲገድልህ ስለፈለገ ነው ያንተ በዚህ መኖር ዕረፍት ስለነሳው ብቻ ምክንያት አቀረበ ሄሮድስ ክፉ መሠርይ ሰው ነው በጥርጣሬ ልትመለከተው ይገባሃል እንጂ አትመነው" በማለት አነጋገረው።

በኢራቅ የሚኖሩ አይሁድ ረበናትም ተሰበሰቡና ሕርቃኖስን ሄሮድስ ካህን አደርገዋለሁ በማለት አንተን ለመውሰድ ተስገብግቧል ካህን እንዳትሆን ከአንጢኮስ ጋር የፈፀምከው ስሕተት ያግድሃል በጣም ዕድሜህ እየገፋ ሄዷል አንተ ካሁን ቀደም ውለታ ስለዋልኩለት ውለታዬን ይመልሳል የማለት ግምት ይኖርህ ይሆናል ነገር ግን ስዎች ለተደረገላቸው ውለታ ሥልጣናቸው

እንዲረሱት ያስገድድቸዋል በአመባገነንነት የሚኖሩበትን ዘዴ ብቻ ያነፈንፉሉ ሥልጣን ሰውን ይለውጠዋል የገባውንም ቃል ኪዳን ጨርሶ እንዲስርዝ የገፋፋዋል አንተ ከኛ ጋር በክብር እየኖርክ ነው ወደቤተ መቅደስ ብትሄድ የሚጠብቅህን አታውቅም ሄሮድስ እየገዛህ ከምትሞት ከኛ ዘንድ ተቀመጥ " በማለት መከሩት

ሕርቃኖስ የፋርሱን ንጉሥ ማስጠንቀቂያና የረበናትን ማሳሰቢያ አልተቀበለም ከቤተእግዚአብሔር ርቂ መኖሩን አልወደድኩትም የማለት መልስ ሰጣቸውውና ከኢራቅ /ዕራቅ/ ተነስቶ ወደ ቤተመቅደስ ሄደ ወደ ቤተመቅደስ ሲደርስም ሄሮድስ ተቀበለው ክብሩንም ከፍ አደረገለት በየአደባባዩም ክብሩን ገለጠለት በማወደስ በቀላሉ ሄሮድስ የሕርቃኖስን ስም የሚያነሳ ሆነ በልቦናው ግን ሊገድለው ያደባ ነበር።

የሕርቃኖስ ልጅ እስክንድራና ልጇ የሄሮድስ ሚስት ማርያም ምሥጢሩን ያውቁ ስለነበር ወደሕርቃኖስ ልከው የሄሮድስን ደባ ከገለፁለት በኋላ ወደሌላ እንዲሄድ ነገሩት ለጊዜውም ከቤተ መቅደስ ባልራቀ ቦታ እንዲጠበቅ የምስጢር ሰዎችን ላኩለት ሄሮድስ ወንድሙን ስለገደለበት የሚጠላውን አይሁዳዊ ሕርቃኖስ ተወዳጅ ይህንንም ሰው ወደምዕራብ ንጉሥ ሕርቃኖስ ለመሄድ ይችል ዘንድ እንዲያመቻችለትም ለመነው።

ይህ አይሁዳዊ ጋር ግንባር መፍጠሩን ከሰማ እንዳይገድለው ፈራ በሌላ በኩል ደግሞ በሕርቃኖስ ሰበብ ከሀገር ለመውጣት ፈለገ ሰውየው ሌላ ዘዴ ፈጠረና ባንተና በምዕራቡ ንጉሥ የወዳጅነት ቃልኪዳን እንዲኖር ለንጉሱ መልእክት እንድሰጥ ላከኝ አለው ሄሮድስም ደስ አለው የምሰጥህን የመልእክት ደብዳቤ ለምዕራቡ ንጉሥ ውሰድና መልሱንም ይዘህልኝ ተመለስ አለው።

ይህ ሰው የሄሮድስን የመልእክት ደብዳቤና የሕርቃያኖስ ደብዳቤ ይዞ ወደንጉሡ ምዕራብ ሄደ ከሕርቃኖስ በኩል የተፃፈው ደብዳቤ ሄሮድስ ሊገድለኝ

www.ethiopianorthodox.org

እያደባ ስለሆነ ወዳንተ በድብቅ ውሰደኝ የሚል ነበር፡፡ አይሁዳዊው የሕርቃኖስን የድረስልኝ ደብዳቤ ለምዕራቡ አደረሰ የሄሮድሱን ደብደቤ ግን ደበቀ የምዕራቡ ንጉሥ የሕርቃኖስ ወደሱ ለመምጣት መፈለግ ስላስደሰተው በድብቅ እንዲያመጡት ሰዎች ላከ፡፡

ነገር ግን ሰዎቹ በሄሮድስ ታማኝ ወታደሮች ተያዙ ሕርቃኖስ ለምዕራቡ ንጉሥ ደብዳቤ ስለፃፈ በድብቅ ልንወስደው ተላክን በማለትም ተናዘዙ ሄሮድስ ሰባ ረበናተ አይሁድ በአደባባይ እንዲቀመጡ አደረገና በምሥጢር ለምዕራቡ ንጉሥ ለምን ደብዳቤ ፃፍክ ተብሎ ሲጠየቅ አልፃፍኩም ብሎ ሕርቃኖስ ካደ፡፡ ለምዕራቡ ንጉሥ የተፃፈው ደብዳቤ ረቂቅ ተገኝቶ ስለነበር ሄሮድስ በአደባባዩ አስነበበው ደብዳቤው ሲፃፍ ያዩ ሰዎችም ሕርቃኖስን ክደው የሱ ፅሑፍ መሆኑን መሠከሩ፡፡ ወድያው ሕርቃኖስ አንገቱ እንዲቆረጥ ፈረደ ፍርዱን ማንም አልተቃወመም ሀርቃኖስ በሥልጣን በነበረበት ጊዜ ግን ሄሮድስ ለሞት የሚያበቃ ወንጌልን በመፈፀሙ ከተፈረደበት በኂላ አድኖት ነበር ሕርቀኖስ በሰማንያ ዓመቱ ተገደለ በንጉሥነትም አርባ ዓመት ቆይቷል የሱ ሚስት ከከስሞናይ ነገዶች የሆነች ነበረች ሀርቃኖስ በሥልጣን ላይ በነበረበት ዘመን መልካም አካሄድ ያለው ርሕሩህና ታጋሽ ነበር፡፡

ምዕራፍ ፴፩

የሄሮድስ የእስክንድርን ልጅ አርስቶቦሉስ የመግደል ታሪክ

ከዚህ ላይ እስክንድር የተባለው የሐርቃኖስልጅ ሲሆን የሱም ልጆች አርስተቦሉስና ሀርቃኖስ ተብለዋል፡፡ አርስተቦሉስ በመባልም ሁለት ሰዎች ተሰይመዋል፡፡ ይህ ከዚህ ላይ የሚተረከው አርስተቦሉስ የእስክንድር ልጅ

የሄሮድስ ሚስት ማርያም ወንድም ነው፡፡ የአርስተቦሉስ ቤተሰቦች መልካም ሕይወት ያሳለፉ ቤተሰቦች ናቸው፡፡

ሄሮድስ ማርያምን ይወዳት ነበር አያቷ ህርቃኖስን ከገደለ ጀምሮ ግን ማርያም እጅግ ጠላችው እናቷ እስክንድራም በጣም ጣላችው ሁለቱም ጠሉት እስክንድር ልጇ አርስተቦሉስ ታላቅ ካህን እንዲሆንላት ትፈልግ ነበር፡፡ የአያቱ ሕርቃኖስንም ደረጃ እንዲይዝ ፍላጎት ነበራት ሄሮድስ ግን አርስተቦሉስ ካህን ከሆነ የአያቱ ሕርቃኖስ ደግነት በቤተ መቅደስ ዙርያ እንዳያንሰራራ ሥጋት አደረበት፡፡ ስለዚህ ሄሮድስ ከክስምናይ ነገዶች ክህነት እንዲሠረዝ ያደርግ ዘንድ ወደደ፡፡ ምክንያቱም ክህነቱ ለመንግሥትነት መወጣጫ ሊያደርጉት ይችላሉ በማለት ስለሰጋ ነው፡፡

ሄሮድስ ከቤተ ክህነት ሐረገ ትውልድ የሌለውን ሰው መርጦ ሊቀ ካህናት እንዲሆን አደረገው በዚህ የሄሮድስ አማት እስክንድራና የሄሮድስ ሚስት ማርያም በሄሮድስ ላይ ያላቸውን ጥላቻ እጅግ ከረረ፡፡ በሄሮድስ አማት እስክንድራና አንጠቦቦስን ባገባችው የግብፅ ንግሥት ቅልብስራ መካከል የጠበቀ ፍቅር ነበር፡፡ ስጣታንም በመላላክ ይለዋወጡ ነበር፡፡

እስክንድር ወደ ግብፅ ንግሥት ቅልብስራ አንጠቦቦስ ባልዋ ያስመደቡ ክህነትን የሾመውን ግለሰብ ሽሮ አንትሮቦሎስን ልጇን ሊቀ ካህናትነት እንዲሾመው ሄሮድስን እንዲያዘው ትነግረው ዘንድ ደብዳቤ ፃፈችላት፡፡ ቅልብስራም ለአንጠቦቦስ ባልዋ ይህን በመናገርዋ አንጠቦቦስ በታማኝ መልእክተኛው የተሾመውን ግለሰብ ሽሮ አርስተቦሎስን ሊቀ ካህናት እንዲሾም ለሄሮድስ መልእክት ላከ፡፡

ሄሮድስ የአንጠቦቦስን ደብዳቤ አነበበና አሻፈረኝ አለ "ካህን አንድ ጊዜ ከተሾመ መሻር ሃይማኖት አይፈቅድም" የሚል መልስም ለመልእክተኛው መለሰለት ክህነት የሚሰጠው እስከ ዕድሜው ልክ ነው፡፡ ካልሞተ ሌላ መተካት

www.ethiopianorthodox.org

ፊፅሞ የተከለከለ ነው። ህጋችንን እንድንደፍር አይገባንም እንዲህ ሹመት የሚወጣ የሚወርድ አይደለም አለው ለአንጠቦቦስም ይህንኑ ቃል ፃፈ።

አንጠቦቦስ ወደቤተ መቅደስ መጥቶ በነበረ ጊዜ ማርያምንና ወንድማ አርስቶቦሎስን አይቶአቸው ስለነበር መልእክተኛውና አርስተቦሎስ በሁለቱ ደምግባት እጅግ ይደነቁ ነበር ይህ መልእክተኛ ለእስክንድራ እንዲህ አላት የሁለቱ ልጆችሽን ሥእል ስጭኝ እኔም ለንጉሡ ልስጠው ከዚያ ወዲያ አንጦቦቦስ የፈለግሽውን ሁሉ ያደርግልሻል።

እስክንድራ መልእክተኛው የነገራትን አደረገች ልጇ አስትሮቦሎስ እንዲሾምላት በጣም ጓጉታለችና የአስትሮቦለስን ሥእል ሲመለከት አንጦበቦስ እጅግ ተደነቀ አርስተቦሎስን ወደሱ እንዲልክለትም አንጦቦብስ ወደ ሄሮድስ ላከ በፍጥነት ካልላከው ግን እንደሚጣሉ አስጠነቀቀው። ይህ መልእክት ሲደርሰው ሄሮድስ ደነገጠና ሊቀ ካህናትነተን የሾመው ሰው አውርዶ አርስተቦሎስን ሊቀ ካህናት አደረገው።

ይህን አከናውኖ ሄሮድስ ወደ አንጠቦቦስ እንዲህ ሲል ጻፈ. "እኔ ካሁን ቀደም አስትርቦሎስን ሊቀ ካህናትነት ያልሾምኩት የካህናትን ህግ እንዳላበላሽ በማሰብ ነው አሁን ግን ትእዛዝህን ለማክበር ሹሜዋለሁ ወዳንተ እንዳልከው ግን ሊቀ ካህናትነት የተሾመ ሰው ከቤተ መቅደስ ርቆ የትም እንዲሄድ አይፈቀድለትም ንጉሥ የትም እንዲንቀሳቀስ ይፈቀድለታል ሊቀ ካህናት ግን ከቤተ መቅደስ ወጥቶ የትም እንዲሄድ አይፈቀድለትም የቤተ እግዚአብሔር ተልእኮ ማከናወን ብቻ ነው ተግባሩ ወዳንተ እንዲመጣ ካስገደድኩት አይሁድ በሙሉ ይታወካሉ።"

አንጠቦቦስ የሄሮድስን ደብዳቤ ደርሶት ካነበበ በኋላ ዝም አለ ስለአርስተቦሎስ ወደሱ መምጣት በዚሁ ዘጋ። አርስተቦሎስ በዚህ ጊዜ የአሥራ ሰባት ዓመት ነው ። በአይሁድ ህግ እውነትም ክህነት የዕድሜልክ ሥልጣን

ነበር ይህን ህግ ለመጀመርያ ጊዜ የሻረ አንትያኮስ ነው አፌምፎስ ደገመ ካህንን መሻር ደግሞ እንደገና አፌምፎስ አንጢኮስ በነውረኝነት አካለ ጉደሎ ተብሎ ሊቀ ካዓናትነትን ከመሾም እንዲቀር ጆሮውን /የአንጢኮስን ጆሮ ቆረጠ/ ሦስተኛው /በካህን መሻር/ ደግሞ ሄሮድስ ነው የታወቀው ይኸውም አንጠቦቦስን በመፍራት መጀመሪያ የሾመውን ሽሮ አንትሮቦሎስን ሹሚልና።

ሄሮድስ የአማቱን እስክንድራና የሚስቱን ማርያም ቂም በዚሁ ይቀራል የማለት ግምት አደረው ምንጊዜም ቢሆን እስክንድራን ሰዎች እንዳታነሳሳበት ሄሮድስ ይፈራት ነበር። እሷም ሳታውቅ የምትለውን ሁሉ በየዕለቱ የሚያቀብለውን ጆሮ ጠቢ ከላይዋ ላይ አቁሞ ነበር።

እስክንድራ ወደ ግብፅዋ ንግሥት ቅልብስራ ልጇን አርስተቦሎስን ድጋፍ እንድታደርግለት ደብዳቤ ፃፈችላት ቅልብሥጥራ በበኩልዋ ከሀገረ ቁድሽ እንደምንም ወጥታ ወደ ግብፅ እንድትመጣ የምክር ደብዳቤ ጻፈችላት የምትመጣባቸውንም ታንኳዎች ከብዙ ዕጻቢዎች ጋር ላከችላት እስክንድራን ለመውሰድ የመጡ ታንኳዎች ሐይፋ በተባለው ወደብ ተሰለፉ እስክንድራም እንድትመጣ ጠሩዋት። እሷም ለመውጣት አልቻለችም። እሷና አርስተቦሎስ በሬሳ ሳጥን ውስጥ ገብተው መውጣት ጀመሩ ነገር ግን ያ ጆሮ ጠቢ ሆኔታውን ለሄሮድስ ነገረው ሳጥኑ ሲከፈት ሁለቱም እያንዳንዳቸው በሁለት የሬሣ ሣጥን ተገኙ ሄሮድስ እጅግ ተቆጣ ስለፈፀሙትም ስህተት ወቀሳቸው ነገርግን ይቅርታ አደረገላቸውና ወደቤታቸው መለሳቸው ከዚያ አያይዞ በዐለመፀለት ደረሰ በዚሁም ምክንያት ሰዎች ወደቤተመቅደስ ተሰበሰቡ በየብቻቸውም ቆሙ የአስራ ሰባቱ ዓመት ወጣት አርስቶበሎስ የሊቀ ካህናቱን ልብስ ለብሶ ወደ ቅድስተ ቅዱሳት ገባ ሕዝበ አይሁድ ከመልከመልካም የተፈጥሮ ውበቱ ጋር የሊቀካህናቱን ልብስ ለብሶ ሲያዩት ደስ አላቸው እጅግም ወደዱት።

www.ethiopianorthodox.org

ይህ ነገር ግን ለሄሮድስ የሚዋጥለት አልሆነም አርስተቦሎስ ከሊቀካህናትነት አልፎ ወደንጉሠነት እንዳይሸጋገርበት ከባድ ቅንዓት አሳደረበት በዐለመፀለት ሲያልቅ የእሥራኤል ነገሥታት በኢያሪኮ ወደሚገኘው የአትክልት ቦታ የመጡጣት ባህል ነበራቸው በዚሁም ለጥቂት ቀናት ይሰነብቱ ነበር።

ይህንን ልማድ መነሻ አድርጎ ሄሮድስ ወደተጠቀሰው የአትክልት ቦታ ወጣ የአትክልት ቦታው በጣም ደስ ይላል ሄሮድስ በዚህ በነበረበት ጊዜ አርስቶቦሎስም በሊቀ ካህናትነቱ አብሮት ከዚሁ ነበር የንጉሥ ቤተሰቦችና ወዳጆቹም ከዚሁ ነበሩ ሄሮድስ አርስቶቦሎስን ከጉድኑ አስቀመጠውና የቀሩትን ተከታዮቹ እንደየደረጃቸው አስቀመጣቸው የምሳም ግብዣ በዚሁ ተደረገና በልተው ጠጥተው ሁሉም ተደሰቱ።

በዚሁ ፀሐይ በርትቶ ቀትር ሲሆን በየአትክልቱ ማሕል ሄሮድስ መዘዋወር ጀመረ። ከየአቅጣጫው የሚጉርፈውም የውሃ ምንጭ ይመለከት ነበር። አርስተቦሎስም አብሮት ነበር። የንጉሡ ተከታዮች ባሮች በውሃው ለመታጠብ ይሽቀዳደሙ ነበር። በዚህ ጊዜ ሄሮድስ በምስጢር ለባሮቹ “ከእናንተ ጋር እንዲዋኝ አርስተቦሎስን ጥሩት አብሮ በመዋኘት እያለም እንዳይነቃባችሁ እየዘፈናችሁና እየቀለዳችሁ ወደታች በማስጠም ግደሉት መሞቱን ሳታረጋግጡ አትተውት” አላቸው። እነሱም እንዳላቸው አደረጉና የገዛራሱ ዋና ሳይችል ቀርቶ እንደሞተ አስመስለው ሬሣውን አወጡ።

ሕዝበ አይሁድ በሱ መሞት እጅግ አለቀሱ እጅግም አዘኑ ሄሮድስም አርስተቦሎስን በማስገደሉ እየተፀፀተ አለቀሰ። ከአሥራ ሰባት ዓመት ምንም ሳይጨምር አርስተቦሎስ ሞተ ሄሮድስ በታላቅ ክብር አስቀበረው በሊቀ ካህናትነት ላንድ ዓመት ሙሉ አልቆየም እስክንድራ ሄሮድስን በዚህ እንደገና ጠላችው የሷ ልጅ የሄሮድስ ሚስት ማርያምም ጠላችው።

የሄሮድስ እናት ኤዶማዊት ናት ሚስቱ ማርያም በዚሁ ትውልዷ ታሽሟጥጣት ነበር። ይህንንም እናቱ ለሄሮድስ ትነግረው ነበር ሄሮድስ ግን ከእናቱ የሚነገረውን የማርያም አሽሟጣጭነት በዝምታ ያልፈው ነበር። ሄሮድስ ግን ማርያምን እጅግ ይወዳት ነበርና ማርያም ግን ነጋም ጠባምየሄሮድስን እናትና እህቱን ከመሣለቅ አልፋ ኤዶማውያን በመሆናቸው ትሰድባቸው ነበር። እያደረ ጠቡ ከረረ የሄሮድስ እህት ተንኰለኛ ነበረች ወደፊት እንደምንገልፀውም ብዙ የተንኰል ተግባር ፈፀመች።

ምዕራፍ ፴፫

የአንጠቦስ ከአውግስጦስ ቄሣር የማፈንገጥ ዜና

ቅልስጥራ ተንኰለኛ ከመሆንዋም ሌላ በሽልማት የመዋቡን ነገር ታውቅበት ነበር። ከዚያም ላይ የምትቀባቸው የሽቶ ዓይነቶች ወደር የማይገኝላቸው ነበሩ ታላቅ በዕድሜ የገፉች ሴት ሁና እያለም ገና ለግላጋ ወጣት እየመሰለች ትታይ ነበር የሷን ያህል በተሟላ ሁኔታ ተስተካክላ የምትታይ ሴት የትም አልነበረችም። አንጦቦስን ካገባቹም ጀምሮ ህሊናውን ለወጠችው ወደፈለገችውም አቅጣጫ ታሽከረክረው ጀመር። በሷም ምክር እየተመራ በሮም መንግሥት ሥር የነበሩትን የብዙ አገሮች ነገሥታት እየገደለ ንብረታቸውን ይዘርፍ ጀመር።

በግፍ ነገሥታቱን ይገድልና ንብረታቸውን ይዘርፋል ሚስቶቻቸውንና ልጆቻቸውን በባርነት ያሰቃያል በዚህም አንጠቦስን ብዙዎች ጠሉት ይህ ነገር እስከ አውግስጦስ ቄሣር ተሰማ አውግስጦስም ድርጊቱን አወገዘ እጅግም ጠላው። ቅልብሥጥራ አንጠቦስን የአይሁድን ንጉሥ ሄሮድስን ይገድለው ዘንድ መከረችው። እሱ ግን የሄሮድስ በአውግስጦስ ቄሣር ዘንድ ባለሚል መሆንን ስለሚያቅ አልገደለውም አውግስጦስ ቄሣርን እንዲክድም መከረችው።

www.ethiopianorthodox.org

አንጠቦብስ በቅልብጥራ ሚስቱ ተመርቶ አውግስጦስን ካደው ሊወጋውም ተዘጋጀ ሄሮድስም ከሱ ጋር ተሰልፎ አውግሥጦስ ቄሣርን ለመውጋት እንዲነሳ አዘዘው፡፡ ሄሮድስ የአንጠቦቦስን ትእዛዝ ተቀብሎ አውግሥጦስን ለመውጋት አብሮት ለመዝመት አስቀድሞ ወደ ግብፅ ሄደ፡፡ በዚህ ጊዜ አንጠቦቦስ ለሄሮድስ እኔና አንተ አብረን አገርን ጥለን ከሄድን የምንገዛቸው የአህዛብ ነገሥታት ሊከዱን ይችላሉ የአህዛብ ነገሥታት አንተን እንደሚፈሩህ አውቃለው፡፡ ስለዚህ አንተ የሁለታችንን ግዛት እየጠበቅህ ብትቆይ ይሻላል ዓረቦች ከወዲሁ አንታዘዝም ማለት ጀምረዋል፡፡ አንተ ወደነሱ ሂድና አንብርክካቸው" አለው፡፡

ይህን ለሄሮድስ ነግሮ አንጠቦቦስ አውግሥጦስን ለመውጋት ወደ ሮም ገሰገሰ ሄሮድስ በበኩሉ ዓረቦች ወደሚኖሩበት ሀገረሻም ሄደ ቅልብስጥራ ሄሮድስን አትወደውም ነበር፡፡ የሱንም መንግሥት ደርቦ ለመውሰድ ትፈልግ ስለነበር ሊሞትላት ትፈልግ ነበር፡፡ የሌሎችን አገሮች መንግሥታት በሥርዋ ነበሩና የሄሮድስንም ግዛት እንደዚሁ ለማድረግ ትመኝ ነበር፡፡

የሕርቃኖስ ለጅ እስክንድራ ሄሮድስን በቻለችው ሁሉ እንድታስገድልላት በምሥጢር ዘወትር ትመፀናት ነበር፡፡ አንጠቦቦስ እንዳዘዘው ሄሮድስ ዓረቦችን ለመውጋት ከመሄዱ አስቀድሞ ወደ ሀገረ ቈድሽ ተመለሰ ከዚያም ተልእኮውን ለማከናወን ወደ ዓረቦች ጉዞውን ቀጠለ ቅልብስጥራ "አሳውር" በመባል የሚታወቅ የሷ ባለሟል ከሄሮድስ ጋር አብሮ እንዲዘምት ላከችው ብዙ ሠራዊትንም አስከትሏል፡፡ ሄሮድስን ለመረዳት የሚሄድንም አስመሰለችው፡፡ ነገር ግን ከዓረቦች ጋር ጦርነቱ ሲጋጋም አጋፍጦት ወደ ኋላ በመሸሸትና በተቃራኒው ዓረቦችን በመርዳት ሄሮድስ እንዲገደል ያደርግ ዘንድ መከረችው፡፡ የቅልብሥጥራ መልእክተኛ አሳውር ባደረገውም ተንኰል ብዙ የሄሮድስ ተከታዮች አይሁዶች አለቁ ይሁንና አሳውር አልተሳካለትም

ከአይሁድና ከአሣውር ተከታዮች ወታደሮች በእልፍ የሚቆጠሩ ረገፉ እንጂ ሄሮድስ አልተነካም ወደሀገረ ቆድሽ ተመለሰ እንጂ፡፡

በዚሁ ወር በብዙ ቦታ ብዙ የምድር መናወጥ ተከሰቷል በአግሪጳ ዘመን ካልሆነ ይህን የመሰለ የከፋ የምድር መናወጥ በምድር አልታየም ብዙ ሕዝብ በምድር መናወጡ አልቋል ሄሮድስና አይሁድ ሁሉ በምድር መናወጡ እጅግ ደንግጠው ነበር፡፡ ከዚህም የተነሳ ሄሮድስ ከአይሁድ ጋር በመመካከር ከአህዛብ ሁሉ ሰላምን መመሥረት አለብኝ አለ ከምዕራቡ ንጉሥ በቀርም አሕዛብ ሁሉ ከሄሮድስ ጋር ሰላምን መሠረቱ የምዕራቡ ንጉሥ ግን ከሄሮድስ ጋር ብዙ ደም ስለተቃባ አልታረቅም አለ ለሰላም ተልእኮ ከሄሮድስ የተላኩትንም መልእክተኞች ከማስተናገድ ፈንታ ገደላቸው፡፡

ሄሮድስ የመልእክተኞቹን መገደል ሰማና ሕዝበ አይሁድን ሰብስቦ የምዕራቡ ንጉሥ ለሰላም የተላኩትን መልእክተኞቻችንን ገደለ በመልካም ፈንታ ክፉን ከፈለን አሕዛብ እንዳይዘብቱብን ልንተወው አይገባም ይህን የሰማ ሁሉ ሊሰድበን ይችላል፡፡ እናንተ ስለእግዚአብሔር ሃይማኖት ከአህዛብ ጋር ያልተዋጋችሁበት ጊዜ የለም አሁንም ስለ እግዚአብሔር ብላችሁ የምታካሄዱትን ጦርነት መቀጠል አለባችሁ በዚህም ድርጊታችሁ ከወገኖቻችሁ ተሳልቆን ታስወግዱላችሁ የመሬት መናወጥ እንኳ ተነስቶ ወገኖቻችሁን አልገደለም አህዛብን ገደለ እንጂ የእግዚአብሔርን ጠላቶች ማጥፋት የናንተ ኃላፊነት ነው ዓረቦች ከግብፃዊቱ ንግሥት ተመሣጥረዋል፤ እግዚአብሔር አላጠፋንም አሁንም እግዚአብሔርን አምናችሁ ለጦርነት ተዘጋጁ ሳይማርኩዋችሁ ማርኩ እንደቀደሙት አባቶቻችሁም በርቱ..." አላቸው፡፡

የሄሮድስን ዲስኩር ሲሰሙ የአይሁድ ወንዶች በስሜት ለጦርነት ተነሱ ለሄሮድስም ከእግዚአብሔር አጋዥነት ጋር ወደኋላ እንደማይሉ ቃልገቡለት እሱም አወደሳቸው ለእግዚአብሔርም ብዙ መባ እንዲያስገቡ

www.ethiopianorthodox.org

ካደረገ በኋላ ለጦርነት ወደ ምዕራብ ሄደ ከምዕራብ ሰዎች ብዙዎችን ገደለ ብዙዎች ከጦርነቱ እየሸሹ በየቤታቸው ተደበቁ ሄሮድስም አምስት ቀን ሙሉ ከቦ መውጫ መግቢያ አሳጣቸው በውሃ ጥማትም ሲያልቁ ሆነ።

ወደሄሮድስ በመልእክተኞቻቸው ብዙ ገንዘብን ልከው ውሃን መጠጣት ይችሉ ዘንድ መውጣት መግባት እንዲፈቅድላቸው ለመኑት ሄሮድስ ግን ነገራቸውን አልተቀበለም ሥጦታቸውንም አልተቀበለም ውሃ ጥማቱ ሲጠናባቸው እየተዋጋን እንለቅ ብለው በቁራጥነት ለመዋጋት ከየተደበቁበት ወጡ። ሄሮድስም ከነሱ ገድሎ አቸነፋቸው ባገራቸውም ከባድ ጥፋትን አደረሰ። የቀሩት ሠጥ ለጥ ብለው ለሱ ተገዙ በየዓመቱም እንዲገብሩለት ቃል አስገብቶ ወደ ቤተ መቅደስ ተመለሰ ከዚሁ ጊዜ ጀምረው የምዕራብ አገሮች ለሱ የሚገዙ ሆኑ።

አንጠቦቦስ አውግሥጦስን ለመውጋት ወደሮም ሄደና ጦርነት ገጠሙ አውግሥጦስ ተዘጋጅቶ ስለጠበቀው አቸነፈው ብዙ ሠራዊቱንም አስፈጅቶ በውርደት ከሮም ተመለሰ። ሄሮድስ የአንጠቦቦስ ተቸንፎ መመለስ ባወቀ ጊዜ ሊቀበለው ፈጥኖ ተነሳ። እሱ የሚያዛቸውን ሁሉ እንዲፈፅሙም ተከታዮቹን ነገራቸው እህቱንና እናቱን ፍሩዳ በተባለው ወንድሙ አማካይነት ደብረ ሹራህ ውስጥ ወደምትገኘው ቀንዓ ላካቸው እስክንድራንና ሚስቱን ማርያምን ደግሞ እስክንድሮባ ወደ ተባለው አገር ላካቸው ከነሱ ጋር የእህቱን ባል ዮሴፍንና ሲማን ላካቸው። እነዚህ ሁለቱ ወንዶች እስክንድራንና ማርያምን በመንገድ እንዲገድሉዋቸው አዘዛቸው።

በዚህ ጊዜ አንጥቦቦስን ለመቀበል አስመስሎ ወደ ግብፅ ሄደና ብዙ ገፀ በረከትን ይዞ ባለበት ወደ ሮም ሄደ አውግሥጦስ የሄሮድስና የአንጥቦቦስን ወዳጅነት ያውቀ ስለነበር ሄሮድስ እንደደረሰ አውግሥጦስ የራስወርቁን እንዳይፋት አዘዘ ከአውግሠጦስም ፊት ቁሞ ሄሮድስ በመፍራትና

በመንቀጥቀጥ ሰገደ አንተ አቸናፊና የሁሉ የበላይ ንጉሠ ነገሥት ቄሣር ሆይ በኔ ላይ ልትቆጣ ይገባሃል። እኔ አንጠቦቦስን የወደድኩበት ምክንያት አሁን ከራሴ ያወረድከው የራስ ወርቅን ያቀዳጀኝ እሱ ስለሆነ ነው ሁልጊዜ ስለሚረዳኝም እኔም ረድቸዋለሁ ይህንንም በማድረጌ ጥፋተኛኝና ይቅርታ አድርግልኝ አንተን ለመውጋት ሲመጣ ግን አልተከተልኩትም ባንተ ላይም እጄን አላነሳሁም አንተን የከዱ ዓረቦችን እወጋ ነበር እንጂ በዚሁም ብዙ ደክምኩ የአንጠቦቦስ አንተን መክዳትና ሊወጋህ መነሳትም በጣም አሳዝኖኛል።

አንተን ከምከዳና የአንጠቦቦስን ምክር ከምሰማ መሞትን እመርጣለሁ አንጠቦቦስን ለዚህ ሁሉ ክህደት ያበቃችው ቅልብሥጥራናት የሷን ነገር በመቀበል ለክህደትና ለመደምሰስ የደረሰ ይመስለኛል ንጉሡ ሆይ የራስ ወርቄን ከራሴ ብታስነሳም ስላንተ ያለኝ ክብርና አድናቆት አይቀነስም በሕይወት እንድኖር ከፈቀድክልኝ መላ ሕይወቴ ላንተ ከመገዛት አልርቅም ፍቅርህንም እጠብቃለሁ.." በማለት ብዙ የማስመሰል ንግግርን ቀባጠረ።

አውግሥጦስ ገና ከሩቅ ሲያየው "ግደሉት" ብሎ ነበር ቆይቶ ግን በንግግሩ ተማርኮ ሐሳቡን ለወጠ። እጅግም አከበረው። እንዲህም አለው "አንጦቦቦስ ስለካደ ዋጋውን ከፍለነዋል አንተ ግን ከኛ ፍቅር እንዳልተለየህ በቃልህ ስለገለፅክ ተደስተናል የመሠርይዋ ቅልብስራን ምክር በመስማቱ ነው አንጦቦቦስ የካደው አንተ ግን ለወደፊትም ጠላታችንን እንደምታቸንፍልን እናምናለን።"

ወድያውም የተገፈፈውን የራስወርቁ መልሶ ደፋለትና የላቀ ክብርና ሞገስ ሰጠው ወድያው አውግሥጦስ ቄሣር ወደግብፅ ሄደ ሄሮድስም ተከትሎት ወደዚያ ሄዱ የግብፅዋን ንግሥትንም ገደላት አንጥቦቦስ የሰጣትንም ንብረት ሁሉ ለሄሮድስ አስረከበው ይህንንም አከናውኖ አውግሥጦስ ወደ ሮም ሲመለስ ሄሮድስ ደግሞ ወደ ቤተ መቅደስ ተመለሰ።

www.ethiopianorthodox.org

ምዕራፍ ፵፮

ሄሮድስ እስክንድሮንና ሚስቱን እንደገደላቸው የሚናገር ዜና

ቀደም ብሎ በተገለፀው መሠረት ሄሮድስ ወደ ሮም ለመሄድ ሲነሳ በሁለት ሰዎች አማካይነት ወደ ሌላ ወስደው እንዲገድሉዋቸው እንደተመሣጠረ ገልፀናል አስትሮቦሎስና ማርያም የእስክንድራ ልጆች ሲሆኑ እንዲሁም ሀርቃኖስ የእስክንድራ አባት ሆኖ ሳለ ሀርቃኖስንና አስትሮቦሎስን ሄሮድስ በማስገደሉ ሁለቱ እናትና ልጅ (እስክንድራና ማርያም) አጥብቀው ስለሚጠሉት ለዚህ መብቃታቸውን ተደጋግሞ ተገልጿል። ዮሴፍንና ሶለሜን እስክንድራንና ማርያምን እንዲገድሉዋቸው ቃል ያስገባቸው ራሱ ሄሮድስ በሮም ተገድሎ የሰሙ እንደሆን ነበር ሲያስገድላቸው እንደነበረም እስክንድራና ማርያም ስለደረሱበት በሱ ላይ ያላቸው ጥላቻ እጅግ ተበራከተ ከሮም ሲመለስ እነሱም ወደ ተወለዱበት ቦታ ተመለሱ።

ከዛን ሰዓት ጀምሮ ሁለቱን እናትና ልጅ አመቺ ጊዜ እየጠበቀ በአፉ ግን እጅግ የተለሳለሰ አኳኋን ያሳያቸው ነበር። በማርያምና በሄሮድስ እህት መካከልም ነገሩ እየከረረ መጣ። ማርያም የሄሮድስን እህት በስድብ አዋከበቻት እሷም ወደ ንጉሡ ቀርባ ከሰሰቻት ያላለችውንም ነገር ከዚያም በላይ ለሄሮድስ "አንተ ወደ ሮም በሄድክ ጊዝ የኔ ባል የሆነው ዮሴፍ ማርያምን ተገናኝቷታል" አለችው ሄሮድስ ግን አባባልዋን አልተቀበለም ምክንያቱም በሌላ ድርቅናዋ እንጂ ማርያም ምንም እንኳ ወደር የማይገኝላት ቆንጆ ብትሆንም የአመንዝራነት ጠባይ እንዳልነበራት ያውቅ ነበርና ከዚህም ሌላ በሰበቡ እዲገደልላት ትፈቅድ እንደነበር ያውቅ ነበርና።

ሄሮድስ ሚስቱን ማርያምን እኔ ባንቺ ፍቅር የተጠመድኩ ነኝ አንቺ ግን ከቶውንም አትወጅኝም ስለኔ የሰማሽው እስኪ ግልፅ አድርገሽ ንገሪኝ እያለ ይወተውታት ጀመር በዚህ ጊዜ ሌላውን ትታ "አንተ እኔን ከወደድክ ለምን ዮሴፍንና ሰሎሜን እንዲገድሉኝ አዘዝካቸው ወዳጁ የሚገድል ሰው አይተህ ታውቃለህን" አለችው በዚህ ጊዜ ሄሮድስ "የእህቴ ባል ባይገናኛት ኑሮ ይህን ምሥጢር ባልገለፀላትም ነበር" ማለትን በሕሊናው ቀረፀ።

ወድያው በቁጣ ብድግ ብሎ ሄደ ከዚሁም ጊዜ ሄሮድስ ማርያምን እስከመጨረሻው ጠላት ምሥጢሩንም ከሷ ደበቀ የሄሮድስ እህትም ማርያምን በዮሴፍ እንደጠረጠራት አውቃ እጅግ ተደሰተች የሄሮድስንም ተላላኪዎች እየጠራች ያለ የሌለ ውሸት ሁሉ እየነገረች በሷ ላይ እንዲያሳብቁ በመንገር ዓላማዋን ለማስፈፀም ሩጫዋን ቀጠለችበት እንዲዋሹላትም ብዙ ገንዘብ ትሰጣቸው ነበር። ለነገር አቀባይዋም መርዝ ሰጥታ ለሄሮድስ አሳየው በምግብ ጨምሬ እንዳበላህ ማርያም ሰጠችኝ" በለው አለችው። እሱም ይህንን አደረገ።

ሄሮድስ በዚህ እጅግ ተናደደና "ከበደለኞች ላንዱ በምግብ ጨምራችሁ አብሉት ሞት ለተፈረደበት ስጡት" አለ ማርያምንም ፈራጆች እስኪሰበሰቡ ድረስ እሥር ቤት አስገባት። በዚህ ጊዜ የሄሮድስ እህት ነገሩ እንዳይጓተት ፈለገች ፈራጆች ነገሩን ሲመረምሩት የማርያም ንፅሕና እንዳይገለጥ የሷንም ጉድ እንዳይታወቅ እጅግ ደነገጠች ወይም ደግሞ ሳይውል ሳያድር ማርያም እንድትገደል ወተወተች ሰዎችንም ይዛ ወደ ሄሮድስ ገባችና "ሄሮድስ አሁኑኑ ማርያምን ካልገደልካት የገዛ ባሮችህም ሆኑ ቤተሰቦችዋ እየወደቁ እየተነሱና አቤት እያሉ እንዳትገድላት ይማልዱሃል እንዳትጨክንባትም ያዳክሙሃል አለችው አብረዋት የመጡት መስተዋድያንም በበኩላቸው ተሳዳቢ ዘማዊትና ሥነ ሥርዓት የሌላት ናት አሁኑኑ ትገደል በማለት አዋከቡት በዚህ ጊዜ እሷን ለናንተ አሳልፌ ሰጥቻለሁና የፈለጋችሁትን ፈፅሙባት አላቸው

www.ethiopianorthodox.org

ወድያው ማርያም ባሰቃቂ ሁኔታ ታሥራ ወደምትገኝበት ቦታ ሄዱ ሲገሉዋትም ከከተማ ውጭ ወሰዱዋት የሄሮድስ እህት በመንገድ ጠብቀው እንዲዘብቱባት ብዙ ሴቶችን ሰብስባ ጠበቀቻት አንቺ ዘማዊት አመንዝራ እያሉም ፊፅሞ ባላደረገችው ሰደቧት እሷ ግን ቀን ጥሎአታል ዝም አለቻቸው ለማንም መልስ አልሰጠችም። ፊቷም አልከፋትም ህሊናዋም አልታወከም ፍፁም ፍርሐት አልታየባትም እንደ ወገኖቿ ነገደ ክስምናይን በጥብዓት ታየች እንጂ የነሱ ነገዶች ለሞት ሲወሰዱ ፍርሃትን አያሳዩምና።

ያለፍርሃትም አንገቷን አመቻችታ ሰጠቻቸውና ቁረጧት እቺ ወደር የማይገኝላትና ልበ ሙሉ ውበትን የተላበሰች ቈንጆ ይህን ዓለም ተሰናበተችው በዘመኑ በመልክ የሚወዳደራት ማንም አልነበረም። ከመልካም ደምግባቷ በተጨማሪ አንደበተ ርቱዕ የማትዋሽና አድርባይነትን የማታውቅ ነበረች ሕሊናዋ ንፁሕ ሃይማኖቷ የቀና ሰውን በስድብ የማታስቀይም ነበረች።

ለትዕቢተኛ ግን ራስን ዝቅ ማድረግ አትወድም ነበር. ከዚህም የተነሳ ሄሮድስንና ቤተሰቡን በሚፈፅሙት አረሜናዊ ተግባር ትዘልፋቸው ትገሥፃቸውና ታብጠለጥላቸው ነበር። ሄሮድስ ማርያምን አስገድሎ አልተደሰተም ተፀፀተ እንጂ በልቡም ድንጋጤ አደረበት ከባድ የሥጋ ደዌም አደረበት ሊሞትም ቀርቦ ነበረ።

ሄሮድስ በዘዴ እሱን ለማስገደል እንደምትፈልግ (እስክንድራ) ያውቅ ስለነበር በትእዛዝ ካለችበት አስገደላት ማርያም ከሄሮድስ ሁለት ልጆችን ወልዳለች ሁለቱንም እስክንድርና አርስተቦሎስ በማለት ነው የሰየመቻቸው እናታቸው ስትገደል እነዚህ ልጆች በሮም ነበሩ አባታቸው ሄሮድስ የሮማውያንን ፅሑፍና ቋንቋ እንዲማሩ ወደዚህ ልኳቸዋል።

ምዕራፍ ፴፮

ዜና ሄሮድስ

ሄሮድስ በሐሰት የሱን ሚስት ማርያምን ተገናኝቷል ብሎ ስለጠረጠረና ማርያምን ለማስጠላትና ለማስገደል ስትል እህቱ ባልዋ ዮሴፍ ማርያምን እንዳማገጠ ስለነገረችው ሄሮድስ ዮሴፍን ገድሎ እህቱን ከርስስ ለተባለው ኤዶማዊ አጋባት ወደ ኤዶምም ሹሞ ላከው ኤዶማውያን በዚሁ ዘመን ይገረዙና የኦሪትን ህግ ያከብሩ ነበር። ይህን እንዲያደርጉ ቀዳማዊ ንጉሥ ሕርቃኖስ አስገድዶአቸዋል።

ሄሮድስ የኦሪትን ህግ ከጠበቁና ከተገረዙ ጣዖትን ማምለክ እንዲተው እንዲመክራቸው አዘዘው ከርስስ ግን የሄሮድስን እህት በመጥፎ ጠባይዋ ጠላት ሄሮድስንም ከዳው የሄሮድስ እህት ከከርስስ እንዲያፋታት ሄሮድስን ለመነችው። አይሁድ በሦስት ቡድን በተከፈሉ ጊዜ ክስምናይን የተባሉ ቡድኖች ሦስተኛውን ክፍል መያዛቸው ይታወቃል። የክስምናይን ቡድን ደጋፊዎች በሄሮድስ ከመገደል እያመለጡ ከርስስ በሚገዛው አባቢ ይደርሱና እሱም በሮም ግዛት እንዲደበቁ በማድረግ ለአሥራ ሁለት ዓመት አስቀመጣቸው።

የሄሮድስ እህት የነገደ ክስምናይን በዚያ መኖር ለሄሮድስ ነገረችው ሄሮድስም በግድ አስመጥቶ ገደላቸው። የእህቱ ባል ከርስስንም ገደለው ከዚህም በመነሳት በክስምናይን ፓርቲ የተጠሩ የአይሁድ ወገኖች አንድም ሳያስቀር ፈጃቸው ሄሮድስን የሚቃወም ሁሉ እየታደነ ተገደለ የልቡንም አደረሰ። ሄሮድስ ብዙ ከኦሪት ህግ እንዲሻር አደረገ ቤተ መቅደስን ግን በጥሩ ሁኔታ ገነባ የራሱንና እያቸነፈ የገደላቸውን ነገሥታት ሥእልንም በቤተ መቅደስ ግንብ ላይ አስቀረፀ የቤተ መቅደሱንም ግቢ እጅግ ሰፊ እንዲሆን

www.ethiopianorthodox.org

አደረገ በቤተ መቅደሱም ግቢ ሠረገላን እየጐተቱ ፈረሶች የሚያሽቀዳድሙበትን ሜዳ ሠራ እንደ እስታድየም ያለ ማለት ነው፡፡

በቤተ መቅደስ ዙርያ የአውሬዎች ፓርክ አዘጋጀ የሴት አንበሳንም ከፓርኩ ውስጥ አኖረና አንበሳዋ እየተለቀቀች ሰዎችን እንድትገድል ያደርግ ነበር፡፡ እሷን ያቸነፈ ሰው ብዙ ገንዘብ እሠጠዋለሁ አለ የአይሁድ ደጋግ ሰዎች በዚህ ሁሉ ድርጊቱ ሄሮድስን አይወዱትም ነበር፡፡ ብዙዎች በዘዴ ሄሮድስን ለመግደል ሞክረው እግዚአብሔር ለቅጣት ያመጣው አምባገነን ንጉሥ በመሆኑ አልተሳካላቸውም፡፡ እሱን ለመግደል ሲያሴሩ ባሉት ጆሮ ጠቢዎች አማካይነት ይደርስባቸዋልና ይፈጃቸዋል፡፡

ብዙዎች እንደሚሉት መልኩን ለውጦ ራሱ በሰዎች መካከል እየተገኘ በመሰለል ወዳጁንና ጠላቱ ይለይ ነበር፡፡ ከዚህም የተነሳ በአይሁድ መካከል ሰላም ያለው ሕይወትን ለመኖር አይቻልም ነበር፡፡ እሱ የሚደግፉትው ከአይሁድ ፓርቲዎችም ነበሩ የአልሞትእዝላ የሐሴልና የከስማይን ቡድኖች በጣም ስለሚወዳቸው ያከብራቸው ነበር፡፡ በነሱ ድጋፍ ሊነግሥ ችሏልና ከረበናት መካከልም አልሱላሃ የባሉትን ቡድኖች ያከብር ነበር፡፡

ከነዚህ የረበናት ቡድን ውስጥ ምናሄም የሚባል ደግና ብልሐተኛ ነበረ ሄሮድስ በሕፃንነቱ ወደ መምህራኑ ለመማር በሄደ ጊዜ "ምናሄም ለወደፊት እንደሚነግሥ አውቆ ንጉሥ ሆይ ህያው ሁን" አለው እየተባለ የሚነገር ታሪክ አለ ለጊዜው እየተሳለቁበት መስሎት ተቈጥቶ ነበር ምናሄንም ሰድቦታል ምናሄ ለምን ሰደብከኝ ብሎ ገረፈው እንደገናም ወዳጄ ሆይ እግዚአብሔር ነግሥሃል የኔን ግርፋትና ንግርት ግን አትርሳት ንጉሥ ሁነህ ብዙ ክፉ ሥራ ልትሠራ ነው፡፡ የምነግርህን ብቻ ልብ ብለህ አስተውለው፡፡

እኔ ግን ንጉሥ ስትሆን ክፉውን እየተውክ መልካምን እንድትሰራ እመክርሃለሁ፡፡ እኔ ምክሬን እንደማትቀበል ከወዲሁ እረዳለሁ ለክፋት ብቻ

www.ethiopianorthodox.org

ትተጋለህ ብሎት ምናሄም ከሱ ተለየ ሄሮድስም ለምን መታኝ ብሎ እያለቀሰ ሄደ ይላል ታሪኩ፡፡

ሄሮድስ አድጎ ይህን የምናሄን ትንቢት አስታወሰ በዚህ ጊዜ ምናሄ በጣም ሽምግሎ ነበር ሄሮድስ ምናሄን እኔ እንደምነግሥ ትንቢት ተናግረሃል አሁን ደግሞ በንጉሥነት ስንት ዓመት እንደምቆይ ንገረኝ አለው ምናሄ ግን ዝም አለ ቶሎ እንደሚያበቃ ያውቅ ነበርና ሄሮድስ መልሶ መልሶ ምናሄን ቢጠይቀው አልመልስልህ ቢለው ካሁን ወዲያ አሥር ዓመት ያህል እነግሣለሁን አለው ምናሄም በዚህ ጊዜ አሥርም ሃያም ሊሆን ይችላል ብሎ መሰሰለት ብዙ አቆያለሁ ብሎም ተስፋ አደረገ ሀገረሣምርን ሄሮድስ አቅንቶአታል ሳብስጥያ የሚል ስያሜም ሰጣት በዚችም ለአውግሥጦስ ቄሣር አዳራሽ ሠራ፡፡

የቂሣርያንም ከተማ ቆረቆረና በዚችውም ጥሩ ግንብ ሠራ ሄሮድስ ብዙ ከተሞችን ቆርቁሯል ብዙ ግንብንም ሠርቷል፡፡ በዚህም ተወድሷል ሄሮድስ ሌላ የተወደሰበትም ምክንያት አለው በ13ኛው ዘመነ መንግሥቱ በመላ ምድረ ይሁዳ ረሀብ ሆነ በአህዛብ አገሮችም እንዲሁ በሱ ግዛት ሥር ያለ ሁሉ በረሃብ ተጐዳ በአንፃሩ ግብፅ ውስጥ ጥጋብ ነበር፡፡ ከቤተ መዛግብቱ የተከማቸውን ገንዘብ አውጥቶ በመርከቦች እህልን ገዝቶ (ከግብፅ) ሕዝቡን በረሃብ ከመሞት ታድጓል ወደ አውግሥጦስ ቄሣርም ደብዳቤ ጽፎ ሕዝብ ስለተራበ እህል እንዲልክለት ስለጠየቀ አውግሥጦስ ቄሣር ለተራቡት ሁሉ ከሮምና ከግብፅ በየብስ በግመሎች በባህር በመርከቦች ባፋጣኝ እህል እንዲደርስ አዟል፡፡ ገንዘብ ያለው ሰው እህሉን መገዛት ያለበት በጥጋብ ጊዜ በነበረው ዋጋ እንዲሆንም ትእዛዝ አስተላልፏል፡፡

ባለታሪኮች ይህን ሲዘረዝሩ ብዙ እንጀራ እያስጋገረ ደካሞችን በመመገብ እንዲጠሩ ያደረግ ነበር ማየት የተሳናቸውና እጅ እግር የሌላቸው

ሁሉ በሄሮድስ ዘመን ቀን ወጥቶላቸው ነበር። ወጣቶች ደግሞ በጉልበታቸው ዕለታዊና ቋሚ ሥራን እየሠሩ በረሀብ ዘመኑ ምግባቸውን እንዲያገኙ አድርጓል እግዚአብሔር የረሀብን ዘመን እስካሳለፈ ድረስ ሄሮድስ ህዝቦችን በዚሁ መንገድ ረድቷል በዚችው የረሀብ ዘመን ሄሮድስ አምስት መቶ ሺህ ሰዎችን መግቧል።

አይሁድና አሕዛብ በዚሁ ተግባሩ ብዙ አመስግነውታል የአካባቢው አገሮች መንግሥታትም አድንቀውታል የቀደመውንም መጥፎ ተግባሩ እንዲረሱ አድርጓል ይህን አድርጎ ሕዝቡ ሁሉ እጅግ እንደወደዱት ተረዳና ማንም እንደማይቃወመው ተረድቶ መቅደስን ከሥር መሠረቱ አፍርሶ በሰሎሞን የተሠራውን የመጀመሪያውን ቤተ መቅደስ ለመሥራት ወሰነ። በአሥራ ስምንተኛው ዓመተ መንግሥቱም የአይሁድን ሽማግሌዎች እንደየ መዓረጋቸው ሰብስቦ "እነሆ እግዚአብሔር የኛን መንግሥት አስፍቷል የሮም ነገሥታት ግን ዓለምን በበላይነት እንዲቆጣጠሩ ስለፈቀደ የኛ የበላዮች ናቸው። ከዚያ በመለስ ግን እኛ በአገራችን ከሥራችን አስገብተናል ሮማውያን እኛን ስለሚወዱንም ይደግፉናል ይህንንም እግዚአብሔር አደረገልን።

አሁን ያለው የቤተ መቀደስ ሥራ የፋርሱ ንጉሥ አባቶቻችን ከምርኮ ሲመለሱ ባዘዛቸው መሠረት የሠሩት ነው ከዚህ አብልጠው እንዳይሠሩ አዟቸዋል እንደፈቀዱት ለመሥራት አልቻሉም የሥራ ችሎታም አልነበራቸውም ከዚያ ወዲህም ዮናናውያን እየገዙዋቸው ኑረዋል። የከስምናይ ልጆች በሆኑት ካህናት ነፃ እስከወጡ ድረስም በዮናናውያን እየተገዙና እየተዋረዱ ኑረዋል። በኋላ ግን እግዚአብሔር በካህናት አማካይነት ነፃ አወጣቸው የከስምናይ ልጆችም ከጠላት ጋር በመጋፈጥ ኖሩ እንጂ ለሥራ ጊዜ አልነበራቸውም አሁን ግን ለኛ መቅደስን እንድንሰራ ሁሉ ተሟልቶልናል

የግል ቤታችንን ባስደናቂ ሥራ ብንሠራ ዋጋ የለውም ቤተ መቅደስን አሣምረን ብንሠራ ግን ዋጋ አለው።

ለኔ ቤተ እግዝአብሔርን ሙሉ በሙሉ አፍረሶ ሰሎሞን እንደሠራው አድርጎ መሥራት ደስ ብሎኛል። ቤተ እግዚአብሔር የሃይማኖታችን ምሰሶ ነው ልዕልናችንና ክብራችን እንዲሁም ትምክህታችን በቤተ እግዚአብሔረ ማማር ነው። "ቤቱንም ስለሠራን እግዚአብሔር ወደሱ ያቀርበናል በሠራነውም ቤተ መቅደስ እግዚአብሐርን እናመሰግናለን" አላቸው።

ታሪክ ፀሐፊው እንደመዘገበው አይሁዶቹ ለጊዜው ግራ ተጋብተው ዝም አሉ መልስንም አልሠጡትም በነሱ አስተሳሰብ ማፍረስ ሊያፈርሰው ይችላል መሥራቱን ግን ከፍፃሜ ሊያደርሰው ይችላልን የማለት ግምትም አደረባቸው። እሱም ዝም ያሉበትን ምክንያት ተረድቶ እኔ ለሕንፃው የሚያስፈልጉትን ማተርያሎች(ቁሳቁሶች) አዘጋጅቼ ሳልጨርስ መቅደሱን ለማፍረስ አልሞክርም አላቸው።

ሄሮድስ ከሁሉ አስቀድሞ ዲንጋዩን ዕንጨቱን ብሩን ወርቁን ብረቱንና ሌሎችንም ቁሳቁሶች አሰባሰበ የሕንፃውን መሣሪያ ለመሰብሰብ ብቻ ሰባት ዓመት ፈጀበት አሥር ሺህ አናፂዎችንም ሰበሰበ። ቅድስተ ቅዱሳን ውስጥ ማንም ሊገባ ስለማይፈቀድለትም ከካህናት አንድ ሺህ ሰዎችን መረጠ። ይህን ሁሉ ዝግጅት በተመለከቱ ጊዜ ሕዝበ አይሁድ መሠራት አለበት ለማለት በቁ ሄሮድስም በፍጥነት አሮጌውን ሕንፃ አፈረሰው የሰሎሞን ቤተ መቅደስንም ንድፍ አዘጋጀ ሌላ ተጨማሪንም ነደፉ ግሩም የሆነ ሕንፃንም ሠራ በወርቅና በብርም ጌጥ እንዲኖረው አደረገ።

ለሥራው የወሰደው ጊዜ የወጣው ወጭና በሕንፃው የተካፈሉ የብዙ አገር ጠቢባን ቁጥር በሌላው የአይሁድ መጽሐፍ ተመዝግቧል። \"ዜና ግባሪሁሰ ወዘተውህበ ንዋይ ዓሰበሐናፅያን ወኵሉ ዘተደመረ በገቢረ ሕንጻ

www.ethiopianorthodox.org

ሕንፀቱ ዘወሀቦ ሄሮድስ ልኩዕ ውስተ መፅሐፈ አይሁድ ወዜናሆሙ"\ የዚህ መጽሐፍ አዘጋጅም ሕንፃው ተጀምሮ እስኪጨረስ ስምንት ዓመት እንደወሰደ መዝግቧል በመጀመሪያ የመቅደሱ አጀማመር ዓመት ዝናም አልዘነመም ይህም ሥራው እንዳይሰናከል የእግዝአብሔር ፈቃድ እንደሆነ ያሳያል።

የመቅደሱ ሥራ ተከናውኖ እንዳለቀ ሄሮድስ መባ እንዲገባ አዘዘ ስለራሱና ስለሕዝብ ሁሉ ኃጢአትም የሥርየት መሥዋእት እንዲሰዋ አዘዘ እቺንም ቤተ መቅደስ ሠርቶ ሄሮድስ የፈፀመባት ዓመት የደስታ ዓመት እንድትሆን አወጀ ዓመቱንም ሙሉ ሕዝቡ በእግዚብሔር ምስጋናና አክብሮት በመንፈሳዊ ደስታ አሳለፉዋት።

ምዕራፍ ፴፰

ሄሮድስ ልጆቹን እስክንድርንና አስትሮቦሎስን ገደለ

ሄሮድስ ልጆቹን እስክንድርንና አስትሮቦሎስን ለትመህርት ወደ ሮም ልኳቸው በሮም የሮማውያንን ጥበብ በመማር ላይ ነበሩ። እናታቸው ማርያምን እንደገደለ ስለሰሙ እጅግ ታወኩ ከሮም ወደ ቤተ መቅደስም ተመልሰው መጡ አባታቸው ሄሮድስ ባገኙትም የአባትነትን ክብር ሳይሰጡት ቀሩ በናታቸው በሱ መገደል እጅግ አዝነዋልና። ሄሮድስ ረሲስ የምትባል ሚስት ነበረችው ከሱም አንድ ወንድ ልጅን ወልዳ ነበር። የልጁ ስም አንደፌር ተባለ። ከሁሉ አብልጦ ማርያምን ስለወደደ ረሲስንና ልጅዋን አንደፌርን ከቤቱ አስወጥቶ አባረራቸው የማርያምን ልጆች እስክንድርንና አርስተቦሎስንም እጅግ ይወዳቸው ነበር። ማርያምን በገደለና ልጆቿንም በነቀፈ ጊዜ ግን ረሲስንና ልጇአንደፌርን ወደቤቱ መለሳቸው አንደፌርን ከሱ ቀጥሎ ባለው ሥለጣን ላይ ሾመው ሙሉ ሥልጣኑንም ሰጠው።

አንደፌር እነዚህ የማርያም ልጆች እስክንድርና አርስተቦሎስ ከሄሮድስ በኋላ ሥልጣን ይቀናቀኑኛል በማለት ሠጋ ማርያም ከታላላቅ ካህናት ወገን ስለሆነች የሷ ልጆች በአይሁድ ዘንድ ታላቅ ተቀባይነት እንዳላቸውም ያውቃል ረሲስ ግን ምንም እንኳ የአይሁድ ተወላጅ ብትሆንም ከነገደ መንግሥት ወይም ከነገደ ካህናት ወገን ተውልድ የላትም ስለዚህ ረሲስ ሄሮድስ በሕይወት እያለ እስክንድርንና አርሰተቦሎስን እንዲያስወግድላት ልጇን እንዲያከብርላት ስትወተውተው እሷም በበኩልዋ ሁለቱን ለማስገደል ምክንያት ትፈልግ ነበር።

አንደፌር ለሄሮድስ እንዲህ የሚል የስብቀት ቃል ነገረው። "ካባታችን ሄሮድስ በበለጠ አገርን መምራት እንችላለን እሱ ለንጉሥነት ብቃት የለውም የኛ እናት ከሁሉ ስለምትበልጥ መንግሥቱ ለኛ መሆኑ አያጠራጥርም" ይላሉ ከዚህም አልፈው አንተን ለመግደል በማሴር ላይ ናቸው እናታቸውንም ስለገደልክ ሊበቀሉህ ያደባሉ።

አንደፌር በዚህ ብቻ አልተገታም ሰዎችን በጥቅማጥቅም እየገዛ ለሄሮድስ በእነእስክንድር ላይ ለሞት የሚያደርሰውን ሁሉ ስብቀት ያቀርብ ጀመር ሰጊዜው ሁለቱንም እስክንድርንና አርስተቦሎስን ከቤቱ እንዲርቁ አደረገ። በዚህ ማህል ሄሮድስ ወደአውግሥጦስ ቄሣር እጅ ለመንሳት በሄደ ጊዜ እስክንድርን አስከትሎት ሄደ። የገዛ ልጁንም "እኔን በናቱ ቂም ሊገድለኝ ይፈልጋል" በማለት ወደ አውግሥጦስ ቄሣር ከሰሰው \እስክንድርን\።

አውግሥጦስ ቄሣር እስክንድርን "ለምን እስኪከስህ ድረስ አባትህን ታስቀይመዋለህ" አለው እስክንድር እኔ በእናቴ ሞት ላይ ነው ሐዘኔ ያስሐጢአት ተገድላለችና እንስሳት እንኳ ከናታቸው ሲለዩ ያዝናሉ በዚሁ መንገድ ስትመለከተው እናቴ እንደናፈቀችኝ ስትለየኝና አገዳደልዋም በግፍ መፈፀሙን ሳውቅ እንዴት አላዝን ሊገድለኝ ይፈልጋል ማለቱ ግን በእግዚአብሔር ፊት ፍፁም ሐሰት ነው እግዝአብሔር አባትህንና እናትህን

www.ethiopianorthodox.org

በአንድነት አክብር ይላል። እኔም በዚሁ ነው የምመራው አባቴን ለማጥፋት አላማ የለኝም በፍርድ ቀን ከፊቱ እቈማለሁና ወንድሜ አንደፌር ግን እናቴን እንደገደልካት እኛምን ባንተ እጅ እንድትገድለን ይጥራል" አለ።

በእስክንድር ንግግር ከአውግሥጦስ ጀምሮ ያሉት ሁሉ አለቀሱ ወድያው አውግሥጦስ ቄሣር እስክንድርንና ወንድሙ አርስተቦሎስን የነገረ ሠሪዎችን ስብቀት መስማት አቁም ወደ ቀድሞ ሥራቸው እንዲመልሳቸው ሄሮድስን አዘዘው እስክንድርንም ያባቱን እግር እንዲስም አዘዘው እሱም ሳመ ሄሮድስንም ልጁን እስክንድርን አቅፎ እንዲስመው አዘዘው እሱም ሣመው። ከዚህ በማያያዝም ከዚያ በኋላ ሄሮድስ አርሰተቦሎስንና እስክንድር ልጆቹን ዳግም እንዳይጠላቸው በግፍ የተገደለችው እናታቸው ሃዘንንም እንዲያስረሳቸው መሐላ አስማለው ባለበትም ሄሮድስ በሮም ጥቂት ቀናት ሰነበተና ወደ ቤተ መቅደስ ተመለሰ።

የታሪኩ ምሑር እንደሚገልፀው ሄሮድስ ቤተ መቅደስ እንደደረሰ ወዳጆቹንና ረበናተ አይሁድን ሰበሰበ ሦስቱ ልጆቹም በስብሰባው እንዲገኙ አደረገ እንዲህም አለ "የክብርና ልዕል እግዚአብሐረ ቤት የኛን መንግሥት ከፍ እንድትል አደረገ (ሦስቱ የሄሮድስ ልጆች የተባሉት እስክንድር አርስተብሎስና አንደፌር ናቸው) ስለዚህ ለሦስቱ ልጆቼ እንዳካፍላት ወደድኩ የማካፍላቸውም እኩል አድርጌ ነው ላንዱ ትንሽ ለሌላው ትልቅ አላደርግም እናንተ የዚህ ስብሰባ ተካፋዮችም በዚሁ ድጋፍ ስጡኝ እናንተም ወዳጆቼ ሁሉ በቀና መንገድ ታዘዙዋቸው እንጂ ችግር አትፍጠሩባቸው ደስ ይበላችሁ ነገር በመካከላቸውም ጥላቻን አትፍጠሩ አሳዛኝ ነገርንም አትንገሩዋቸው። ነገር ልብን ያውካልና የባሕርን ውሃ ነፋስ እንደሚያውከው የሰውን ልብ ነገር ያውከዋል።

እነሱ ባሉበት መጠጥን አታብዙ ጨዋታንም ከነሱ ጋር አታብዙ የጨዋታና የቀልድ ብዛት የነሱን ምሥጢር ያባክናል የነሱን ነገር ስትሰሙ ደግሞ ያንዱን ለሌላው እየወሰዳችሁ ለመንገር ትገደዳላችሁ ያንዱን ለሌላው ስታሳብቁ ለጥፋታችሁ ምክንያት መንስኤ ሊሆን ይችላል ለነሱ መጥፋትም ምክንያት ይሆናል።"ቀጥሎ ወደ ሦስቱ ልጆቹ ፊቱን አዞረና "የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ ጠብቁ ይህን ካደረጋችሁ ዘመናችሁ ይበዛል ኑሮአችሁም የተቃና ይሆናል በዚህ ዓለምም ሆነ በሚመጣው ዓለም ብዕልንና ፀጋን ታገኛላችሁ" ብሎ እያንዳንዳቸውን እያቀፈ ሳማቸው።

የዚህ ታሪክ ፀሐፊ እንደገለፀው የሄሮድስ አባባል በልጆቹ ዘንድ መልካም ሁኔታን የፈጠረ አልነበረም። እንደሚታወቀው ሄሮድስ ከራሱ ቀጥሎ አንደፎርን በሁሉዘንድ የበላይ አድርጎ ሹሞት ነበር አሁን ግን ሊቀነስበት ሆነ በመሆኑም ከባድ ሐዘን ተሰማው። እስክንድርና አርስተቦሎስ በበኩላቸው አንደፌር ከነሱ ጋር በትክክል ሥልጣንን ለመጋራት ዝግጁ እንዳልሆነ ይረዱ ነበር።

አንደፌር በአፉ መልካምን እየተናገረ በወንድሞቹ ላይ ነገርን ከመጠንጠን አላረፈም ነበር። ሲያገኛቸው ትህትናን የተላበሰ በመምሰል የክብርና የወንድማማችነት ቃል ያሰማቸው ነበር። በልቡ ግን ሁለቱን ለመግደል መንገድን ያዘጋጅ ነበር። በሐሰትና በስብቀት በመስተዋድይነትም የተካኑ ሰወችን አዘጋጅቶ ሐሰቱን እውነት በማስመሰል ከሄሮድስ ጋር እንዲያጣሉዋቸው ወደ ሄሮድስ ላከባቸው። ሄሮድስ ግን የነገረሰሪዎቹን ስብቀት ሰምቶ እነዚህን ልጆች ከማፍቀር አልቀነሰም። አንደፌር ፍሩዳ የተባለውን ያባታቸው ወንድምና ያባታቸውን እህት ሰሎሚት በሽንገላ መንገድ እንዲጠመዱ አደረገ እነዚህ ሴትና ወንድ እስክንድርና አርስተቦሎስ አንተን

www.ethiopianorthodox.org

ለመግደል እየተዘጋጀ ነው እንደፌርንም ሊገድሉት ተዘጋጅዋል በማለት ነገሩት።

ሄሮድስ ወንድሙ ፍሩዳ እውነተኛ ነው ብሎ ያምን ነበር ሰሎሚት በነገረሠሪነት የነእስክንድርን እናት ማርያምንና ባልዋን ዮሴፍን ነገር እየሠራች አስገድላለች የሷንም ነገር ሄሮድስ ይቀበላል ፍሩዳና ሰሎሚት እስክንድርንና አርስተቦሎስን በሄሮድስ ዘንድ አስጠሉ እንደፌርም እነዚህን ነገረ ሠሪዎች ተከታትሎ ወደ ሄሮድስ ገባና የነሱን የቅጥፈትና የመሰርይነት ተልእኮ ከፍፃሜ እንዲደርስ አደረገ።

ሄሮድስ ተቈጣና እስክንድርንና አርስተቦሎስን አሠራቸው የእስክንድር አማች የሆነው የኮፎር ንጉሥ አርከላኦስ የልጁን ባል እስክንድርን ለማስፈታት ወደ ቤተ መቅደስ መጣ ይህ ንጉሥ ብልህ ጥበበኛና አስተዋይ ነበር፤ ከሄሮድስ ጋር ሲገናኝም ሄሮድስ በልጆቹ እንዳዘነባቸው ገለፀለት። አርከላኦስ እንዲህ ሲል ለሄሮድስ መልስ ሰጠው። "የኔ ሴት ልጅ የእስክንድር ሚስት ና እስክንድር ባልዋ አንተን ለመግደል ከወሰነ ለሷም ነገሩን እንደማይደብቃት ርግጠኛ ነኝ። ይህን ምሥጢር ደግሞ ላንተ መናገር ነበረባት ሰምታ ነገሩን ደብቃ ከሆነች የገዛ ልጄን እገድላታለሁ ነገሩን ካላወቀች ደግሞ ከሱ ለይቼ ልጄን እወስዳታለሁ።"

አርከላኦስ በየጊዜው እየተመላለሰ ሄሮድስ ሁኔታውን በዕሙና እንዲያጣራ ይወተውተው ነበር። ከብዙ ድካምም በኋላ አባባሉን ወደመቀበል ሄሮድስ እንደደረሰና እንደተለሳለሰ አይቶ እንዲህ አለው። "ሄሮድስ ሆይ እየሸመገልክ ስለሆነ ዕረፍትና ፀጥታን ፈልግህ በአንፃሩ ግን ሐዘንና ብስጭት ገጠመህ ልብህም በሐዘን ሊታመም ትችላለህ። እኔም የልጆችህን እስክንድርና አርስተቦሎስን ነገር ለማጣራት ችያለሁ "አንተ ለነሱ ያልሰጠኸው ነገር የለም ሰዎች ግን አንተን ለመግደል ያሤራሉ በማለት ነግረውሃል ይህን ያለህ ሰው ለነሱም ሆነ ላንተ ያላሰበ ሰው ነው። ስለዚህ ነገረ ሠሪ ይህን በማድረጉ መገደል ያለበት እሱ እንጂ ነገር የተሠራበት ሰው አይደለም።"

ይህን ነገር አርስተብሎስና እስክንድር ሊገድሉህ እንደፈለጉ ማን አመነጨው? በማለት ሄሮድስ አርከላኦስን ጠየቀው።አርከላኦስም ይህን ያመነጨው ወንድምህ ፍሩዳ ነው። አለው ሄሮድስ ከአርከላኦስ ይህንን ሲረዳ በወንድሙ ፍሩዳ ላይ ተቈጣ ከሱ ዘንድም አራቀው በዚህ ጊዜ ፍሩዳ ለሕይወቱ ሠጋ ወደ አርከላኦስ ዘንድ ሄዶ ስሕተቱን አመነ የሄሮድስንም ቁጣ እንዲያበርድለት አርከላኦስን ለመነው።

አርከላኦስ "እኔ ሄሮድስ ባንተ ላይ ያደረበትን ጥላቻ እንዲተው እደክማለሁ አንተም ልጆቹን በነፍሰ ገዳይነት መፈረጅህንና ስሕተት መፈፀምህን ከሱ ፊት እመን" አለው ይህን ስምምነት ካደረጉ በኋላ ጥቂት ሰንበት ብሎ አርከላኦስ ወደ ሄሮድስ መጣ ለሄሮድስም "አንድ ሰው ከአካላቱ አንዱ ቢታመም ባለመድኃኒት የታመመውን አካል ለመፈወስ ይሯሯጣል እንጂ የታመመውን አካል ለመቁረጥ አይሽቀዳደምም የሰው ዝምድናም እንዲሁ ነው ከቤተሰብህ መካከል ችግር ሲፈጠር ችግሩን ለይቶ በማውጣት የቤተሰቡን ሰላምና ጤና ማቈየት ይቻላል። በደለ የተባለውን ሰው ለመግደል መሽቀዳደም መፍትሄ አያመጣም ጠላቴ ማነው? በማለትም መነሻውን ማግኘት ይቻላል ፍሩዳ ካንተ ቤተሰብ አካል አንዱ ነው። አሁን እሱን ጠልተኸዋል በሱም ላይ ተቈጥተሃል እሱ በፈፀመው ስሕተት መፀፀቱን ይገልፅልሃል እኔም ካንተ እንድማልደው ለምኖኛል እንዲናገር ፍቀድለትና ይቅረብ" በማለት አግባባው።

ሄሮድስ ለአርከላኦስ "ምልጃህን ተቀብያለሁ ፍሩዳ ይቅረብና ስሕተቱን ይናገር አለና ፍሩዳ ወደ ሄሮድስ እንዲቀርብ ተጠራ ፍሩዳም ቀርቦ በሐሰት ከልጆቹ ጋር እንዲጣላ ማድረጉን አመነ ለምን ይህን አደረግህ ብሎ ሄሮድስ

www.ethiopianorthodox.org

ሲጠይቀው አንተ የኔን ሴት ባሪያ ቀምተህ ስለወሰድክብኝ ይህንን አደረግሁ አለ። ሄሮድስ በዚህ ጊዜ አርከላኦስን "ላንተ ስል የወንድሜን ስህተት በይቅርታ አልፌዋለሁ። አንድ የጤና ባለሙያ በሽተኛውን እስኪድን ድረስ መውጣት መውረዱን እንደማያቆምሁሉ አንተም በኔ ላይ የተነሳው ሠው ሠራሽ በሽታ ለመፈወስ ብዙ ደከምክ" በማለት አመሰገነው።

ሄሮድስ የታሠሩትን ልጆቹ እስክንድርንና አርስተቦሎስን እንዲፈቱዋቸው አዘዘ ለአርከላኦስም ብዙ ገንዘብ ሰጠው ሌሎች ታላላቅ ሰዎችም ለአርከላኦስ የገንዘብ ስጦት እንዲያደርጉ አዘዘ እነሱም የታዘዙትን አደረጉ አርከላኦስ ወደ ሀገሩ ሲመለስ ሄሮድስ እስከ ሩቅ መንገድ ተጉዞ ሸኘውና ለአሸኛኘት ከሄሮድስ ጋር የወጣ ሁሉ ሄሮድስን ተከትሎ በመመለስ ወደየቤቱ ገባ።

አንደፌር አባቱ ሄሮድስ እነ እስክንድር ይቅርታ አድርጎ ከእሥር እንደፈታቸው አወቀና አዘነ። ሳይውል ሳያድርም የመሠርይነት ተግባሩን ቀጠለበት ብዙ ገንዘብን ሰጥቶ ዳግም እነሱን ለማጥፋት የተዘጋጀ ነገረ ሠሪን አዘጋጀ። ይህም ነገረሰሪ ወጥቶ ወርዶ የሄሮድስን ሐሳብ በማስቀየር ዳግም ለእሥር አበቃቸው። ነገሩን የተመለከቱ ሰዎች እጅግ ደነገጡ የተቃውሞ ቃልን ለማሰማት ግን በፍፁም አልቻሉም።

አንድ አረጋዊ ሰው ከሠራዊት መካከል ነበረ የዚህ ዓረጋዊ ልጅ የሄሮድስ ልጅ እስክንድር ወዳጅ ነበር ይህ አረጋዊ የነ እስክንድርን በስቃይ ጊዜያቸውን ማሳለፍ እጅግ አሳዘነው። በተለይም ዳግም ሲታሠሩ ከማዘኑ የተነሳ የራስ ምታት ተነሳበት እንደሌሎችም ሐዘኑን ሊታገሰው አልቻለም ከንጉሡ ዘንድም የመቅረብ መብት ነበረው ከሠራዊት መካከል በመሆንም በከፍተኛ ድምፅ "ኡኡ" አለ እየጮኸም "እውነት ተገደለች ሐሰት ሰፈነች ፍትሕ ከዓለም ራቀች..." አለ።

ለሄሮድስ ደግሞ "አቤቱ ጠላቱን የሚወድ ወዳጁን የሚጠላ ንጉሥ የት አለ ሄሮድስ ሆይ አእምሮህ የት ሄደ ምክርህና ጥበብህስ የት ገባ የጠላቶችህን ወሬ ትቀበላለህ እነሱ አንተን እያታለሉ ልጆችህን ሊያስገድሉህ ነው በኋላም አንተ ብቻህ ስትቀር ይገድሉሃል" አለ።

የእስክንድርና የአርስተቦሎስ ጠላቶች ግን "ሄሮድስ ሆይ ይህ አረጋዊ እየጮኸ ያለው አንተን ስለወደደ አይደለም ልጆችህንም አይወዳቸውም ነገር ግን በልቡ ስለሚጠላህ በሰበቡ ጥላቻውን ለመወጣት ነው። እየጮኸ ያለው ልብ እንደሌለህም ይገምታል እሱ ቀንደኛ ጠላትህ እንጂ ወዳጅህ አይደለም ነገር ግን አንተን ለማስገደል ይህ አረጋዊ ከጠላቶችህ ብዙ ገንዘብን ተቀብሏል" በማለት ሄሮድስን በማስመሰል አዋከቡት። ሄሮድስም በነሱ ተገፋፍቶ አረጋዊውን ሰው በፍጥነት ይዘው ባሰቃቂ ሁኔታ ይገድሉት ዘንድ አዘዘ መዛይን የተባለውም የሠራዊት አለቃ አብረው ነገር ስለሠሩበት ሁለቱ ተይዘው እንዲገደሉ አዘዘ ያ የአረጋዊው ልጅና የእስክንድር ወዳጅም አብሮ እንዲሰቃይ በሄሮድስ ተወሰነበት መዛይንና አረጋዊው ለምርመራ እንዲናገሩ ብዙ ሲቀጠቀጡ ትንፍሽ አላሉም ወጣቱ የሽማግሌው ልጅ ግን ስቃዩ ስለፀናበት ነገረ ሠሪዎቹ የሚሉት እውነት እንደሆነ ለፈለፈ ይህን ለመቀባጠር የተገደደው ከስቃዩ ለመዳን ብሎነው አባቱንም በዚሁ ከሞት የሚተርፍለት መሰለው ግን ምንም አልተጠቀመም አባቱን መዛይንንና ወጣቱን እንዲገደሉ ሄሮድስ ስላዘዘ ወዲያው ተገደሉ።

እስክንድርንና አስትሮቦሎስን ዳግም ሰብስጥያ ወደተባለው ቦታ አስወሰዳቸው በዚሁም አስገደላቸው በድናቸውም ተሰቀለ ለእስክንድር ሁለት ልጆች ሲኖሩት እስክንድርና ብርገን ይባሉ ነበር እናታቸው የክፍቦር ንጉሥ አርከላኦስ ልጅ ናት አስትሮቦሎስ በበኩሉ አስትሮቦሎስ አግሪጳና ሄሮድስ

www.ethiopianorthodox.org

የሚባሉ ልጆች ነበሩት አግሪጳ ከአንደፌር ቀጥሎ ንጉሥ ሁኗል። ይህ በአያቱ ስም ሄሮድስ የተባለው የአርስተቦሎስ ልጅም ሁለት ልጆችን ትቷል።

ምዕራፍ ፴፱

የአንደፌር ወልደ ሄሮድስና የሄሮድስ አሟሟት ዜና

እስክንድርና አርስተቦሎስ (የሄሮድስ ልጆች) በተገደሉ ጊዜ ወንድማቸው አንደፌር እጅግ ተደሰተ የተመኘውንም አገኘ ሕዝቡ ግን አንደፌርን እጅግ ጠላው አንደፌር ግን በዚህ እኩይ ተግባሩ ብቻ አልተገታም የነሱንም ልጆች ለማጥፋት ፈለገ። ሄሮድስ የገዛ ልጆቹን በግፍ ከገደላቸው በኋላ በሐሰት ተሞርኩዞ እንደገደላቸው ተረዳና እጅግ ተፀፀተ። ስለዚህ የአርስተቦሎስንና የእስክንድርን ልጆች አቀረባቸው አኗኗራቸውም አሳመረ።

ሄሮድስ የቤተ መንግሥቱን ትላላቅ ባለሥልጣኖች ሰብስቦ "እኔ ነፍሴን በነፍሴ አቁስያታለሁ ልጆቼን ገደልኩ ልቅሶዬ ሐዘኔና ትካዜዬ የከፋ ነው ከዚያም ላይ በዕድሜ ስለገፋሁ ልሞት ቀርቤአለሁ የሐሰትን ቃል በመስማት ብቻ ልጆቼን ገደልኳቸው የነሱ በግፍ መገደል እሳት ሆኖ ህሊናየን አቃጠለው የነሱን ልጆች በታላቅ ርሕራሄና እንክብካቤ መያዝ አለብኝ እነሱ ገና ትንሾች ናቸው ባባቶቻቸው ምትክ እኔ ከፍተኛ ዋጋ ልከፍላቸው ይገባኛል" አላቸው።

ወንድሙን ፍሩዳ "ያንተን ሴት ለእስክንድር ልጅ ብርጋን እንዳባት ትሆነው ዘንድ ላጋባው ፈቀድኩ" አለው አንደፌርን ተንኰለኛውን ልጁ ደግሞ ትሆነው ዘንድ ያንተን ሴት ልጅ ለወንድምህ አርስተቦሎስ ልጅ እንዳባት ትሆነው ዘንድ እንድታጋባው እፈልጋለሁ አለው። በዚህ ጊዜ ለሄሮድስ ፍሩዳና አንደፌር እንዳባት ትሆነው ዘንድ እንድታጋባው እፈልጋለሁ አለው። በዚህ ጊዜ ለሄሮድስ ፍሩዳና አንደፌር ሄሮድስን ለመቃወም አልቻሉም። ስለዚህ እሺ አሉት በልባቸው ግን እጅግ ቅር ተሰኙ ሄሮድስ ደግሞ በህጋቸው መሠረት ነገሩን አመነበት።

በስብሰባው የተገኙት ባለስልጣኖች ደግሞ በሄሮድስ ድርጊት ተደሰቱ ሄሮድስ እነሱን በምስክርነት አስቀምጦአቸዋልና። በናቱ ብርገን ወልደ እስክንድር የክፍየር ንጉሥ አርከላኦስ የልጅ ልጅ ነው። ስለዚህ ብርገን የአያቱን ድጋፍ አግኝቶ ጉድ እንዳያፈላበት ነገረ ሰሪው ፍሩዳ ፈራ። ንጉሥ አርከላኦስ በለመደው የቅጥፈት ሥራ ሄሮድስ የጀመረውን የጋብቻ ሂደት አቅጣጫ እንዲያስለውጥ ፉሩዳ መከረው በመሠርይነት ተግባሩም የተባለውን ጋብቻ አስለወጠ በዚህ እያለ ሄሮድስ ያንን መሠርይ ልጁ አንደፌርን ቃል ኪዳኑን እንዲያሳድስለት ወደ አውግሥጦስ ቄሣር ወደ ሮም ላከው። ሄሮድስ ወንድሙ ፍሩዳ የሱን ሞት እንደሚመኝ ስማ ከቤቱም አራቀው ደግሞ እንዳይገባም ከለከለው።

ፍሩዳ በፀናታመመ ወንደሙን ሄሮድስም ከመሞቱ አስቀድሞ እንዲያየው ላከበት ሄሮድስም በርኅራሄ ተጠመደና ሲያየው ሄደ በዓዕረ ሞት ተይዞ ሲመለከትም አለቀሰለት ካባታቸው ሞት በኋላ እንደሚረዳቸው ልጆቹንና ቤተሰቦቹን አፅናናቸው ፍሩዳ ሞተ ሄሮድስም በወንድሙ ሞት አዘነ ባባቶቹ መቃብርም ቀበረው። ፍሩዳ እንደሞተ ፍሩዳ በሱ ላይ ነገር ሲያውጠነጥን እንደነበር ለሄሮድስ ጥቆማ ደረሰው። ሄሮድስ ይህን ነገር ለማጣራት የፍሩዳን ሴትና ወንዶች ባሮችን አስሮመረመራቸው እነሱም አንደፌርና ፍሩዳ በቤት እየተገናኙ በሱ ላይ ሲመክሩበት ሌሊቱን ሙሉ ያድሩ እንደነበር ገለፀለት ወደ አንደፌር እናት ረሲስም ይሰበሰቡ እንደነበር ገለፀለት።

ከባሮቹ አንዱ "ከእለታት ባንዱ ቀን ይህ ሄሮድስ ሰው በላ አውሬ ነው ከአውሬም በላይ ነው አውሬ ልጆቹን አይበላም ይህ ግን ልጆቹን በላ ሚስቱንም በላ እኛንም ለመግደል ወደኋላ አይልም ሳይቀድመን በሆነ ዘዴ ተጠቅመን እንግደለው ይህን ካላደረግን እኛን መግደሉ አይቀሬ ነው እሱን ከገደልን በኋላ እነዚያን እያስጠጋቸው ያሉት የልጅ ልጆቹን ደግሞ

www.ethiopianorthodox.org

እንገድላቸዋለን አሉ፡፡ ፍሩዳ እኔን ማራቅ ጀምሯል ቀጥሎ ሊገድለኝ ይችላል አለ፡፡ እንደፌርም እኔንም እያራቀኝ ነው ሲል ሰማሁት አንደፌር ወደ ሮም ለመሄድ ሲነሳ አንደፌር ፍሩዳ አንተን ገድሎ እንዲጠብቀው ነገሮት ሄዷል ሲመለስ ንጉሥ እንዲሆን ነው ፍላጎቱ" አላቸው፡፡

ሄሮድስ ፍሩዳንና አንደፌርን በጠላትነት ተመለከታቸው እየተገናኙም ልጆቹን ሚስቱንና ሌሎች ወዳጆቹን እንዲገድል ሲያደርግ ኑረው በመጨረሻ እሱን ለመግደል መዘጋጀታቸውን ደረሰበት የአንደፌር የመዛግብት ኃላፊ መረመረውና የተባለው ሁሉ እውነት መሆኑን ገለፀለት ሄሮዶስ ይህን ሰው ለመመርመር ብዙ ስቃይ አድርሶበታል፡፡ ስላሰቃየውም ምሥጢሩን ሁሉ ገልፆለታል፡፡ ፍሩዳና አንደፌር "አርኮም" ከተባለው የግብፅ ንጉሥ ተላልከው መርዝ እንዳመጡና አንደፌር ይህን መርዝ ለፍሩዳ እንዳስረከበው ፍሩዳም መርዙን በጥንቃቄ እንዲያስቀምጥ ሰጥቶ አንተን በዚሁ ለመግደል ጊዜ እየጠበቀ ነው አንደፌር "እኔ ባለሁበት አባቴ ሄሮድስ ከተገደለ እኔ እንዳስገደልኩት ሕዝቡ ይጠረጥረኛል በሌለሁበት ከተገደለ ግን የሚጠረጥረኝ የለም" በማለት ለፍሩዳ መመሪያ ሰጥቶታል በማለት አስረዳው፡፡

ሄሮድስ የፍሩዳን ሚስት ያስቀመጠችውን መርዝ እንድታመጣ ላከባት እሷ በዚህ ጊዜ ደንግጣ ከከፍተኛ ደረጃ ተፈጥፍጣ ወደቀች አወዳደቋም ለመሞት ነበረ ግን አልሞተችም አካላቷ በመሰባበሩ ግን ለብዙ ሥቃይ ተዳረገች እንዲህ ሁና እያለም ወደሄሮረድስ ተሸክመው ወሰዷት እየተቆጣም ሄሮድስ የወንድሙን ተግባር እንድትዘረዝርለት አዘዛት ፍሩዳ በዚህ ሰሞን ሙቶ ነበር ስለዚህ ሴትዮዋ ለሄሮድስ እንዲህ አለችው ንጉሥ ሆይ ከፍሩዳ ጋር ሕይወቴ ብታልፍ ኑሮ በተሻለች ነበር ነገር ግን ወደኋላ ቆይቼ ለከፋ ሕይወት ተጋለጥኩ፡፡ ሊሞት በተቃረበ ጊዜ እኔን ጠርቶ አንተ እሱን ለመጠየቅ መጥተህ ስትመለስ ጠራኝና ወንድሜ ሄሮድስ እንዴት እንደሚጠላኝ

አየሽን ልጆቼን ከኔ በኋላ በመልካም አያያዝ እንደሚያኖራቸው ቃል ገባልኝ አመፀኛው አንደፌር ግን እንድገድለው አሳሳተኝ አስገደደኝም የማጠጣውንም መርዝ አንደፌር ሰጠኝ እኔ ግን ይህ ስለዘገነነኝ በሥራ ላይ አላዋልኩትም ሄሮድስ ያባትና የናቴ ልጅ ነው፡፡ ስለዚህ እግዚአብሔር እንዳይቈጣኝ መርዙን ወደ መሬት ድፊው መርዙ ሳይደፋ ከቆየ አንደፌር በመርዙ ወንድሜን ሊገድልበት ይችላል ስላለኝ ደፍቸዋለሁ ለምልክት ያህል ስላስቀረሁበት ግን ላሳይህ እችላለሁ አለችና መርዝ መያዣውን ዕቃ አምጥታ አሳየችው የመርዙ እንጥፋጣፊም ከዕቃው ላይ ነበረ፡፡

የመርዙ ቀሪ በጥንቃቄ እንዲቀመጥ አድርጎ ሄሮድስ ሴትዮዋ ወድቃ በመሠበርዋ በሥቃይ ላይ ስለነበረች ጠቢባን ሕክምና እንዲያደርጉላት አዘዘላት፡፡ ሄሮድስ አንደፌር ከሮም ባስቸኳይ እንዲመለስ ጠራው አንደፌር ሲመለስ የአውግሥጦስ ቄሣር ወኪልም አብሮት ለመምጣት ተነሳ አንደፌር እግረመንገዱ ሲመለስ ቂሣርያ ደረሰና የአባቱ ወንድም ፍሩዳ እንደሞተ ሰማ በአንደፌር እናት ረሲስ ላይ ሄሮድስ እንደተቆጣም ሰማ ከእመቤትነቷም እንዳወረዳት ሰማ ረሲስ ከማርያም በፊት ያገባት የሄሮድስ ሚስቱ ናት፡፡

አንደፌር በሱና በፍሩዳ መካከል ያደረገውን ሄሮድስን ስለመግደል ምሥጢር ራሱ ሄሮድስ ሰምቶ እንዳይሆን በማለት ተጠራጥሮ እጅግ ፈራ ባለበትም ወደ ሌላ ለመኰብለል ፈለገ ነገር ግን የሄሮድስ ታማኞች ወታደሮች ተከትለውት ሄደው ስለነበር "የትም እንዳይኰበልል ከለከሉት ሄሮድስን ይፈሩታልና ስህተትህን ብትገልፅ ይሻላል፡፡ እሱም ሊራራልህ ይችላል" አሉት አንደፌርም በአባባላቸው ተስማማ ወደ ቤተ መቅደስም ተመለሰ፡፡

ወደአካባቢው ሲደርስ እንደወትሮው ማንም አቀባበል አላደረገለትም ሄሮድስ እንደጠላው ሁሉም አውቋልና የሚወዱትም ቢሆኑ ሄሮድስን ስለፈሩ አልተቀበሉትም አንደፌር እንደደረሰ የትም እንዳይሸሽ በጥብቅ

www.ethiopianorthodox.org

የሚቆጣጠሩትን ወታደሮች ላከበት አንደፌር የወታደሮቹን እሱን መጠበቅ ተመለከተና ከድንጋጤው ብዛት የተነሳ ታመመ ወደ ሄሮድስም ቀረበ ሄሮድስ ጎና ሲያየው ፊቱን ጋረደ አንተ ርጉም ከኔ ራቅ ነገ አብርውህ ከመጡ የአውግስጦስ ቄሣር መልእክተኞ ጋር ወደኔ ትቀርባለህ ምክንያትህም ትገልፃለህ በማለት አሰናበተው።

በማግሥቱ የወታደር ዓለቆቹና ሹማምንቱ ሁሉ እንዲሰበሰቡ አደረገ የአውግሥጦስ ቄሣር መልእክተኞችም የጉባዔ ተሳታፊዎች እንዲሆኑ አደረገ። ስለሱ መገደል ቅንብር የሚያውቁትንም ሁሉ ለጉባኤው እንዲገልፁ አዘዛቸው እነሱም አንደፌር ሄሮድስን ለመግደል ያቀነባበረውን ሁሉ ዘርዝረው ተናገሩ በዚህ ጊዜ ከአውግሥጦስ ቄሣር የመጣውን መልእክተኛ "እኔን ለመግደል በተዘጋጀው ልጁ ላይ ፍረድ በማለት ሄሮድስ ጠየቀው። መልእክተኛው ከመናገሩ አስቀድሞ አንደፌር አጥፍቼ አለሁና ይቅር በለኝ በማለት እያለቀሰ ወደቀ ሰዎቹ ይቅር እንዲለው ለመኑት ሄሮድስ ግን ሰዎቹን ዝም እንዲሉ ገሰፃቸው። እነሱም ዝም አሉ ሄሮድስ "የአንደፌርን ግብር ያወቀ ሰው ይቅርታ ሊጠይቅለት አይገባም እሱ በማታለል የገዛ ልጆቼን ለመግደል አብቅቶኛል ንፁሐን ልጆቼን በሱ ተንኮል ገደልኩዋቸው እነሱ ካሉ እሱ እንደማይነግሥ አውቆ አስገደላቸው። እኔም ከበደል ላይ በደል ፈፅምኩ እነሱን ገድዬ እሱን በከፍተኛ ሥልጣን ላይ አቆምኩት እነሱን አስገድሎ እሱ ከኔ ቀጥሎ መንግሥቱን ለብቻው ያዘ እኔ ልጆቼን ገድየ እሱን አስደሰትኩት አሁን ለከባድ ሐዘን ተጋለጥኩ እኔ ሳዝን እሱ እየሳቀ ኑሯል።

የልጆቼ ሚስቶች ደካሞች ሁነው ሳያቸው እጅግ አዝናለሁ የሞቱትን ልጆቼ ልመልሳቸው አልችልም። ርጉም ስለሆነ ነው እንጂ እግዚአብሔር እስኪገድለኝ ለመጠበቅ በቻለ ነበር። ነገር ግን እኔንም ለመግደል ተዘጋጀ እኔ ልሞት የቀረብኩ ነኝ እሱ ግን ቸኩሎብኝ እኔንም ገድሎ መንግሥትነትን ለመያዝ ፈለገ እግዚአብሔርን አልፈራም መልካምን ስላደረግሁለት ክፋውን ሊከፍለኝ ፈልጓልና ወንድሞቹን አስገድሎ እኔንም ለመግደል ተዘጋጀ ብዙ ሀብትንና ገንዘብንም ሰጥቼ ከሱ የተሻሉትን ወንድሞቹ እያሉ የበላይነትን ሰጠሁት እጄንም ዘርግቼ ልዕልናውን ከፍ አደረግሁ ወደተመኘውም አደረስኩት ከአውግሥጦስ ቄሣር ጋርም እንዲተዋወቅና እንዲፋቀር አደረግሁ የምችለውን ሁሉ ለሱ ከማድረግ የቆጠብኩት ነገር የለኝም።

እሱ ግን እኔን የሚወድና ከጠላቴም የሚከላከልልኝ በመምሰል እኔን የሚገድልበትን ሰይፍ ሲስል ኖረ። የጠላትጠላትም ሆኖብኝ ተገኘ አንተ የአሁኑ የሱ ትሁት መስሎ መታየትን አትቀበል አትመንም ያሁኑ ልቅሶው የማስመሰል ልቅሶ ነው። አሁን ብምረው እሱ የወንደሞቹ ልጆችና እኔን አይምረንም በሱ ስብቀት ብዙዎችን ልጆቼ ገድያለሁ አልማርኩዋቸውም" ብሎ ብዙ ተናግሮ ዝም አለ።

ይህ መሰርይ አንደፌር የራስ ምታት እንደተነሳበት መስሎ ከወደቀበት ብድግ አለና "አባቴ ሆይ" የምትለውን ሁሉ ፈፅሜዋለሁ አንተ ብቻ ሁሉን ትተህ ይቅር በለኝ አንተን ለመግደል ከመዘጋጀት የበለጠ በደል የለም አንተ ለኔ ያላደረግህልኝ የለም አንግሰኸኛል ከፍ ከፍም አድርገኸኛል። ከአውግሥጦስ ቄሣር ጋርም አስተዋውቀኸኛል የሱንም ባለሟልነት አግኝቼአለሁ ወደሱ በሄድኩ ጊዜ እጅግ አክብሮኛል ከሌሎች ነገሥታት ተልከው ወደሱ ከመጡት መልእክተኞች ሁሉም አብልጦ አከበረኝ በኔ ለሱ የተበረከተው ገንዘብም ከሌሎች የበዛ ነበር።

ይህ ሁሉ ግን ካንተ ባገኘሁት ክብር የተገኘ ነው። የኔ ያንተ ጠላትነትን እስካወቅህባት ዕለት ድረስም ካንተ ያልተደረገልኝ ነገር የለም ራስ ወዳድነቴና ዕብደቴ ግን የእግዚአብሔር ትእዛዝ አስረስተውኛል። አንተን ለመግደል መፈለጌም እግዚአብሐርን አሳዝኖታል። መርገምም ያገኘኛል ባንተ

www.ethiopianorthodox.org

የተገደሉትም የኔ ወንድሞች ተገቢውን ቅጣታቸው አግኝተዋል ሲገድሉህ ሲዘጋጁ አንተ ቀድመሃቸዋል እኔንም ሳልቀድምህ ነቃህብኝ ዛሬም ያንተ ደግነት አላለቀም አንተ የገደልካቸው ወንድሞቼ አንተንና እኔን ለመግደል ተዘጋጅተው ነበር፡፡ እኔ እነሱን ሲላኡን አንተን ለማስጠላት ለአውግሥጦስ ቄሣር ነገር ለመሥራት ሞክሮ እኔ የሱን ነገረሠሪነት ከንቱ እንዲሆን አድርጌአለሁ የሲላኡንን ጨካኝነት አንተ ታውቃለህ አንተን ለመግደል ሲጠብቅ ደርሼበት ላንተ አቅርቤ አስገድየዋለሁ አንተን ለመግደል ብፈልግ ኑሮ እሱን ወዳንተ ባላመጣሁም ነበር፡፡ የኔ ስሕተት ካንተ ተለይቼ ወደ ሮም መሄዴ ነው፡፡ እኔ ስለሌለሁ/በሌለሁበት/ ጠላቶቼ ነገር ሰሩብኝ ብኖር ኑሮ ይህ በኔ የተሸረበው የጠላት ቅንብር ወዳንተ ባልደረሰም ነበር ወደሮም የሄድኩት ባንተ ትእዛዝ ነው ያንተን ትእዛዝ ለመፈፀም ነው የሄድኩት ሄጄም አውግስጦስ ቄሣር አንተን ማክበርና ማመንን አስለውጦ ቄሣር ባንተ ላይ የነበረው የቆየ መልካም አመለካከት እንዳይለውጥ አደረግሁት፡፡

ለዚህ ራሱ አውግስጣስ ቄሣር ምስክሬ ነው፡፡ስለኔ በደብዳቤ ብትጠይቀው እሱ እውነቱን ይገልጽልሃል፡፡ ባንተ ላይ ክፉ ባስብ ኑሮ እግዚአብሔር አይታገሰኝም ነበር ያጠፋኝ ነበር እንጂ እግዚአብሔር ክፉዎችን አልታገሣቸውም አጠፋቸው እንጂ ዋጋቸውም ከፈላቸው አቤሴሎም አባቱን ዳዊትን ለመግደል ሲዘጋጅ ሥር መሠረቱ እስኪነቀል ድረስ እግዚአብሔር አጠፋው፡፡ ተይዞ ካባቱ እጅ ቢደርስኑሮ ባልሞተም ነበር፡፡

እኔ ግን በመንገድ ሳልገደል ወዳንተ ደርሻለሁ ለሸሽ ብፈልግ ኑሮ ባለሁበት በሸሽሁ ነበር፡፡ ቦታው ለመሸሽ አመቺና ሰፊ ነበርና፡፡ አበሴሎም በሸሸ ጊዜ ዳዊት መልእክተኞቹን ሳይገድሉ በሕይወት እንዲያመጡት ላካቸው፡፡ ስለኔ ጠላቶቼ ብዙ ነገረውሃል አንተ ግን ጊዜ ወስደህ በትክክል ነገሩን

ተረዳው፡፡ ይህን ካልፈለግህ ደግሞ ግደለኝ በእጅህ ግደለኝ እንጂ ለሌላ ገዳይ አትስጠኝ፡፡

ይህ ወስላታና አታላይ አንደፌር ይህን ሁሉ ለፍልፎ ቀባጥሮ እንደ እውነተኛ ሰው ስቅስቅ ብሎ አለቀሰ ልቅሶውን ያዩ ሌሎችም አለቀሱ የሄሮድስ ዋና ፀሐፊ የነበረው ሂፍሎስ ግን አንደፌር በግፍ ያስገደላቸውን እስክንድርንና አርስጦቦሎስን በጣም ይወዳቸው ስለነበርና በሱ ነገረሠሪነትም እንደተገደሉ ያውቅ ስለነበር የአንደፌርን ነገር እውነት ብላችሁ አትስሙ እሱ መሠሪይና ወንድሞቹን ያስገደለ ክፉ ሰው ነው ከወንድሞቹም በተጨማሪ ብዙዎች ያስበደላቸው አስገድሏል፡፡ አሁንም ከፍሩዳ ጋር በመመሣጠር አባቱን ለመግደል ሲዘጋጅ ተደርሶበት ተረጋግጧል፡፡

እናንተ ግን ለማስመሰል ሲያለቅስ አይታችሁ አለቀሳችሁ ላስገደላቸው ሁለቱ ወንድሞቹ ለምን አላለቀሳችሁም፡፡ እነሱ በግፍ ተገድለዋል ስንገሣችሁ ለሕይወታችሁና ለልጆቻችሁም ልታለቅሱ ይገባቹኋል፡፡ አንደፌር በሕይወት ከቆየ ማንንም በሕይወት አያኖርም ሁሉን ይፈጃል በማለት ነፊሎስ ብዙ ተናገረ፡፡

የአንደፌርንም አረመኔነት ዘረዘረ፡፡ የአውግሥጦስ ቄሣር መልእክተኛ ከዚሁ ስለነበር ሄሮድስ "የቀረው ነገር ካለ እንዲናገር አንተ ጠይቀው" በማለት ለአውግስጦስ ቄሣሩ መልእክተኛ ዕድል ሰጠው መልእክተኛው ግን እኔ የምጠይቀው ነገር የለኝም" አለ፡፡

ሄሮድስ በወንድሙ ፍሩዳ ቤት የተገኘውንና በአንደፌር ስሱ መግደያ የተዘጋጀውን መርዝ ሄሮድስን ለመግደል ከተያዙት ላንዱ እንዲሰጡት አዘዘ፡፡ መርዙን ሰጡትና ወድያው ሞተ መርዙን ተሞልቶባት የነበረችውን ብርሌ እንድትከደንና በመልእክተኛው አማካይነት ለአውግስጦስ ቄሣር እንዲደርሰው

www.ethiopianorthodox.org

ሄሮድስ አዘዘ። አንጾፌርን ግን አሠሩት ለአውግስጦስ ቄሣር ድርጊቱን
እንዲገልፅለትም ሄሮድስ አደራ አለው።

ሄሮድስ ታመመ እያደርም በሽታው ፀናበት ከበሽታውም አስጨናቂነት
የተነሳ ሞትን ተመኘ የገዛ ሕይወቱንም ለማጥፋት ፈለገ። ሰዎቹንም ዱባ
እንዲያመጡለት አዘዘና ዱባ አመጡለት ዱባውን የምልጥበት ቢላዋ ስጡኝ አለ
እነሱም ሰጡትና በቢላው ሆዱን ይቀድ ዘንድ ሞከረ ባሮቹ ግን ተሽቀዳድመው
እጁን ያዙት። በዚህ ጊዜ መሪር ልቅሶ አለቀሰ እነሱም አለቀሱለት።

ከቤተ መንግሥቱ ውጭ ድረስ የነሱ ልቅሶ ተሰማ ንጉሡ ሞተ
ተብሎም ወሬው በከተማው ተወራ። አንጾፌር ያባቱን መሞት ሲሰማ እጅግ
ተደሰተ የእሥር ጠባቂውንም እንዲፈታው ጠየቀው። የእሥር ቤት ጠባቂው
ግን የንጉሡን መሞት በትክክል ሳላረጋግጥ አልፈታህም አለውና ወሬውን
ለማጣራት ወደ ቤተመንግሥቱ ቢሄድ ሄሮድስ በሕይወት ተገኘ። "አንጾፌር
ያንተን መሞትን ሰምቶ እጅግ ተደሰተ" ብሎ ለሄሮድስ ነገረው። ሄሮድስ
አሁኑኑ ባስቸኳይ አንጾፌርን ግደሉት የሱም ስም ከማንኛው የክብር መዝገብ
ይደምሰስ ብሎ አዘዘ።

አንጾፌር በዚችው ዕለት ከእሥር እያለ ተገደለ ከሄሮድስ ቀጥሎ የሱ
ልጅ አርከላኦስ እንዲነግስ አዘዘ። አንጾፌርን ካስገደለ በኋላ ሄሮድስ ሞተ
ከአንጾፌር መገደል በኋላ ሄሮድስ አምስት ቀን ቆይቶ ሞተ የሄሮድስ ዕድሜ
ሰባ ዓመት ሲሆን የሥልጣን ዘመኑ ደግሞ ሠላሳ ሰባት ዓመት ነው።

ሄሮድስ ለመሞት ሲቃረብ በሱ የተተካው አርከላኦስ በእሥር
የሚገኙትን ሰዎች በሙሉ እንዲገድላቸው አደራ ብሎታል። አርከላኦስ
የሄሮድስን መሞት እንዳየ የታሠሩትን ሁሉ ፈታ። ከእሥር የፈታቸውንም
ሁሉ መልካም አደረገላቸው። ኒቆሎስ (የሄሮድስ ፀሐፊ የነበረው) ሄሮድስ
እንዲገደሉ ትእዛዝ አስተላልፎ እንደነበርና አርከላኦስ ግን ምሕረት

እንዳደረገላቸው በፁሑፍ ገለፀላቸው። ሕዝቦቹ እሠረኞቹን በምሕረት
በመልቀቁ እጅግ ወደዱት ሄሮድስን አስቀድሞ ባዘጋጀው መቃብር ቀበሩት።

የሄሮድስ አስከሬን ከወርቅ በተሠራ አልጋ ተሸከሙት የተለያየ የሐርና
የግምጃ ጌጣጌጥንም ከላዩ ላይ አኖሩ በሕይወቱ እያለ ይይዘው የነበረው
የወርቅ ዘንግንም በሬሳው እጅ አስያዙ። ልጆቹ ከፊት ለፊቱ እንዲጓዙ ተደረገ።
የአይሁድ አለቆችም ከነሱ ጋር ነበሩ። ሠራዊቶቹ ባሮቹ በኋላ ይከተሉ ነበር።
ሠራዊቶቹ ለጦርነት ሲሰለፉ የሚይዙትን የጦር መሣርያ ይዘዋል። የሱን
አስከሬን የከበቡ አምሣ ባለሥልጣኖች "መስክ፣ አምበር፣ ከፋር" የተባሉትን
የሽቶ ዓይነቶችና ሌሎችንም የሽቶ ዓይነቶች ይዘው ነበር። የያዙትንም ሽቶ
ወደየሰው ይረጩት ነበር። ይህንን ማድረጋቸው ሄሮድስን ከልባቸው
ስለወደዱት አይደለም ነገር ግን በአምባገነንነቱ ያደረሰባቸው ረግጦ የመግዛትና
አስከፊ የሆነ ጭካኔው ከልባቸው ስለተቀረፀ ከመፍራታቸው የተነሳ እንጂ።

ክፍል አምስትና ስድስት

የሄሮድስ ልጅ አርከላኦስ ታሪክ

ምዕራፍ ፩

አርኬላኦስ ሥልጣኑን ካደላደለ በኋላ በአባቱ ስም ሄሮድስ ዳግማዊ
ተባለ ሄሮድስ ቀዳማዊ እንደሞተ ታፍኖ የኖረው ህዝብ በሟቹ ሄሮድስ ላይ
የነበረውን ጥላቻ በመግለጽ ተነፈሰ አፀያፊ ፋሽሽትና ምሕረት የለሽ ፍጡር
መሆኑንም ሕዝቡ በየአደባባዩ እየወጣ ገለጠ። የፈፀመውንም ግፍ ከመጀመርያ
እስከ መጨረሻ ተነተነ ልጁ አርከላኦስ የሱን ፈለግ እንዳይከተልም ፈሩ
ለመንግሥትህ አንገዛም ልትነግሥም አይገባህም የአረመኔ ልጅ ነህና

www.ethiopianorthodox.org

በማለትም የድፍረት ቃል አስተጋቡ። አርኬላኦስም ገና ከመንገሱ ብዙ ተቃዋሚዎችን ገደለ።

በዚህ ጊዜ ከሕዝበ አይሁድ ተመርጠው ወደ ሮም ሄዱና ለአውግስጦስ ቄሣር "አረመኔው ሄሮድስ ሰዎችን በመግደል ብቻ ሳይሆን ብዙ የአረመኔነት ድርጊት ሲፈጽምብን ኑሮ ቢሞትልን የሱ ልጅ አርኬላኦስ በስልጣኑ አንተ ሳትፈቅድለት ነግሦ ተቃዋሚዎቹን መግደል ተያይዞታል ብዙዎችንም ገድሏል። እንደህጉ ከሆነ ራሱ ንጉሥ ነኝ ከማለት ያንተን ፈቃድ መጠየቅ ነበረበት ነገር ግን ይህን አላደረገም" በማለት አርኬላኦስን ከሰሱት። እሱን እንዳያነግሥባቸውም አጥብቀው ለመኑት። ከአይሁድ ወገን ያልሆነ ከተከታዮቹ ሮማውያን እንዲሾምላቸውም አውግስጦስ ቄሣርን ለመኑት።

አርኬላኦስ በበኩሉ ወደሮም ያባቱ ፀሐፊ የነበረውን ኒቆሎስ አስከትሎ ወደ አውግስጦስ ቄሣር ሄደ። ኒቆሎስ የአይሁዶቹን አቤቱታ ለማኮላሸት ለአውግስጦስ ቄሣር "እነዚህ አርኬላኦስን ለመክሰስ የመጡ አይሁድ ወገናቸውን አርኬላኦስ እንዲገዛቸው ጠልተው አይደለም የሮምን መንግሥት ለመክዳት ስለፈለጉ ነው እንጂ አለ። ከቄሣር የበታች ሽማምንት ዘንድም የአርኬላኦስን ንጉሥነት እንዲረጋገጥ ብዙ ደከሙ ንጉሥነቱንም አፀደቀለት።

አርኬላኦስ ከከሳሾቹ ይልቅ ተቀባይነት በማግኘት ወደ አገሩ ተመለሰ አውግስጦስ ቄሣር ንጉሥነቱን አፅድቆ ላከው አይሁድን ያላንዳች ተቃዋሚ እንደፈለገ ቀጥቅጦ ገዛቸው ብዙ መከራንም አደረሰባቸው የወንድሙን እስክንድር ሚስትን አገባት እቺ ሴት ወደ አርኬላኦስ በተወሰደችበት ሌሊት በሕልሟ ባልዋ እስክንድር ሲቆጣ ታያት ልትጠጋው ብትሞክርም ራቃት ከኔ በኋላ ጋብቻ አይጠቅምሽም እኔን ሐፍረትንና ውርደትን እንዳለበሽኝ ተረጂ በማለት ብዙ ዛተባት እሷም በድንጋጤ ከእንቅልፏ ነቃች ያየችውንም ሕልም

ለሰዎች ተናገረች አርኬላኦስ በወሰዳት በሁለተኛው ቀንም ሞቱች አርኬላኦስ በበኩሉ በሕልሙ ካንድ ግንድ እጅግ የሚያማምሩ የሽቶ ዘለላዎችን አየ ትልቅ በሬም መጥቶ ሽቶቹን በላቸው። ይህንን ለሕልም ፈካሪዎች ነገራቸው ሕልም ተርጓሚዎችም ሰባቱ የሽቶ ዘለላዎች ሰባት ዓመት ናቸው ለሰባት ዓመት ትነግሣለህ ሰባቱን የሽቶ ዘለላዎችን የበላ ትልቁ በሬ ደግሞ ቄሣር ነው። ከሰባት ዓመት በኋላ ቄሣር መንግሥትህን ይወስዳል በዚችውም ዓመት ከመንግሥትህ ትወገዳለህ" አሉት። ከጥቂት ዓመታት በኋላ ከአውግስጦስ ቄሣር መልእክተኞች አንዱ ከፍተኛ ባለሥልጣን ወደ ቤተ መቅደስ መጣ አርኬላኦስንም ይዞ አስረው ወደ ሮምም ወሰደው። ከእሥር እንዳለ ሞተ። ከሱ ቀጥሎ ወንድሙ አንጠሬስ ነገሠ።

ምዕራፍ ፳፪

የቀዳማዊ ሄሮድስ ልጅ አንጠሬስ ታሪክ

አንጠሬስን ያነገሠው አውግሥጦስ ቄሣር ነው። አርኬላኦስ ታሥሮ ወደ ሮም እንደተወሰደ በዚያው ሞተ አውግስጦስ ቄሣር አንጠሬስን አንግሦ እንዳባቱ ሄሮድስ አለው አንጠሬስ እንዳባቱና እንደወንድሙ አርኬላኦስ ክፉ ገዢ ሆነ አመንዝራም ሆነ ወንድሙ ፊሊጶስ በሕይወት እያለ ሚስቱን ሄሮድያዳን ቀማው ሁለት የወንድሙን ሚስት በመቀማቱ የአይሁድ ታላላቅ ሰዎች ቢቃወሙት ገደላቸው በዚሁ ምክንያት ብዙዎች ተገድለዋል የካህኑ ዘካርያስ ልጅ ዮሐንስንም ገድሎታል። ወንድምህ በሕይወት እያለ ሚስቱን ልትቀማው አይገባም በማለት ዘልፎታልና ከፊሊጶስ ሚስት አንጠሬስ ሁለት ልጆችን ወልዷል።

www.ethiopianorthodox.org

ለአይሁድ ጥምቀትን ያስተማረ ዮሐንስ ነው:: አይሁድ ዮሐንስን "ይሕያ" ይሉታል ክርስቲያኖች ደግሞ ዮሐንስ ይሉታል:: በሄሮድስ ልጅ አንጠሬስ ዘመነ መንግሥት አውግሥጦስ ቄሣር ሞተ ጢባርዮስ ቄሣርም ነገሠ ጢባርዮስ ቄሣር ክፉ ንጉሥ ሆነ:: በሱ ዘመን ብዙ ክፉ ነገር ታየ ሰዎች ወደሱ እንዲሰግዱ አዘዘ እንዲያመልኩትም አዘዘ አይሁድ አንሰግድልህም ስላሉ ብዙዎች አይሁዶችን ገደለ:: አይሁድ በዓመፀኝነት ተባብረው አንጠሬስን ከቤተ መንግሥት አባረሩት እነሱ እንደጠሉት አውቆ ጢባርዮስ ቄሣር ይዞ አንድሎስ በተባለው ቦታ አሠረው በዚያውም ሞተ:: አንጠሬስ ኀልሳዊ ሄሮድስ በመሆን አይሁድን ሃያ አንድ ዓመት ገዝቶአቸዋል:: ከሱ ቀጥሎ የሱ ወንድም የአርስጦቦሎስ ልጅ አግሪጳ ነገሠ::

ምዕራፍ ፫

ዜና አግሪጳ ወልደ አርስጦቦሎስ ወልደ ሄሮድስ ቀዳማዊ

በዘመነ አግሪጳ ወልደ አርስጦቦሎስ፣ ጢባርዮስ ቄሣር ሞተና በምትኩ ኔሮን ቄሣር ነገሠ ከሱ በፊት እንደሱ ክፉ ቄሣር አልነገሰም እሱ አራተኛ ቄሣር ነው:: ሰዎች ሁሉ አምላክ እንዲሉት አዘዘ ሲምሉም በስሙ እንዲምሉ አዘዘ በስሙም የሚመለክበት ቤተ መቅደስ በሱ ግዛት ሁሉ እንዲታነፅ ወሰነ ቊርባን በየመቅደሱ በስሙ መፈፀም አለበት አለ::

አሕዛብ ሁሉ በሱ ትእዛዝ ተመሩ የሱን ትእዛዝ አንቀበልም ያሉት አይሁድ ብቻ ናቸው አይሁድ አፌሎ የተባለውን ሰው ወደሱ ላኩ አፌሎ አስተዋይና ብልሐተኛ ነበር ኔሮን ቄሣር አፌሎን ለምን አንታዘዝም ትሉኛላችሁ አለው አፌሎ በበኩሉ አምላክ የምንለው እግዚአብሔር እንጂ ሰውን አምላክ አንልም የምንምለውም በእግዚአብሔር ስም ብቻ ነው መቅደስንም ለእግዚአብሔር ብቻ እንሠራለን ቊርባንንም ለሱ እናቀርባለን እንጂ ከአምላካችን ትእዛዝ አንወጣም::" አለው::

ኔሮን እጅግ ተቆጣ (በአፌሎ ላይ) ብዙ የአይሁድ መልእክተኞችን አስከትሎ ነበር የሄደው ወደ ኔሮን እንዲቀርብ የተፈቀደለት ግን እሱ ብቻ ነው:: ከኔሮን የወረደበትን የስድብ ውርጅብኝ ከውጭ ለሚጠብቁት አይሁድ ነገራቸው አሁን እሱ በኛ ላይ ቁጣውን ሲያነድብን ነው:: "እኛ እግዚአብሔርን በጾምና በፀሎት እንለምነው:: ከዚሁ ከተደቀነብን መከራም ያወጣን ዘንድ እንማፀነው" አላቸውም በመላ ምድረ ሮም ያሉት አይሁድ ከያሉበት ሁነው በልቅሶ በፆምና በጸሎት ረድኤተ እግዚአብሔርን እንዲጠይቁ መልእክት አስተላለፈላቸው እነሱም ሦስት ቀንና ሦስት ሌሊት ጸለዩ ከኔሮን ቄሣር እጅ እንዲያድናቸውም እግዚአብሔርን ለመኑ::

በሦስተኛው ቀን አይሁድ የሮምን ሕዝብ አስተባብረው ተነሱና ኔሮን ቄሣርን ከበቡት በሰይፍም አንገቱን ቆረጡት አካላቱን በሙሉ ቆራርጠው ጣሉ:: በመይዳ ላይም የአካላቱን ቁርጥራጭ ስለጣሉ ውሾች በሉት በመቃብር አልተቀበረም እግዚአብሔር ቁጣውን በሱ ላይ አሳይቷልና ከሱ ቀጥሎ ቀላውዴዎስ ቄሣር ነገሠና አፌሎ በሰላም ወዳገሩ እንዲመለስ አደረገ አፌሎና ተከታዮቹ እየተደሰቱ ወደ ቤተ መቅደስ ተመለሱ ኔሮን ቄሣር እንዲመለክባቸው የተሠሩትን የጣዖት ቤቶች በሙሉ እንዲፈርሱ ቀላውዴዎስ ቄሣር አዘዘ::

የአይሁድ ንጉሥ አግሪጳም በመልካም አመራር ይኖር ነበር ሆኖም ቀላውዴዎስ ቄሣርንም እያከበረውና እየታዘዘው ኖረ:: ለሃያ ሦስት ዓመት

www.ethiopianorthodox.org

የአይሁድ ንጉሥ እንደሆነ ቆይቷል እሱ ሲሞት የሱ ልጅ አግሪጳስ መንግሥቱን ተረክቦ ነገሠ።

ምዕራፍ ፬

ዜና አግሪጳስ ወልደ አርስተቦሉስ ወልደ ሄሮድስ

ሁለተኛው አግሪጳስ በአይሁድ ከነገሱ የአንደፌር/የመጀመሪያው/ ዘሮች የመጨረሻው ነው። ቤተ መቅደስን በመሥራት ደግሞ በሁለተኛ ደረጃ ይመደባል በዘመኑ የቤተ መቅደስ መፍረስና የሕዝቦች መሰደድ ተፈጽሟል። በሁለተኛው አግሪጳስ ዘመን ቀላውዴዎስ ቄሣር/አቅሊዲስ/ ሞተ ከሱ ቀጥሎ ሌላው ኔሮን ቄሣር ነገሰ በዚሁ ዘመን በሀገረ አይሁድ ትርምስ ጠብ በዛ በሀገረ ሮማንያም እንዲሁ።

ክፉት ዓመፅ ትዕቢት መርገምና ዝሙት ከርስበርስ መገዳደል ጋር ሰፈነ። ሰዎች የሌላውን ንብረት እየሰረቁ መሸጥ የሌሎችን ሚስቶች በዓመፅ መድፈርና ሌላም የመበጣበጥ ድርጊት በየቦታው በዛ ማንም በነፃነት መንቀሳቀስ የማይችል ሆነ መሸጥ መለወጥ ገበያ ወጥቶ በሰላም መመለስ ቀርቶ ዘረፋ ብቻ በየአቅጣጫው ሰፈነ የውንብድና ተግባር ብቻ ተጧጧፈ እውነት ጠፋ።

ይህን ከሀገረ አይሁድ ለማስቀረት የቄሣሩ ሹም አስባስያኖስ መጣ እሱንም ተከትሎ ጥጦስ መጣና ሀገረ አይሁድን ደመሰሰ ቤተ መቅደስንም አፈረሰ አይሁዶችንም ማረካቸው የአግሪጳስ ልጅ አግሪጳስ ንጉሥ ነኝ ብሎ ለሀያ ዓመት ቢቀመጥም በሱ ዘመን ሀገረ አይሁድ እንደታመሰች ነው

የቆየችው አይሁዶች የርስበርስ መገዳደል ስፍናባቸው ኖሩ ማንም ሰው በየኪሱ ጩቤን እየደበቀ የተጠቃውን ሁሉ መግደል ሆነ። ለውንብድና የተሠማሩትን በገንዘብ እየገዙ እገሌን ግደልልኝ የሚሉ የሚያስገድሉና ከሥነ ሥርዓት ውጭ የሆኑ ሰዎች እጅግ በዙ። ሰላማዊ በመምሰል አንዱ ወዳንዱ በመጠጋት ሹል በሆነ ብረት መግደል እንደባህል ሆነ የገደለው ሰው ወዲያው በሰው ማህል ይደበቃል። ከዚያ በአይሁድ ዘንድ በጦርነት ጊዜ እንኳ በእንደዚህ አገዳደል የተለመደ አልነበረም።

የሰው ብዛት ባለበት ከማህል እየገቡ ማንነታቸው ሳይታወቅ ባስቃቂ ሁኔታ ሰውን ለመግደል የተደራጁ ቡድኖች እጅግ ተበራከቱ በገበያ በቤተ መቅደስ በማንኛውም ሰው በርከት ብሎ በሚቆምበት ቦታ ሁሉ የዚሁ ተግባር እጅግ በሚያስመርር ሁኔታ ተስፋፋ። የቸገራቸው ሰዎች ይህን “ዕውርሞት” በማለት ሰየሙት ይህ እግዚአብሔር በአይሁድ ላይ ያፈሰሰው ቁጣ ነበር በዚህ አስቸጋሪ አሟሟት ዮናታን የተባለው ደግ ካህን ተገደለ ገዳዩም አልታወቀም በየደረጃው የተለያየ ትምህርት ጥበብና ሞያ ያላቸው ሰዎች እገሌ ገደላቸው ባልተባለ ሁኔታ ደማቸው በከንቱ ፈሰሰ።

ሰዎች የሚያደርጉትን ስላጡ ከቀሚሳቸው ውስጥ ብረትን ለመልበስ ተገደዱ ከሕዝበ አይሁድ ብዙዎች የሕይወት ዋስትና አለመኖሩን ሲያዩ ሴቶችንና ሕፃናትን ካገር አስወጥተው ካገር ውጭ እንዲቀመጡ አደረጉ። እነዚህ በስለት ሳይታወቁ ወደ ሰው በመጠጋት ሰውን የፈጁ እኩያን ሰዎች የሮም መንግሥት ወኪል ወደሆነው ሬልፎስ ሄዱ። እሱም እያሳደደ ገደላቸው የቀሩትም ማረካቸው።

www.ethiopianorthodox.org

በዚህ ዘመን የነበረው ይህ ኔሮን ዳግማዊ ነው ጴጥሮስንና ጳውሎስ በዚህ ዘመን የነበረው ይህ ኔሮን ዳግማዊ ነው ጴጥሮስንና ጳውሎስ

በዚህ ዘመን የነበረው ይህ ኔሮን ዳግማዊ ነው ጴጥሮስንና ጳውሎስ ሐዋርያትን የገደላቸው ኔሮን የአቅሎዱስ ልጅ ይባላል። በኔሮን አሥራ ሦስተኛ ዓመተ መንግሥት ዮሐንስ ወንጌላዊ ወንጌሉን ፃፈ። በዚህ ጊዜ መድሐኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ካረገ ፴ ዓመት ሁኖት ነበር የመጀመርያው አግሪጳ እንደ አያቱ አረሜናዊ ሄሮድስ ተባለ የዮሐንስን ወንድም ያዕቆብን ያስገደለው አግሪጳ ዳግማዊ ተብሎ የተሾመው ነው። በዚሁ ዳግማዊ አግሪጳ ፊት ቅዱስ ጳውሎስ ተከሶ ቀሟል።

ምዕራፍ ፰

ዜና ወልደ አናፋኒ አልአዛር

የሮምን መንግሥት አናውቅም ለማለት አልአዛር የመጀመሪያው ነው። ከአርበኞችም አንዱ ነው። ከአልዓዛር ጋር ለሮም መንግሥት አንገዛም በማለታቸው ቤተ መቅደስ እንድትደመሰስ ምክንያቶች ሁነዋል። ብዙ ሕዝብም ተደምስሷል። እንደሚነገረው አናኒ የሚባል ካህን ነበር አልአዛር የሚባል ልጅም ነበረው አልአዛር ብርቱ ከመሆኑም በላይ ሽፍታ ነበር። ብዙ ሽፍቶችንም አሰባሰበ ብዙ ክፉ ሰዎችም ወደሱ ተሰባሰቡና ወደ አርመን ሄደው የባለፀጎችን ንብረት ቤት እየሠረሠሩ ይሠርቁ ነበር።

መንገደኛ ሲያገኙም ይዘርፉት ነበር። ሲዘርፉ ሀብታም ድሐ አይሉም ያገኙትን ሁሉ ይዘርፋሉ እንጂ ይህንን እየፈፀሙም ወዳገራቸው ይመለሱ ነበር። እየተመላለሱም በመዝረፍ አርመንን አመዘበሩዋት ወገኖቻቸውንም አይሁድ በውንብድናቸው አስጨንቀዋቸው ዘረፋው ሲጠናባቸው የአርመን ሕዝቦች ወደ ሮሙ ሹም ፊልፎስ አቤት አሉ ፊልፎስም በረቀቀ ዘዴ

አልኣዛርን ያዘው አሥሮም ወደሮም ወሰደው የሱን ተከታዮች ገደላቸው አልአዛር ግን በሮም ለጥቂት ጊዚያት ታሥሮ ተለቀቀ ወደቤተ መቅደስም ተመለሰ አግረደስ ደግሞ ወደሮም ሄዶ ኔሮንን ለመገናኘት ፋስገ ሄዶም አግሪጳስ ቤተመቅደስን ትቶ ኀዞው ሲጀምር በሮማውያንና በአይሁድ መካከል ከባድ ጠብ ተነሳ።

የጠቡ መነሻ ፊልፎስ የሮሙ ባለሥልጣን በአይሁዶች ላይ ብዙ ግፍ ስለፈፀመ ነበር አይሁድ ግን አንድነት ግንባር ፈጥረው ፊልፎስን አቸነፉት እሱ ተሸንፎ ሲሸሽ በቤተመቅደስ ዙርያ የተገኙ ብዙ ሮማውያን ተገደሉ የቀሩትን ሮማውያን ከቤተመቅደስ አሳደዱዋቸው ፊልፎስ ሸሽቶ ወደ ግብፅ ሄደና አግሪጳስ በመርከብ ተሳፍሮ ወደሮም ለመሄድ ሲዘጋጅ ደርሶበት ወደሮም መሄዱን አቋርጦ ወደቤተመቅደስ እንዲመለስ አዘዘው።

አግሪጳስ ወደ-ቤተመቅደስ ለመመለስ ሲነሳ ፊልፎስ ከአልኣዛር ድርጊት ጀምሮ በቤተመቅደስ የተፈፀመውን ሁሉ ለአግሪጳስ ገለፀለት ከአግሪጳስ ጋር ብዙ ከፍተኞች የሮም ወታደሮች ነበሩ ወደቤተመቅደስ ሲመለስ አይሁድ በደስታ ተቀበሉት አግሪጳስ ከፊልፎስ ጋር ምን እንዳጣላቸው ጠየቃቸው እነሱም የፈፀመባቸውን ግፍ ገለፁለትና ከዛሬ ጀምሮ ለሮማውያን አንገዛም አሉት አግሪጳስ በዚህ ጊዜ አዘነ ግራ ገብቶትም እጅግተጨነቀ ከሮማውያን ተገገርነት ማፈንገጡ እንደማያዋጣቸውና ሮማውያን ሊደመስሱዋቸው እንደሚችሉም ተረዳ።

አብረውት ያሉትን የሮም መንግሥት ወታደራዊ ባለሥልጣኖች ተስፋ እንዳይቈርጡ አግሪጳስ አፅናናቸው አይሁዶችንም በየመዓርጋቸው እንዲሰበሰቡ አደረገ ምክንያቱም አንድ ላይ ከሰበሰባቸው ብዙ ደም ከሮማውያን ጋር ስለተፋሰሱ ሊረጋጉለት አልቻሉምና ነገር ግን ለየብቻ ከሰበሰባቸው በኋላ እንዲህ አላቸው «ወንድሞቼ ስሙኝ በርጋታም አዳምጡኝ በፀጥታ

www.ethiopianorthodox.org

የማትሰሙኝ ከሆነ ንግግሬን ከንቱ ታደርጉብኛላችሁ ልናገረው ያሰብኩትንም ፍሬ ነገር እንድረሳ ታደርጉኛላችሁ እናተም የምለውን አትሰሙም::

ልብ ብሎ ማደመጥ ወደመልካም ቁም ነገር ይመራል ፍሬ ነገርን ያደመጠ ደግሞ ሊጠይቅና መልስ ሊያገኝ ይችላል» እነሱ የአግርጳስን አባባል ሲሰሙ «በእውነት መንጫጫቱን ትተው በፀጥታ ሊያደምጡት ጀመሩ እሱም ከሮማውያን የደረሰባችሁን ግፍ ተረድቻለሁ ይህን ለማለት ያደረሳችሁ ወዳችሁ ሳይሆን በደረሰባችሁ ግፍና በተፈፀመባችሁ በደል ነው እንጂ ከሌላ ተነስታችሁ አይደለም ሮማውያን እኔ ለጥቂት ከናንተ መለየቴን አይተው መከራ አደረሱባችሁ ይህ አድራጎት እኔን በጣም አሳዝኖኛል ይሁን እንጂ እኔና እናንተ ከነሱ እጅ ለመውጣት የምንችልበት ምንም ሥልጣን የለንም እግዚአብሔር ሰው አህዛብን ሁሉ ጨምረው በስተግራ አስከትለውና ብብርድ ብዛት ምክንያት ሊኖርበት እስከማይችለው አገር ሁሉ እኛንም ጭምር እንዲገዙ ፈቅዶላቸዋል እኛ በባሕር በምሥራቅና በምዕራብ ያሉ አገሮች ሁሉም በነሱ እየተገዙ ናቸው ቅዕራችሁና ጥቂቶች ነን መጥተው ያጣፉዋቿኋል የሚረዳችሁም የለም ግንባችሁም የሚያድናችሁ አይምሳለችሁ:: ከኛ ግንብና ቅዕር በበለጠ ከተማቸውን ያጠሩ ሁሉ ከሮማውን እጅ አላመለጡም ግንባቸውም ሆነ አጥራውም አላዳናቸውም ለባሰ መከራ እየተጋለጡ ተገደሉ ተማረኩ እንጂ ኔሮን ቄሣር ሳያውቅ ፋልሮስ በናንተ ላይ መከራን አድርሷል ኔሮን እናንተ እንድትቸገሩ አይፈልግም ይህንን ማድረጉ ካወቀም ይቀጣዋል ለወደፊቱም ይህ እንዳይደገምና ሌላ መልካምና ርኅሩሕ ሰው እንዲልክልን እፅፍለታለሁ:: የፈፀመባችሁንም በደል ሁሉ በፅሁፍ እገልፅለታለሁ::

ካሁን በኋላ ወደናንተ መላክ ያለበት የሮም ባለሥልጣን ገንዘብን የማይወድ ሰውንም የማይበድል ክፉን የሚያስወገድ መሆን እንዳለበት ቄሣርን እጠይቀዋለሁ እናንተም ከመጥፋት እንድትድኑ የሚመጣውን የቄሣር ወኪል በትሕትና ተቀበሉት ይህን ካደረጋችሁ ሕይወታችሁ ይጠበቃል ንብረታችሁ አይዘረፍም የቀድሞው ኑብራችሁም ይጠበቃል አሁንም ቢሆን ከኛ ጋር ያሉትን ሮማውያን አታበሳጩዋቸው የምፅፈው ደብዳቤ ከኔሮን ቄሣር ዘንድ ደርሶ መልስ እስኪመጣ በትዕግሥት ጠብቁ መጨረሻውን ምን እንደሚያስከትል ለማታውቁት ነገር አትቸኩሉ ችኮላ ለመከራ ያጋልጣል ምክሬ ይህ ነው ::

እኔ የምነግራችሁን ልብ ብላችሁ ከተረዳችሁ ለመልካም ነገር መዘጋጀት አለባችሁ እኔም የናንተን ድሕነት ለማስጠበቅ እጥራለሁ እኔ የምላችሁን እየሰማችሁ ከተከተላችሁኝ ሁላችን በሰላም ለመኖር እንችላለን የኔን ምክር ከመቀበል የማትፈልጉ ከሆነና ለሮም መንግሥት መታዘዛችሁን ከቋረጣችሁ ግን እኔ ከናንተ ጋር እንደማልተባበር እወቁ ከናንተ ጋር አልተባበርም ለልጆቻችሁ ለሚስቶቻችሁና ለሕይወታችሁ ስትሉ እግዚአብሐየርን ፍሩት እቺን ታላቋ አገርና ቤተመቅደስንም ከመደምሰስ ታደጉ በማትችሉት ነገር ተቃውሞን አታሳሙ ጥለቻንም አታትርፉ ከመካከላችሁ መጠላትን የሚወዱ ወንዶች እንዳሉ አውቃለሁ እቺ አገር ስትጠፋ ማየት የሚያስደስታቸው እንዳሉም አውቃለሁ::

ይህን ለመሠለ ነገር ጫሪዎች ድጋፍ ከሠጣችሁ መከራ ያመጡባቿኋል እንጂ:: ሌላ ጥቅም ጨርሰው እያስገኙላችሁም በሰላም ሰው እንዲኖር አይፈልጉም ሲበጠበጥና ለመከራ ሲጋለጥ ማየት ለነሱ ያስደስታቿዋል የነሱን መጥፎነት ተከትለው ሮማውን እናንተን ለማጥፋት ሊመጡ ይችላሉ ያንጊዜ ያልጠበቃችሁት አደጋ ከፊታችሁ ይጋረጣል በዚህ ጊዜ ጠላቶቻችሁ ይደሰታሉ ጥቅም እያስገኙላችሁም::

አግሪጳ ይህን ሁሉ ሲገልፅ ቆይቶ እጅግ አዘነ አናኒ የተባለው ካህንም አለቀሰ ብዙዎቹም የአግሪጳን ምክር አልተቀበሉትም የሮምን መንግሥት አለመቀበላቸውንም እየገለፁ አግሪጳን ተሳለቁበት የሮሙ ኔሮን ቄሣር በበኩሉ ለቤተመቅደስ የሚሠጥ መባን ላከ ከሱ በፊት ብዙ የሮም ነገሥታት ይህን

www.ethiopianorthodox.org

መሠለ አምሓ ለቤተ እግዚአብሔር መሥጠትን አስለምደው ነበርና ይህንኑ ናኒ ልጅ አልአዛር ይህን ከኔሮን ቄሣር የተላከውን የቤተ እግዚአብሔር አይገባም ሥጦታ ከአህዛብ ነገስታት የመጣ ሥጦታ ወደ ቤተ እግዚአግሔር አይገባም ማለት ከቤተ መቅደስ ውጭ አስቀመጠው ከግብፅ አግሪጳስ ሲመለስ አብረው መጡትንም የሮም ታላላቅ የሠራዊት አለቆች ገደላቸው። የቀሩትንም በቤተ መቅደስ የተገኙትን ሌሎች ሮማውያንን ሁሉ ፈጃቸው። ይህ ሁሉ ሲሆን ግሪጳስ አላወቀም ነበር። ምክንያቱም ይህ ሁሉ ግድያ ሲፈፀም ከሠራዊቱ ጋር ከቤተ መቅደስ ከራቀ ቦታ ላይ ስለነበር ነው። ከሞት የቀሩት የሮማውያን ሰዎች በወገኖቻቸው ላይ የደረሰውን በእነአልአዛር ግድያ ካለበት ድረስ ሄደው ነገሩት።

አግሪጳስ የጦር ዓለቆቹንና ሌሎች ሶስት ሺ ወንዶችን አይሁድን እንዲወጉ ከከተማ ውጭ ሆኖ ላከባቸው። እነዚህ ከሄሮድስ የተላኩ ጦረኞች አልአዛር ከሚመራው ቡድን ጋር ጦርነትን ገጠሙ ለሰባት ቀንም ጦርነት ገጥመው ተዋጉና አልአዛር ከተከታዮቹ ጋር ተቸነፉ ከተከታዮቹም ብዙዎቹ ተገደሉ እሱም ወደ ቆድሽ (ቤተመቅደስ) ሽሽቶ ገባ ከቤተ መቅደስም ድረስ ተከተሉትና በዚሁም ከባድ ጦርነት ተካሄደ በዚህ ጊዜ አልአዛር በሽፍተኝነት ጊዜው ያሰለጠናቸው ሰዎች ሰላማውያን በመምሰል እየተጠጉ ብዙ ሰዎችን ገደሉ የጦር መሣርያ ይዘው ስለማይታዩ ያልጠረጠሩዋቸውን የሄሮድስ ተከታዮች ገደሉዋቸው።

እንደገና የአግሪጳ ሰዎች ባላወቁት መንገድ ከባድ አደጋ ስለደረሰባቸው ለመሸሽ ተገደዱ። የአልአዛር ቡድን እንደገና አንሰራራ ቤተ መቅደስንም ለብቻቸው ተቆጣጥረው ገዢዎች እኛ ነን አሉ የንጉሱንና የልጁንም ቤት አመዘበሩ የቤተመንግስቱን ቤተ መዛግብትና የቤተ መንግስቱን ንብረት ሙሉ ዘረፉ በሌላ በኩል በአርመን የሚኖሩ አይሁድ ካገሩ ነዋሪዎች ጋር ግጭት

ፈጠሩ አርመኖች ወደሊላም አገር የአይሁድ ጥላቻ እንዲዛመት በማድረጋቸው ይታወቃሉ።

በዚሁ ዘመን ብዙ አርመኖች በደማስቆ ይኖሩ ነበር በተለይ ከደማስቆ በሚገኝ የባሕር ወደብ ብዙ አርመኖች ይኖሩ ነበር እነዚህ አርመኖች ሕዝብን በተንኮል እያነሳሱ በደማስቆና በቂሳርያ ብዙ አይሁዶች እንዲጨፈጨፉ አደረጉ በያገሩ የሚኖሩ አይሁድ በቤተመቅደስ የአልአዛር መነሳትን ሲሰሙ እየተሰበሰቡ ወደደማስቆ ሄዱ ከፊሎቹ ወደአርመን ሄዱ ያገኙትንም አርመናዊ ገደሉ ብዙ ንብረትንም ማርከው ተመለሱ ሲመለሱ የአርማንያ ክፍለግዛት የሆነችውን ‹ስቂሉ› የምትባል ቦታን ከበቡዋት በዚች ከተማ ነዋሪዎች የሆኑ አይሁድ ካሉም ከከተማዋ እንዲወጡ ላኩባቸው ከነሱ ጋር ወደአናና ለመሄድም እንዲዘጋጁ ካልሆነ ግን አርመኖች ሊገድሉዋቸው እንደሚችሉ አስጠነቀቁዋቸው።

እነዚህ የስቅሉ ነዋሪዎች አይሁድ ግን ለመውጣትም ሆነ ለመሄድ ፈቃደኞች ካለመሆናቸውም በላይ የስድብና የዘለፋ መልስ ሰጡዋቸው እነዚህ አይሁዶች አብረዋቸው የሚኖሩትን አርመኖች በመደገፍ ወገኖቻቸውን አይሁድን ወጉ። እነዚህ ከተለያየ አገር ተሰባስበው አርመንን የወረሩ አይሁዶች በዚች ሰቅሉ በምትባል ከተማ ጦርነት ስለበረታባቸው አገሩን ትተው ለመሄድ ተገደዱ ጥቂት ቆይተው አርመኖች እነዚህን አብረዋቸው የሚኖሩትን አይሁድ ፈሩዋቸው ሊገድሉዋቸውም ተማከሩ ነገር ግን ከመሬት ተነስተው አይሁዶቹን ለመግግደል ችግር ስለተፈጠረባቸው ሌላ ዘዴ አመነጩ፤ በሌላ ዘዴም ወደ ባዶ ቦታ እንዲወጡ አደረጉና ከዚሁም ገደሉዋቸው።እጅግ ቁጥራቸው የበዛ አይሁድ በዚሁ ተገደሉ ከነዚህ አይሁዶች መካከል የሳውል ልጅ ስምዖን የሚባል ይገኝባቸዋል ይህ ሰው በአቋሙ በኃይሉና በአርበኝነቱ የተደነቀ ነበር። ይህ ሰው ነበር የስቂሉን ከተማ ነዋሪዎች አርምንን ከበው

www.ethiopianorthodox.org

ለመገዳደል ሲዘጋጁ አርመኖቹን ደግፎ በመዋጋት አይሁዶች ተሸንፈው እንዲሄዱ ያደረገ ከአይሁዶቹ ብዙዎቹን ገድሏል።

አርመኖቹ በተንኮል ሌላ አስመስለው ሐዝብ ወደሌለው ቦታ ሲወስዱዋቸው እሱ የአርመኖቹን አባባል በጥርጣሬ ስለተመለከተው ቤተሰቦቹን ይዞና የጦር መሳሪያውን በድብቅ ይዞ ነበር የወጣው። ሌሎቹን አይሁዶች ገድለው (አርመኖቹ) ወደሱ ሲመጡ ስምዖን ባልጠረጠሩት መንገድ ኀራዶውን መዝዞ ባስደናቂ ሁኔታ ብዙዎችን እየቆራረጠ አነባበራቸው። ይሁን እንጂ ሮማውያንና አርመኖች ሁነው ሲቀራመቱት ከበቡት በዚህ ጊዜ እሱ ‹እናንተ የስቂሉን ነዋሪዎች አርመኖችና ሮማውያን አይሁድ ሲፈጁዋችሁ በመጡ ጊዜ እኔ አልነበረም ተዋግቼና ገድየ ያዳንኩዋችሁ የኔንም ብርታት በሌሎች የናንተ ወገኖች አርመኖች የፈፀሙትን እልቂት አልፈፀሙም።

ስለዚህ መልካም ስላደረግሁላችሁ በእውነት እኔን ለመግደል እግዚአብሔር ፈቅዶላችሁ ነውን ይህስ የልዑል እግዚአብሔር ፍትሕ ነውን ለናንተ ስል ወንድሞቼንና የወንድሞቼን ልጆች ገድያለሁ ይህን ማድረግ ባልተገባኝም ነበር ነገር ግን በናንተ እጅ ከምሞት የገዛ ራሴን ገድዬ ፍርድን ከእግዚአብሔር እጠብቃለሁ እናንተ እኔን በመግደል እንድትመኩ አልፈልግም እናንተን አምኜ የወንድሞቼን ደም በማፍሰሴም ይፈረድብኛል› አላቸው።

ስምዖን ይህን ተናግሮ ተንቀሳቀሰ የከበቡትም እንቅስቃሴውን ተመልክተው ፈቀቅ አሉ ከአርመኖቹ ደፍሮ ሊጠጋው የሚሞክር ጠፋ።ስምዖን ግን ወደቤቱ ጠጋ አለና የገዛ አባቱን አንገቱን ቆረጠው ቀጥሎ እናቱን ገደላት በመቀጠል ሚስቱንና ልጆቹን በሠይፍ ጨፍጭፎ ፈጃቸው ሌሎቹን የስጋ ዘመዶቹንም አንድ በአንድ በዚሁ ፈጃቸው በድናቸውንም አንድ ላይ ሰብስቦ ከላያቸው ላይ ወጣና በያዘው ሠይፍ ራሱን ገደለ።

ምዕራፍ ፲፮፡

የአግሪጳ ወደሮም መሄድ ታሪክ

አልአዛር ከሮም ሕዝበ አይሁድን ማስኮብለሉን በተረዳ ጊዜ አግሪጳ ወደሮም ሄደ አልአዛር የሮማውያንን ከፍተኛ ባለሥልጣኖችን ጨምሮ መላውን የሀገረ መቅደስ ሮማውያንን በማቸነፍ ሀገረ አይሁድን እንደተቆጣጠረ ሲረዳ አግሪጳ ወደ ኔሮን ቄሣር እጅግ ተጠጋ ‹ግሲሳ› የተባለውንም የሠራዊቱ ዓለቃ ከአግሪጳ ጋር ወደ ሀገረ መቅደስ ሄዶ አይሁዶችን እንዲያንበረክክ አዘዘው ግሲሳ አስቀድሞ ወደፋርስ ሄዶ ፋርሶችን አስገበረ ባለበት ወደ አርመን አገር ተመለሰ አልአዛር ወልደ አናኒ ካህን ያደረገውንም ሰማ እጅግም ተቈጣ አግሪጳና ግሲሳ በአርመን ተገናኙና አግሪጳ ወደ ሀገረ አይሁድ አብሮት ሄደ አይሁድን እንዲያንበረክክ እንዳዘዘው ነገረው ግሲሳ አይሁድን ለመበቀል ምክንያትን ይፈልግ ነበር።

ሠራዊቱንም አሰልፎ ከአግሪጳ ጋር ወደ አይሁድ አገር ሄዶ አይሁዶችን ገደለ ከአይሁዶችም ያገኘውን እየገደለ ወደቤተ መቅደስ ደረሰ። ይህ ገሲሳ ከአናኒ ካህን ልጅ አልአዛር ጋርም የመጨረሻውን ጦርነት አካሄዶ አልአዛርንና ተከታዮቹን አቸነፋቸው እንደተለመደው አልአዛር ሸሽቶ ወደ ቤተመቅደስ ገባ አግረደስና ግሲልመት ተከትለውት ሄዱና ቤተመቅደስን ከበው ለሦስት ቀን ያህል ጠበቁት መልእክተኛም ወደ አልአዛር ልከው ሰላምን እንመሥርት አሉት አልአዛር ግን እምቢ አለ የተላከውንም መልክተኛ ገደለው።

አልአዛር ወደ ቤተመቅደስ ከገባ በአራተናው ቀን ካህናትንና ሌሎችንም አሰባስቦ ከቤተመቅደስ አፈትልኮ ወጣና አደጋ ጥሎ ብዙ ሮማውንን ገደለ በብዙ ሺ የሚቆጠሩ ሮማውያን ባልታሰበ ሁኔታ ተረፈረፉ። ይህን የአልአዛር አደጋና እንቅስቃሴ የተመለከተ ሮማዊው ግሲስ ደነገጠና ከአይሁድ ከተማ ርቆ መመሸጉን መረጠ የአይሁዶችንም እደገኛነት ከጠበቀው በላይ ሆነበት

www.ethiopianorthodox.org

ለተከታዮቹም በየቦታው እሳት እንዲያነዱና ጥሩንባንም እንዲነፉ አዘዛቸው ለዚሁ ሥራ የታዘዙት ወንዶች ቁጥር አርባ ነበር ይህንን ያደረገበት ምክንት የሠራዊቱ መኖርን አይሁድ እንዲረዱ ለማድረግ ነው።

በሚቀጥለው ሌሊት ግሚሳና አግረጳስ ሠራዊቱን ሁሉ በማስከተል ወደቂሣርያ ገሠገሱ አልአዛርም ኮቴያቸውን እየተከከተለ ወደ ቂሣርያ ገሠገሠ ከዚያም ጦርነትን ገጥሞ አቸነፋቸው ብዙ የሮም ሠራዊትም አለቀ የግሲሳም ሽሽት ለኔሮን ቄሣር ነገሩት ኔሮን በዚሁ እጅግ ተናደደ ወድያው ደግሞ ፋርሶች እንዳፈነገጡበት ሰማ የኔሮን ቄሣር ብስጭት ዕፅፍ ድርብ ሆነ።

የቄሣር ታማኝ አስባስያኖስ ወደ ምዕራብ አስቀድሞ ሄዷል የሄደው ወልደአንደመስ የሚገዛውን አገር ለማስገበር ነው ሄዶም አስገብሮ ተመለሰ የተመለሰበት ምክንት የአይሁድና የፋርሶች ማመፅን ስለሰማ ነው እንደደረሰም ፋርሶችንና አይሁድን እንደመስሳቸው አገራቸውንም እንዲያጠፋ አዘዘው ልጁ ጥጦስን አስከትሎ ከሮም ተነሳ አግሪጳም አብሮት ተሰለፈ።

ስልብያኖስ አግርጳና አንጥያኮስ አንፆኪያ ሲደርሱ ሊወጉዋቸው ተዘጋጅተው እንደመጡ አይሁድ ስሙ በሦስት ተከፍለው በሦስት አቅጣጫ ጦርነቱን እንዲመሩ መደቡ ከሦስቱ ካህናት አንዱ ዮሴፍ ወልደ ኮርዮን ሲሆን የቀሩት ካህናት አናኒና የአናኒ ልጅ አልአዛር ነበሩ ቦታቸውንም በዕፃ መደቡ በጥብርያዶስና በገሊላ ሁለቱ ካህናት የሚመጣውን ጠላት ለመጠባበቅ ሲመደቡ መካከለኛው ክፍል ለዮሴፍ ወልደኮርዮን ደረሰው ከቦታቸውም መካከል የረሱዋቸውና ችላ ያሉዋቸው ነበሩ። የቀሩት ካህናት ከአይሁድ አገር እስከግብፅ ዳርቻ ያለውን አገር ሁሉ እንዲጠብቁ ተመደቡ።

ምዕራፍ ፺

የወልደ ኮርዮን-ዮሴፍ ታሪክ

አይሁዶች ተከፋፍለው አገራቸውን ለመጠበቅ በተላኩ ጊዜ ዮሴፍ ወልደኮርዮን ወደተ መደበበት ቦታ የጦርነት መከላከያ ቅፅርና ምሽግንም ሠሩ የአልአዛር አባት ታላቁ ካህን አናሲስ ደግሞ በቤተመቅደ ቅፅር ግንብ ላይ ርዝመትን ጨምሮ በየቅፅር ወታደሮችን ከጦር መሣርያ ጋር እንዲጠባበቁ አደረገ።

አስብያኖስ ከሠራዊቱ ጋር ከአንፆኪያ ተነስቶ አርመን ገባና ከዚያ አደረ የመጀመሪያውንም ጦርነት በጥብርያቆስ በኩል ለመጀመር ወሰነ ከዚሁም ጦርነት ከፈተና ጦርነቱ እየለበት ነገር ግን ሠራዊቱ በርትቶ እንዲዋጋ አዘዘ ዮሴፍ ወልደኮርዮን ወታደሮቹን በሺ አለቃ በአምሳአለቃና በአሥር አለቃ መሪዎች መደባቸው ሲመክራቸውም እግዚአብሔርን ፍሩ እንጂ ጠላትን አትፍሩ ሁሉን የሚችልና የሚረዳም እግዚአብሔር ነውና እንድታቸንፉም ይረዳችኋልና ስለዚህ ሞትን አትፍሩት ከሞት የበለጠው በጠላት እጅ መውደቅ ልጆችን ለባርነት መዳረግና ሲሰደቡ መኖር ነው።

ሞት በእግዚአብሔር ትእዛዝ የሚመጣ ነው ለሃይማኖታችሁ ስለልጆቻችሁ ስለሚኖራችሁ ደስታ ካቸናፊነት በኋላ ስለሚኖረው ነፃነት ብቻ አስቡ ሕይወታችሁን ለገድል አሳልፍችሁ ሥጡ ከዚያ ወደብርሃን ትሄዳላችሁ የበለጠ ብዕልም ይጠብቃቹኋል ይህም ዘለአለማዊ ነው አላቸው።

የእግዚአብሔር ሕዝቦች የዮሴፍን ነገር ሲሰሙ ልቡናቸው ፀና ጠላታቸውንም ለመውጋት ተዘጋጁ ዮሴፍ ጦሩን የሚመሩ ሰባት ሺ ወታደሮችን መደበ የቀሩት ግን ወደቤታቸው እንዲመለሱ አዘዘ አግሪጳ ወደሠራው የከተማ ግንብ ተጠጋ እቺ ቦታ ጡርያ ትባላለች በዚሁ አግሪጳ ያከማቸውንም ንብረት ወሰደ እግሪጳ ያጠራቀመውንም የጦርመሣርያ ወሰደ

www.ethiopianorthodox.org

የጡርያ ሰዎች እሱን ሳይሆን ሮማውያንን እንደሚደግፉም ተነገረው ሮማውያንን ደግፎ የሚዋጋ ሰውን መምረጣቸውንም ተረዳና ተቀመጠ።

ዮሴፍ ለምን እኔን ክዳችሁ ሮማውያንን ደገፋችሁ ብሎ ቢጠይቃቸው አንዳንድ ክፉ ሰዎች ይህንን አደረጉ እንጂ እኛ አላደረግነም ለአስባስያኖስ ድጋፍ እንዲሠጡ ሰዎችን ሲመድቡ ብናውቅም ለሕይወታችን በመፍራት ዝም ብለናል የሚል መልስ ከሠጡት በኋላ ከተማቸውን ከፍተው ተቀበሉት ዮሴፍም ለሮማውያን ድጋፍ ለመስጠት የተነሱቱን ክፍዎች ሰዎች እየፈለገ ገደላቸው ከአስብያኖስ ተሹሞ የተላከላቸውንም ሰው ገደለው የአፎርያና የገሊላ ሰዎችንም በዚሁ ያስከዱ ሰዎችን አገኘና ከፊሎቹን ሲገድል ከፊሎቹን አሠራቸው ከሮም ወገን ሁኖ የተገኘ ሁሉ ተገደለ።

አስብያኖስ ዮሴፍ ወልደኮሪዮን ያደረገውን ሰማ አድማ ተናደደ ወደሱም ገሠገሰ አግሪጳ በበኩሉ ከፊት ለፊት ወታደርን አሰልፎ ጠበቀው አስብያኖስና አግሪጳ በሕብረት ተሰለፉ በሁለቱ የሚመራው ሠራዊት ከሮም የመጣ ብቻ አልነበረም ከብዙ የአሕዛብ ሀገሮችም ብዙ ሠራዊትን እየመለመሉ አስከትለው ነበር በአይሁድ ይገዙ የነበሩና አይሁድን የሚጠሉ አሕዛብ ሁሉ በገዛፈቃዳቸው አይሁድን ለማጥፋት አሰፍስፈው ተነሱ ሕርቃኖስ በአይሁድ ሃይማኖት እንዲመሩ ያደረጋቸው የኤዶም ሕዝቦች ብቻ አይሁድን ለመደምሰስ አልተባበሩም ነበር በዚህ መሠረት ሮማውያን ቤተመቅደስን ለመደምሰስ በመጡጊዜ ከኤዶም ሰላሳ ሺ ሰዎች አስቀድመው በመምጣት የቤተመቅደስን ዙርያ ይጠብቁ ነበር አይሁድንም ለመርዳት ታጥቀው ተነሱ።

አስብያኖስ በቀጥታ ጥብርያዶስንና ገሊላን ለመቆጣጠር በመጣ ጊዜ ዮሴፍ ወልደ ኮርዮን የሮማውንን ሠራዊት ብዛት ሲመለከት እጅግ ፈራ ‹‹ቡደቅብ›› ወደ ተባለው ቦታም ሄዶ ተጠጋ አስብያኖስ ዮሴፍ ወልደ ኮርዮንን በመካከላችን ሰላም ይኖር ዘንድ ለመወያየት ወደኔ ና ብሎ ላከለት ዮሴፍ ወልደኮርንዮን ግን

ስላላመነው አልመጣም አለ እንደገና ከቤተ፡መቅደስ ሰዎች ጋር እስክማከር ጊዜ ሥጠኝ የሚል መልስ ሠጠው አስብያኖስም በዚሁ ተስማምቶ ከበባውን አቆመና ወደኋላ ራቀ።

ዮሴፍ ወልደኮርዮን ወደቤተመቅደስ ሰዎች ልኮ ስለአስብያኖስ የሰላም ጥያቄ ምን መልስ እንዳላቸው ጠየቃቸው እነሱ ግን እኛ እያየን ለሮማውን እጃችንን አንሠጥም ለማሸነፍ ወይም ለመሸነፍ የሚጠብቀንን ዕድል እስከመጨረሻው ለማየት ትግላችንን እንቀጥላለን እና ሸንፋቸዋለን አለበለዝያ እኛን ሥር መሠረታችንን ይነቅሉናል እስከዚያው ግን ትግላችን ይቀጥላል የሚል መልስ ሠጡት ለዮሴፍ ወልደ ኮርዮን ከቤተመቅደስ ሰዎች የተሠጠውን መልስ አስብያኖስ ስለሰማ ከጥብርያዶስና ከገሊላ ከበባ ወደ ኋላ እንዲያፈገፍግ አድርጎት የነበረውን ሠራዊት ተመልሶ ይዞት የነበረውን ቦታ ያዘ።

ዮሴፍ ወልደ ኮርዮን ተመልሶ መጣና አስብያኖስን ጦርነት ገጠመው በመካከላቸው ያላቋረጠ ሠራዊት በየዕለቱ ቁጥሩ እየበረከተ ሄደ አይሁድ በበኩላቸው ሕይወታችንን ለእግዚአብሔር እንሠጣለን እያሉ ሞትን ሳይፈሩ የጨበጣ ውጊያ ማካሄድ ጀመሩ የሮማውያን ወታደር ከያቅጣጫው እንደገና እንደጎርፍ አገሩን ሁሉ ሲያጥለቀልቅ አይሁዶች ግን እየተመናመኑ በመሄድ ላይ ነበሩ።

አይሁዶች ረዳት ስለሌላቸው እጅግ ተዳከሙና በቤተመቅደስ ግቢ ብቻ ተወሰኑ አስብያኖስም በከበባ መውጫ አሳጥቶ ለብዙ ቀናት ዘጋባቸው የሚጠጡትንም ውሃ ዘግቶ ለውሃጥም ዳረጋቸው። በውሃጥማት ሲያልቁ ሆነ አስብያኖስ በከባድ ሹል ብረት የቤተ መቅደስን ቅፅር እንዲሸነቆር አደረገ እይሁዶች በየቀዳዳው እየወጡ ከሮማውያን ጋር የትንቅንቅ ወጊያ በማካሄድ አብዛኞቹ አለቁ ይሁን እንጂ ተስፋ የመቍረጥ ጦርነትን በማካሄድ

www.ethiopianorthodox.org

ለሕይወታቸው ሳይሳሱ ስለገቡባቸው የሮም ውታደሮችም ደነገጡ ሊሸሹ ሞክረው ነበር አስብያኖስ ግን እንዳይሸሹ አፅናናቸው በመሆኑም ከሁለቱ በኩል ብዙ ሠራዊት ረገፈ በተለይ አይሁድ አብዛኞቹ ስላለቁ ከዮሴፍ ወልደ ኮርዮን ጋር የቀሩት አይሁዶች በጣም ጥቂት ነበሩ።

አይሁድ እጅግ በከበደ ጭንቀት ላይ ስለወደቁ እንደገና ወደቤተመቅደስ ቅፅር ተመለሱ በሮቹንም ዘጉ ጦርነቱ ሳያቋርጥ አርባ ስምንት ቀናት ተካሄደ በዚሁ በጦርነቱ የተሰለፉ አይሁድ በሙሉ አለቁ በመጨረሻ ሮማውያን ወደ ቤተመቅደስ ገብተው የቀሩትን አይሁድ ጨፍጭፈው ጨረሱ ከጠቅላለው የአይሁድ ሠራዊት አርባ አይሁዶችን አስከትሎ ዮሴፍ ወልደኮርዮን ብቻ በሸሽት ተርፏል።

ዮሴፍ ወልደ ኮርዮን ከአርባዎቹ አይሁድ ጋር ወደምድረበዳ ሄዶ በዋሻ ተደበቀ አስብያኖስ የዮሴፍ ወልደ ኮርዮን በዋሻ መደበቅ ሲሰማ ና ግባና በመካከላችን ሰላም ይኑር የሰላም ቃል ኪዳንም ይኑረን ብሎ ላከለት ዮሴፍ ወልደ ኮርዮንም ነገሩን ለመቀበል ፈቃደኛ ሆነ አብረውት ያሉ አይሁድ ግን አንተ አይሁድና የቆድሽ ህዝብ ሁሉ የመረጠህ ሃይማኖተኛ ነህ ብሎ ነው አስብያኖስ አንተን የጠራህ ለሰላም ሳይሆን አንተን በእጁ ካስገባ በኋላ እንዲመካ ፈልጎ ነው ዋናው የአይሁድ ሊቀ ካህናትን በእጀ አስገባሁ ሲል ለአይሁድ የሞት ሞት ነው።

ስለዚህ የአይሁድን ክብር እንደጠበቅህ ብትሞት ይሻላል የአይሁድን ክብር ለአረማውያኑ ሮማውያን ማስረከብ ከሞት ሁሉ ሞት ነው አንተ እጅህን ለነሱ ሠጥተህ አይሁድን የሮማውያን መመኪያ አታድርጋቸው ክብራቸውን እንደጠበቁ በሮማውያን ያለቁ አይሁድ ክቡራን ናቸው እኛም ሆን አንተ ከነሱ ተለይተን በዓለም ምቾትን አንሻ እኛም ሮማውን በማስመሰል በእጃቸው አስገብተው በውርደት እንዲገድሉህ እንፈቅድም ውርዴትን ከተከናነብክ በኋላ

እንደገና በነሱ ሠይፍ መገደል ውርደቱ ላንተ ብቻ ሳይሆን የጠቅላላ አይሁዶች ውርደት ነው።

ሃይማኖትህን አርክሰህና አሰድበህ ልትሞት አይገባም ሙሴ የሕዝቡን ጥፋት ከማየት ከእግዚአብሔር ሞትን እንደለመነ ታውቃለህ ዳዊትም የሕዝቡን ሞት ባየ ጊዜ እግዚ..አብሔርን የለመነው እንዲገድለው ነው ይህ ዳዊት በሕዝቡ ምትክ እሱንና ቤተሰቡን እግዚአብሔር እንዲገድል ለመነ ከወገኖቹም ድካምን እንዲያስወግድ እግዚአብሔርን ለመነ ሣኦልና ዮናታንም በጠላት እጅ መውደቅን ስለጠሉ የገዛ ራሳቸው ራሳቸውን ገደሉ።

አንተ ይህን ሁሉ አይሁዳዊ አስጨርሰህ በሕይወት ለመቆየት እንዴት መረጥክ ነቢያትን አልመሰልክም ነገሥታትንም አልመሰልክም የኛ ነቢያትና ነገሥት በጠላት እጅ ከመውደቀ ሞትን መርጠዋል ከሕዝባቸው በኋላ መኖርን አልተመኙም ለጠላት እጅህ ከሠጠህ ሃይማኖትህ የት አለ አካሄድህ የት አለ እውቀትህ የትአለ እኛን ማስተማርህ የታለ በህገኦሪት መሠረት የእግዚአብሔርን ቃል ለምን አታፀናም እግዚአብሔር አምላክህን በልብህ ሁሉ በነፍስህ ሁሉ በሕሊናህ ሁሉና በኃይልህ ሁሉ ውደደው ነፍሳችንን ስለትእዛዙ እንስጥ በሃይማኖታችንም እንሙት አንተ ራስህ ሞትን ሳትፈራ ጠላትን ተዋጋ ብለህ የለም ወይ ይህን እያለ ራሱን ከሞት የሚደብቅ ከመሠርያን ይቆጠራል ለሃይማኖት በመሞት ዘለዓለማዊ ብርሃን ይገኛል በዚህ ነው እስከመጨረሻው ጠላትን የምንዋጋው አንተ በሞት ላይ ሕይወትን እንዴት ተመኘሃት ለምን የወገኖችህ ደም ሲፈስ አታቆምም ነበር ስላንተ ትእዛዝ የአይሁዶች ደም ፈሷል እነሱን አስፈጅተህ ለመኖር እንዴት ትመኛለህ በጦርነቱ ጊዜ ወደ ኋላ አትበሉ እያልክ ትገፋፋ ነበር አንተ እኔ ዮሴፍ ወልደኮርዮን ነፍሴ ለልዑል እግዚአብሔር ሠጥቻለሁ የሠራዊት አለቃ በመሆንም ሮማውንን እዋጋለሁ የእግዚአብሔርን ሃይማኖት በአቸናፊነት አፀናለሁ በማለት ቃል ገብተህ የለም ወይ? ክብርህና ልዕልናህ በእግዚአብሐር ዘንድ የታለ ለእግዚአብሐር ትእዛዝ

www.ethiopianorthodox.org

መሞት አያስፈራኝም ብለህ የለም ወይ አሁን ግን ሞትን ስተፈራ ትታያለህ ስለዚህ በክብር መሞት ይሻለሃል ሕይወትህ ለሮማውያን አትስጥ::

አርበኞች ይፈሩሃል ዝናህንም ያደንቃሉ ለሮማውን እጅህን ከሰጠህ በአይሁድ ላይ ዘበትን ታነግሣለህ» ብለው እነዚህ አርባ ሰዎች ብዙ የወቀሳ ናዳ ሲያወርዱበት ከቆዩ በኋላ ሮማውያን አርክሰው ከሚገድሉህ እኛ እንግደልህ በማለት ሠይፋቸውን አነሱበት በዚህ ጊዜ ዮሴፍ ወልደኮርዮን የሞትሉት ትክክል ነው ግን እያየሁ ህይወቱን እንዳጠፋ እግዚአብሔር አላዘዘኝም ለማንም ሰው ሕይወትን በገዘራሱ እንዲ ያጠፋ የእግዚአብሔር ፈቃድ አይደለም የኛ ነፍስ በእግዚአብሔር ተማሕፅኖ ትኖራለች እሱ ፈጠረን ሥጋን አልብሶ ፈጠረን እሱ በፈለገ ይወስደናል እግዚአብሐር ሲወስደን ለመቅረት ችሎታ የለንም::

የእግዚአብሔርን ትእዛዝ ልናፈርስ አይገባም የገዛ ሕይወታችንን ራሳችን ካጠፋን እግዚአብሐርን ክደነዋል ሃይማኖትንም አጥፍተናል የኋለኛውንም መከራ ሲጠናባቸው ደጋግና ነቢያት ራሳቸውን አልገደሉም የእግዚአብሐርን ፍርድ በመጠበቅ ታገሱ እንጂ ራስን መግደል ክሕደትና ሐጢአት ነው ሕይወቱን ለመሞት አሳልፎ መስጠት ግን ለኛ ተሠጥቷል ጠላትን በመዋጋትና ስለሃይማኖት መገደል የተፈቀደ ነው::

ሰውን የገዛ ሕይወቱን መግደል አያስመሰግነውም በደግነት ወይም በሃይማኖትም አያስኬደውም ሕይወቱን በእጁ የሚያሳልፍ የአእምሮ ድክመት ያለውና ማስተዋል የጎደለው ነው እንስሳት እንኳን ሞትን ይፈሩታል ላለመሞትም እስከቻሉ ድረስ ይታገላሉ መርከብ ቀሳፊም ከመሥጠም ለመዳን ብዙ ይጥራል ንጉሥ ሠራዊቶቹን በጥበአት እንዲዋጉ ይመክራል ራሳቸውን እንዲገድሉ ግን አይመክርም ስለዚህ የገዛ ራሳችን ሕይወታችንን ካጠፋን ሳይጠሩ መዝጊያውን ገፍትረው ወደጌታቸው ቤት እንደሚገቡ ባሮች እንሆናለን::

ሣኦል የገዛ ሕይወቱን በማጥፋቱ እናንተ አወደሳችሁት ነገር ግን እሱ ህገ እግዚአብሔርን አፍርሷል እኔ ከሕዝቤ መካከል ባልገኝ ኑሮ ሮማውያንን ለመውጋት ባልተመረጥኩ ነበር አእምሮየ ትክክል ስለሆነ ግን ተመረጥኩ አልመረጥም ማለትም እችል ነበር ወይም እንደሄሮድል እነሱን እያገለገልኩ እኖር ነበር ይህ ጦርነት ከመጀመሩ አስቀድሞ አስብያኖስ አከብሬሃለሁ ወደኔ ና ብሎኝ ነበር ነገር ግን በሮማውያን ፈቃድ ሳይሆን በእግዚአብሐር ፈቃድ ሄድኩ ከተሳካልኝ ለማቸነፍ ካልተሳካልኝ ለመቸነፍ እግዚአብሔየርን በማመን ጦርነትን ገጠምኩ የኔ ሐሳብ ሮማውያንን ለማባረር ነበር በጦርነቱ ጊዜ ብገደል የእግዚአብሐር ፈቃድ ይሆናል:: ቤተመቅደስ ከምትደመሰስና ሕዝበእሥራኤልም ከሚደመሰሱ ሮማውያንን ለማባረር ብንጥር ይሻላል:: እኔም እናንተም ፈቃደ እግዚአብሐርን ልናስቀር አንችልም እግዚአብሔር በፈቀደ ኑሮ እንድንድን ያደርገን ነበር ነገር ግን እግዚአብሐር ብርኩስነታችን ስላዘነ ለጠላት አሳልፎ ሠጥቶናል:: የጥፋታችን ዋጋ እየከፈለን ነው ጠላትን ከመዋጋት ያረፍንበት ጊዜ የለም ቦታችንን እስኪይዙ ድረስ ተዋግተናል::

ሕይወታችንን ለማሳለፍ ግን ሥልጣን የለንም ራሳችንን ስለገደልን ለጠላቶቻችን የሚደርስባቸው ችግር የለም ለሕዝቦቻችን ደግሞ የሚሠጣቸው ጥቅም የለም:: በዚህ ዝናን አናተርፍም ሮማውያን ምሕረት ሊያደርጉልን ጠርተውናል ይህን ዕድል ተጠቅመን ሕዝባችንን ከጥፋት እንታደግ አታለው ለመግደል ከሆነ ዓላማቸው በዚህ መንገድ እግዚአብሄር ሊረዳን ፈልጎ ከሆነ ዕድሉን እንምክረው» ብሎ መልስ ከሠጣቸው በኋላ ዮሴፍ ወልደኮርዮን ወደሰማይ አንስቶ አንተ እግዚአብሔር ሆይ ታላቅ አንተ ነህ በከሃሊነትህ ፈጠርከን በዚህ መከራና ጭንቅ ውስጥም ጣልከን ይህን ያደረግህብን በሥሕተታችን ነው::

www.ethiopianorthodox.org

ነፍሳችንን ወደአንተ በፈቀድከው መንገድ ውሰድ ራሳችንን በራሳችን እንድንገድል አሳልፈህ አትስጠን ለነፍሰገዳዮች የሚያገኛቸውን ጥፋት በኛ ላይ አታድርስብን ነፍሳችንን የምትገዛ አንተ ነህ ነፍስ የፈጠርክ አንተ ነህ ነፍሳችን ያንተ ናት ወደአንተም ትገባለች ወደአንተ የምትገባውም ከሞትን በኋላ ነው አንተ በሥራህ ሁሉ የተመሰገንክ ነህ አለ።

ለእነዚያ አርባ አይሁዳውያን ዮሴፍ ወልደኮዮርን ያደረገውን ገለፃ አልተዋጣላቸውም። ይልቁን ሕይወታቸውን በገዛራሳቸው ለማሳለፍ ቸኮሉ። እሱንም ሊገድሉት ተነሳሱ ዮሴፍ ወልደኮዮርን ሁኔታቸውን ሲረዳ ሕይወቱን የሚያድንበት ጊዜ ፈለገ እንዲህም አለ እኔንም ለመግደል እናንተም ለመገደል ከጨከናችሁ ማን መግደል እንዳለበት ዕጣ እንጣጣል አለ ዮሴፍ ያለውን እነሱም ተቀበሉ እርስበርሳቸውም ተገዳድለው አረባዎቹ አለቁ ዮሴፍ ግን ሳይገደል ቀረ አንድ ሰውም ከሱ ጋር በሕወት ተርፏል።

በዚህ ጊዜ ያ ሰው ለዮሴፍ ወገኖቻችን ሁለት ሁለት እየሆኑ እንደተገዳደሉ አንተም እንደነሱ ለማድረግ ትፈልጋለህን አለው ዮሴፍ ከመገዳደል ምን ጥቅም እናገኛለን እኔ አንተን ከገደልኩ እግዚአብሔር ባንተ ደም ይጠይቀኛል አንተ ብትገድለኝም እንዲሁ በዚህ ምክንያትም ይህን ዓለምን በከንቱ አጥተነው ሁለተኛውንም ዓለም እናጣዋለን ስለዚህ እኔ አንተ እንድትገድለኝ አልፈቅድም አለው በዚህ ጊዜ ይህ ሰው ፈርቶከዮሴፍ ወልደኮርዮን ተለይቶ ሄደ።

ዮሴፍ ብቻው ወደ አስብያኖስ ሄደ እጁንም ሠጠ አስብያኖስም መልካም አቀባበል አደረገለት በክብርም እያያዙን አሳመረለት ከአይሁድ ወገኖች የሆኑ ሰዎች ዮሴፍ ወልደ ኮርዮንን እንዲገድለው ይወተውቱት ጀመር እሱ ግን አልተቀበላቸውም በነሱ ውትውታ ብዛት ግን ባይገድለውም አሠረው ልጁንም ጥጦስ የቤተ መቅደስን ዙርያ እንዲፈትሽ አዘዘው በገሊላ ዙርያም ተመሳሳይ እንዲያካሄድ አዘዘው ጥጦስ በዚህ ጊዜ ለሮማውያን አንገዛም

በማለት የሚጠራጠረውን ሁሉ ገደለ ታማኝ መሆኑን ያረጋገጠውን ደግሞ ሳይገድል ቀረ።

ምዕራፍ ፳

ዜና ሐናን ገሊላዊ

በገሊላ ውስጥ ኩስላ የምትባል ብሔር ነበረች በዚች ብሔር ሐናን የሚባል ሰው ነበር ሐናን አስተዋይ አዋቂና ጥበበኛ ነበር በሌላ በኩል ይህ ሰው ትዕቢተኛና ያልተፈቀደውን ሥራ ይሠራ ነበር መጥፎ ሰዎች ወደሱ ተሰበሰቡ እነዚህን ክፍዎች እያስተባበረ ሰዎችን ይገድላል፣ ንብረታቸውንም ይዘርፋል በዚሁ አድራጎቱ ብዙ ንብረትን ሰበሰበ።

ሮማውያን አካባቢውን በተቈጣጠሩ ጊዜ ይህ ሐናን ከግብርአበሮቹ ጋር ሸሽቶ ወደ ቤተመቅደስ ሄደ ከአይሁድ ወገኖች በውንብድናና በሌላም ህገወጥ ተግባር ተሰማርተው የቆዩ ሁሉም ከያሉበት እየሸሹ ወደ ቤተመቅደስ መጡ ወደ ሐናንም ተደባለቁ ሐናን ተከታዮች ወንበዴች ሲበዙለት በቤተመቅደስ ዙርያ ብዙ የዓመፅ ድርጊትን ፈፅመ በቤተመቅደስ ዙርያ ያሉትን ሀብታሞች ንብረት እየዘረፈም ለተከታዮቹ ወንበዴች አካፈለ ካህናትም ሳይቀሩ በሐናን ንብረታቸውን ተዘርፏል።

ይህ አልበቃ ብሎት ሐናን ካህናቱን ከክህነታቸው እየሻረ ሌላ ስያሜ ይሰጣቸው ጀመር ትልቁን ካህንም ከክህነቱ ሽሮ የሱን ሥልጣን ምንም የካህንነትን አካሄድ ለማያውቅ የውጭ ሰው ሠጠው የሕዝቡ በሱ ላይ ነቀፋም እጅግ በረከተ እሱ ግን በዚህ መጥፎ አካሄዱ ድጋፍ ይሠጡት ዘንድ ሰዎችን ያግባባ ነበር እነሱ ግን በህገወጥ አካሄድህ አንተባበርህም አሉትና ገደላቸው የሱ እኩይ ተግባር በጣም ሕዝቡን አንገሸገሸው በዚህም ብዙዎች አይሁዶች ሮማውያን መጥተው ከዚህ እኩይ ሰው ነፃ እንዲያወጡዋቸው በጉጉት

www.ethiopianorthodox.org

ይጠባበቁ ጀመር ኑና ከሐናን አገዛዝ አድኑን እያሉም ወደሮማውያን ይላላኩ ጀመር።

ሐናንን መከራ ሲያጠናባቸው አይሁድ ከካህናት አለቆች ጋር ተሰብስበው ከካህኑ አናን ጋር ተማከሩ ብዙ ሕዝብንም ሰብስበው ሐናን ጦርነት ገጠሙት ከባድ ጦርነትም ተካሄደ ሐናን ተባረረ። ወደ ቅድሽም እንደ ገባ ካህኑ አናን ባየ ጊዜ በቤተመቅደስ ጦርነት መካሄድ እንደሌለበት የግድ ነውና ከቤተመቅደስ ውጭ ሐናንንና ግብርአበሮቹን ብዙ ሕዝብ እንዲጠብቀው አደረገ ስድስት ሺ ሕዝብ ያህል ይጠብቀው ጀመር።

አናኒ ካህን ሰላምታ እንዲለዋወጠው ቢያስጠራው እምቢ አለ በሌላ በኩል በድብቅ ረዳት ይደርስለት ዘንድ ወደ ኤዶም ልኳል ከኤዶም ባንድ ጊዜ ሁለት መቶ ሺ ረዳት መጣለት አናኒ የኤዶማውያንን መምጣት ሲያውቅ የከተማውን በሮች ዘግተው አይሁድ መግባት እንዲከለክሉዋቸው አዘዘ፡ ከቅፅሩ ግንብ ላይም አናን በመውጣት ከየት መጣችሁ ለምንስ መጣችሁ በማለት ጠየቃቸው እኛ ከኤዶም መጣን ከየት መጣችሁ ለምንስ መጣችሁ በማለት ጠየቃቸው እኛ ከኤዶም መጣን አመጣጣችንም በቤተመቅደስ ለእግዚአብሔር ምስጋናን ለማቅረብ ነው አሉት የኤዶም ሰዎች ከአይሁዳዊው ንጉሥ ሕርቃኖስ ጀምሮ የአይሁድን እምነት እንደተቀበሉ አስቀድመን ገልፀናል አናኒ ግን ለምን የጦር መሣርያ ይዛችሁ መጣችሁ አላቸው እነሱም በምንመጣበት መንገድ የሮም ሠራዊት እንዳያገኘን ነው የጦር መሣርያውን ልንይዝ የቻልነው ሲሉ መለሱለት አናኒ «ሐናንን ለመርዳት መምጣታችሁን ነው የተነገረን ስለዚህ እኛም እንዳትገቡ ከለከልናችሁ እነሱን ለመርዳት ከሆነ አመጣጣችሁ በደለኞች ናችሁ ሐናንና ተከታዮቹ ወንበዴዎች ናቸውና ብዙ ሰላማውያንን ገድለዋል ሲደረግ የማይገባውንም ሁሉ አደርገዋል፤ ስለዚህ ካህናትንና ሰላማዊውን ሕዝብ ረድታችሁ ከዚህ እነሱን ማውጣት አለባችሁ በዚሁ ከኛ ጋር ቃልኪዳን ከገባችሁ እንከፍትላችሁ አለን ስትገቡም

የጦርመሣርያችሁን አስቀምጣችሁ ነው›› አላቸው። እነሱም የምትለንን ሁሉ እንቀበላለን በእምነት ከናንተ ጋር አንድ ነንና አሉት አናኒ ግን አላመናቸውም

ይሁንና አናኒ የከተማውን በር ለመክፈት ከበሩ ላይ ቆመ በዚሁ ጊዜ ያልታሰበ ከባድ ዝናም ወረደ መብረቅና ነጎድጓድም በማስከተሉ አስደንጋጭ ነበር በረደውም በከባድ ሁኔታ ወረደ አናኒ ከቅፅሩ ላይ መቆምን ስላልቻለ ወረደ አናኒና ወገኖቹ ይህ ከባድ ዝናም እነሱን ለመርዳት ከእግዚአብሔር እንደመጣ አሰቡ የዘነመው ግን እነሱን ለማጥፋት ነበር።

ሐናን በዝናቡ ምክንያት እነአናኒ ከዝናም ሸሽተው ወደ የቤታቸው እንደገቡ ተረድቶ ወጣ ተከታዮቹም አብረውት ወጡና መዝጊያውን ሠብረው የኤዶምን ሠራዊት አስገቡዋቸው ከነሱም ጋር ተባብረው ባንድ ሌሊት አይሁዶች ያሰባቸውን ሥፍራዎች በሙሉ ተቆጣጠሩ አምስት ሺ ያህሉ የአይሁድ ታላላቆችንም ገደሉ ከዚህ ውጭ ሊቆጠሩ ያልቻሉት ወጣቶች ተገድለዋል በማግስቱ አሉ የተባሉትን ሀብታሞች እያደኑ ገደሉ ንብረታቸውንም ዘረፉ።

በወቅቱ አስባስያኖስ በቂሳርያ ነበር። ሐናን መሪ ሁኖ በቤተመቅደስ ዙርያ ያደረሰውን ዕልቂት ሲሰማ አስብስያኖስ ተደስተ በቤተመቅደስ ሰዎች ላይ መከራ እስኪፀናም ካለበት ዝም አለ እርስ በርሳቸው ይተላለቁ በማለትም ድጋፍን ሠጠ በቅድሽ ህዝቦችና በሐናን ተከታዮች የማያቋርጥ መተላለቅ ቀጠለ በያለበት ግድያ ሆነ ሐናን ወደ የአቅጣጫው ተከታዮቹን በመላክ አይሁዶችን ጨርሶ ለማጥፋት ተነሳ።

የሐናን ተከታዮች ወደ ዮርዳኖስ ተሻግረው ፍብረዳ ወደተባለችው ቦታ ደረሱ የአይሁድ ወገኖች የሐናን መከራ ሲፀናባቸው ወደ አስብያኖስ መልእክተኞችን በመላክ ሐናን ከሰሱት ከሐናን እልቂት እንዲታደጋቸውም አስብስያኖስን ለመኑት አስብያኖስ ግን መታደጉን እምቢ አለ ወደፍብረዳም ሄደ

www.ethiopianorthodox.org

እነዚህ የአስብስያኖስን መምጣት የሰሙ አስቀድመው መጥተው በዮርዳኖስ ወደምትገኘው ፍብረዳ የገቡ የሐናን ተከታዮች የአስብስያኖስን መምጣት ሲሰሙ ሸሽተው ወደጫካ ገቡ ከዚያውም ተቀመጡ።

አስብያኖስ የነሱን ሸሽቶ ጫካ መግባት ሲሰማ ሠራዊቶቹን ላከባቸው የተላኩትም ሠራዊቶቹ የሐናንን ተከታዮች ከገቡበት ገብተው አገኙዋቸው ጦርነትንም በመክፈት አብዛኞቹን ገደሉ የቀሩት የትም ሸሹ እነዚህ የአስብስያኖስ ሠራዊት ሲመለሱ ወደቤተመቅደስ የሚመጡትን አይሁድ አገኙ ና ገደሉዋቸው አንድ መቶ ሺ ሦስት መቶ አይሁድ በዚሁ ተገደሉ የቀሩትን አይሁዶች ከነ ሕይወታቸው በሙላት ላይ ወደነበረው የዮርዳኖስ ወንዝ ወረወሩዋቸው። ብዙዎች አይሁድ በዚህ አለቁ።

አስብአያኖስ ገዛውን ወደሮም አቀና «ደግዳ» ወደተባለው ቦታም ደረሰ ቀጥሎ ስብስጥያ ደረሰ ራሱ ያፈረሰውንም የከተማዋ ቅዕር እንዲሠራ አዘዘ ወደ ቤተመቅደስ ለመዝመትም ዝግጅት አደረገ ቂሣርያም ደረሰ ብዙ ሠራዊትንም ሰበሰበ በቤተመቅደስ ዙርያ የተቀሰቀሰው ጦርነት አላባራም ነበር ሐናን ያለዕረፍት ሕዝቡን በመግደል ሴቶቹን በመማረክና ንብረትን በመዝረፍ ላይ ነበር።

ምዕራፍ ፱

የስሞዖን ታሪክ

ሐናንና አስብያኖስ በየግላቸው ቤተመቅደስንና አይሁድን ደምስሰው በነበሩበት ወቅት ስምዖን የሚባል ሰው ተነሳ ይህም ስንዖን የለየት አረሜናዊ ክፉ ሰው ነበር የሐናን ፈለግ ተከትሎ አይሁዶችን መፍጀቱ ተያያዘው አናኒ ካህን ይህን እኩይ ሰው ካገር አባረረው ይሁን እንጂ በሄደበት አገር መሰል ወንበዴዎችን አሰባሰበ ሁለት መቶ ሺ ወንበዴዎች ወደሱ ተሰበሰበ።

የቤተመቅደስ ሰዎች ሁኔታውን ሰምተው ወዳለበት ወታደሮችን ላኩበት ነገር ግን አብዛኞቹን ገድሎ የቀሩትን አባረራቸው ወደቤተመቅደስም ተመልሶ የሕዝበ አይሁድን አዝመራ አቃጠለ በሀገረ መቅደስ የነበረችውን ሚስቱ ካገር እንድትወጣ ላከባት ሐናን ስምዖንን ለመውጋት ተነሳ ነገር ግን ሊቃወመው እንዳልቻለ ተረድቶ በሌላ አቅጣጫ ተመለሰ የስምዖን ሚስት ወንዶችንና ሴቶችን ባሮችዋ አስከትላ ወደባልዋ ለመድረስ ጉዞ ስትጀምር ሐናን ከመንገድ መልሶ በሀገረ ቤተመቅደስ ባለው ቤቱ እንድትቀመጥ አደረገ።

ስምዖን የሐናንን ድርጊት ሰምቶ የሐናንን ቤተሰቦች እጃቸውን ቆርጦ ወደ ሐናን ላካቸው እንዲህም አለው «ሚስቴን ካልላክልኝ በአቸናፊነት ወደ ቤተመቅደስ እመጣና የነዋሪዎችን ሁሉ እጅ እንደዚሁ አቀርጣለሁ» በዚህ ጊዜ የሀገረ መቅደስ ነዋሪዎች እጅግ ደነገጡ ሐናን በፍጥነት ሚስቱን ላከለትና ሀገረ ቤተመቅደስን ማጥፍቱ ለጊዜው አቆመ ነዋሪዎቹም ላጭር ጊዜ ዕረፍት አገኙ።

ስምዖን ወደ ኤዶም ሄዶ ነዋሪዎቹንም አሳደደ ንብረታቸውንም ዘረፈ ይህን ካደረገ በኋላ ባለበት ወደ ሀገረ መቅደስ መጣ ሀገረ መቅደስ በሐናንና በስምዖን አማካይነት ሰላም አጥታ ታወከች ካገር ውጭ ስምዖን ያገኘውን አይሁዳዊ ይገድላል ንብረቱንም ይዘርፋል ባገር ውስጥ ደግሞ ሐናን ሰውን ይጨፈጭፋል ንብረትንም ይዘርፋል ሀገረ መቅደስ በውስጥም በውጭም ተወጠረች።

የቤተመቅደስ ነዋሪዎች ቢቸግራቸው ሐናን እንዲያስወግድላቸው ወደስምዖን ላኩ ጭንቀቱና ዕልቂቱ በዝቶባቸዋልና ስምዖን ሐናን ካስወገድኩ ለኔ እንድትገዙ ቃል ግቡልኝ እኔም ክፉ ላለማድረግ ቃል እገባለሁ አላቸው እነሱም እሱ በተናገረው መሠረት ቃል ገቡለት ወድያው ወደማህል አገር ገብቶ ከሐናን ጋር ጦርነትን ገጠመ ሐናን ግን ሊሸነፍለት አልቻለም የሁለቱ ጦርነት በሕዝቡ ዘንድ የማይያቋርጥ ጦርነት ተቀሰቀሰ የገባውም ቃል ኪዳን ሽሮ

www.ethiopianorthodox.org

ያስቃያቸው ጀመር:: በዚህ መካከል ኔሮን ቄሣር ሞተ አስብያኖስ በቂሣርያ ነበር አስብስያኖስ የኔሮን ቄሣርን መሞትና ሮማውያን ብጥሉስ የተባለውን ክፉ ሰው እንዳነገሡ በሰማ ጊዜ አስብያኖስ እጅግ ተቆጣ የሱን ቁጣ ሲሰሙ ሮማውያን ስለፈሩት ባለበት እንዲነግሥ ፈቀዱለት አስብያኖስ ከቂሣርያ ተነስቶ ብጥሉስን ለመውጋት ወደሮም ለመሄድ አሰበ ወደሮም ከመሄዱ አስቀድሞ ግን ግማሽ ሠራዊቱን ለልጁ ጥጦስ ሠጠ በቂሣርያም እንዲቆይ ጥጦስን አዘዘው:: እንደገና ሐሳቡን ለውጦ ወደሮም የሱን ተወካይ ከብዙ ሠራዊት ጋር ወደሮም ላከ ልጁ ጥጦስን ደግሞ አይሁድን እንዲወጋ አዘዘው::

ዮሴፍ ወልደኮርዮን ይህ ሁሉ ሲሆን በአስብያኖስ እጅ የቁም እሥረኛ ሆኖ ይኖር ነበር በዚህ ጊዜ ዮሴፍ ወልደኮርዮን የጥጦስ አማካሪ አደረገው:: አስብስያኖስ ወደሮም የላካቸው ወታደሮች ብጥሉስን ገደሉት በዚሁ አስብያኖስ ንጉሥነቱን ለማረጋገረጥ ፈጥኖ ወደሮም ሄደ ልጁ ጥጦስ እስከ እስክንድርያ ወደብ ድረስ በመጓዝ ሸኘው ተመልሶም ወደቂሣርያ በመግባት ክረምቱን አሳለፈ::

ይህ ሁሉ ሲሆን ሐናንና ስምዖን ለሁለት ተከፍለው በሚያካሄዱት ጦርነት የአይሁድ እርስበርስ ጦርነት እጅግ በከፋ መልኩ እየተካሄደ ነበር በክረምት ሆነ በበጋ ያለማቋረጥ ይካሄድ ነበር የካህኑ አናኒ ልጅ አልአዛርም በበኩሉ ሌላ ፓርቲ አቋቁሞ የበኩሉን ጦርነት ያካሄድ ነበር ሐናን፣አልአዛርና ስምዖን ሰው በላዎች አመፀኞች ነበሩ::

እንደገና ከካህናት መካከል እንዳዲስ ተነስተው ሀገረ ቆድሽን ገዙዋት ከሌሎች ጦርነቶችም የባሱ ሆኑ ስምዖን እንደአንድ አምባገነን ሆኖ ካንድ ከፍታማ ሥፍራ ተቀመጠና ገገፎ ነኝ አለ በሁለተኛ ዝቅተኛ ሥፍራ የከተማው ሐናን ደግሞ የራሱን መሰሎችን አስከትሎ ለብቻው ሁለተኛ አምባገነን ሆነ

በሦስቱም አምባገነኖች በካህናት የከረረ ጦርነት ተቀሰቀሰ የሚኞች ደም በየመንገዱ በሀገረቆድሽ ፈሰሰ የሰው ሬሳ በየመንገዱ እየተነባበረ ተቆለለ::

በድኑን የሚቀብር የለም ነዋሪዎች በሚኞች በድን መጥፎ ሽታና ከዚሁ በሚነሳው ወረርሺን ተበከሉ አይሁድ በውስጥ የሚኖሩም ሆነ በውጭ የሚኖሩ ለሦስት ፓርቲ ስለተከፋፈሉ ለመግለፅ በሚያስቸግር ሁኔታ እርስበርሳቸው ተጨፋጨፉ ካህናት ለእግዚአብሔር መሥዋእት ለማቅረብ እያሉ ታረዱ ደማቸው ከእንሥሣት ደም ጋር ተደባለቀ የደጋጎችም ደም ከክፉዎች ደም ጋር ተደባለቀ::

ቤተመቅደስ በሚኞች ደም ተጥለቀለቀ በሚኞች ሬሳም ተሞላ ሰዎች ከሬሳ ወደሬሳ መራመድ ግድ ሁኖባቸው በሰው ደምም እግራቸው እየተነከረ ይራመዱ ጀመር በእግራቸው ላይ ደሙ እየረጋ ለማስለቀቅ እንኳ አልተቻለም በደም ብዛት ሰው ለመንቀሳቀስ ሲሞክር እየተንሸራተተ በደም ላይ ይወድቃል በሕይወት ያለው ሁሉ ሰው ከመጥፎ ጠረን ብዛት የተነሳ ሞትን ተመኘ::

ከሐናን በተሻለ ትንሽ የርሕራሄ ፍንጭ ይታይባቸው የነበሩት አልአዛርና ስምዖን ነበሩ ሐናን ግን የለየለት አረሜናዊ ሆነ አልአዛር እንደምሽግ ይጠቀም የነበረው በቤተመቅደስ ዙሪያ ነው አልአዛር ሐናንና ስምዖን በየግላቸው መሪ ሆነው ሕዝቡን ሲያጨፋጭፉ የጦር መሣርያቸው ሰይፍ ጎራዴና ድንጋይ ነበር ዲንጋዩን በወንጭፍ በእጅ ውርወራ ሲጠቀሙበት በእሳት ማጋየትም ዓይነተኛ ተግባራቸው ሆነ ጠብ ጦርነት ቃጠሎና ረሐብ የሕዝቡ ዕድል ሆኖ ታየ::

ልቅሶ ዋይታና ሰቆቃ የሕዝቡ የዕለት ከእለት እፃ ፈንታ ሆነ የሰዎች ዋይታና ልቅሶ ከሩቅ ተሰማ ሕፃናት ወጣቶችና ሽማግሌዎች ልቅሶና ዋይታ ዕድላቸው ሆነ በየሄዱበት መከራ ብቻ ይጠብቃቸው ነበርና:: የትም ቢሄዱ የሚዘገንን መከራ ብቻ ስለሚጠብቃቸው ሕይወትን በመጥላት ሞትን ይመኙ ነበር::

www.ethiopianorthodox.org

ምዕራፍ ፲

የጥጦስ ወደ ቤተመቅደስ መምጣት ታሪክ

ጥጦስ የአስብያኖስ ልጅ ነው ካባቱ ቤተ መቅደስን እንዲያጠፋ አስቀድሞ መመርያ ተሠጥቶታል:: ተልእኮውን አከናውኖ ወዳባቱ ወደሮም ለመድረስ እጅግ ተቻኩሏል:: ስለዚህ ከቂሣርያ ተነስቶ ባሎ በተባለው ቦታ ሠፈረ ከዘያም ተነስቶ ሰባት መቶ ፈረሰኞችን በማስከተል ወደቤተ መቅደስ ሄደ አካሄዱ የቤተመቅድስን ቅዕር ግንብ ለመሰለል ነበር ለሕዝቡ ሰላምንና ፀጥታን ለማስከበር መምጣቱን አስነገረ ወዳገሩም ሲደርስ የከተማው በሮች ተዘግተው የሚወጣም ሆነ የሚገባ ሳይኖር ፀጥታ ሰፍኖ ጠበቀው::

ስምን እንደመጣም የሚጠይቀው ሰው አጣ ወደ ሠራዊቱም ተመለሰ ወደባሎ ሲመለስ አይሁድ ከበቡትና ይዘው ለማሠር ፈለጉ እሱ ግን እጁን ሳይሠጥ ተዋጋቸው ከባድ ጦርነትም ተካሄደ በሚቀጥለው ቀን ተመልሶ ወደ ቤተ መቅደስ ሄዶ ሠራዊቱም በደብረዘይት ተራራ ላይ እንዲመሽግ አደረገ እንዳይለያዩም ጥጦስ ሠራዊቶቹን ተማፀናቸው በማግሥቱ ጧት የቤተመቅደስ ሰዎች አሻግረው የሮምን ሠራዊት ተመለከቱ የሕዝቡ አለቆች በዚሁ ጊዜ ተሰበሰቡና በመካከላቸው ያለውን ጥላቻ አስወግደው ሮማውያንን እንከላከል አሉ::

ግንባር በመፍጠርም የሮምን ሠራዊት ጦርነት ገጠሙዋቸው ከአይሁዶችና ከሮማውያን ወገን ብዙ ሠራዊት አለቀ በመጨረሻ ግን አይሁድ ተቸንፈው ወደ ቦታቸው ወደ ቤተመቅደስ ተመለሱ:: ወድያውኑ ከከተማ በመውጣት ሮማውያንን በኋላ ገብተው ለመውጋት ወሰኑ በፊትና በኋላ በመሆንም አይሁድ ሮማውያንን በመካከላቸው አስገቡዋቸውና ብዙ ሮማውያንን ፈጁ ጥጦስ ራሱ ከአይሁድ እጅ ለጥቂት አመለጠ::

አይሁድ ጥቂት የሮማውያንን የመቻነፍ አዝማምያ ሲመለከቱ በመካከላቸው የሥልጣን ሽኩቻ ተፈጠረ ሐናን ለወደፊቱ የበላይ ባለሥልጣን መሆን ያለብኝ እኔ ነኝ አለ ግንባር ፈጥረው ጠላትን የመዋጋት ቃልኪዳኑንም አፈረሰ ስምዖንና አልአዛር በበኩላቸው የሐናን የበላይ ባለሥልጣን መሆንን አይቀበሉም ነበር በዚህ መካከል የቂጣ በዓል ደረሰ ሐናን በዓሉ ከመድረሱ አንድ ቀን ቀድሞ ወደቤተመቅደስ ገባ ተከታዮቹ የጦር መሣርያቸውን በየልብሳቸው ውስጥ ደብቀዋል ሌሎቹ ካህናት ሐናንና ተከታዮቹ ሰላማውያን ሁነዋል በማለትም እየተደሰቱ ወደቤተመቅደስ ገቡ የጦር መሣርያንም በእጃቸው ስላላዩ ጥርጣሬ አላደረባቸውም ሕዝቡ ለበዓሉ ገብቶ ግጥም እንዳለ ግን ማንንም ሳይለዩ የገባውን ሁሉ ጨፈጨፉ:: ስምዖንና አልዛር ነገሩን ሲረዱ በውጭ ያገኙዋቸውን የሐናንን ተከታዮች መጨፍጨፍ ጀመሩ ሐናን ከቤተመቅደስ ወጥቶ አልአዛርንና ስምዖንን ጦርነት ገጠማቸው በሁለቱ ወገን ከባድ ጦርነት ተከፈተ::

ስምዖን የነሱን የረሰበርስ ጦርነት ሲሰማ ሠራዊቱን ወደዚሁ ማዞር ጀመረ ከአይሁድ መካከልም ወደ ጥጦስ ሄዱና እኛ የቤተመቅደስን ቅፅር እንከፍትልሃለን አንተ ደግሞ አልአዛርን ስምዖንና ሐናን አስወግደህ በሰላም አኑረን አሉት ጥጦስ ግን አላመናቸውም አይሁዶቹ እንደገና ጥጦስ ይገባል በማለትና አይገባም በማለት ለሁለት ተከፈሉ::

ከሮማውያን ወታደሮች መካከል የአይሁድን መለያየት ሲረዱ ጥጦስ ሳያውቅ ወደ ቤተመቅደስ ቅፅር ተጠጉ የሐናን አልአዛርና ስምዖን ለአንድ አፍታ ግንባር ፈጥረው እነዚህን የሮማውያን ወታደሮች በዲንጋይ ወግረው አባረሯቸው ለሮማውያኑ በር ከፍተው ለማስገባት የተሰለፉትም አይሁድ አብረው ተደበደቡ ግማሾቹ ደግሞ ተመልሰው ሮማውያንን ደበደቡ የሮማውያኑም ወታደሮች ሸሹ ስለሸሹም አይሁድ እየተከታተሉ መጥፎ ስድብን ሰደቡዋቸው::

ጥጦስ እሱ ሳያዛቸው ሄደው ሽንፈትንና ውርደትን ተከናንበው የተመለሱትን ወታደሮቹ እጅግ ተቈጣቸው የአይሁድን ተንኮል ሳታውቁና

www.ethiopianorthodox.org

የኔንም ትእዛዝ ሳትቀበሉ በመሄዳችሁ ጥፋተኞች ናችሁ ትእዛዙን ያለከበረ ልጁን የገደለ ንጉሥ እንዳለ ታውቃላችሁ ስለዚህ እናንተም ትእዛዝ ባለማክበራችሁ ሞት ይገባችኋል አላቸው እነሱም በስሕተት ከባድ በደል መፈፀማቸውን አምነው ይቅርታን ጠየቁት።

ምዕራፍ ፲፩

የመጀመርያው የቤተመቅደስ ቅፅር መፍረስ ታሪክ

ጥጦስ የአይሁዶቹን መለያየት ሲሰማ ወታደሮቹ ከመጀመርያው ቅፅር ደርሰው እንዲያፈርሱት አዘዘ በየመንገዱም አደገኛ ጉድጓድን አስቆፈረ እንዳይታወቅም በቀላል ነገር ጉድጓዱን ሸፈነው አይሁድ በመካከላቸው ባለው ጠብ ደክመው ይህን የጥጦስን ተንኮል አልተከታተሉትም ባንድ በኩል ስምዖንና አልአዛር ሐናንን ለመውጋት ብቻ ግንባር ፈጥረው ነበር ሐናን ስድስት ሺ ወታደሮችንና አራት መቶ የጦር አዛገሮችን ይዞ ሀገረ ቆድሽን ሲገዛ ጀምሮ ነበር።

ስምዖን በበኩሉ መቶ ሺ አይሁዶችንና አምስት ሺ ሮማውያንን ይዞ ሉብቻ ነበር አብዛኞቹ ካህናት አልአዛርን በመደገፍ ነበሩ የቀሩት ደግሞ ሚናቸው ያልታወቀ በሦስቱ መካከል ሁነው ማሕል ሰፋሪዎች በመሆን ይገኙ ነበር አልአዛር ስምዖንና ሐናን ግን እንደመጀመሪያው ሮማውያንን ለመዋጋት ተሰለፉ ሮማውያን እንደተለመደው ሚናችንን እንለያለን ተባባሉ ጥጦስ ቤፋበር የተባለውን መልክተኛውን ልኮ ለአይሁዶች ሰላምን እንደሚፈልግ ይነግርለት ዘንድ ነገረው ቢፋቤር ከአይሁዶች ሲደርስ አንዱ አይሁዳዊ በጦር ወግቶ ገደለው። ጥጦስ በዚሁ እጅግ ተናደደ ትልልቅ የብረት መወጣጫንም በማበጀት ወደ መጀመሪያ ቅፅር አስጠጋ። አይሁድ ይህን ተመለከቱና ሕብረትን ፈጠሩ ሐናን ስምዖንና አልአዛርም በአንድነት ለመሰለፍ ተገደዱ የብረት መወጣጫውንም ለጥጦስ የሰሩለትን ሁሉ ገደሉ ጦርነትንም ከሮማውያን ጋር

በመግጠም ሮማውያንን ከቅጽረ ቤተ መቅደስ አራቋቸው። ይህን አድርገው ወዲያው አልአዛር ስምዖንና ሐናን መዋጋት ጀመሩ በዚህም ከሮማውያን ጋር ያላቸውን ጥላቻ ዘነጉት።

ጥጦስ ሁኔታቸውን አወቀ ያ የብረት ምስልን እንደገና ወደ መጀመሪያው የቤተመቅደስ ቅፅር አስጠጋው የመጀመሪያውንም ቅፅር ደርምሶ ገባ የተደረመሰውንም ቅፅር እንደልብ ለመግባት ያመች ዘንድ አሰፋው። ስምዖን፣አልአዛርና ሀናን ይህን ሲመለከቱ እንደገና ተባበሩ። ወታደሮቻቸውንም ለጥበቃ አሰማሩ፡ ጦርነት ተከፈተ ጥጦስ እጅግ ጨክኖ ተዋጋ ወታደሮቹ በጥብአት እንዲዋጉም ብዙ ገንዘብን ሰጣቸው ሦስቱ የአይሁድ አለቆች (ስምዖን ሃናንና አልአዛር ወታደሮቻቸውን በጥብአት አስከትለው ተዋጉ ‹‹ስምዖን ፈርቶ የሸሸ ወታደር ከተገኘ ንብረቱ ይዘረፋል›› በማለት አስጠነቀቀ።

የስምዖንን ማስጠንቀቂያ የሰማ ጥጦስ ሐናን መሽጎ ወደሚዋጋበት ቦታ ሄደ በዚሁም አቅጣጫ የተለየ ጥቃት ማድረስ ሞክሮ አልተሳካለትም አይሁድ ተባብረው በመውጋት መለሱት ይህንን ለማስገቢያ ሮማውያን ያፈረሱትን ቅጽርም በጥብቅጠበቁት ጦርነቱ ለአራት ቀን ቀጠለ በአራተኛውም ቀን ሌሎች አህዛብ ወደጥጦስ ተጨመሩ ጦርነቱንም አከበዱት አይሁዶችም በዚሁ ተቸንፈው ለመሸሸ ተገደዱ።

ምዕራፍ ፲፪

ጥጦስ አይሁድን ይታዘዙ ዘንድ እንደጠራቸው

አይሁድ አገራቸውን ጥለው የትም መሄድ እንደሌለባቸውና በሰላምም ለመኖር እንደሚችሉ ላከባቸው እንዲህም አላቸው «ለሮም መንግስት ታዛኘርነታችሁን ብቻ አረጋግጡ እንጂ በሰላም ለመኖር ትችላላችሁ አገራችሁም አትመዘበርም ቤተመቅደስም አትደመሰስም » እነሱ ግን አባባሉን አልተቀበሉም ጥጦሥ የነሱን ቁርጠኛ መልእክት ለመቀበል ለአምስት ቀን ያህል ጠበቃቸው በአምስተኛው ቀን ግን ለጦርነት ተዘጋጅቶ ወደ አገራቸው ተጠጋ ሲጠጋም

www.ethiopianorthodox.org

ሐናን እና ስምዖንን ከዚያ በፊት ወደ አገሩ ለመግባት ያመቻቸው ዘንድ ሮማውያን ያዘጋጁትን የብረት መሰላል ለማስወገድ እየተዘጋጁ አገኛቸው።

ጥጦስ ሐናንና ስምዖን ባያቸው ጊዜ ሰላማዊ ንግግርን ተናገራቸው እንዲህም አላቸው «ያገርን ቅጽር ማፍረስና ሴላም ጥፋት ማድረስ ለማንም አይጠቅምም ማፍረስም ለማንም አያቅትም እኔም ቤተመቅደስን ማጥፋትና አገሩን መደምሰስ ዓላማዬ አይደለም ለኛ በሰላም ከታዘዛችሁ የሰላም ቃልኪዳን በመካከላችን ይመሰረታል የምትጠሉትም ሁሉ ከናንተ ይወገዳል» ከዚህም አያይዞ ዮሴፍ ወልደኮርዮንን›› እስከ ቤተመቅደስ ድረስ ገብቶ ጥቅሙንና ጉዳቱን ተረድተው ነገሩን እንዲቀበሉት በሚገባቸው ቋንቋ እንዲያሳምናቸው አዘዘው ዮሴፍ ወልደኮርዮንም ከጥጦስ በተሰጠው ትዕዛዝ መሰረት ተልዕኮውን ከግቡ ለማድረስ ተንቀሳቀሰ « ወገኖቼ አይሁድ ሆይ ይሆንልናል ብላችሁ ለመከላከል ያደረጋችሁትን እንቅስቃሴ አገራችሁን ለከፋ ውድቀት ዳርጓታል ሠራዊታችሁ አለቀ ያገር ቅዕር ተደመሰሰ እነዚህ ሮማውያን አህዛብ የሌሎች አገሮች ነገስታትን በሙሉ ተንበርክከውላቸዋል እናንተም ለጥፋት ዳርገዋቹኋል ከአሁን በሁዋላ ከጎናችሁ የሚሰለፍም ሆነ የሚያስጠጋችሁ ማንም የለም። እግዚአብሄር ሌላ መጠጊያ ወይም ሌላ ረዳት ይሰጠናል አትበሉ በመጥፎ ስራችሁ ለነዚህ አህዛብ ነገስታት እንድትገዙ የእግዚአብሄር ፈቃድ ሆኗል።

እናንተ በእግዚአብሄር ያልተፈቀደላችሁን ሁሉ አድርጋችኋል የግድቅንም ደም አፍስሳችኋል ሰውን በድላችኋል ቤተመቅደስንም አርክሳችኋል ቤተ መቅደስ የእግዚአብሄር ቤት መሆኑንም ረስታችኋል የሱን ካህናት ገድላችኋል እግዚአብሄር የመረጣቸውንም ሕዝቦች ገድላችኋል ይህን ሁሉ ፈፅማችሁ ስታበቁ እንዴት ከእግዚአብሄር ረዳትነትን ትጠብቃላችሁ የረከሰውን ስነምግባር ተይዞ ከእግዚአብሄር ረድኤትን መጠበቅ አይቻልም እግዚአብሄር የከዳውን ሰው ልመና አይቀበልም ይልቁንም ለጠላቱ አሳልፎ ይሠጠዋል።

ካሁን በኋላ ጦርነት ገጥመን እንከላከላለን ከዚያም እናሸንፋለን ብትሉ የጋራችሁ ቅጽር በሁለት ቦታ ላይ ተደርምሷል ያላችሁ ሠራዊትም እጅግ ጥቂት ነው የጦርመሣርያችሁ አብዛኛው ተማርኮ ከጠላት እጅ ገብቷል ጠላቶቻችሁ የቀረውን ቅፅር ለመደምሰስ ምንም ጊዜ አይወስድባቸውም እናንተ ሁልጊዜ በስሕተት እንደተዋረዳችሁ ናችሁ። ጠላቶቻችሁ ግን ከእለት እለት እየበዙ ናቸው ባላችሁበት ከገፋችሁ ታልቃላችሁ አንድም ሰው አይቀራችሁም።

አባቶቻችን አብርሃም ይስሐቅና ያእቆብ ሰላማውያን ሁነው በእግዚአብሔር ስለተመሩ ሁሉን አሸነፉ የኛ መሰረቶች እነሱ ነበሩ በነሱም ምግባር ልንመራ ይገባን ነበር። እነሱም ቢሆኑ በአካባቢያቸው ከሚኖሩ አህዛብ ጋር እየተስማሙ ይኖሩ ነበር። ለግብፃውያን የታዘዙበት ጊዜ አለ። እግዚአብሄር ከነሱ እጅ እስኪያድናቸው ድረስም ይታገሱ ነበር ለሮም ነገስታትም የታዘዙበት ጊዜ አለ ይህንም በእግዚአብሄር ዘንድ አላስወቀሳቸውም።

እናንተም ከጥፋት ከእልቂት ለመዳን ለሮማውያን ብትታዘዙ እግዚአብሄር እንደጥፋት አይቆጥርባችሁም ሮማውያንን አምፃችሁ ግን ልትኖሩ አትችሉም የምታመጡት የባሰውን ሐዘንና መከራ ብቻ ነው። ሮማውያን ለእናንተ ከሁሉ የተሻሉ ናቸው ከዮናናውያን እጅ የዳናችሁት በነሱ ነውና ከብዙ አህዛብም ነፃ እንድትወጡ ያደረጉ ሮማውያን ናቸው። ሮማውያንን በመክዳት ልትኖሩ አትችሉም እግዚአብሔር ያመጣውን በአኮቴት ተቀብሎ መኖር ይመረጣል ሮማውያን ሁሉን እንዲገዙ እግዚአብሄር ፈቅዶላቸዋል።

በዚህ ዓለም አንዱ ክፍል ዓለምን ተቆጣጥሮ ለተወሰነ ጊዜ ሲቆይና በጊዜው ደግሞ እሱ ሲከስም (ሲወድቅ) ሌላው ይተካል። እናንተ በብዙ መንግስታት ላይ እንድትሰለጥኑ የሆነበት ጊዜ ነበር። ከጊዜ በኋላ ግን እግዚአብሄር ስልጣኑን ከናንተ ወስዶ ለሌላ ሰጠ አሁን ከእግዚአብሄር ትእዛዝ ወጥታችሁ ለሮማውያን አንታዘዝም ብትሉ መደምሰስና እንዳልነበራችሁ

www.ethiopianorthodox.org

መሆንበቻ ይጠብቃችኋል ሮማውያን ላለንበት ዘመን አለምን እንዲይዙ ፈቅዷል ከአቅም በላይ ለሆነው ገገር እየተገዙ መኖር ነውር አይደለም ማንኛ ውም ሰብአዊ ፍጡር ሀይለኛ ለሆነው እየተገዛ ነው የሚኖረው እንስሳ እንኳ ህይወቱን ለማትረፍ ዘዴ ይፈልጋል፡፡

ከሮማውያን እጅ ስትወድቁ የመጀመርያው አይደለም አሁን እነሱ እንዳለፈው ሁሉ ለመከራ እንድትጋለጡ አልፈለጉም በመልካም እኳኋን ሊያዙአችሁ ተዘጋጅተዋል፡፡ በሀገራችሁ በቤተመቅደሳችሁ በሕዝባችሁ መልካምን ለማድረግ ተዘጋጅተዋል እግዚአብሔርን ፍሩት ካሁን በፊት የደረሰባችሁ ጥፋት ይብቃ እቺን አገር አታጥፋዋት»

ዮሴፍ ወልደኮርዮን ላደረገው ገለፃ እነዚያ የማስተዋል ዕድል የተሳናቸው ስምዖንና ሐናን በስድብና በግልምጫ ተቀበሉት ሊደበደቡት ፈለጉ እንድያውም የዲንጋይ ናዳ አወረዱበት ሊገድሉትም ፈለጉ እሱ ግን ከነሱ ትንሽ ፈቀቅ አለና እናንት የብዙ ንፁሐንን ደም ያፈሰሳችሁ ናችሁ እኔና መሰሎቼ ግን ህዝቡ እንዲጠፋና እንዲደመሰስ አንፈቅድም እናንት እቺን አገር ለመደምሰስ ታጥቃችኋል የቀድሞ አባቶቻችሁ እግዚአብሔረን በመፍራት ሁሉን አሸነፉ ያለ እግዚአብሔረ ረዳትነት ያደረጉት የለም እናንተ ግን ከእግዚአብሔር እምነት የራቃችሁ ናችሁ እግዚአብሔር እናንተን አሳልፎ ሠጥቷል፡፡

አብረሃም በፈርኦን እጅ ወድቆ ነበር የሱንም ሚስት ተቀምቶ ነበረ እግዚአብሔርም ፈርኦንን ቀጣው መታውም የይስሐቅም ሚስት አቤሜሌክ ለመውሰድ ሞከረ፡፡ አቤሜሌክ የፍልስጥኤም ንጉሥ ነው፡፡ ጥንታውያኑ እስራኤላውያንም ፈርኦን በከባድመንገድ ሲገዛቸው የእግዚአብሄርን ረዳትነት ጠየቁ እንጂ ፈርኦንን ለመጋፈጥ አልሞከሩም በእግዚአብሔር ኃይል ግን ከሱ ዳኑ አማሌቃውያንንም በሙሴ ጊዜ አሸነፉ የሙሴን እጅ ከፍ አድርገው

እንዲይዙ እግዚአብሔር አዟልና ኢያሱም በወታደር ሐይል የኢያሪኮን ግንብ አላፈረሰም በእግዚአብሄር ኃይል እንጂ፡፡

አካን በኢያሱ ጊዜ እርም የሆነውን በመውሰዱ እግዚአብሄር በእስራኤል ላይ ተቆጣ በጥቂት ጠላቶችም እስራኤል እንዲሸነፉ አደረገ በየጊዜው ብዙ ሽንፈቶች በሕዝበ እስራኤል ላይ ተከስተዋል በጌዴዎንና በሆሣዕእም ደግነት በሌሎችም ደግነት ደግሞ ብዙ ድሎች ተመዝግበዋል ጌዴዎን በእግዚአብሔር እየተመራ ብዙዎችን የምድያምን ሠራዊት አሸነፋቸው፡፡

ሳምሶን ሲይበድል ሀይለኛ ነበር አሸናፊም ነበር ሲበድል ግን በጠላት እጅ ወድቆ እንደሴት ባርያ እህል እየፈጨ ኖረ ሳዖል በእግዚአብሔር አጋዥነት ጠላትን አሸነፈ እግዚአብሔርን ካስቀየመ በኋላ ግን በጠላት እጅ ወደቀ ዳዊትም እግዚአብሔረን በማስቆጣቱ ከልጁ አቤሴሎም ጋረ ተጋጨ አሳፍና ዮሳፍጥ በጸሎት ጠላትን አቸነፉ በነቢይ ኤልሣእ ፀሎትና ደግነት የአርመንና የሰብስጥያ ሠራዊት ሸሹ እግዚአብሔር አርመኖችን በርሐብና በጥም ስለቀጣቸው በፍርሃት ለመሸሽ ተገደዱ፡፡

ዐሞፅ በእግዚአብሔር ኃይል ኤዶማውያንን አሸነፈ የነሱን ጣዖት ማምለክ ሲጀምር ግን እግዚአብሔር አዋረደው የሕዝቅያስ ፀሎት የንጉሥ ሠናክሬም ሠራዊትን አስወገደ ያለጦርነት ሸሹ ሴዴቅያስ የነቢያትን ምክር አልቀበል ብሎ ለውድቀት ተጋለጠ ይህንና ይህን የመሳሰለውን ሁሉ ልብ በሉና የእገዚአብሔርን ረድኤት ጠይቁ አሁን የእግዚአብሔረን ርዳታ ለማግኘት በሚያስችል ሁኔታ አይደለም ያላችሁት ያለ እግዚአብሔር ረዳትነት ያሸነፈ እስራኤላዊስ ከመካከላችሁ የተገኘበት ጊዜ አለን እግዚአብሔር ተቆጥቶ ለጠላት አሳልፎ በሠጣቸው ጊዜ አበቶቻችሁ በግንብ አጥር በጦር ሠራዊት ብዛትና በጦር መሣርያ ብዛት ከጠላት እጅ ከመውደቅ የዳኑበት ጊዘ አለ?

www.ethiopianorthodox.org

እግዚአብሐር እንዳይረዳችሁ እነሆ የእግዚአብሔርን የቅድስና መንገዶች አርክሳቹኋል። እግዚአብሔር እናንተን አሳልፎ ባይሠጣችሁ ኑሮ ነጠላት ባልተሸነፋችሁ ነበር ሃይማኖትን ጥላችሁ ህጉን ስለካዳችሁ ምን ጎይነት አቸናፊነትን ነው የምትፈልጉት ይህን የመሰለ ውድቀትን ይዞን ከምንሰበሰብ ተበትነን ባዶ ብንቀር በተሻለን ነበር በየጊዜው የደረሰብን መበታተን ሰብልሽት ዳርጎናል የእግዚአብሔር ክብር በመካከላችን ቢኖር ኑሮ በመካከላችን ጠብ እየመነጨ አርስ በርሳችን ባልተባላንም ነበር።

እኛ ግን ከዳነው በደል ነው እንዳናመስግነውም በስንፍና ተዋጥን የርሰበርስ መባላታችንም በኛ ላይ መቅሰፍትን አመጣ ይህንንም መከራ እየተቀበልን እግዚአብሔረን ደጅ ከመጥናት የሚከለክለን የለም ካባቶቻችን መካከል እግዚአብሔርን አስቀይሞ ድልን የተቀዳጀ የለም ለዚህ ውድቀትና ጥፋት የደረስነውም ራሳችን ነን መለያየታችን ገንዘብን መውደዳችን ሴላም ህገወጥነታችን ሮማውያንን በኛ ላይ ለቅጣት አመጣ።

የሀርቃኖስና የአርስቶቦሎስ መለያየት ለመጀመርያ ጊዜ በሮማውያን እጅ እንድንወድቅ አደረገ እቺን አገር በአስብያኖስና በአንጣያኮስ እንድትደፈር ያደረገ የኛ ወገን የሆነው ሄሮድስ አይደለምን አይሁዳውያኑን የክስምናይ ልጆች ለማሸነፍ ሲል ወደ ሮማውያን በመጠጋት የገዛ አገሩን የሸጠ ሄሮድስ አይደለምን? እናንተስ በሄሮድስ አማካይነት ለሮማውያን ስትገዙ አልነበራችሁምን ይህን ያህል በሄሮድስ አፈቀላጤነት ስትገዙላቸው የኖራችሁን ሮማውያን ዛሬ እንዴት ጠላችኋቸው ከሮም ተሹሞ የመጣ ባለስልጣን በድሎናል የምትሉ ከሆነ ወደቄሣር ልትከሱት ትችላላችሁ።

ለኔሮን ቄሣር ያለምክንያት ትገዙ ነበር ለአስብስ ያኖስ አሁን አንገዛም የምትሉበት ምክንያት ምንድን ነው አስብስያኖስ በናንተ ላይ የተለየ ግፍን አልፈፀመም እኔ አስብስያኖስ ከእናንተ በተሰጠኝ የመመሪዋ ኃላፊነት ብዙ ተዋጋሁት በኔ የተመራውም ጦር አልቆ ከአርባ ሰዎች ጋር በመሆን ሸሽቼ

ወደዋሻ ሄድኩ በመጀመሪያ ግን በኔ መሪነት በተካሄደው ጦርነት ብዙዎቹን የሱ ሰራዊት ገድለናል ከዓቅም በላይ የሆነውንም ጦርነት እንድመራ ያስገደዳችሁኝ እናንተ ናችሁ።

ብዙዎች የኔ ተከታዮች ካለቁ በኋላ ወደሮማውያን ለመግባት ጭንቅ ሆነብኝ ሮማውያን ግን በሰላም ተቀበሉኝ በመልካም ሁኔታም ያዙኝ በፈጸምኩት በደልም አልቀጡኝም ይቅርታ አደረጉልኝ እንጂ የሚገባኝንም ክብር ሰጥተውኛል እስካሁንም ከነሱ ጋር በሰላም እገኛለሁ በሽሽትም በጦርነቱ ጊዜ ሸሽቼ ወደናንተ ለመምጣት ወስኜ ነበር ሊሳካልኝ ግን አልቻለም ዛሬ እኔ እግዚአብሔርን አመስግነዋለሁ ወደናንተ ከመምጣት አድኖኛልና በጦርነቱ ጊዜ ሸሽቼ ወደናንተ ብመጣ ኑሮ ለማያዋጣኝ ነገር ሮማውያንን እክዳቸው ነበር እንደናንተም እሆን ነበር በረከሰው ተግባራችሁም በተባበርኩ ነበር ስለመከርኩዋቸሁስ እንዴት ልትገድሉኝ ቃጣችሁ እግዚአብሔር ከናንተ ከተለየ ብዙ ጊዜው ነው አሁን ባላችሁ አያያዝ ሮማውያንን ጦርነት ገጥመን እናሸንፋለን ብላችሁ አታስቡ እግዚአብሔር ካልረዳችሁ ምንም ማድረግ አትችሉምና።

እግዚአብሔር ለውርደት አሳልፎ ሠጥቶአቹኋል ለባርነትም እንድትጋለጡ አድርጓል የኔን ቃል በታላቅ ምክር ደረጃ ተቀበሉት እኔንም አታስዋሹ በናንተ ምክንያት ሰዎች ሰላምን ማጣት የለባቸውም ጦርነት አንዱ ፏሪ አይሁዳዊ ከናንተ በሚቀሰቀሰው ጦርነት ሰላምን ቢያጣ ምንኛ ይጠላችሁ ይሆን? የምነግራችሁን ልብ በሉ በጠላቶቻችሁ ላይ የአቸናፊነትን ዕድል እንዲሠጣችሁ ካላችሁበት ሁናችሁ እግዚአብሔርን ለምኑት ለዚህ ግን እናንተ ዝግጁዎች አይደላችሁም አባቶቻችሁ ብቻ በዚሁ ይጠቀሙ ነበር።

አሁንም ለወደፊት እናቸንፋለን አትበሉ በናንተ ፅናትና ሐይል ጠላት አይቸነፍም እግዚአብሔር ከናንተ ጋር ካልሆነ ጥቅም የላችሁም ከናንተ በፊት ፅናትም አለን ብለው እግዚአብሔር እንደተለያቸው እያወቁ ጦርነት ገጥመው አልቀዋል ድርጊታቸው እግዚአብሐየርን አስቆጥታል የሰሊሆም ወንዝ ወትሮ

www.ethiopianorthodox.org

አይሞላም ነበር የናንተ ጠላቶች በሱ እየተጠቀሙ እንዲያቸንፋዋችሁ እግዚአብሔር ስለፈቀደ ግን ውሃው ሞላ የምለውን ሁሉ እንደውሸት አትቁጠሩት እግዚአብሔር እናንተን ትቶአቹኋል እንድትዋረዱም ፈቅዷል ሠው እንኳ ካአንዱ ቤተሰብ ጋር ለመኖር ገብቶ የቤተሰቡ ክፋትና ተንኮል ከበዛበት ቤቱን ትቶ ይሄዳል እግዚአብሔርም የመረጣቸውን ሕዝቦቹ ከዓመፀኞች ጋር ሲተባበሩ ሲያይ በበደሉት ወንዶች ላይ የብርሃኑን ፀዳል ለማስቀመጥ አይፈቅድም ::

የእግዚአብሔር ብርሃን ፋና ከቤተመቅደሳችሁ ርቋል በሰው ደም አርክሳችሁታልና በውስጡም ኃጢአትን አብዝታቹኋል የእግዚአብሔር ብርሃን በቅድስና ብቻ ያድራል። በረከሰችው ቦታ ግን አያድርም የእግዚአብሔር ብርሃን በቅድስና ብቻ ያድራል። በረከሰችው ቦታ ግን አያድርም የእግዚአብሔር ብርሃን ከመካከላችሁ ከተወገደ ደግሞ የምትተማመኑት ማንን ነው የኔ ነገር እንደማትነቃነቁ እንደማይጥማችሁ አውቃለሁ እናንተም ከቀድሞው ዓላማችሁ እንደማትነቃነቁ አገር ይገባኛል እግዚአብሔር እንድትጠፉና እንድታጠፉ ፈቅዷልና እቺ አገር ትጠፋለች የከበረው ቤተመቅደስም ይፈርሳል።

የእናንተ ልብ ደንድኗል እንደዲንጋይም ሁኗል ዲንጋይ በውሃ አይበሳምና ውሃ ለብዙ ጊዜ ከዲንጋይ ላይ እየተንጠባጠበ ቢኖር ዲንጋዩ አይለሰልስም የናንተንም ልብ ምክር አይመልሰውም ደንድኗልና አይለመልምም እስካሁን ልናገረው የምችለውና የሚገባይን ምክርና ምዕዳን ዘረዘርኩላችሁ ይረዳችኋል ይጠቅማችሁኋል ያልኩትን ሁሉ ገልጫለሁ ምንም አላስቀረሁም አሁን ነብያት የሰሩትን ይህን መቅደስ ከመደምሰስ አድኑት እናንተ እንደ ደመሰሳችሁት ያስቆጥርባቹኋልና መቅደሱም ከተደመሰሰ የናንተ ህልውናም አብሮ ይደመሰሳል ንፁሑን ቤተመቅደስ ካልታደጋችሁት ለዚችውም አገር ካላዘናችሁላት ለግል ሕይወታችሁ እዘኑለት ለልጆቻችሁና ለሚስቶቻችሁም እዘኑ ይህ የንጉሡ አስብያኖስ ልጅ ጥጦስ ስለናንተ እያደረገ ያለውንም

የርሕራሄ አካሄድ አስተውሉት እሱ ያለጥርጥር ለናንተ ደሕንነት አስቧል የገባላቹሁም ቃልኪዳኑን አይሽርም የሱ ለናንተ ያለው ድጋፍ እኔ በሚገባ ተረድቻለሁ የናንተን መከራ ለማየት አልፈለገም ይሁን እንጂ ልትታዘዙት ይፈልጋል ከሱ በፊት ለነበሩ የሮም ሹማምንት እየታዘዛችሁ ኑራቹኋልና።

ከዛሬ ጀምሮ ከናንተ እለያለሁ አባቴ እናቴ ሚስቴና ልጆቼ ከናንተ ውስጥ ይገኛሉ ጥጦስ ለናንተ የገባውን ቃል ኪዳን ካፈረሰ ቤተሰቦዎቼንና እኔን ግደሉኝ ይህ እንደዋስትና ይሁናችሁ።

ይህን ሁሉ ዘርዝሮ ከገለፀ በኋላ ዮሴፍ ወልደኮርዮን አለቀሰ በአይሁድ ላይ የተቃጣውም መሪር መከራ ታየው በአይሁድ ተማርከው የቆዩትንም ሮማውያን በነፃ እንዲለቀቁ አዘዘ ወደፈለጉት ይሄዱ ዘንድም ፈቀደ በዮሴፍ ወልደኮርዮንም ምክር አብዛኞቹ አይሁዶች በጥጦስ ለመታዘዝ ተዘጋጁ አልአዛር ስምያንና ሐናን የተባሉትንም አመፀኞች መሪዎቻቸው ሽረው ሌሎችን በምትካቸው ሾሙ።

እነዚህ በሕዝቡ የተመረጡት ሰዎች ግን ወድያው የተሠጣቸውን ሐላፊነት ትተው ወደ ሮማውያን ለመቀላቀል የሚፈልገውን አይሁዳዊ በየበሩ እየጠበቁ መግደል ጀመሩ ሕዝቡ መንቀሳቀሻ አጥቶ ረሀብ ሆነ ስምያን ሐናንና አልአዛር ደግሞ ከሥልጣን ማን ያወርደናል በማለት መሰሎቻቸውን እያስከተሉ ዘረፋውን ተያያዙት ንብረቱን አላዘርፍም ያለውን ደግሞ ባለበት መግደሉን መረጡ።

ከረሀብ ብዛት የተነሳ ቅጠላቅጠል እንኳ ለመፈለግ ከሀገር ውጭ ለመንቀሳቀስ ማንም ሰው መውጣት ቢሞክር ሮማውያን ይገድሉት ጀመር ብዙዎችን አይሁዶች በዚሁ መልኩ ሮማውያን እየገደሉ በድናቸውን ያንጠለጥሉት ጀመር አልአዛር ሐናንና ስምያን በበኩላቸው ያሸነፋትን አይሁዳዊ መግደሉን ሥራቸው አደረገ። በተለይ ለሮማውያን መገዛት ይሻላናል ሲል የሰሙትን አይሁዳዊ ሁሉ እየገደሉ በየቅፅሩ በድኑን ይሰቅሉ

www.ethiopianorthodox.org

ጀመር የነሱንም ድርጊት ተመልክቶ ጥጦስ ወታደሮቹ አንድን አይሁዳዊ እንዳይገድሉ አዘዘ እስከዚሁ ጊዜ ድረስ ጥጦስ ለአይሁድ በጎ ነገርን ማሰቡ አላቆመም ነበር።

አልአዛር ስምዖንና ሐናን ግን ጥጦስን ለማባሰጨትና ሐሳቡን ለውጦ እስከመጨረሻው ድረስ አይሁድን እንዲጠላና እንዲጨፈጭፍ ለማድረግ የቻሉትን ሁሉ ያደርጉ ነበር የነሱን አካሄድ ሲሰማ ጥጦስ ቅፅሩን እንዲያፈርሱ ወታደሮቹን አዘዘ ይህን ያደረገበት ምክንያት ከነዚያ የአይሁድ ወንበዴዎች ጭካኔ ሕዝቡን ለመታደግ ነው ወታደሮቹን ለአራት ከፈላቸውና ከቅፅሩ በአራት ማእዘን አሰለፏቸው በመጀመርያ የሚገኘውንም ቅፅር ለማፍረስ ከባድ የብረት መሣርያን አዘጋጀ እነ ሐናን የሮምን ወታደሮች ጦርነት ሊገጥሙዋቸው ሄዱ በድንገትም ደርሰው ብዙ የሮምን ወታደሮች ገደሉ ቅፅሩን ለመናድ ያዘጋጁትንም መሣርያ አቃጠሉ ሮማውያን ጊዜያዊውን የአይሁድ ጥንካሬ ተመልክተው ወደኋላቸው አፈገፈጉ በዚህ ጊዜ ጥጦስ እንዴት ቅፅሩን በሁለት በኩል አፍርሳችሁ ልትቆጣጠሩዋቸው ስትቃረቡ በአይሁድ ተሸንፋችሁ ትሸሻላችሁ እነሱ እኮ እስካሁን በተደረጉ ብዙ ጦርነቶች እየተመናመኑ አልቀዋል የቀሩት እጅግ ጥቂቶች ናቸው ሌላ ረዳትም ማንም አልላከላቸውም እኛ ግን ባለብዙ ሠረዊት ነን።

አይሁድ ባለብት መግፋታቸው የከፋ እልቂት እንዲደርስባቸው ቆርጠው ተነስተዋል እነሱ ያልቃሉ መቅደሳቸውም ይደመሰሳል አሁንም በኀይል ልትዋጉዋቸው ተነሱ በማለት አበረታታቸው በቀጥታ ፊት ለፊት ሳይዋጉም በከበባ ዐግተው በማስጨነቅ በረሀብ እንዲፈጁዋቸው አዘዘ። የሮም ወታደሮችም የአይሁድ አገርን በመላ ከበቡና እንዳይንቀሳቀሱ አይሁድን መውጫና መግቢያ አሳጡዋቸው። አይሁድም በረሀብ እጅግ ተቀጡ በዚህም አገሪቷ ለማንም ክፍት እንድትሆን የግድ ሆነ።

ምዕራፍ ፲፫

የስምዖንና የአምናይ ካህን የልጆቻቸውና የሌሎችም መገደል

በነገረ ሠሪነት የተመረዙ ክፍዎች ሰዎች ካህኑን አምናይ ሮማውያንን እንደሚደግፍ ወደ አምባገነኑ ስምዖን አሳበቁበት። አምናይ ካህን ግን ሌላው አምባገነን ሐናን በሚያደርስባቸው ግፍ ለመታደግ ነበር የወጣው ስምዖን ተከታዮቹን ካህኑን አምናይን እንዲይዙት አዘዛቸው ሦስቱ ልጆቹንም ካባታቸው ጋር ያዛቸው ይገድሉዋቸው ዘንድም አዘዘ አምናይ ካህን ልጆቹን ከመገደላቸው በፊት እሱን እንዲገድለው ለመነው ስምዖን ግን እምቢ አለው ልጆቹን አቅርቦና ስሞ ይሰናበታቸው ዘንድ እንዲፈቅድለት ደግሞ ለመነው በዚሁም እምቢ አለ በቅፅሩ ላይ ሮማውያን እንዲያዩዋቸው አስወጥቶ አስገደላቸው።

ከመገደላቸው በፊት ግን ካህኑ አምናይ ስምዖን ሆይ ወደ ሮማውያን ለመግባት ብፈልግ ኑሮ የከለከለኝ ማንም አልነበረም አንተ ግን ከምወዳቸው ልጆቼ ጋር በግፍ ልትገድለኝ ነው። አንተ ለመከራ ከእግዚአብሔር እንደተላክህ ስላወቅሁ ባንተ እጅ መገደሉን ተቀብያዋለሁ በኤድጋፍ ላሁኑ ሥልጣን በቀተሃል በእግዚአብሔር ሕዝብ ላይም ብዙ በደልን አድርሰሃል ከአምባገነኑ ሐናን ትታደገናለህ ነበር የኛ ምኞት ነገር ግን የቤተመቅደስን ሰዎች በግፍ ገደልክ ወዳጅ መስለህ በመጠጋት የለየልህ ጠላት ሆንክብን ባንተ መሪነት ጠላትን እናቸንፋለን ስንል ያንተ ጠላትነት ለኛ ጥፋት ሆነ።

የእኩያን ዓይነተኛ መሪ ሁነህ ብዙዎችን ባስቃቂ ሁኔታ ገደልክ የብዙ ንፁሐንንም ደም በከንቱ አፈሰስክ አንተ ወገኖቻችንን ስለፈጀህ ባንተም አረሜናዊ ጭፍጨፋ ወገኖቻችን ስላለቁ ይኸውና በሮማውያን እጅ ልንወድቅ ነው። ካንተስ ጥጦስ ይሻለናል ይህንንም እግዚአብሔር ያውቀዋል ባንተና በመሰሎችህ ክፋት ካልሆነ በቀር ጥጦስ ለኛ ሰላምን ሊሠጠንና በሰላምም እንዲያኖረን ወዶ ነበር ይህ ዕድል ግን ባንተ ዓመፀኛነት ልናገኘው አልቻንም

www.ethiopianorthodox.org

ጥጦስ እግዚአብሔርን ስለሚፈራ ወታደሮቹ ቤተመቅደስን እንዳያቃጥሉዋት ከለከላቸው በበዓለ ፋሲካም እኛ በሰላም እድድንውል አድርጎ ነበር አንተ ግን በበዓለመፀለት ከቤተ መቅደስ ውስጥ ካህናትንና ሌሎችን ለበዓል የተሠበሰቡትን ገደልክ በመሠውያው ላይም ካህናትን ገድለህ ቤተመቅደስን አረከስካት ቤተእግዚአብሔር ባንተ ረከሰ::

እኔ በዚህ ሁሉ በደልህ እንደተባበርኩህ ራሴን ቊጠርኩት አልተቃወምኩህምና ላንተም ድጋፍ ሠጥቼ ሥልጣን እንድትይዝ በማድረጌ ባንተ ስለተገደሉ ሁሉ ደማቸውን እግዚአብሔር እኔን ይፋረዳል ላንተ በሠጠሁት ድጋፍ ከእግዚአብሔር ፊት ከመጠየቅ የምድንበት ምን ምክንያት አለኝ? ስለዚህም ነው እግዚአብሔር ባንተ አማካይነት መቅሰፍት እንዲመጣብኝ ያደረገ:: የእግዚአብሔር ፍርድ አይዛባም ዘለዓለም ትክክል ነው የቤተመቅደስን መደምሰስ ሳላይ ብገደል ለኔ ሕይወት ነው የልጆቼ መገደል ግን እጅግ ያሳዝነኛል ስለዚህ ከሆነ ልጆቼን አትግደላቸው ካልሆነ ደግሞ አስቀድመህ ግደለኝ አቅሬ በመሳም እንዳል ሰናበታቸውስ ለምን ከለከልከኝ ካለ በኋላ ካህን አምናይ «ልጆቼ ሆይ እኔ ለዚህ ስልጣን ያበቃሁት ሰው ነው ሊገድለን የተዘጋጀው እሱንም ለሥልጣን ያበቃሁት በካህናትና በረበናት ትእዛዝ ነው::

ካለበት ጠርቼ በማምጣት የበላይ ባለሥልጣን እንዲሆን እነግረው ዘንድ ካህናት ልከውኛል ነገር ግን መጥቶ ለኔም ለነሱም ለናንተም ጠላት ሆነን ለሐናንም ጭካኔው አልበጀውም ልጆቼ ሆይ ልቅሶና ድንጋጤ አይጠቅመንም ትዕግሥትና ለእግዚአብሔር መታዘዝ ብቻ ነው ለኛ የሚጠቅመን ከክፉዎችና አረማውያን ሰዎች ጋር ከመኖር መገደል ይሻለናል የቤተመቅደስንም መፍረስ ከማየት ያለማየት ይሻለናል ለእግዚአብሔር ትእዛዝ በመገደላችሁ ተደስቱ እኔ በስተእርጅና ሞትን ልታገሰው ነው እናንተ ደግሞ ወጣቶች ሁናችሁ መገደልን ታገሱት::

ሰባት ልጆቿ ሲገደሉ በእግዚአብሔር ፀጋ የታገሰች ሴት በህዝበ አይሁድ ውስጥ እንዳለች አስታውሱ ሌሎችም በሰዎች በግፍ እየተገደሉ እግዘብሔርን ከማመስገን ጋር ሞትን ተቀብለዋታል ሰባት ልጆች በአንትያኮስ ተገድለዋል እነዚህም መገደሉን በእኩቴት ነው የተቀበሉት:: እኔ እናንተን ቀድሜ ከተገደልኩ ሐዘኔ ይቀላል ከቀደማችሁኝ ግን ሐዘኔ ይብዛል በተለይ እናንተ ተገድላችሁ ከናንተ በኋላ በሕይወት ብቆይ ምንኛ አስከፊ ሕይወትን ባየሁ ነበር የልጆቹን መገደል እንዳየ እንደሴዴቅያስ በሆንኩ ነበር ሴዴቅያስ ከልጆቹ ጋር ቢሞት በተሻለው ነበር ነገር ግን ከልጆቹ መገደል በኋላ በህይወት ስለቆየ ሐዘኑ ፀናበት::

ልጆቼ ሆይ ስምዖን ሥጋችንን ቢለያይ ነፍሳችንን ሊለይ አይችልም እናንተ ከጥቂት ጊዜ በኋላ ወደዘለዓለማዊው እሴት ትደርሳላችሁ የናንተ መገደል እኔን ካሳዘነኝ ወደ እግዚአብሔር እማፀንላችሁ አለሁ የሐጢአትንም ሥርየት ታገኛላችሁ ልጆቼ ሆይ ከዓለም ተለዩ የመገደሉንም ድርጊት በትዕግሥት ተቀበሉት እኔም እከተላችሁ አለሁ በናንተ ባለፀጋ እሆናለሁ ደጋግ ሰዎችን ስታገኙዋቸው «እነዚያ ባህር የተከፈተላቸውና ውሃ የደረቀላቸው ፀሐይ የቆመላቸው መና የወረደላቸው ነቢያት የመሩዋቸውና ደጋግ የወደዱዋቸው ወገኖቻችሁ ተዋርደዋል ክፉዎች ገዙዋቸው ገደሉዋቸው›› በሏቸው›› አላቸው::ከዚህበኋላ አረጋዊው ካህን አምናይ ሲገድለው ለተዘጋጀው ሰው ‹‹የታዘዝከውን ፈፅም ግደለኝም ስትገድለኝም በሰይፍ መሆን አለበት ልጆቼንም በዚሁ ነው የምትገድላቸው ና ደሜም ከልጆቼ ደምጋር መቀላቀል አለበት ሥጋየንም ከልጆቼ ሥጋ ጋር ጨምረው አፈንም በተቆረጠው አንገታቸው ላይ አገናኝ ልጆቼ በሕይወት አቅፌ ልስማቸው ፈልጌ አልሆነልኝም ስለዚህ ከሞትኩ በኋላ ላግኛቸው›› አለው::

www.ethiopianorthodox.org

ይህን ሁሉ ተናግሮ ይህ ሽማግሌ ካህን አምናይ እጆቹን ወደ ሰማይ አንስቶ በከፍተኛ ድምፅ እየጮኸእንዲህ አለ‹‹ሁሉን ቻይ መሐሪና ይቅር ባይ እግዚአብሔር ሆይ ፊቃድህም በሁሉ የሆነ አንተ ነህ እንድትበቀልልኝ እለምንሀለሁ የኔን ደም ከሱ ትበቀላለህ በዓመፃውም ፍረድበት እሱንና ልጆቹንም አሳልፊህ ለጠላቶቻቸው ስጣቸው ከሕዝብህ ጋርም አትጨምረው እሱ የሚጠላውን እስኪደርስበት ጊዜ በልጆቹም እስኪደርስ ድረስ አቆይተህ በሃዘን እንዲኮማተር አድርግ የቤተ መቅደስን መፍረስ አይቶ ይዘን የሕዝቡንም ለመከራ መጋለጥ ይመልከት ይህን ሁሉ ተመልክቶ ለሰቆቃ ይጋለጥ አለ››

አምናይ ፀሎቱን ከጨረሰ በኂላ ስምዖን ሦስቱን ልጆቹ እንዲገደሉ አዘዘ እነሱም ገደሉዋቸውና አስክሬናቸውን ከቅፅር ውጭ ጣሉ ቀጥሎም አምናይና ከካህናት ታላላቆች አንዱን የሆነውን ሀናንያን አንድ ላይ ገደሉዋቸው በድናቸውንም ከአምናይ ልጆች ጋር ተጨመረ በመቀጠል አርስጦስ የተባለውን የቤተመቅደስ ፀሐፊንና አሥራ አምስቱን የቤተ አይሁድን ታላላቆች ገደላቸው ቀጥሎ በካህኑ አምናይ መገደል ምክንያት ያዘኑትንና ቅር የተሰኙትን አሥራ አራት ሰዎችን ገደለ የሺ. አለቃውንም ይሁዳ ገደለው።

ለሮማውያን ለመታዘዝ የተዘጋጁትንም ሁሉ ያለምህረት ይጨፊጭፉቸው ጀመር የአናንያ ልጅ አልአዛር ስምዖን ያደረገውን ሲሰማ በጣም ተቆጣ እጅግም አዘነ አገርዋም እንድትጠፋ ምርጫው ሆነ ከቤተመቅደስም ወጥቶ ባንድ የተለየ ቦታ ተቀመጠ ጥጦስ ተግባሩን ጨርሶ እስካበቃ ድረስም ከዚችው አልወጣም።

ምዕራፍ ፲፬

የታላቁ ረሀብ ታሪክ በሀገረ መቅደስ

ቤተመቅደስ ላይ የረሀብ ቅጣት እንዲፈፀም ተወሰነ። ምግብ በሀገረ መቅደስ እንዳይገኝ በፍፁም ተከለከለ ረሀብ በሕዝበ አይሁድ ዘንድ ፀና ከረሀብ ብዛት ሰዎች ያገኙትን ጥንብ ሁሉ ለመብላት ተገደዱ በረሀቡም ፅናት ብዙዎች አለቁ ትንሽ ስንዴ ያለችው ሰው ከተገኘ ለስንዴዋ ሲሉ \ስንዴዋን ለመውሰድ\ ይገድሉታል ስለዚህ ማንኛውም ሰው እህል ቢኖረው ሲፈጭ ወይም ሲጋግር እንዳይታይና እንዳይሰማ በጥሬው ብቻ መብላቱን መረጠ ዱቄት ያለውም ቢሆን ዱቄቱን ይቅመው ነበር።

አባት የሆነውን ነገር ሲያኝክ ቢያየው ዐቅሙ እስከፈቀደለት ድረስ ለመቀማት ይሯሯጣል አባት ከልጁ እናትም ከልጇ ልጅ ከእናት አባቱ ቀምቶ መብላት የግድ ሆነ። ህያዋን ሙታንን ለመቅበር እጅግ ተቸገሩ ቀብረውም ለመጨረስ አልቻሉም። በየሜዳው በየቤቱ የወደቀው ሬሳ ቀባሪ ስላጣ መጥፎ ሽታ ሊያንቀሳቅስ አልቻለም አየሩ በጠቅላላ ተመረዘ በህይወት የሚንቀሳቀሱ ሰዎች ደከም ያሉ ሲሞቱ እንዳያስቸግሯቸው ከነ ህይወታቸው ባገኙት ጥልቅ ጉድጓድና ዓዘቅት ይከትዋቸው ነበር ሌሎች ደግሞ ለታመሙት መቃብር ይቆፈርላቸውና ህይወታቸው እያለች ከመቃብሩ ላይ ተኝተው ህይወታቸው እስክታልፍ ይጠባበቁ ነበር። ሐዘን ልቅሶ ብሎ ነገር ፊፅሞ የለም በከፍታማ ቦታ ከነሕይወቱ የተገኘ ሰው ከሱ በጉልበት የተሻለ ከመጣበት ገፍትሮ ገደል ይከተዋል ጉድጓዳ ቦታውዎች በሰው ሬሳ ብቻ ተሞሉ የሚጠጣው ውሃ ሁሉ በሰው ሬሳ የተበከለ ሆነ።

ከዕለታት አንድ ቀን ጥጦስ ወደ ማሕል ከተማ ገባና የሬሳው ብዛትን የከተማው በአስክሬን መሞላትን አይቶ አዘነ ወደ ሰማይም እጆቹን አንስቶ

www.ethiopianorthodox.org

አቤቱ እግዚአብሔር ሆይ የሰው ልጅ እንዲሁ እንዲበላሽ ፍላጎቴ አልነበረም ከነሱ ጋር ሰላምን በመመስረት በሰላም እንዲኖሩ ምኞቴ ነበር እነጁ ነገር ግን አለቆቻቸው ለሰላም ስላልቆሙ ለዚህ አሰቃቂ ሞት አበቁዋቸው አምላኬ ሆይ በነሱ የተፈፀመውን ግፍ በኔ አታድርግብኝ ባገኛቸውም መከራ እኔን ተወቃሽ አታድርገኝ›› አለ።

በአምባገነንነት ለዚሁ ሁሉ መከራ ያጋለጡትን ዓመፀኞች ስምዖንና ሐናን ረሀቡ ሳይነካቸው ቆይቶ ነበር ቆይቶ ግን ወደነሱ ደረሰ የእንስሳትን ቆሻሻ እስከመብላት ደረሱ የሰረገላቸውንም ቁርበት በልተው ጨረሱ እንዲሁም የሠይፋቸውን መያገ የሆነውን ሁሉ በልተው ጨረሱ ቅጠል ወይም ሣር ሲገኝ አልቻለም ተበልቶ አልቋል ዛፉን ሁሉ የሮም ወታደሮች ቆርጠውት ምድረበዳ ሁኗልና።

የቤተመቅደስ ዙሪያ እጅግ በሚማርኩና መዓዛቸው በማይጠገቡ አትክልት የተዋበና ያሸበረቀ ነበር ይህን ሁሉ ሮማውያን አስቀድመው ጨፍጭፈውት ነበር አንዲት ትውልዷ ከዮርዳኖስ ወንዝ ሁና በቤተመቅደስ ተጠግታ የምትኖር ሴት ነበረች ወደዚሁ ቤተመቅደስ የመጣችሁ አስብያኖስ ባከባቢው ጦርነት በከፈተ ጊዜ ሕይወቷን ለማትረፍ ነበር አመጣጥዋ ወደ ቤተመቅደስ የመጣችው ከሉብቷ ከሴቶችና ወንዶች ባሮች ጋር ነበር አንድ ልጅም ነበራት ገና ሕፃን ስለነበር ልዷን አይታ አትጠግበውም ነበር።

ረሀቡ ገና ሲጀምር ጉልበት ያለው ሁሉ ንብረቷን ባንድ ጊዜ ምንም ሳያስቀር ተቀራመተው ሴትዮዋና የልጇ በረሀብ መሰቃየት እጅግ ከበዳት የልጇንም ልቅሶ ልትታገሰው አልቻለችም ስለዚህ ልጇን ለመግደል ወሰነች ትእግስቷ አለቀ በዚህ ጊዜ ልጇን እንዲህ አለችው ‹‹ለኔ ታዛዥ እንድትሆን እወዳለሁ አንተ እናትህን መግበህ በሕይወት ማቆየት አለብህ አንተ ልጄ ስለሆንክ ስሞት የምትቀብረኝ አንተነህ ከኔ ፊት እንዳትሞትብኝ እፈራለሁ

ለችግር መጋለጤ አሳስቦኛል በሌላ ምክንያት ሙተህ ቢሆን ኑሮ መንኛ መልካም ነበር በክብር ቀብሬ ወደ እግዚአብሄር ምሕፅንታን በሳለፍኩህ ነበር አሁን አንተና እኔ የምንባባበት ጊዜ ደረሰ እኔና አንተ በዚሁ ረሀብ እንሞታለን አንተ ብትሞት ቀባሪ የለህም አስሬትንህ የትም ወድቆ ውሾች እንኳ እንዳይበሉህ ጠግበዋል ስለዚህ ራሴ ልግደልህና ከረሀብ ላሳርፍህ ወስኛለሁ ከዚያ እበላሀለሁ አንተን የተሸከመች ሆዴም ያንተ መቃብር ትሁን እኔም ረሀቤን አስወግዳለሁ አንተን እበላሃለሁና በዚህ ነው እኔን በሆዴ ስለተሸከምኩህ ስላጠባሁህና ተንከባክቤ ስላሳደግኩህ ዋጋዬን ልትከፍለኝ የምትችለው።

አልአዛር ስመዖንና ሐናን ይህን ሁሉ መከራ አድርሰውብናል እነዚህ ዓረማውያን ፍጡሮች የኔን አድራጎት የሚያስታውስ ሁሉ ሲረግማቸው ይኖራል የእግዚአብሔር ከባድ ቁጣ በነሱ አማካይነት ሊደርስ ችሏልና ይህንንም ከትውልድ ትውልድ ሲነገር ይኖራል››

ንግግሯን ስትጨርስ ባንዱ እጇ ሠይፍ አነሳችና እንዳታየው ፊቷን አዙራ በሠይፍ መትታ ገደለችው ከሱም ሥጋ ቆርጣ በእሳት ጠበሰችውና በላችው የቀረውን ሥጋው ደግሞ አስቀመጠች የእሳት ጢስ ያዩ ሁሉ የሚበላውን ለመንጠቅ ወደሷ ተሽቀዳደሙ ትኩስ ሥጋ አግኝተሽ ለምን ለብቻሽ ትበያለሽ የትስ አገኘሽው አሏት እሷም ‹‹ያገኘሁትን ሥጋ ለብቻየ በልቼ እልጨረስኩትም የበለጠው ተቀምጧል ተቀመጡና ላቅርብላችሁ እናንተም ትበሉት አላችሁ›› አለቻቸው እነሱም የሚቀርብላቸውን ለመብላት ተቀመጡ በምግብ ማቅረቢያውም ዕቃ ይልጇን ሥጋ አመጣችና አቀረበችላቸው እንዲህም አለቻቸው ‹‹ይህ የምወደው ልጄ ሥጋ ነው በእጄ ገደልኩት ከሱም ሥጋ ጠብሼ በላሁ የቀረውን አካላቱ አስቀርቼዋለሁና

www.ethiopianorthodox.org

ይኸውላችሁ ብሉ›› ጢሱን አይተው የሚቀመስን ነገር ለመናጠቅ በሩጫ ከመጡት ሰዎች መካከል ስመያንና መናን ነበሩ፡፡

እነስምያንን እቺ ሴት እንዲህ አለቻቸው ‹‹እናንተ ምሕረት የለሾችና ጨካኞች ናችሁ ልጄን አርዴ ከበላሁት ከኔ በበለጠ ትውልድ ሲረግማችሁ የሚኖረው እናንተን ነው ከኔ በበለጠ ስለልጄ እናተ አትራሩም ስለዚህ ልጄን በላች ብላችሁ አትገረሙ እናንተ ሕዝቡን ሁሉ በላችሁት እኔ ግን አንድ ልጄን ብቻ በላሁት እናንተ በሕዝቡ ሁሉ ላይ እንደጨከናችሁ እኔም ባንድ ልጄ ላይ ጨከንኩ ይህን ስህተታችሁን መቀበል አለባችሁ››

የእሳቱን ጢስ አይተውና የሚበላውን ለመናጠቅ ጓጉተው የመጡት ሁሉ እጅግ ደነገጡ እየተንቀጠቀጡም ወጡ የዚችም ሴት ተግባር ባገር ሁሉ ተሰማ የሰሙት ሁሉ እጅግ ደነገጡ ይህ አስቀድሞ በእግዚአብሔር የተነገረ እንደነበረም አስታወሱ ወጥተው ከሮማውያንጋር አይሁድ እንዳይገናኙ ያደረጉት ርኩሳን የአይሁድ ጋጠወጥና የግል ስልጣን ጥመኞች እነስምያን የዚችን ሴት የመጨረሻ መከራ ሲመለከቱ ሕዝቡ ከከተማ ውጪ እንዲንቀሳቀስ ፈቀዱላቸው ሕዝቡም ወደ ሮማውያን እየሔደ ተጨመረ፡፡

ጥጦስ ይህን ሲመለከት ‹‹በሰው ልቡና የተደበቀውን አንተ ታውቃለህ እኔ ወደዚችው አገር የመጣሁት ሰውን ለማስቃየት አልነበረም ሰላምን እንድንመሰርት ጠርቻቸው ነበር እነሱ ግን ለሕይወታቸው አልፈሩም እንዳይሞቱብኝም በዙ ጥረት አደረግሁ እነሱ ግን ለዚህ ጥፋት ደረሱ ከሁሉ በበለጠ ልጇን ስለበላች ሴት እጅግ አሳመመኝ እጅግም አስደነገጠኝ እንድንቀጠቀጥና መቆምም እንዳልችል አደረገኝ እኔ ከዚህ ኃጢአት ንፁህ ነኝ ፈጣሪ ሆይ በዚሁ ከባድ የሰው ልጅ ውድቀት እኔን ተጠያቂ አታድርገኝ የዚህ ጥፋት ተጠያቂዎች ዐቅመቢሶቹ አምባገነኖች እነስምያን ናቸው እነሱን

ስለሕዝቡ እልቂት እንድበቀላቸው በነሱ ላይ ኃይልን ሥጠኝ›› በማለት እግዚአብሔርን ለመነ፡፡

ጥጦስ ወደሱ የሚመጣውን አይሁዳዊ መልካም መስተንግዶና አቀባበል እንዲደረግለት አዘዘ ብዙ ሕዝብም ግልብጥ ብሎ በመውጣት ለሮማውያን እጁን ሰጠ የጠጦስ ተከታዮች የሮም ወታደሮችም የመጣውን ሁሉ እህል እየሰጡ አበሉት አብዛኛው ግን ከሚበላ ነገር ተከልክሎ ለብዙ ጊዜ በመቆየቱ ጉሮሮው ተዘግቶ እህል ሊበላ አልቻለም ስለዚህ እህል ሲቀምስ ያለቀው ሕዝብ ብዙ ነው አንዳንዶቹ በጣም ያልተጠቁ ደግሞ የሚበላ ነገርን ሲያዩ አላስችል እያላቸው በትልቁ ይጉርሱና ሕቅታ እየያዛቸው አለቁ፡፡

ጥጦስ ሁኔታውን አይቶ አስቀድሞ ከሱ ጋር የነበረውን አይሁዳዊ ዮሴፍ ወልደኮርዮንን በሥነ-ስርዓት እያስለፈ በወተትና በማርጉሮሯቸውን በማለስለስ ሕይወታቸውን ያተርፉ ዘንድ አዘዘው እሱም ወተትንና ማርን በመጋት ጉሮሯቸውንና አንጀታቸውን እንዲያለሰልሱ በማድረግ መገባቸው በዚሁም ብዙዎች ከሞት ዳኑ፡፡

አይሁድ ተዘግቶባቸው የቆየው በር ሲከፈትላቸው የነበራቸውን ወርቅና ብር ይዘው ወጡ ሮማውያን ወርቁንና ዕንቁን እንዳይቀሙዋቸው የሚውጡትም ነበሩ ሮማውያን ወደ ከተማው ከገቡ ይዘርፉታልና አንዱ አይሁዳዊ ወርቁን ሲውጥ ተወላጅነቱ አርመናዊ የሆነ አንድ የሮማያ ወታደር ተመለከቶ ለባልንጀራው ነገረውና አይሁዳዊውን ሁለቱ ገደሉትና ሆዱን ቀደው የዋጠውን ዕንቍና ወርቅ አወጡት፡፡

ይህ ዜና የሮማውያን ወታደሮች የሆኑ የአርመንና የዓረብ ተወላጆች ስለሰሙ አይሁዶችን እየገደሉ ሆዳቸውን በመቅደድ ዕንቍንና ወርቅን ለማውጣት ተስማሙ ጥጦስ ይህን ሰማና የሱን ሠራዊት አለቆች ‹‹እናንተ

www.ethiopianorthodox.org

ዕንቍን፣ብርንና ወርቅን ከየሠረገላችሁ አስወግዱ አይሁድ በድጋሚ በያሉበት መከራን ያመጣባቸውየኸው ነውና የገዛ ወታደሮቻችሁ ለዕንቍና ለወርቅ ሲሉ ሊገድልዋችሁ ይችላሉ በተለይ የዓርመንና የዓረብ ወታደሮች በዚሁ ብዙ ሕዝብን ባልታወቀ መንገድ ሊገድሉ ይችላሉ›› በማለት መከራቸው እነሱም ያላቸውን ዕንቍ፣ወርቅና ሌላም የውድ ልብስ ከያሉበት አስወገዱ።

እነዚህን አርመናውያንንና የነሱን ፈለግ ተከትለው የምዕራብና የዓረብ ወታደሮችን ለይተው ከሠራዊቱ በማውጣት አራቁዋቸው እንዳሰቡትም ዕንቍንና ወርቅን ፍለጋ አይሁድን መግደላቸውንም አቆሙ ይሁን እንጂ እነዚህ የዓርመንና የዓረብ ተወላጆች ወታደሮች አንድ አይሁዳዊ ለብቻው ካገኙ በድብቅ እየገደሉ ሆዱን መቀደዳቸውን አላቆሙም።

ምዕራፍ ፲፫

የሦስተኛው ቅፅር መፍረስ ታሪክ

ሮማውያን በነስምዖን ዓመፅና ክፋት ምክንያት የሕዝበ አይሁድ በረሀብ ማለቅን ከተረዱ በኋላ እቺን የአይሁድ አገር ሊያፈርሱዋት ወደዱ ወደ ሦስተኛው ቅፅርም ተጠጉ በተለያየ መሣርያም እየተጠቀሙ ሊንዱት ጀመሩ አመፀኞቹ እነስምዖን ግን በዚሁ ወቅትም አላረፋም ወደ ቅፅሩ የተጠጉትን የአርመን ወታደሮች ጦርነት ገጠሙዋቸው አርመኖቹ እርስበርሳቸው እንዲህ ተባባሉ «አይሁዶች እንዳለፈው ሁሉ ኃይል የላቸውም ስለዚህ የቤተመቅደሱን ቅፅር ለመናድ ያዘጋጀነውን መሣርያ ሊያቃልሉብን አይችሉም እኛ ከቅፅሩ ራቅ ብለን ሁኔታቸውን እንከታተል» አሉ።

ከእኩያኑ አይሁድ መሪዎች አንዱ የሆነው ርጉሙ ሐናን ሲመሽ ከቤተመቅደስ ወጥቶ ወደ ከተማው ምግብ ፍለጋ ሄደ ይህን ያወቁ የሮማውያን ወታደሮች ቅፅሩን አፈረሱት በዚህ ጊዜ የሮም ወታደሮች ጮሁ በቤተመቅደስ ውስጥ የተደበቁት አይሁድም ካሉበት ሁነው ጮሁ የሮም ወታደሮች በቤተመቅደስ የመሸጉት አይሁድ ተስፋ በመቁረጥ ያለምንም ፍርሃት ሊዋጉዋቸው መነሳታቸውን ስለተረዱ ጦርነት አልገጠሙዋቸውም።

አይሁዶች በሚቀጥለው ሌሊት የፈረሰውን ቅፅር ሠርተውት አደሩ በማግስቱ አይሁዶች ባንድ ሌሊት የሠሩትን ዳግም ግንብ አይተው የአይሁድን ጥበብ እጅግ አደነቁት የአይሁድን ትጋት ለጥጦስ ነገሩት ጥጦስ ግን አዲስ ግንብ ጥንካሬ ስለሌለው በቀላሉ ሊፈርስ ይችላል አለ በሱም ምክር ሮማውያን ከአይሁድ ጋር ጦርነት ገጠሙና አይሁድ ሮማውያንን ቅፅሩን ምሽግ በማድረግ መቱዋቸው ለጊዜው ወዳገራችን መመለስ አለብን እስከማለትም ደረሱ።

ጥጦስ የወታደሮቹን መሰልቸት ተመለከተና ሰበሰባቸው የጀመሩትን አይሁድን ሳያንበረክኩ ቢመለሱ መሳቂያና መዘባበቻ እንደሚሆኑ ካስረዳቸው በኋላ ለጥቂት ጊዜ ታግሠው የጀመሩትን እንዲፈፅሙ አፅናናቸው። የመርከብ ቀዛፊዎችንም ሕይወት በምሳሌነት በመጥቀስ መርከብ ቀዛፊዎች ማዕበሉን በመታገሥና ብዙ ጭንቀትን በማሳለፍ ወደወደብ እንደሚደርሱ አስረዳቸው ዳግመኛም ቤትን የሚገነባ ሰው በምሳሌነት ሲጠቅስ የቤቱን መሠረት ከመመስረት ጀምሮ ጣርያንና ግድግዳውን እስከማከናወን ድረስ ያለው ውጣ ውረድ እጅግ አድካሚ እንደሆነና ሠረቶ ሲጨርስ ግን ባለቤቱ እንደሚደሰት ነገራቸው።

ከዚህ ሌላ የገበሬን ድካም በመዘርዘር ብዙ አበረታታቸውና ገበሬው የደከመበትን አዝመራው በወቅቱ ካልሰበሰበ ድካሙ ከንቱ እንደሚሆን ሁሉ

www.ethiopianorthodox.org

እነሱም ከምድረሮም አንስተው ወደምድረ አይሁድ የመጡበትን ተልእኮ ሳያከናውኑ ቢመለሱ ድካማቸው ሁሉ ከንቱ እነደሚሆን ገለፁላቸው፡፡ስለሕዝበ አይሁድ መዳከምም ሲገልፅ ‹‹ከተማቸውን ስለከበባናት በሠይፍ በረሀብ በወባና በሌላም በሽታ ወረርሺን አልቀው የቀሩት ጥቂቶች ናቸውአሁን አይሁድን ሳታንበረክኩ ከተመለሳችሁ በናንተ ኃይል በሮም ሥር የተያዙትን አገሮች ሁሉ ያፈነግጣሉና በመጨረሻም ማንም ያያችሁ ሁሉ እንደ እንስሳ ይምለከታቹኋል እናንተ እየበላችሁና እየጠጣችሁ ነው ያላችሁት አይሁድ ግን በረሀብ ተወጥረው አብዛኞቹ አልቀዋል በዚሁ ሁሉ መከራ እያሉ ግን ለዓላማቸው ይዋጋሉ እነሱ ዓላማ ብለው የያዙት ከተቻለ ማሸነፍ ካልሆነ ደግሞ አልቀው ዘለዓለማዊውን ዝናን ማትረፍ ነው እናንተም አሸንፋችሁ የአሸናፊነትን ዝና ነው ማትረፍ ያለባችሁ፡፡

በኔሮን ቄሣር ዘመን እነዚህን አይሁዶች ስታሸንፋዋቸው ነበር በዛን ዘመንም አይሁድን አሸንፈን ከሥራችን እስክናስቀምጣቸው ድረስ ወደኋላ አንልም ትሉ ነበር ከኔሮን ይልቅ አስብያኖስ ይሻላል አይሁድን እንድታሸንፉም ይፈልጋል›› በማለትም ሐሳባቸውን እንዲለውጡ አደረገ፡፡

የሮማውያን ወታደሮች የጥጦስን ምክር ሰምተው ላዲስ ጦርነት ተዘጋጁ ጥጦስ መግለጫ በሠጠበት ዕለት ሌሊቱን ከጦር ዓለቆች መካከል ሃያ ያህሉ ሠራዊቱን በመምራት ወደ ፈረሰው ቅፅር \የቤተመቅደስ ቅፅር\ ተጠጉ በዚሁም እየዘለሉ ወደ ከተማው ገቡ አይሁድ በረሀቡ በበሽታውና በውሃ ጥማቱ ብዛት ደክመው ተኝተው ነበር፡፡

አይሁድ ከእንቅልፋቸው በድንጋጤ ነቅተው ጩኸት አሰሙ ካሉበት ግን አልተንቀሳቀሱም ጥጦስ የአይሁድን ዋይታ ሲሰማ የወታደሮቹ ቅፅሩን ጥሰው ወደ አይሁድ ከተማ መግባት ተረዳ ሲነጋ አይሁድ ወደ ቆድሽ\ቤተመቅደስ \ሸሹ ሮማውያንም እያሳደዱ ተከትለው ከቤተመቅደስ

ጫፍ ላይ በሠይፍ አረዱዋቸው ታይቶ የማያውቅም ዕልቂት በዚሁ ዕለት ተፈፀመ አይሁድ በየገደሉ አለቁ ዋይታቸውም እስከሩቅ ቦታ ድረስ ተሰማ ከሮማውያንና ከአይሁ ብዙ ሕዝብ ስላለቀ ቤተመቅደስ በሰው ሬሳ ተሞላ፡፡

አይሁድ እስከመጨረሻው በሕይወት የመቆየታቸው ተስፋ ስለተሟጠጠ ከሌሊቱ እስከቀኑ ሰባት ሰዓት ተዋጉ ሮማውያንም ተሸንፈው ወደኋላ አፈገፈጉ ጥጦስ የመጨረሻውን የቤተመቅደስ ቅፅር አስፈረሠው የመጨረሻ ምሽግ ሁኖ ለአይሁድ አገልግሎት የሚውል ሌላአልነበረም ይህ ቅፅር ሲፈርስ ቦታው ሁሉ ክፍት ሆነ፡፡

ክፍል ፲፮

አይሁድ ብዙ ተጋድሎ ካደረጉ በኋላ ጥጦስ ለነሱ ያደረገው ንግግር

አይሁድ በዓላቸውን ለማክበር ወደቤተመቅደስ በተሰበሰቡበት ገለፃ ሰዓት ጥጦስ ከዮሴፍ ወልደኮሪዮን ጋር ወደነሱ መጣ ዮሴፍ ወልደኮሪዮን ካህን ነበር፡፡ ሐናንንም ጠራውና የሱን ተከታዮች ባሉበት ድምፁን ከፍ አድርጎ እንዲህ አለ ‹‹እናንተ አይሁዶች ሆይ ሕዝባችሁን አሰጨርሳችሁ ይህን ቤተመቅደስ እስኪደመሰስ ድረስ ይህን ያህል እንድትጨክኑ ማነው የመከራችሁ በቀላሉ ለኛ ለሮማውያን ብትታዘዙ ኑሮ ይህ ሁሉ ጥፋት ባልደረሰም ነበር ይህ ቤት እንዲጠፋ ባትፈቅዱ ኑሮ ይህን ያህል ባላጨከናችሁም ነበር እኔ ግን ቤተመቅደሱ እነዲፈርስ አልፈልግም የመጣሁትም እሱን ለማፍረስ አይደለም ያረከሳችሁት በውስጥም የሰው ደም እንዲፈስ ያደረጋችሁ እናንተ ናችሁ በዓል ሲሆን በዓሉን ለማክበር ትሰበሰባላችሁ ከናንተ የሚጠበቀውን የሃይማኖት ሥርዓት ግን ትታቹኋል ለጦርነት በቤተመቅደስ ከምትመሽጉ ወደ ሜዳ ውጡና እስከመጨረሻው

www.ethiopianorthodox.org

እነዋጋ ያሸነፈም ያሸንፍ የእግዚአብሔር ቤተመቅደሰን ግን አክብሩት የጦርነት አውድማም አታድርጉት ደምንም በማፍሰስ ቤተመቅደሱን የማድረግ ፈሊጣችሁ ይቁም የአምልኮቱንም መባ ከሱ አታጥፉ፡፡

እኛ ይህንን አልፈቀድንም ልንወጋችሁም አልመጣንም የምንዋጋችሁ ያለነው ለኛ የተለመደውን መታዘዛችሁ ስላቋረጣችሁ ብቻ ነው የኛን መዋጋቱ ከሰለቻችሁ ለኛ ተገዙና በሰላም ኑሩ ትእዛዛችንንም አክብሩ››

ሐናን በዚህ ጊዜ ለጥጦስ ገለፃ የሚከተለውን መልስ ሠጠ ‹‹ለዚህ ቤተመቅደስ ሌላ የከበረ መሥዋዕትነት ለማቅረብ ተዘጋጅተናል ለቤተመቅደስ መሥዋዕት የሚሆነው የኛ ደም ነው›› ጥጦስ ለሐናን የሚከተለውን መልስ ሠጠው እናንተ በዓመፅና በተንኮል የተሞላችሁ የገዛወገኖቻችሁን አይሁድ ደም በግፍ ያፈሰሳችሁ የለያላችሁ አረማውያን ናችሁ የናንተን ደም እግዚአብሔር በመሥዋዕትነት ይቀበለዋል እንዴት ትላለህ እግዚአብሔር ንፁሑን መሥዋእት ነውር የሌለው ቁርባንን እንደሚቀበል ተፅፏልና፡፡

በናንተ ሕይወት ላይ በዓለም አለ የተባለ ነውር ሁሉ ተጠራቅሟል ያልፈፀማችሁት ነውር የለም የመቅደስ ልዕልና በነውረኞችና ርኩሳን እናንተ ሊነገር አይገባውም ቤተመቅደሱን ያረከሳችሁ እናንተ ናችሁ አሁንም ጦርነታችሁ ስለቤተመቅደስ ሊሆን አይገባም ቤተመቅደስን ለማፍረስ እናንተ ተዘጋጅታቹኋል ስለቤተመቅደስ አይደለም መዋጋት ያለባችሁ ስለአገራችሁ ነው መዋጋት ያለባችሁ ይህ ከሆነ ከቤተመቅደስ ውጡና በሌላ ቦታ እንዋጋ፡፡

ብርቱ ሰው ደካማውን ይደግፋል ከሱም ችግርን ያስወግዳል እናንተ ግን በናንተ ሰበብ ቤተመቅደስ እንዲደመሰስ መጠጊያ አደረጋችሁት ከናንተ መካከል የቀረበለትን ማዕድ እሱ ሳይፈቅድ እንዲያነሱበት የሚወድ አለን የእግዚአብሔርን መባስ ለማጥፋት እንዴት ትዘጋጃላችሁ የእግዚአብሔርን

መባ ማጥፋት ማለት ቤተመቅደስን የጦር አውድማ ማድረግ ነው አሁንም ልንገራችሁ እኔ የመጣሁት ቤተመቅደስን ለማስፈረስ አይደለም አገራችሁንም ለማጥፋት አይደለም አመጣጤ ከናንተ ጋር ሰላምን ለመመሥረት ነው ለኛ አንታዘዝም ማለታችሁንም ለማስቀረት ነው የመጣሁት እኛ ከሌሎች አህዛብ ያላያችሁትን ትሕትና አሳይተናቹኋል በትሕትናም ሁሉን ከናንተ ጠይቀናል እናንተ ግን ለዚሁ ያልጠበቅነውን የጠላትነት መልስ ሠጣችሁን ጦርነትንም ገጠማቹን የኛ ባህል በጦርነት ያቸነፍነው ሁሉ በርሕራሄ እንክብካቤ ማድረግ ነው፡፡የናንተን ንጉስ የባቢሎኑ ነገስ ናቡከደነፆር በከበበው ጊዜ ቤተመቅደስን እንዳይደመስስበትና በሕዝቦቹም ላይ እልቂትን እንዳያደርስበት አስቦ እጁን ሠጠው በዚሁም ሕዝቦቹን ከእልቂት አዳነ ንጉስ ሴዴቅያስም ሕዝብን አታስጨርስ እጅህን ለናቡከደነፆር ሥጥ ስላሉት እጁን ሠጥቶ ሕዝቦቹን ከመጨፍጨፍ አድኗል እናንተም በነዚህ ሁለቱ ነገስታት መንገድ ልትሄዱ ይገባቹኋል ለራሳችሁና ለሕዝባችሁም እዘኑ፡፡

እንደተለመደው ለኛ ተገዢነታችሁን ከገለፃችሁ ሰላም ይሆናል እኔ እናንተን ከእግዚአብሔር ፊት ባዲስ ቃልኪዳን እማፀናችሁ አለሁ በእግዚአብሔር ስምም እለምናችሁ አለሁ በናንተ ላይ የተቃጣውን እልቂትም ሆነ እስካሁን በኛ ላይ የፈፀማችሁትን ክህደት ሳንቆጥር በሰላም እናንተን ለመቀበል ተዘጋጅተናል፡፡ሰላም ፈላጊ መሆኔን ለማረጋገጥ ዮሴፍ ወልደኮሪዮንን በካህንነት እሠጣችሁ አለሁ ሌሎችንም የናንተ ወገኖች ሁነው በወዳጅነት ከኔ ጋር ያሉትን ሁሉ ልሰጣችሁ፡፡

ንብረታችሁ ከውድመት ቤተመቅደሳችሁ ከመደምሰስ ዜጎቻችሁን ከእልቂት የምትታደጉበት ጊዜ አሁን ነው እኔ በምሠጣችሁ ምክር ከተመራችሁ ሥርዓተ ዓምልኮታችሁን በሥርዓት እየፈፀማችሁ በሰላም

www.ethiopianorthodox.org

ትኖራላችሁ፡፡ይህን ምክር እግዚአብሔርን ምሥክር በማድረግ ነው የምመክራችሁ›› እያለ ጥጦስ ብዙ ለመናቸው፡፡

ጥጦስ በላቲን ቋንቋ ይህን ሁሉ የማግባቢያ ቃል ሲገልፅ በእብራይስጢ እየተረጎመ ይገልፅላቸው የነበረው ዮሴፍ ወልደኮሪዮን ነበር፡፡ ዮሴፍ ወልደኮሪዮን ካህን ነበር የጥጦስን ገለፃ ሲተረጉሞላቸው አባባሉን እንደማይቀበሉት አስቀድሞ ሲረዳ በመቻሉ ያለቅስ ነበር፡፡ የራሱንም ወቀሳ እየጨመረ ‹‹እናንተ በዳንኤል የተነገረውን ትንቢት ፈፃሚዎች ልትሆኑ ነው በናንተ ሰበብ እቺ ቤተመቅደስ ለመጨረሻ ጊዜ ልትደመሰስ ነው ይህ ባይሆን ኑሮ እግዚአብሔር ምድራዊውን ሥልጣንና ሐይል ለሠጣቸው ኃያላን ተገገርነታችሁን ባረጋገጣችሁ ነበር›› አላቸው፡፡

እነዚህ ዓመፀኞችና ጨካኞች የአይሁድ ወገኖች ስምዖንና መሰሎቹ ከጥጦስና ከካህኑ ዮሴፍ ወልደኮሪዮን የተደረገላቸውን ገለፃና ልመና በምንም ዓይነት ለመቀበል ፈቃደኞች አልሆኑም ብዙዎች ከካህናትና ከአይሁድ ወገኖችግን አጋጣሚውን ተጠቅመው እጃቸውን ለጥጦስ ሠጡ ጥጦስም እነዚህን በፈቃዳቸው እጃቸውን የሠጡት በሮማውያን ወታደሮች የብቀላ እርምጃ እንዳይወሰድባቸው አስጠነቀቀላቸው በመልካም ሁኔታም እንክብካቤ ይደረግላቸው ዘንድ አደረገ፡፡ አመፀኞቹ እነስምኦን ሰው ሁሉ ሕይወቱን ለመታደግ ንቅንቅ ብሎ ሲወጣ መሆኑን ሲመለከቱ የቤት መቅደሱን በር ዘግተው እንዳይወጣ ከለከሉት፡፡

ምዕራፍ ፲፯

የኋለኛው አይሁድ ከሮማውያን ጋር ያደረጉት ጦርነት ታሪክ

ጥጦስ የብዙዎች ህይወታቸውን ካሰቃቂ ጦርነት ዕልቂት ለመታደግ መሽቀዳደምንና የዓመፀኞቹ የአይሁድ መሪዎች እንዳይወጡ እነሱን መከልከል ሲመለከት ወደ ፈረሰው የቤተ-መቅደስ ቅፅር ከዮሴፍ ወልደኮሪዮን ጋር በመጠጋት እንደገና ‹‹ባካችሁ እልቂትን አትፈልጉ ለመውጣት የሚፈልጉትንም አትከልክሉዋቸው›› በማለት ዓመፀኞቹን መሪዎች ለመናቸው ለመውጣት ፈልገው በሩ የተዘጋባቸው አይሁድ ዮሴፍ ወልደኮርዮንን አሻግረው እየተመለከቱ እኛ በሐጢአታችን ለዚሁ መከራ እግዚአብሔር እንዳዳረገን እናውቃለን ዐቅም ሳይኖረንም ሮማውያንን መክዳታችን በድለናል አሁንም አንተ ለጥጦስ ነግረህ ከሞት የምንድንበትን መንገድ ፈልግልን እኛ ወደሱ ለመግባት እንሻለን መሪዎቻችን ግን እንዳንወጣ በር ዘግተውብናል እያሉ አለቀሱ፡፡

ዐመፀኞቹ የአይሁድ መሪዎች የነሱን የጭንቀት ዋይታ ሲሰሙ ሊገድልዋቸው ተሽቀዳደሙ ሮማውያኑም የአይሁዶቹን በወገኖቻቸው ከማለቅ ለመታደግ እየዘለሉ ዓመፀኞቹን ጦርነት ገጠሙዋቸው ነገር ግን ዓመፀኞቹ የአይሁድ መሪዎች ሮማውያኑን አሸነፍዋቸው ሮማውያኑም ሸሽተው ወደ ቅድስተ ቅዱሳን ገቡ፡፡ ቅድስተቅዱሳን ከዚሁ ዕለት በፊት ተደፍሮ አያውቅም አይሁድም ተከታለው በቅድስተ ቅዱሳኑ ውስጥ ተዋጉዋቸው፡፡

ጥጦስ በዚህ ጊዜ ከአምባገነኖቹ አንዱ የሆነውን ዮሃናን አንተ ከሊቀ ካህናት በቀርለ ሌላ ያልተፈቀደውን ቦታ አስደፈርክ አሁንም ወደዚሁ

www.ethiopianorthodox.org

የገቡትንሰዎች አትግደላቸው በማለት ለመነው ሐናን ግን የጥጦስ ልመና አልተቀበለም ጥጦስ በዚህ ጊዜ አርባ ሺ. ወታደር ወደ ቤተ-መቅደስ ገብቶ ሁሉንም እነዲደመስስ አዘዘ ጥጦስም ከከፍተኛ ቦታ ሁኖ ዘመቻውን እንዲከታተል ፈለገ።

ሮማውያን ዳግም ቦታውም በመክበብ ለዳግም ረሀብ ዳረጉዋቸው በረሀብም ተሰቃዩ አይሁድ ረሀብ ሲጠናባቸው የሮማውያኑን ማንኛውም የጦር መሳርያ ተሸካሚ እንስሳትን እየሰረቁ መብላት ጀመሩ ሮማውያን ይህን ሲረዱ በሌሊትም ሳይተኙ እንስሶቻቸውን ተግተው ጠበቁ። ዮናታን የተባለ አይሁዳዊ እናንተ ሮማውያን በኛ ልትሸነፉ ነው እያለ ባንድ ምሽግ ሆኖ ዛተባቸው በረሀብ ከተቀጡ አይሁዳውያን አንዱ ነኝ እግዚአብሔርም በናንተ አማካይነት እኛን ቀጣ ስለዚህ ጉብዝና ያለው ካለ አንዱ ይምጣና ከኔ ጋር ይግጠም አለ ከሮማውያንም አንዱ ሄዶ ቢገጥመው ዮናታን ገደለው።

ከቤተ-መቅደሱ አጠገብ በሰሎሞን የተሰራ አዳራሽ ነበረ ሰሎሞን ይህን አዳራሽ ለነገስታት ማረፊያ ብሎ ነበር የሠራው ሌሎች ነገስታም ይህን አዳራሽ በየጊዜው ጨምረውበት ነበር አይሁድ በዚህ አዳራሽ ክፉ መርዝን አስቀመጡበት ሮማውያንም ሲመጡ በመርዙ እንዲያቃጥሉዋቸው ተማከሩ የዚሁ አዳራሽ ምሥጢራዊ የሆነ መውጫና መግቢያ ነበረው አይሁዶችከዚሁ ምሥጢራዊ መንገድ በመነሳትም የገቡትን ሮማውያን ጥቃት አደረሱባቸው በዚህ ጊዜ ግን አይሁዶች ተሸነፉና ወደ ሰሎሞን አዳራሽ ሸሹ ሮማውያንም ተከተልዋቸው ነገር ግን አይሁዶች የዚሁ አዳራሽ መግቢያ በመርዝ ጢስ ሲታፈን መሆኑን ስለተረዱ በአዳራሹ አንድም አይሁዳዊ አልተገኘም ሮማውያን የአዳራሹን አሠራር እያደነቁ በማለፍ እያሉ በምጢራዊ መንገድ አንድ ሰው ልከው በመርዝና በእሳት እንዲያያዝ አደረጉ።

እሳቱ በዚያ ሲያያዝ ብዙዎች ሮማውያን ከዚያ አለቁ የቀሩት ለመውጣት ሲጣጣሩ አይሁዳውያን እየጠበቁ ፈጁዋቸው ወደ ቤተ-መቅደስ ቅዕር የገቡ ወታደሮች \ሮማውያን\ በሙሉ አለቁ አዳራሹም ነደደ ወታደሮቹም ነደዱ ሮማውያን የቤተ-መቅድስን ዙሪያ ትተው ወዳንድ ቦታ ተሰባሰቡ ተስፋም ቆረጡ አይሁድ በተንኮላቸው ሲፈጁን ተነስተዋል አሉ።

ምዕራፍ ፲፰

የሮማውያ ቤተ-መቅድስን በእሳት የማቃጠል ታሪክ

ጥጦስ የሮማውያንን ወታደሮች ሲረዱ የተሰበሰቡትን አሕዛብ ሁሉ ባለ በሌለ ኃይላቸው የአይሁድን አገር በመክበብ ያገኙትን አይሁዳዊ ሁሉ እንዲያጠፉ አዘዘ እነሱም መፈናፈኛ በማሳጣት ሀገረ አይሁድን ከበቡ ከበባው ሲጠነክር ረሀብና ሞት በአይሁድ ጠነከረ ብዙዎቹ አይሁዳውያን በረሀቡ አለቁ ከዓመፀኞቹም አይሁዳውያን መሪዎች እጃቸውን ለጥጦስ ሰጡ እሱም እየተቀበለ ገደላቸው።

ሮማውያን የአይሁዳውያን ሙሉ በሙሉ መድከም ሲረዱ ወዳገር ውስጥ ገቡ ቤተ-እግዚአብሔርንም ተቆጣጠሩት ከዚህ ጊዜ በኋላ ሮማውያንን የሚያሰጋ ምንም ቦታ አልቀረም።መቅደስን እንዳያቃጥሉ ወታደሮቹን አዘዛቸው፡፡ የጦር ዐለቆቹ ግን ቤተ-መቅድስን ካላቃጠልክ አይሁድን መግዛት አትችልም ሙሉ በሙሉ አይሁድንም ልትቆጣጠራቸው አትችልም መቅደስ እያለ አይሁድ ጦርነትን መግጠም አይተውም ስለመቅደስ ሲሉ ሕይወታቸውን ከመገበር ወደኋላ አይሉምና መቅደስ ከተደመሰሰ ግን የሚዋጉለት ነገር አይኖራቸውም የትም ሊበታተኑ ይችላሉ እኛም በታትነን \ለያይተን\ ልንገዛቸው እንችላለን አሉት ጥጦስ በዚህ ጊዜ እንዴት

www.ethiopianorthodox.org

መቅደሱን ማቃጠል እንዳለባችሁ እስክንነግራችሁ ድረስ አታቃጥሉት አላቸው።

በቤተ-መቅደስ መግቢያ በብር የተሰራ ሠሌዳ ነበር ይህን ሠሌዳ ድንገት መጥተው አይሁድ ከላዩ ላይ ተነባበሩ ሮማውያን መጥተው ይህን የብር ሠሌዳ ለመውሰድ ሲሉ በሩ አቃጠሉት ወደ ዋናው ቤተ-መቅደስም ለመግባት በሩ ክፍት ሆነላቸው ወደ ቤተ-መቅደስም ገብተው ጣዖቶቻቸውን አስገቡ ለጌታቸው ጥጦስም መባ አስገቡ ቤተ-መቅደስን እየሰደቡም ከፍተኛ ድምፅን አሰሙ ጥጦስን ደግሞ አወደሱት በዚያ የተገኙ አይሁድ ጥቂቶችም ቢሆኑ ሮማውያንን ወገዋቸው እጅግ ተበሳጭተዋልና።

ድርጊቱ ወደ ጥጦስ ተሰማ እሱም ሠራዊቱን አስከትሎ ወደ ቤተ-መቅድስ መጣ ከዚያ የተገኙትንም አይሁዶች አብዛኞቹን ገደለ የቀሩት ሸሽተው ወደ ፅዮን ተራራ ወጡ ከዚያም ሆኑ በማግስቱ በወርቅ ያጌጠውንና ያሸበረቀውንም ቅድስተ ቅዱሳን አቃጠሉት የበሩ መያዣዎች እየተቆራረጡ ሲወድቁ ሮማውያን ከፍተኛ ውካታ አሰሙ ጥጦስ ጩኸታቸውን ሰምቶ መጣና ቤተ-መቅደስን እንዳያቃጥሉ ከለከላቸው ከሮሚውያንና ከአህዛብ እጅግ ተሰብስበው ነበርና አይሁድን እጅግ ስለጠሉዋቸው የጥጦስን ትእዛዝ ከመቀበል አሻፈረኝ ብለው መቅደሱን አቃጠሉት ጥጦስ ከዚያም ከዚህም እየጮሁ አልሰማው ሰላሉ ከገዛወገኖቹ በዚሁ ጥቂቶች በእጁ ተገድለዋል ከቤተ-መቅደስ ውጡ ቢላቸው እምቢ ብለውታልና።

ጥጦስ ቤተ-መቅደሱን ከቃጠሎ ለማትረፍ ከወዲያ ወዲህ እየተንቀሳቀሰ ባደረገው ጩኸት ጉሮሮው ተዘግቶ መናገር አቃተው የቤተ-መቅደስን የውስጥ ክፍሎች አሠራርና ውበት አይቶ እጅግ በመደነቅ ላይ ነበርና ‹‹እንዲህም አለ ይህ ክብር ለእግዚአብሔር ቤት መሆን ይገባዋል የሰማይና የምድር አምላክ ማደሪያ ይህ ቤት ብቻ ነው የዕበዩ የብርሃኑ

ማደሪያ ይህ ቤት ነው ስለዚህ አይሁድ ሊዋጉና ሊሞቱ ተገቢያቸው ነው ለአይሁድ ከኛ ጋር ሠላምን መስርተው ጠብንም ትተው እንዲኖሩ እላቸዋለሁ እቺን ቤት ወድጃታለሁና እጅ መንሻና ገፀ በረከትም ለዚህ ቤት አስገባለሁ በሮም ካሉት መልከ መልካም አደራሾች ሁሉ ትበልጣለች ልትቃጠል አልፈቀድኩም ዐመፀኞቹ ሮማውያንሳልፈቅድላቸው አቃጠልዋት እንጂ››

ቤተ-መቅደስ ሙሉ በሙሉ ነደደች ካህናትም መንደድዋን አይተው ሮማውያንን ጠብ ገጠምዋቸው በጣም ስለተበሳጩም በጣም እየሉዋቸው ከቤተመቅደስ መንደድ በኋላ ለኛ ምን ሕይወት አለን እያሉም ወደ ነደደው እሳት እየተወረወሩ ገብተው ነደዱ የቤተ-መቅደስን መቃጠል የሰሙ አይሁድ ከጥንት ጀምሮ የነበሩ ቤተመዛግብትና የጦር መሣርያ ማከማቻ ቤቶች እንዳሉ አነደዱዋቸው አንድ አይሁዳዊ በዚህ ጊዜ ይህ ቤት ካሁን በኋላ የሰው እጅ ሳይሆን የእግዚአብሔር ይሠራዋል›› በማለት ትንቢት ተናገረ በመቀጠልም አይሁድን እንዲህ አላቸው ‹‹እናንተ ለሮማውያን ሳትንበረከኩ በእንቢትነታሁ ፀንታችሁ ኑሩ››

ከሞት የተረፉት አይሁዶች የዚህን ሰው አባባል ሲሰሙ ክያሉበት ተጠራቀሙና ሮማውያንን እንቅልፍ ነስዋቸው በያሉበትም የደፈጣ ውጊያ በማድረግ አንገበገቡዋቸው በመቀጠልም ግልፅ ጦርነት ገጠሙዋቸው። በዚህ ጊዜ ሮማውያን አንድም አይሁዳዊ ሳያስቀሩ በመልካም አያያዝ በእጃቸው የነበሩትን አይሁዳውያን ሁሉ ገደሉ፡

www.ethiopianorthodox.org

ምዕራፍ ፲፱

ቤተ-መቅደስ ከመደምሰሱ በፊት

ስለታየው ምልክት ታሪክ

አስብስያኖስ ከሮም ወደ መካከለኛው ምሥራቅ ከመምጣቱ አስቀድሞ እጅግ ደማቅ ብርሃን ያለው ኮከብ ታይቶ ነበር በየግንቡና በየጦርነቱ ከነበሩት ከወርቅና ከአልማዝ የተሠሩ ጌጣጌጦች ጋር የዚሁ ኮከብ ብርሃን ሲጋጭ የቀን ብርሃን ይመስል ነበር በዚህ አኳኋን ኮከቡ ሰባት ቀንና ሰባት ሌሊት ቆየ ጊዜው በዓለ ፋሲካ ሲሆን በዚሁ ኮከብ ታይቶ መጥፋት ሰነፎች ሌሊት ተደሰቱ ልባሞች ግን አዘኑ በወቅቱ እንስት በግን ለመሥዋዕት አቀረቡ ለማገረድ ሲጥሉዋት ወለደች በዚሁም ሰዎች ተፀየፉዋት።

ከቤተ-መቅደስ መውጫ ላይ በስተምስራቅ አቅጣጫ አንድ የተለየ በር ነበር ይህን በር አይከፍቱትም አይዘጉትምም ነበር ለመክፈትና ለመዝጋት የብዙ ሰው ጉልበት ይጠይቅ ነበር በዚሁ ጊዜ ግን ተከፍቶ ያገኙት ነበር ሲዘጋ ግን ሰዎች ተሰብስበው ይዘጉት ነበር ሲመለሱ ተከፍቶ ያገኙታል ሰነፎች በዚሁ ሲደሰቱ ልባሞች ያዝኑ ነበር የእሳት ፈረሶችም ከቤተ-መቅደሱ ትይዩ ከፍ ብለው ይታዩ ነበር በይሁዳ ምድር ሁሉም ይታዩ ነበር።

ቤተ-መቅደስ ሊደመሰስ አራት ዓመት ሲቀረው ከውጪ ወገን የሆነ ሰው ዕብድ መስሎ በሰው መካከል እየጮኸ ቃል ከምስራቅ ቃል ከምዕራብ ቃል ከአራት ማእዘን ቃል በቤተመቅደስ ቅፅር ላይ በሕዝብ ሁሉ በኢየሩሳሌም በሚኖሩ ሁሉ ላይ›› ይል ነበር የሰውየው ጩኸት ጠላት አገርዋን እስከ ከበበ ድረስ አላቋረጠም ህዝብ ሁሉም በጩኸቱ ጠሉት።

በዚሁ ዘመን ‹‹ቤተመቅደስ ለአራት የተከፈለ ሁኖ ተሠርቶ ሲያልቅ ያ ጊዜ ይፈርሳል›› የሚል ፅሑፍ ያለበት ዲንጋይ ተገኝቶ ነበር ከቤተመቅደስ

በስተጎድን በእብራይስጢ አንጦንያ ወደብ አብሮጦርዮን የሚባል ትርጉሙም የፍርድ አደባባይ የሚባል ግንብ ነበር ይህንን ጥጦስ አፈረሰው ስለዚሁ በወንጌል እንደተፃፈው በዚሁ አደባባይ አይሁድ ተሰብስበው በክርስቶስ ላይ ፈረዱበት ይህ አደባባይ ለአይሁድ ዲንጋይ በድንጋይላይ ይነባበራል አላቸው ቆይተው የዲንጋዩን ፅሑፍ ሲያገኙ አስታወሱት።

በቅድስተ ቅዱሳን ግንብ ላይ መቅደስ ለዓራት ተከፍሎ ከተሠራ ያን ግዜ በእስራኤል ላይ ንጉስ ይነግሳል እስከምድር ዳርቻ ሁሉም ይነግሳል ሰዎችም እሱ የእስራኤል ንጉስ ነው እሱ የሮም ንጉስ ነው በመባባል ይለያዩበታል ካህናትና ጠቢባንም እሱ የሮም ንጉስ ነው ይባባሉበታል ነገር ግን እሱ እግዚአብሔር ክርስቶስ እንደሆነ አላስተዋሉም›› የሚል ፅሁፍ ያለበት ተገኝቶ ነበር።

ምዕራፍ ፳

የሐንናንና የስምዖን መገደል ታሪክ

ሐናንና ስመዖን ሰላምን ፈልገው ወደጥጦስ ላኩ ጥጦስም እንዲህ ሲል መለሰላቸው ‹‹እኔስ ሕዝቡ በናንተ ምክንያት ከማለቁ አስቀድሞ ሰላምን ለመመስረት ለምኛችሁ ነበር እናንተ ግን በክፋታችሁ ፀናችሁ ሕዝቡን በረሀብ በጦርነት ጨረሳችሁት ቤተ-መቅደስንም አጠፋችሁት ይህን ሁሉ ፈፅማችሁ ግን በሕይወት ለመኖር ፈለጋችሁ የሚል መልስ ሠጣቸው በመቀጠልም ሰላምን የሚፈልግ ጦር መሣርያውን ጥሎና እጁ በሠንሰለት ታሥሮ ይቅረብ አለ ብዙዎችም እጃቸውን በሰንሰለት እያሠሩ ወደ ጥጦስ በመቅረብ ከዚች አገር ወጥተን የትም በጫካ እንድንወድቅ ፍቀድልን አሉት ጥጦስም መልካም አቀባበል አደረገላቸው ዮሐናንና ስመዖን ግን በደብረ ፅዮንሁነው ሁኔታውን ያዳምጡ ነበር በመጨረሻ ሁለቱ ማህደረ ፅዮን

www.ethiopianorthodox.org

የተባለውን ቤተ መዛግብት አቃጠሉት ይህን ማድረጋቸው ሮማውያን መዛግብቱን እንዳያገኙት ነው ተከታዮቻቸውንም አስከትለው የመቅደስን ዙሪያ ይጠብቁ የነበሩትን ታላላቅ የሮም ባለሥልጣኖች ገደሉ እነዚህ ሮማውያን ዮሴፍ ወልደ ኮሪዮን እነዲጠብቁ የመደባቸው ነበሩ።

ጥጦስ በዚሁ እጅግ ተቆጣ ባገሩ የቀሩትንም አይሁድ ሁሉ እየታደኑ እንዲገደሉ አዘዘ ብዙዎቹም በዚሁ ጊዜ ተገደሉ የኤዶም ተወላጆች ሁነው ከስምዖን ጋር የተደበቁ ነበሩ እነሱ በሰላም እጃቸውን ለጥጦስ ሠጡ በዚህ ጊዜ ጥጦስ የዕዮንን ቅፅር አፈረሰ።

ዮሐናንና ስምዖን ረሀቡ ሲጠናባቸው እጃቸውን ለጥጦስ ሠጡ እሱም ብዙ ከወቀሳቸው በኋላ አሠራቸው በከተማውም አዞራቸው በዚሁ ጊዜ ዮሴፍ የተባለው ካህን ቃጠሎ ከቤተመቅደስ ያተረፈውን ንፁህ ወርቅ ሌሎችንም የቤተ መቅደስ ዕቃዎች ለጥጦስ ሠጠው ይህን ካየ በኋላ ጥጦስ መዛግብትን ይጠብቅ የነበረውን ፊኒሐስን ያዘውና መዛግብተ ቤተመቅደስን እንዲያመጣ አዘዘው እሱም ያለውን ሁሉ ሠጠው ገንዘብን መዝገብንና ሌላ ዕቃ ሁሉ አስረከበው በተለይ የካህናት ልብስና ልዩ ልዩ ሽቶ በዚሁ ሰው ለጥጦስ ተሰጠ ጥጦስ ይህን ሁሉ ይዞ ወደ ሮም ተመለሰ።ከመሄዱ አስቀድሞ ግን ስምዖንና ዮሐናን ከእስር አስወጥቶ ገደላቸው።

ምዕራፍ ፳፩

በጥጦስ የተገደሉ አይሁድ ቍጥር

ያገር በር ጠባቂዎች ከሆኑት አንዱ ምናሄ በጦርነቱ ምክንያት ተገድለው ራሳቸውን ከከተማ ውጪ እየወጡ የተቀበሩት ሰዎች ቁጥር ሁለት መቶ ሺ አምስት መቶ ስድሳ አንድ እንደሆነ ተናግሯል የአይሁድ አለቆች በበኩላቸው ስድስት መቶ ሺ ሬሳ ካገር ወጥቶ እንደተቀበረ ፅፈዋል

እነዚህ የአይሁድ አለቆች የተባሉት በሮማውያን ያመኑና ለሮማውያን የተገዙ ናቸው ሬሳቸው ከከተማ ውጭ እየተወሰደ ከተቀበሩት ሌላ በየተገደሉበት በየጉድጓዱና በየዐዘቅቱ የተወረወሩ ሥፍር ቁጥር የላቸውም።

በአሞራዎች፣በጅቦችና በውሾች ተበልተው የቀሩም ያን ያህል ብዙዎች ናቸው። በቤተመቅደስ ውስጥ እየተገደሉ ባሉበት ሬሳቸው አፈር የለበሰም ከቁጥር በላይ ናቸው ዮሴፍ ወልደኮርዮን እንደመዘገበው ሮማውያን የቻሉትን ያህል አይሁዶችን ሲጨፈጭፍ አልአዛር ስምዖንና ሐናን ደግሞ ሮማውያንን ይደግፋል በመባል የተወራበትን ሁሉ ያለምንም ማጣራት ይገድሉት ነበር ከዚህ በተጨማሪ አይሁዶች ያላንዳች ቁጥጥር ይተላለቁ ነበር እነሐናንየነሱን ታማኞች ለያንዳንዳቸው አንድመቶ ታማኞች ነበሩዋቸው ከነዚህ ውጭ የሆነው ሁሉ ግንእርስ በርስ ይተላለቃል የነሐናን ታማኞችእንዳሻቸው ይፈነጩበታል ወይም በሮማውያን ይገደላል በዚያ ላይ ረሀቡ እንደቅጠል ያረግፈዋል።

አርበኞች አይሁዶች በጦርሜዳው ሙተው ሲያልቁ ዘጠኝ መቶ ሺ ዘጠኝመቶ አይሁዶች ደግሞ ከነህይወታቸው ተማርከው በጥጦስ አማካይነት ወደሮም ተወስደዋል። ወደሮም ተማርከው የተወሰዱትም በሙሉ ለአናብስት እየተሰጡ የከፋ ሞትን ሞቱ የአንበሶች ሲሳዮችም ሆኑ።

ምዕራፍ ፳፪

የካህኑ አናኒ ልጅ አልአዛር ታሪክ

የአናኒ ካህን ልጅ አልአዛር ታሪክ አምባገነኑ ስምዖን ካህኑንና ደገኛውን ካህን አምናድን በግፍ ከነልጆቹ ሲገድለው አልአዛር እንዳልደገፈው አስቀድመን ገልፀናል እንዲሁም ቤተመቅደስ እንደምትደመሰስ አስቀድሞ

www.ethiopianorthodox.org

ስለተረዳ ካገር ወጥቶ በሌላ ቦታ እንደቀየረ ገልፀናል በተደበቀበት ቦታ ሆኖ ጥጦስ ከነሠራዊቱ ወደሮም እስኪመለስ ድረስ ይጠብቅ ነበር።

ጥጦስ ከምድረ አይሁድ ወጥቶ ወደ ሮም ጉዞውን በመቀጠል ራቅ ሲልለት አልአዛር ከተደበቀበት ብቅአለ። «መስዮ» የተባለችውንም ቦታ ሄዶ ቅፅር ሠራላት ባገር እንደምንም በሕይወት የቆዩ አይሁድም ወደሱ ተሰበሰቡ እንደገናም አንድ ሐይል ታየ።

ጥጦስ አንፃኪያ ሲደርስ (ወደሮም በመጓዝ እያለ) የአልአዛርን መነሳት ሰማ ስልያስ የተባለውንም የጦርአዛገፑ ከብዙ ሠራዊት ጋር ወደአልአዛር ላከ ስልያስ እ፣ በቅፅር አልአዛርየመሸገባትን ቦታ እንዳይይዝ በሠራዊቱ አባረረው ይሁን እንጂ አይሁዶቹ ሞራላቸው ስለወደቀ ለሮማውያን እጃቸውን ለመስጠት ጓጉ።

በዚህ ጊዜ አልአዛር እንዲህ አላቸው "የአብረሃም ዘሮች ሆይ አድምጡኝ የነቢያት ልጆች ሆይ አድምጡኝእነሆ ተሸናፊነታችን ረዘመ ጠላቶቻችን አህዛብ ደጋግመው አሸነፋን ኑሮአችንም ተለወጠ በጦርነት አሸንፈው ጠላቶቻችን ገዙን እግዚአብሔር ፊቱን ከኛ ስላዞረ ተዋረድን ትእዛዙን ስለተውን ህጉንም ስለካድን ተዋረድን በጥንት አንድጊዜ ስናሸንፍ ሲላጊዜ ስንሸነፍ ኖርንአሁን ግን በዓለም ያልደረሰ ውርዴት በኛ ላይ ደረሰ የተከበረውን የቤተመቅደስ ቅፅር ጠላቶቻችንን ነደው ገቡ"።አገራችንንም ገዙ ልናሸንፋቸውም አልቻልንም። እናንተ በሁለት ሃሳብ ላይ ትገኛላችሁ አንዱ ሞት ጠልቶ በሕይወት መቆየት ይህንንም የምታገኙት እጃችሁን ለጠላት በመስጠት ነው።በዚህ የምትኖሩት ኑሮ ግን የረከሰ ኑሮ ነው ፍፁም የሆነ ባርነት ነው የምትኖሩት በነፃነት ለመኖር ደግሞ አሁን የከፋ ሞት ይጠብቃቹኋል። ነገር ግን በባርነትና በረከሰ ኑሮ ከመኖር ለነፃነት እየተዋጉ በነፃነት መኖር ይበልጣል ለነፃነትም በትግል ሜዳ መውደቅ የተመረጠ ነው።

ነፃነትን ትቶበባርነት ለመኖር የመረጠ አሁኑኑ ሕይወቱን ሸጦ፲ል ክብራችሁንና ነፃነታችሁ አስረክባችሁ በሓሣርና በውርደት ለመኖር አትጓጉ ይህ ለልጆቻቹሁ የሚተላለፍ ስለሆነ መርገም ነው በባርነት የሚኖረው ሕይወት ህይወት አይደለም። የቁም ሞት እንጂ አብርሃም አንድ ልጁን ለመሰዋት ማቅረቡ ሞትን አላመጣበትም ልጁን በእግዚአብሔር ፊቃፍድ ከገደለ የበለጠ ሕይወትን እንደሚያገኝ አወቀ ኢዮስያስ በዘመኑ ወገኖቹ በሐጢአት ስለረከሱ ከነሱ ጋር መኖር ጠላ የዚህ ዓለምንም ኑሮ ንቆ ወደብርሃን መሄድን መረጠ ሕይወቱንም ለሞት ሠጠ። ፈርኦንንም ተዋጋው በጦር ሜዳም በርትቶ ተዋጋ ደገኛው ኢዮስያስ ደግ ሆኖ እያለ ፈርኦን ጋር እየተዋጋ ሞተ በፈርኦን እየተገዛ መኖር አልመረጠምና።

ኢዮስድያስን የመሰሉ ደጋግ ሰዎች የዚህ አለምን መራራ ጦርነት እየተጋፈጡ ለባርነት እጃቸውን ሳይሰጡ ለሰው ልጅ መልካም አርአያና ብርሃን እየሁኑ አልፈዋል ደግሞ ሰዎች የዚህ ዓለምን የደግነታቸውን ዋጋ እያገኙም ይህ ዓለም ያለንበት ዓለም የሥራ ዓለም ሲሆን ሁለተኛው ዓለም ደገሞ የደስታ ዓለም ነው። ይህ ዓለም ዕረፍት የሌለው የድካምና የመከራ ዓለም ነው። መልካሙንም ለማግኘት ሰው በዚሁ ዓለም መራራ ትግልና መሥዋዕትነትን ማካሄድ አለበት የኂላው ደስታ አሁን በሚካሄደው መራራትግል ይመሰረታል።

የዓለም ጉደሎነት የተረዳ ሁሉ ደግማዊውን ዓለም ይማፀናል የኂለኛውንም ዓለም በደስታ ይቀበለዋል ጎደለውን ዓለም በተሟላው ዓለም ሊለውጥ ይችላል የማያልፈውን ዓለም በማያልፈው ዓለም መለወጥ ለሰው ይቻለዋል በዚህ ዓለም ለብዙ ዓመታት በኖረ ቁጥር የሰው ልጅ የሚጠብቀው ሐዘን ብቻ ነው። ትካዜ ፧ሐዘን፧ድካምና ብስጭት ይፈራረቁበታል ዕድሜው ካጠረ ግን ከድካም ድኖ ዕረፍትን ያገኛል።

www.ethiopianorthodox.org

እናንተ እንደምታውቁት የአቤል እድሜ አጠረ።ወደዕረፍትም ሄደ ለዘለዓለምም ኖረ ከሓላፊው ዓለም ድካምም ተላቀቀ ቃየል ግን በዚህ ዓለም ብዙጊዜ ኖረ ነገር ግን ብዙ ዘመን መኖሩ አልጠቀመውም መላ ዕድሜውን በሌብነት በተሳዳቢነትና በፈሪነት ነው የፈፀመው ሲሞትም ወደ ኩነኔ ተወሰደ እንደዚሁም ሁሉ ለኛ መጥፎ አኗኗር የምንኖርበትን ዕድሜ አያስፈልገንም ተሎ ወደዘለዓለማዊ ሕይወት የምንደርስ ከሆነ ሞትን አንፈራም።

ነፍስ በሥጋ የታሠረች መሆንዋን እናውቃለን በአጥንትና ጅማቶች የተተበተበች መሆንዋንም እንረዳለን ነገር ግን በዚሁ አኳኋን መታሰርዋን ሥጋን ትመራውና ታስተዳድረው ዘንድ ነው። ሥጋ የነፍስን ምንነት አያውቅም መቼ ከሱ ዘንድ መጥታ እንዳደረችም አይረዳም ነፍስ ከሥጋ ልዩ ናት ከሱም ትከብራለች ከሱ መመሳሰልም እጅግ የራቀች ናት ነፍስ ልዕልናን የተጎናፀፈች ንእድ ክብርት ናት ሥጋ ግን ምድራዊ ነው ምድራዊ ደግሞ ያለነፍስ ሊኖር አይችልም ነፍስ ከሥጋ ጋር ባለችበት ሁሉ ደግሞ እስረኛ ናት ሥጋ ወደ ምግባረ ሐጢአት ስትወድቅ የነፍስ ፈቃድ ስላይደለ ነፍስ ትከፋለች።

ነፍስ የሥጋን ፈቃድ ለመፈፀም ከተሰለፈች ግን የመሞቻዋ ምክንያት ይሆናል በሚመጣው ዓለም የመጥፋቷ አቢይ ምክንያት ይሆናል ለሥጋ አልታዘዘም ካለች ግን ከሞት ወደ ህይወት ትሸጋገራለች በዚህም ነፍስ ደስ ይላታል ደገኛዋ ነፍስ ከሥጋ ስትለይ ከእሥር እንደተፈታች ያህል ትደሰታለች ከምርኮ የተለቀቀና ነፃ የሆነ ሰው ያህልም ደስ ይላታል። ከባርነት ነፃ እንደወጣ ባርያም ትደሰታለች ከሥጋ ጋር ታሥራ በነበረችበት ሁሉ ነፃነት አልነበራትምና።

የንጉሥ ባርያ እንደ እቃ አገሌን አገልግለው ተብሎ ለሌላ ይሰጣል የተፈቀደበትንም የአገልግሎት ዘመኑ ሲፈፅም ወደ ከበረው የጌታ ቤት በመመለሱም ደስ ይሰኛል ከጌታ ከራቀ ምንም ሥልጣን አይኖረውም እንደ ስድተኛ ይቆጠራልና የተላከበትንም አገልግሎት ዘመኑ ሲፈፅም ወደ ከበረው የጌታ ቤት በመመለሱም ደስ ይሰኛል ከፊቱ ከራቀ ምንም ሥልጣን አይኖረውም እንደስደተኛ ይቆጠራልና እንደዚሁ ሁሉ በግብዓተሥጋ የታሰረች ነፍስም የፈጠራት ጌታዋ ነይ ተመለሺ ሲላት ትደሰታለች በሞት ከሥጋ ስትለይ ወደ ብርሃን ትገባለች ይህ መኖሪያዋና መቀመጫዋ ነውና።

ነፍስ ወደ ብርሃን ስለምትሄድ ሰው ሲሞት የሕንድ ምሁራን አያለቅሱም በአንፃሩ ከባርነት ወደ ነፃነት ከድካም ወደ እረፍት ተሸጋገረች \ነፍስ\ ከሚያልፍ ዓለም ወደማያልፍ ዓለም ተሸጋገረች በማለት ይደሰታሉ እነዚህ በእግዚአብሔር የማያምኑ አሕዛብ ሞትን የማይፈሩ ከሆኑ እኛ ከነሱ የምንሻለውና እግዚአብሔርን የምናምን ነው የኋላኛውም ደስታ መኖሩን እየተረዳን ፈቃዱን ለመፈፀም ዋጋን እግዚአብሔር እንደሚከፍል እያወቅን እንዴት ሞትን እንፈራለን ለሮማውያንስ መገዛትን እንዴት ትሻላችሁ በሮማውያን ማመፁን በግሪክ ዘመን ብታደርጉት ኑሮ ለዚህ ውርደት ባልተጋለጣችሁ ነበር።

ከዚያ ወዲህ ሞተ ነፍስን አረፋችሁ ብዙ ጥፋትም በናንተ ላይ ደርሷል ጥጦስንም እንድትታዘዙት ጠርቷችሁ ነበር። ነገር ግን እምቢ አላችሁት መልካም ነገርንም ተናግራችሁ በክብር ሲጠራችሁ ብትታዘዙት ኑሮ ስህተት ባልሆናችሁ ነበር። እንደ ውርዴትም ባልተቆጠረባችሁ ነበር ምክንያቱም እሱ የንጉሥ ልጅ ንጉሥ ነውና። ነገር ግን ይህን ለመቀበል ፈቃደኞች አልሆናችሁም በሱ ባለመታዘዛችሁም የብዙ ህዝብ ደም ፈሰሰ አገር ጠፋ እንዳልነበረም ሆነ በሕዝበ አይሁድ ያልደረሰ አሰቃቂ መከራ

www.ethiopianorthodox.org

የሰም ቤተ መቅደስ ተደመሰሰ በቤተ መቅደስ ለብዙ ምዕት ዓመታት የተከማቸ መዝገበ ሁሉ ተመዘበረ።

ለዚህ ሁሉ ጥፋት ምክንያት እናንተ ናችሁ ለዚህ መከራና ውድመት ምክንያቶች ከሆናችሁ በኋላ ዛሬ እንዴት ሰሮማውያን ለመግባት ፈለጋችሁ በተራራ ላይ የሚዘንብ ዝናብ ከያቅጣጫው የሚነፍሰው ነፋስ ያዋክበዋል እናንተም ከየአቅጣጫው የሚነፍሱት አህዛብ ስለ ቀጠቀጥዋቹሁ አልቻችኋል የቀራችሁት በቁጥር እጅግ ጥቂቶች ናችሁ ለሮማውያን ከተገዛችሁ የነፍሳችሁ ውርደትን ታያላችሁ ለልጆቻችሁም ይህን ውርደትና ባርነት ይተላለፋል። በኋላ ዘመን ልጆቻችሁ ባርነቱና ውርዴቱ ሲጠናባቸው ወደናንተ ያለቅሳሉ በዛን ጊዜ ጩኸታቸው ከንቱ ይሆናል ልትረድዋቸው አትችሉምና።በሕይወታችሁ የምትጠሉትንም ለማየት ትገደዳላችሁ ልጆቻችሁ በባርነት ሲቀጠቀጡና ወራዳ ህይወትን ሲመሩም ለማየት ትገደዳላችሁ ወንዶች ልጆቻችሁና ሴቶች ልጆቻችሁ ላልተገረዙ ሲሰጡ ትመለከታላችሁ በተለይ የረከሱ አህዛብ ሳይገረዙ የናንተን ሴት ልጅች ሲያረክሱዋቸውእያያሁ መኖር እንዴት ይዘገንናል እናንተ ህይወታችሁን የምትመሩት በእግር ብረት እግራችሁ ተጠፍሮ እጃችሁ በሰንሰለት ተከርችሞ ነው ሕይወታችሁን ለማሻሻል የሚገጥማችሁ ምንም ዕድል አይኖራችሁም በከባድ ጥፋት ብቻ ትኖራላችሁ እንጂ።

ወደ መልካም ሕይወት የመግባት ተስፋ የሌለው ሰው እንዴት ሕይወትንና ኑሮን ይመኛል የሚጠብቀው አስጠሊና ክፉ ሁናቴ እንደሆነ እያወቀ ለምን መኖርን ይመኛል ካሁን ቀድሞ ያየነውን መጥፎ ሕይወት ዳግም ለማየት ከምንጠብቅ ለምን አልሞትንም? ካሁን በኋላ በጠላቶቻችን እጅ ወድቀን እኛንና ልጆቻችንን እንደ በጎች እየነዱ ለከፋ የባርነት ኑሮ ከሚዳርጉን ክብራችን እንደተጠበቀ መሞቱ ምንኛ [illegible]

ነገር ግን ዝም ብለን እጃችን ሠጥተን ባሮቻችሁ እንሁን ከምንላቸው በቆራጥነት እየተጋፈጥን እንዋጋቸው ልጆቻችን ሚስቶቻችን እኛ በጦርነቱ እንድንሞት ጥበአት ይኑረን ሞትን አንጥላው ሞት ክብር ነው ለሰው ባርያ መሆን ግን የሚጠላ ሞት ነው ከሞት አንሸሽ የተፈጠርነው ለሞት ነውና ተመልሰንም አድራሻችን እሱ ነውና ከሞት የማንቀር ከሆነ ለምን በክብር አንሞትም የራሳችንን ውርደት የወገኖቻችንን እስከፊ እልቂት አይቱን ከዚያ ላይ በባርነት ክብራችንን አጥተን ከምንሞት ለከበረው ሞት አስቀድመን ለምን አንዘጋጅም?

አሁንም ለሐላፊው ሕይወት ነፍሳችንን ላለማስቀረት እንትጋ ለመሞትም ጥብዓት ይኑረን ወደሱ በጥበአት እንቅረብ እንጥላው መምህሮቻችንን ከመታሰር ሚስቶቻችንንና ልጆቻችንን ከምርኮ እናድናቸው የመቅደስን ልጆች ለረከሱ አረማውያን አንለውጣቸውም እኛ አረማውያኑን እንግደላቸው ችሎታችን እስከፈቀደ ድረስም እንምታቸው ይህን ሁሉ ከፈፀምን በእግዚአብሔር ፊት ቅዱስ ቁርባንን እነዳቀረብን ይቆጠርልናል ጠላቶቻችንን ገድለንና ቀብረን በመጨረሻም እኛ ብንገደል አሟሟታችን የክብር ነው››

አይሁድ የአልአዛርን ሰፊ ገለፃና ለጦር ተነሻሽነትን የሚገልፅ ንግግር ሲሰሙ ድጋፋቸውን ሠጡ ልጆቻቸውንና ሚስቶቻቸውንም እያቀፉ ለመሰናበት ሳሙዋቸው እንዲህም አሉዋቸው ‹‹ባገራችሁ በምድራሁና በሃይማኖታችሁ በክብር መሞትን ትመርጣላችሁን ወይስ ተማርካችሁ በባርነት መሞትን ትመርጣላችሁ? ከተማረካችሁ ከሃይማኖት ርቃችሁ በጠላት እጅ በመውደቅ ከእንስሳት የባሰ ውርዴት እየተፈፀሞባችሁ በማታጠቁት በረከሰ የአህዛብ አገር ወድቃችሁ እጅግ መራራ ሕይወትን [illegible] የአይሁድ ሚስቶችና ልጆችም ከባርነት ኑሮ

www.ethiopianorthodox.org

በክብር መሞትን እንመረጣለን አሉ።። ከዚህ በኋላ ሴሲቱን ሙሉ የመሰነባበቻ ልቅሶን ሲያለቅሱ አደሩ።ሲነጋ ወንዶቹ አይሁዶች ልጆቻቸውንና ሚስቶቻቸውን በገዛራሳቸው ገድለው ጨረሱዋቸውና በየጥልቅ ጉድጓዱ አስክሬናቸውን በመክተት አፈር አለበሱዋቸው ነፍሳችውን ለአህዛብ ከመስጠት ለእግዚአብሔር ሠጡ በመጨረሻም ወንዶቹ ከሮማውያን ጋር እየተዋጉ አንድም ሰው ከመካከላቸው ሳይማረክ በጦር ሜዳ አለቁ።

በዳግም ቤተ-መቅደስ ላይ ተመስርቶ የአይሁድን ታሪክ ዮሴፍ ወልደኮሪዮን የፃፈበት መፅሐፍ ከዚህ ላይ ተፈፀመ። ዮሴፍ ወልደኮሪዮን በኋላ ስለነሱ የአይሁድ ነገሥታት ስም ቅደም ተከተል ዳግማዊው ቤተ-መቅደስ ከተሠራ በኋላ ስለተፈፀሙ ታሪኮችና የአይሁድ ወደዚሁ መመለስንም ገልጿል ለልዑል እግዚአብሔር ክብር ምስጋና ይድረሰው አሜን።

www.ethiopianorthodox.org

www.ethiopianorthodox.org